

The Project Gutenberg eBook of Samlede Værker, Første Bind

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Samlede Værker, Første Bind

Author: Jeppe Aakjær

Release date: February 2, 2008 [eBook #24486]

Language: Danish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SAMLEDE VÆRKER, FØRSTE BIND ***

Produced by Steen Christensen and the Online Distributed

Proofreading Team at <http://www.pgdp.net>

JEPPE AAKJÆR

SAMLEDE VÆRKER

I

JEPPE AAKJÆR

SAMLEDE VÆRKER

FØRSTE BIND

DIGTE 1885-1908

GYLDENDALSKE BOGHANDEL—NORDISK FORLAG

KJØBENHAVN OG KRISTIANIA 1918

FYENS STIFSBOGTRYKKERI (DREYER)

Det er nu om ved tyve Aar siden, at jeg udsendte min *første* Digtsamling, "Derude fra Kjærene". Senere er der fulgt fem efter foruden et Udvalg: "Liv og Sang".

I Almindelighed ordner man vel sine Vers efter deres Indhold og Samhørighed; sørger saavidt muligt for, at det ene Digt ikke misklæder det andet. Slige Hensyn er der ladet haant om i denne Udgave; her hvor det har været mig om at gjøre at vise min digteriske Udvikling, har jeg foretrukket at ordne efter Tidsfølgen, der kun er bleven brudt et Par Steder, hvor en Digtcyklus var saa intimt sammenføjet, at en Omordning ikke syntes heldig. For at faa Udviklingsbilledet saa klart frem som muligt har jeg medtaget en Del Digte, som æstetisk set hører til Undermaalerne; det gjælder først og fremmest nogle Vers, som ligger langt tilbage i min Produktion; de er kun sat ind for Perspektivets Skyld. Man maa dog ikke tro, at jeg har taget med baade Revl og Krat. 2-300 Ungdomsdigte, om *det* gør det, har pænt maattet blive hjemme; ogsaa en Haandfuld Digte, som tidligere har været med i Samlingerne—mest i den første—har delt Skæbne med disse, fordi jeg nu af én eller anden Grund er bleven led ved dem.

Men i alt væsentlig rummer nærværende Samling hvad der har staaet i: "Derude fra Kjærene" (1899), "Fri Felt" (1905), "Rugens Sange" (1906), "Muld og Malm" (1909), "Den Sommer og den Eng-" (1910) og "Vejr og Vind og Folkesind" (1916), desuden ca. 60 Digte—det er noget nær en Femtepart—som ikke tidligere har været ude i Bogform, deraf en Snes Stykker fra de to sidste Aar.

Jeg har gjort mig megen Umage For gjennem Breve og Dagbøger etc. at bestemme det enkelte Digts Tilblivelsestid. Hvor der i saa Henseende er Uoverensstemmelse mellem, denne og tidligere Udgaver bedes nærværende lagt til Grund. Et Digt har sommetider ligget i mit Sind i Aarevis; Tallet ved Foden angiver da kun det Datum, da jeg anser det for færdigt.

Det er uhyre svært nu efter mange Aars Forløb at faa den Slags korrekt—det gjælder ikke blot Digtets Fødselsdata men ogsaa Noterne bag i Bindene—; og Fejl er der selvfølgelig begaaet. Men paa de fleste Punkter mener jeg dog, at mine Oplysninger skal holde Stik. Og de, der ikke bryder sig om mine med saa megen Møje fremskaffede Noter osv., kan jo lade dem uænsede.

Jenle, 10. August 1918.

Jeppe Aakjær.

INDHOLD.

Aa spil de Toner
Aften-Gjøgen
Aftenstævne
An Mari hinne Filosofi
An Mari trajter Øl
Anna
An Wolles Dreng
Arbejd!
Arbejdersang
Arbejdernes Læseselskab
Arbejdersølvbryllup

Barnet og den gamle Gaard
Bedst i Danmark
Bileam og hans Æsel

Bjærgmands-Snak
Bjørnstjerne Bjørnson
Bonde-Gymnastik
Bondens Datter synger
Bondestudent
Bondevise
Bossen
Brev afbrudt
Brudeslot
Bryllupsvis
Burns

Da de dømte Zola
Da man skød Trofast
Den Fattiges Blad
Den første Lærke
Den Gaang te a war gywt med Lavs
Den Gud jeg beder til
Den jydsk Lyng
Den revolutionære Student
Den syge Yngling
Der fløj en liden Sommerfugl
Der gaar saameget tilspilde
De syge Typografer
Det banked paa min Rude
Det "levende" Ord
Drachmann
De Unges Forening
Du blege Kvinde
Du kjender ikke Engen
Du og jeg
Dødsramt

Efteraarsvis
Endnu et bitte Nyk
En Fabel
En koged Hummer
En Mindesten
En Synd
Evald Tang Kristensen

Foraar i Roskilde
Forpagter Lars
Forspil (til "Rugens Sange")
For vi træder hverandre i Dyndet ned
Fra Landsbyen
Frederiksberg
Fræ den Jen Jepp aa te denaan
Fødselsdag
Født i Juli
Første Gang

Gaa i Skoven
Gammel Kjærlighed
Glad Vis
Gravvers
Grundlovssang til Fjandboerne

Hedelandet
Hedens Degn
Hedevandring I-II
Hegel
Hellesø
Herkules
Hjem fræ Plogild
Hjemme

Hjøle-Thames
Holger Drachmann
Husmandsbryllup
Hvad gjør det
Hyldest-Telegram
Høgen
Høg over Høg
Hørup
Høst
Høstvise
Høvl og Knast

I Burns' Fødehjem
I den gule Lupin
I en Prækenbog
Ifald—
Ifald jeg kunde danse
I Mørke
I Nattens Time
I Randbøl Dal

Jacob Hegel
Jagtaflysning
Jacob og hans Sønner
Jeg gik mig ud
Jeg gik til Vinduet
Jeg kysser dine Kinder
Jeg var saa træt
Jenn hjemm
Jens Fisker
Jens Hurra
Jens Hvøvtrup
Jens og hans Viv
Jens Vejmand
Johanne Rambusch
Jul
Juleaften
Julebrev til Hjemmet
Jylland
Jørgen ved Bækken
Ka Drebbæk
Karlsvognen
Karup Aa
Kilden
Kjesten
Klokken
Klokkeren
Ko og Hjort
Kom mi bette Kipkal
Kommer I snart
Kornmod
Kvindevalgret

Laan mig tyve Dukater
Leen slibes
Liden Maja
Lokesæd
Lykønskning
Løwn og Sand

Maagen
Maanen kysser Rugneget
Mads Tammeses Maren
Majsang
Majsol

Med en Cykle
Med et Bind Digte
Medlidenhed
Mejeristsang
Mejeristvise
Milde Øjne
Mine Helte
Min Fødeby
Min Hjemmen
Mi Nanne, ja
Min Venindes Øjne
Morgendugg

Naar Rugen skal ind
Nat
Natmandsvise

Ole
Ole Nygaard
Ole Starn
Om Zeus steg ned

Paa Hedens Høje
Paa Lochlea
Paa Munkebjerg
Paa æ stur Hyw
Per Søvren
Pinsevise
Polemisk
Politisk Uenighed
Pressen
Proletar-Borgmesteren
Pæ Sivensak

Regnvejrstemning
Robert Burns
Rugens Sange
Rugens kjøres hjem
Rugen lægges
Rævejagt
Røjter Anners og hans Muer

Saadan gaar det
Saa fager fór hun
Saa sig mig
Sagn
Salling
Salmetone
Schandorph
Se dig ud
Silentium
Skuespillerinden paa Heden
Smeden og Missionæren
Store Jon
Strindberg
Strømmen drev
Studenter-Maj
Studentersamfundets Ruskantate
Svendemands Venner
Sundt Blod
Søren Olesen

Telegrafan paa Heden
Til Marie
Torden
Tre-Konger

Tre Trolde
Trosskifte
Tyendesang

Ung

Vaar
Vaar-Rim
Valgsang
Ved Rugskjellet
Ved Vesterhavet
Venstrevis
Viggo Hørup
Vi er Siv
Vi sad alene
Vindenes Vise
Vinterbilleder
Vinterrugen

Æ gammel Smed
Æ gammel Snejker
Æ Muespig
Æ Spøgels

Øwe æ Æwn

I NATTENS TIME.

Ja pust du kun, du Nattevind, du naar dog ej i Kamret ind trods al din Bøn og Klage; thi jeg er ung og sund og varm med solbeskinnet Haab i Barm, mens du i Kulde knager, og Kuld jeg ej fordrager.

Nej bort med dig du Nattetrolld, hvi staar du der saa fræk og kold og hamrer paa min Rude; du ved jo dog mit vante Svar, det samme som det altid var: "Aa, bliv du bare ude og hold kun op at tude!"

Men kommer Vaar og Søndenvind Og hvisker øm og mild og lind: "Kom ud min Kjæledægge" straks smider jeg i støvet Krog Examenskravets Kvalme-Bog; og saa til Spring at lægge ud over Tvangens Vægge!

Vinter 1885.

TORDEN.

Jeg sidder og stirrer paa Tordenskyen, der driver med Trusel hen over Byen.

Det ruller med Skrald, og Lynet flammer, det knitrer i Luften, og synker og rammer. En Dødens Stilhed paa Mark og i Stuer, hver Sangfugl tier, hver Skabning gruer.

I Stalden brøler det bundne Kvæg og støder Hornet mod Husets Væg.

Mens Tordenhammeren slaar derude, det ængstelig stirrer mod Staldens Rude.

Stolt skrider Skyen, hvor Himlen hvælver, den agter kun lidet, Al-Skabningen skjælver.

Som kløvende Spyd, som borende Pile de ildrøde Lyn gennem Lufthavet ile.

Og Tordenen ruller som Latter af Trolde, saa Vandrerere standse og Vejret holde.

O, vældige Syn! Et Trodsens Billed jeg ser her for mig paa Himlen stillet.

Jeg elsker dig Torden, din rensende Evnes forskrækkende Magt med Beundring skal nævnes.
Jeg ved, du kan slaa, at dit Lyn det kan dræbe, for mig er det intet; som dig vil jeg stræbe
at vække det dorske og bringe de Sløve til Tænkning og Handling og Idræt, de øve.
Bæv aldrig for Lyn, skjælv ikke for Torden; den renses jo Luften og frisker paa Jorden.
Jo sortere Skyen des klarere Solen, der straalers bag ved den i Dronningstolen.
Langt bedre en Stund under Ildskyens Kaabe end leve sit Liv som en negrende Taabe.
Langt hellere vækkes af Tordenens Røster end gaa som et Fjog og dø som en Kryster.
Rul, rallende Torden, med Drøn imod Polen, jeg ved, bag dit Skyhang der straalers Solen!
Tastumgaard 22/5 1887.

I EN PRÆKENBOG TIL MINE FORÆLDRE.

Kjære Far og kjære Mor, eders Søn er bleven stor, voxet fra sin Barnekjol', tumler sig i Slud og Sol, og han higer, og han længes, smaat han sejrer, haardt han trænges. Smaat i Livets Kamp han staar sig, tit han falder der og slaar sig. Moders Øje vogter ej længer paa "den lilles" Vej. Fadernes Haand ej længer frede kan om Troens Blomsterbede. Mindet om min Far og Mor gjør dog tit min Tro saa stor. Og nu har jer store Søn blot en lille barnlig Bøn: Naar I læse Herrens Ord, naar I bede Fadervor, naar jer barneblide Tro op mod Jesus danner Bro, naar I føle tryk og kjær, at Vorherre er jer nær, tænk da lidt paa mig, paa Sønnen, løft mig op til Gud i Bønnen!

Askov 14/11 1887.

HVAD GJØR DET.

Hvad gjør det, at vi haanes og jages fra Plet til Plet, naar inde i Hjærtets Kamre det hvisker, at vi har Ret.

Hvad gjør det, at man mærker vor Daad med det ondes Navn, naar hele vort Væsens Attraa staar efter at gøre Gavn. Hvad gjør det, at vi slettes af Menighedstavlen ud, naar Hjærtets reneste Længsel om Kvælden gaar op mod Gud.

Hvad gjør det, at vi synker med Byrden, Livet os gav, naar det lille Lys, vi tændte, maa flakke over vor Grav.

Hvad gjør det, at vi glemmes, naar Livet her er forbi, de kommer langt større efter med stærkere Tro end vi.

Askov, Efteraar 1887.

MEJERISTSANG.

Jeg synger om en Stand, hvis Ry er naa't til Engelland og gaar fra By til By, fra Rye og op til Thy, hvis Snilles Værker jog Alverden rundt paa Skib og Tog, og sælges Drittelvis til bedste Markedspris.

Vort Land var lig en Ørk, hver anden Mand en fattig Tyrk, saa gusten og saa tynd som sorten Arvesynd. Vi spiste branket Flæsk, Kartoffelgrød og Fedt og Fisk, mens farvet Smør og Ost var bare

Guders Kost.

Og Jorden drejede rundt, og rundt og rundt, og den har tront, og hundred Aar løb væk ved Fedtebrød og Spæk.

Da kom en skønne Flok af Gudesønner, tror jeg nok, herved og lærte os den Kunst at malke "Bos".

Og Koen, hun sa'e: Buh, og Malkepigen, hun sa'e: Puh! Mens skuret Malkespand blev fyldt indtil sin Rand; og med en Kjærnestav vi hamred Smørret ud deraf og smurte det paa Brød; og nu blev Kinden rød.

Paa ny kom Bud paa Stand: "Gjør Danmark til et "smørret" Land. Fej Kjærnebøtten ud med Ostekop og -klud. Saa Centrifugen op, en Skorsten rejs, hvis høje Top skal staa som Tidens Tegn i hver en Landboegn!"

De Huse rejste sig med slanke Spir langs Alfarvej. Folk kom og saa derpaa og mumled: "Kan det gaa!" De sendte, mens de gik, til Skorstenspiben op et Blik, hvori der laa et: "Nej, det gaar i Verden ej!"

Men Dampens Aand tog fat og sled for tred've Dag og Nat; der stod af Damp og Dur en Sky om Tag og Mur; det surrede og det sang, en Jærntraadsnerve klang og sprang; en ny lagt ind for den, saa tog han fat igjen.

Og Larmen Fra hans Slid gik over Egnen hid og did, en Surr, en Melodi, som af en Kjæmpebi; man ventede, at han skvat; men endnu ind i mørkest' Nat han tog de samme Tag, ja tar dem selv i Dag.

De Mejerister er et eviglystigt Folkefærd, med Latter, Larm og Sang henrinder Dagen lang; med Støvlen fuld af Vand og Næven i en Flødespand, i Sprøjt af alle Slags, de boltrer sig som Lax.

Drik Mejeristens Skaal i Kjærnemælk til bredfuldt Maal, og tøm den til dens Bund, for Kjærnemælk er sund, og det er Standen med, og derfor skal paa dette Sted nu Mejeristen ha' et dansk Hurra, Hurra!

Jebjærg Mejeri, Juli 1888.

STRINDBERG.

Du er en Samson i Litteraturen, dine Værker slog Revner i Samfundsmuren. Hvor du farer frem, er der Ild og Røg, styrtende Altre og røde Luer, mod dig alle andre er tamme som Duer, du er en Høg; du er Basunen, der forfærder Vrimlen, du er Titanen, der stormer Himlen.

Vi unge hader det tamme og dovne, men agter højt det titanisk forvovne; er vi ej Alle Strindbergianere, alle som du er vi Republikanere, alle vi hader det Samfundsælte, i hvilket Evner forgiftes og smelte; som du vil vi løse de stramme Bælter, der snører Livet paa alle Felter, og gjør det umuligt for andre at voxe end dem, der ofrer til Dumhedens Oxe. Tag da vor Hyldest, du Verdensomvæltter; der hvor du bygger, ogsaa vi telter.

Jebjærg Mejeri 1888.

BONDE-GYMNASTIK.

Se Fædrelandet løfter sig frem i Foraarssol med Hjem ind ved Hjem; langs Banker graa staar Rugen og gror, igjennem Engene Bækken sig snor. Hist et Gjærde, her en Skov rammer Agrene ind, Karlen nynner bag sin Plov i den lunende Vind; langs med Stranden Skibe sejler, Himlen i Havet sig spejler.

I dette Land har Bønderne slidt i tusind Aar, før Landet blev dit; de rydded Skoven, Lyngen de sved, saa i Bugter sig Hugormen vred. Ploven skar, og Jærnet brak, Muldet glinsed i Sol, Stene kløv'des, Rødder knak For det synkende Staal: Bondens Kamp for Hjem og Føde: Bag ham laa Landet i Grøde.

Da kom en Tid med Svøber og Sved, hvor Trællearbejd bøjed ham ned, hans Knæ sig krummed, tung

blev hans Gang, og Panden sænkedes, Brystet blev trang. Kraften stivned i hans Lænd, Gigt hans Lemmer forvred, Musklen trætned i sit Spænd i den evige Sved. Haard er Krig for Brød og Lykke; Arbejd gir krogede Rygge.

Fra disse Bønder stammer vi ned; vi slider selv, som Fædrene sled; hvor deres Arbejd gik under Tvang se, der gaar vort under Frihed og Sang. Bondeblodet ruller tungt, det er mættet med Kraft, det er sundt om ikke ungt, det en Fortid har haft. Te jer da, saa alle skjønner: disse er Bøndernes Sønner!

Men Slidets Mærker fjern fra jer Krop! De brede Skuldre løft dem kun op; sæt Foden frem i Arbejdertakt, saa det kan skjønnes, at I er en Magt! Senen i den stærke Arm,— gjør den spændstig og lin, Blodet i den brede Barm,— lad den ildne som Vin! Øv jer flinkt, saa I fornemmer Sundhed i Sjæl som i Lemmer!

Gid Held maa følge al eders Flok! Naar Pligten kalder, møder I nok, og følger Tidens gjaldende Lur, for det er Ungdommens rette Natur. I vil elske dette Land, som staar grønt her i Vaar, I vil hjælpe, hvor I kan, paa de trykkede Kaar. Har I adlet eders Kræfter, lad det da voxte derefter!

Jebjærg, Foraar 1890.

VI SAD ALENE—

Vi sad alene i den stille Kvæld, ved Siden plaskede et Kildevæld.

Fra Dalen steg der op en hvidblaa Røg, og paa et Dige kukkede en Gjøg.

Naturen var saa tavs, og vi var tavse; endogsaa Gjøgen gjorde nu en Pavse.—

Da følte jeg, en Kind blev lagt mod min, saa blød som Barnets og som Silke fin.

Og mens hun Armen om mit Hoved slog og blidt og langsomt mig imod sig drog—

med Ord, der siden i mit Øre bæve, hun hviskede sagte: "Det er skjønt at leve!"

Jebjærg 18/7 1890.

ARBEJD!

I Skaglen skal du drage den lange, lange Dag. Gaa ej med Suk tilbage i Tøjet som en Plag, men træk som gammel Hest, læg Bringen ud i Selen, og fremad uden Skelen; da gaar dit Arbejd bedst.

18/7 1890.

UNG.

Han var endnu en skjægløs Gut, men med et vildt og uredt Haar; i Sjælen Lys, i Tanken Krudt;— og enogtyve Aar.

Han elskede Sandhed som sin Sjæl, men blev en Skjælm og Løgner kaldt; det slog hans glade Tro ihjel, hans Frejdighed, hans alt!

Det tændte i ham Hadets Brand og ætsed al hans Glæde ud, indtil paa Livets golde Sand han stod foruden Gud.

Da saa det ud, som han forgik; men det var blot et kort Sekund, saa lyste Ilden i hans Blik, og Smilet

om hans Mund.

Da fyldtes han endnu engang af Ungdomsmodets Helligaand, i Brystet løsnede en Sang sig ud af sine Baand.

Og Hjærtet slog, og Barmen steg, og Livet laa der langt og lyst som Fjorden under Solskinsleg, med Blink fra Kyst til Kyst.

August 1890.

AA, SPIL DE TONER—

Aa, spil de Toner, du spilled før, og spil dem saa godt, du lærte, saa spiller du Djævlene fra min Dør og Himmerig ind i mit Hjærte.

Saa standser Skyggernes sære Spøg, Dødsrædslen slipper sit Bytte, og Driftens evigt-huggende Høg den standser sit Hak for at lytte.

Saa jages Syndernes sorte Flok af Sindet som rædde Fugle, Hjærtets Furier sættes i Blok, og Vilddyret kryber i Hule.

Jeg bli'r saa fri, jeg bli'r saa glad som Lam, der paa Toften springer, Sorgernes Skyer skilles ad, mens Mindernes Klokker ringer.

Hjørlande 12/2 1891.

I RANDBØL DAL.

Jeg drømte, at jeg sad i Edens Lund, og Solen baded den i hede Flammer; en Bæk igjennemskar dens Blomsterbund, og Eva vandred nøgen blandt dens Stammer.

Smaaengle vimsed allevegne om og sladred under røde Parasoller, og ud fra Havens Dyb Gud Fader kom med Kappen lagt i Værdighedens Folder.

Og tusend Fugle sang fra Cedres Top, og Duen kurrede i Rosens Ranke; Guldfluesværme lived Luften op, og Abel fletted Baand i Løvens Manke.

Og der var Livsens Lykke, hvor jeg saa, og ingen Broder gav den anden Skrammer, men Bien summede fra Straa til Straa, og Tubalkain svang den tunge Hammer.

Jeg vaagnede og saa mod Himlen ud, mod Vest og Nord og Øst stod Skovens Rammer; alvorlig knejsed Granen i sit Skrud, og Bækken vandred nøgen blandt dens Stammer.

Her er saa yndig i den svale Dal med sine Graner, sine Hytter lave; selv *uden* Engle, uden Nattergal er Randbøldalen ret en Edens Have.

2/6 1891.

FØDT I JULI MAANED—

Saa du er født i Juli Maaned, da Himlen allerblidest blaaner, da Bølgen paa den danske Sø gaar klukkende fra Ø til Ø,— da Rug og Hvede Kjærne sætter, og gule Blomster Marken spætter, da Føl og Kalv paa Engen springer, og Leens Blad paa Toften klinger, da Sivet sig for Vinden krummer, mens

Tordenregn paa Taget trommer, kort sagt: midt i den danske Sommer!

Nu er det først jeg rigtig fatter din friske, lyse Bernelatter, der altid mig om Sommer mindet: saa har du Sommervej i Sindet!

Naar nu om Lidt du Dame bliver og lange Skjorter indforskriver, og "Magasin du Nord" Korsettet faar hvert et Træk af Barm udslettet, og lagt *dig* i de samme Skruer som andre kjælnede Modeduer— o, glem da ej for Selskabskjolen hin Fødselsskjænk fra Junisolen.

Hjørlunde 10/7 1891.

DET "LEVENDE" ORD.

Af levende Menneskers døde Tale lærte jeg intet; af døde Mænds levende Værker lærte jeg alt. Leve de døde!

19/9 1891.

DU BLEGE KVINDE—

Du blege Kvinde med det blonde Haar, som ud og ind i mine Tanker gaar og skaber i mit Sind den søde Hygge, du som jeg ej for Verdens Guld vil miste, og som engang vil græde ved min Kiste,— dig ønsker jeg af al min Sjæl: til Lykke!

De glider eet for eet, de Ungdomsaar, Minutter, Dage, Uger gaar og gaar, om lidt er du og jeg vel ogsaa gamle; saa staar en Dag ved Dødens Port et Par, krumbøjede, som stille hjælpes ad, svagsynede, frem til en Grav at famle—

O nej! De maa ej svinde altfor brat, man maa ej røve os vor sidste Skat, vi *maa* forenes, før det er for silde! Nu netop, mens vor Tanke Gnister slaar, og Elskovsstrømmen bredt i Aaren gaar, var Tid at ringe ind til Bryllupsgilde.

Jeg burde ta dig i min unge Arm, som her jeg sidder, elskovsglad og varm, med Aaren fyldt af al den Fryd du tændte, og skjænke Dig saa varm og blød en Stol, et Hjem med Roser og med Morgensol—men, kjære elskte, du faar vente, vente!

Thi jeg er fattig. Jeg fik intet Guld; af Sten har Skjæbnen maalt mig Skjæppen fuld, men Brødet skifted den iblandt de andre. Og Venneflokket var som oftest tynd, men tykkere var Sladrens ækle Dynd, der slænges efter dem, som ene vandre.

Nej, jeg fik ingen Gaard med lange Agre, og ingen Køer, fede eller magre, det højeste, jeg naaede, var—Kredit! Men jeg fik Fantasi, og Haab i Strømme og smukke Tanker, fagre Elskovsdrømme, mod slige Skatte vejer Guld kun lidt.

Og jeg fik dig, du blide, blonde Pige, og endnu aldrig har jeg mødt din Lige, saa sand og elskelig og kvindefin; og det er mig den største Fryd af alle, naar lange Skygger over Vejen falde, at sidde med din varme Haand i min.

Da bliver mine Følelser saa blide, da ser jeg Guder gennem Luften ride, da er jeg lutter Nerve og Musik; da viger Jordens Smuds, og Linden dufter, og milde Vindes Vift min Kind omlufter;— mens al Bekymring drukner i *dit* Blik.—

6/11 1891.

MIN VENINDES ØJNE.

Har du set min Venindes Øjne, de store skiftende brune, der snart er fyldte med Helvedeskval, snart straalere i Latter og Lune?

Hvor er det dog fat med de Øjne? De minder om Søer i Skove; de suger i sig min vaagne Ve, min Hvile, naar jeg vil sove.

De er som Fjorden i Stille med sejlene Skyer over, men dybe, dybe som Havet selv, og dunkle som rørte Vover.

Nu er de som Engenes Taage, og nu som spejlende Brønde; nu ligner de Damme i Maaneskin i deres bedaarende Ynde.

Der luner en Ild i de Øjne, en vild fortærende Lue; den dølges ej helt af de sænkede Laag og Brynenes bøjede Bue.

Det raser bag disse Vipper; der er Graad i Øjnernes Kroge; men brat kan der komme et Øjekast, der minder om tirrede Snoge.

—Jeg har stirret for dybt i de Øjne, der fristed som strømmende Vande, paa Bunden af hvilke vi tror at se Æventyr-Himle og -Lande.

En Dag vil min Sjæl fange Kræfter og vikle sig af sine Løgne og kaste sig i denne sugende Sø og synke til Bunds i de Øjne.

Kjhb. 3/2 1892.

FØRSTE GANG.

Aa, giv mig saa det ene Kys! Hvad kan vel det forvolde? Du loved mig det ganske nys, ens Løfter skal man holde. Du har jo nok alligevel, hvad skal da Karrigheden til?

Du ved, jeg trænger det saa haardt, jeg skal jo ud at fare, skal mange, mange Mile bort fra dig, min lille Klara. Kanske jeg kommer alt til Vaar, kanske om—mange, mange Aar.

Du vil! O, Glut, hvor er du sød,
hvor takker jeg dig, Klara.
Men hvorfor bliver du saa rød?
Der er jo ingen Fare.
Du skjælver, Klara, som et Rør?
Aa, du har aldrig kysset før!

Vær rolig, søde Klaralil, nej, græd dog ej, du kjære! Den Sag er ganske ligetil, det er saa let at lære. Nu bøjer du din fine Hals, saa bliver der et Kys tilfals.

Nu tog jeg det; ja se det, du, Begyndelsen var vakker; saa du vil kysse mer endnu; kys du kun væk; jeg takker! Du gjør det bedre selv end jeg, og, Klara, hvor det klæder dig!

—Nu kysser jeg dig Dag og Nat, saa længe det vil vare, og bliver hos min egen Skat; nu vil jeg ikke fare. Thi var det ikke Synd mod dig, om jeg fo'r ud og drukned mig!

Kjhb. 4/2 1892.

IFALD JEG KUNDE DANSE—

Ifald jeg kunde danse, jeg valgte den skønneste ud af alle skønne Piger og dansed mig hende til brud.

Med Armen om hendes Midje efter en Galopade midt paa Gulvet jeg standsed og raabte: Leve de glade!

Saa atter i Tonernes Malstrøm jeg kasted mig med hende og lo og sang, og dansed lige til Verdens Ende.

Men nu kan jeg ikke danse, end ikke en Galopade, og derfor er jeg brændt inde med denne Skaal for de glade.

Kjbh. 24/2 1892.

LAAN MIG TYVE DUKATER—

Laan mig tyve Dukater, da skriver jeg dig et Digt fuld af Sprogets Topaser, saa stemningsmættet og rigt.

Laan mig tyve Dukater, saa drikker jeg en Perial og glemmer al min Armod, og at jeg er bindegal.

Laan mig tyve Dukater, da alt imod intet jeg vædder, at jeg skal "højne Niveauet" og faa betalt min Skrædder.

Laan mig tyve Dukater, da gjør jeg saa stort et Gilde for undervurderte Talenter og for det sultende Snille.

Laan mig tyve Dukater, da holder jeg en Tale, mens Vinen mig stiger til Hodet, med Tro paa det Ideale.

Laan mig tyve Dukater, du faar dem med Renters Renter, naar salig jeg skuer de Glæder, som arme Poeter venter:

Hint demokratiske hinsides, hvor jeg faar de saligste Skinker, men Rigfolk skal strides og bides om "Lobskovs" og Hundekjødskinker.

1/3 1892.

MINE HELTE.

Min Helt det er den stærke Lucifer, der svang fra Øst mod Mørkets Gud sit Spær, min Helt er du, Lysbringeren Prometheus, som klippespiddet endnu raabte: "Ve, Zeus!" Min Helt er Saul, hin Fyrste i Judæa, som stred, forladt af Gud, mod hele Filistæa. *Min* Helt er hver en vild, titanisk Kjætter, der bar en Fakkelt gennem Jordens Nætter!

1/3 1892.

FØDSELSDAG.

Gid du maa skjænke Verden endnu meget Smør og aldrig savne Købere af Mel og Sukker; brænd ikke inde med din Hamp og Hør, hav altid Læsere af dine Krukker!

Gid dine Kaffeønners søde Em maa længe Fryde hver en gammel Kjælling, din Sago finde Vej til hvert et Hjem, din Ris beaande Sallingboens Vælling!

O, gid den Mælk, som mistet har sit Fedt, maa længe kvæge Sallingboens Grise, ja gid at al din Ost

maa blive ædt, hver Draabe Valle vorde Svinespise!

Lad sent Bicyklen ruste i din Stald og aldrig Kjedlen tabe af sin Spænding; noter dig nøje Konjunktorens Fald; sæt over Grøften i en snæver Vending.

Da vil du staa i Livets Cykleløb som Sejerherre, naar de andre styrte; thi den som holder ud og ej gir Kjøb, han faar Medaljens Guld og Hædrens Myrte.

2/3 1892.

LIDEN MAJA.

Og det var liden Maja, saa glad var hendes Sind, hun sang omkap med Lærken og løb som Søndenvind.

Og det var liden Maja, hun var kun femten Aar, en halvt-udfoldet Rose i den spirende Vaar.

Og det var liden Maja, hun lo med et Smil, som Solen, der skinner paa Skyer i April.

Og det var liden Maja med et Hjærte saa let, hun kjendte endnu ikke til Sorger og Korset.

Hun saa paa alt og alle med sit varmeste Blik, det eneste hun hadede, var "Sprog" og Grammatik.

Langt hell're, end hun dvæled, hos Skolens barske Møer, sprang hun over Marken med de bissende Køer.

Og talte hendes Tanter om "Mands-Tyranni", lo hun og fløjted en Dansemelodi.

Saa sød var liden Maja i sit femtende Aar, en halvt-udfoldet Rose i den spirende Vaar.

—Men snart er Maja voxen, og saa er alt forbi; saa maa hun tage paa sig det vante Liberi.

Den lange, lange Kjole, det snærende Korset, de struttende Blonder og den stivede Manchet.

Saa er der Staal og Fiskeben, hvor før der var Natur, og for utvungen Barnlighed der bydes paa—Figur.

Og saa skal ogsaa Maja, snik-snakke Kvindesag. Gud, lad din ringe Tjener ej opleve den Dag!

Kjbh. 6/5 1892.

FRA LANDSBYEN.

Hans Kinder de var fregnede, hans Næse den var blaa, hans Læber de var blegnede og farvede af Skraa.

Hans Haar stod om hans Hoved som pisket Skorstensrøg, hans Aandedræt var mættet af Brændevin og Løg.

Hans Ben var stokketynde, og Brystet smalt og fladt, i Krop og Væxt en Mynde, i Hovedform en Kat.

Men rig som bare Pokker var denne grimme Mand, og derfor tog den smukke Sofie ham til Mand.

Hun plejede og passed den ækle gamle Bjørn, blev krammet af hans Labber og Moder til hans Børn;

blev graa og grim og gammel, som det er Livets Hang at gjøre det, der ofte var ungt og smukt engang.

Men jeg har set Sofie gaa bag sin Husbonds Gaard, og naar hun kom tilbage, var Øjet rødt Graad.

Og jeg har set Sofie, med et gaa rent istaa, og jeg har længe gjættet, hvad saa hun tænkte paa.

Saa tænkte hun paa Søren, den stakkels kjønne Fyr, med hvem hun havde digtet saa mangt et Æventyr.

Han var saa smuk som fattig og elsked hende ømt, men siden er som skuffet til Amerika han rømt.

Hun tænker paa en Aften i et maanelyst Krat, hun tænker paa en anden og tredje Sommernat.

Hun tænker paa hans Kys, der var sødere end Vin, hun tænker paa hans Haand, hvor den var god og fin.

Hun tænker paa, hvorledes den gled i hendes Haar og vakte dunkle Ønsker, der løstes ud i Graad.

Hun tænker paa hans Ømhed, hans Ild, hans Elskovsbrand— og dernæst gaar Sofia ind til sin grimme Mand.

Sommer 1892.

DØDSRAMT.

Naar Hvalen rammes af Harpunens Tand, da flygter den med opspil't Mund fra Land.

Mod Dybet jager den i Ve og Vaande og løfter kun sit Hoved for at aande.

Dens Hale basker som en Dampskibsskrue, dens runde Øjne smaa i Smerte lue.

Tangskoven klyver den og Sildens Stime og drager efter sig en blodig Strime.

—Som Hvalen dødsramt kløv det brede Hav for i dets tavse Dyb at naa en Grav,
saa saa jeg alt det saarede og slagne, det lumpent svegne og det koldt bedragne
at ile rastløst imod Ørknens Øde, for uset der at græde og forbløde.

Aakjær 25/6 1892.

HYLDEST-TELEGRAM.

Af syv Studenter er de sex Poeter, blandt otte Præster er der *ni* Profeter, og alle Mejerister er Athleter, der rider—Himlen ved—hvormange tusend Meter, og altid faar Medaljer, aldrig Beter.

Jeg glæder mig pligtskyldigst ved hvad sket er, Gid I maa have endnu mange Tête-a-tête'r med Sportens Gud, før vi blandt Stjerner og Kometer skal samles foran Porten til St. Peter!

I Sejrherren i den ædle Sport, rid dog for Guds Skyld aldrig længer bort, end jeg kan sende mit Lykønskingskort!

Den sidste store vovsomme Rekord den gjælder ovennævnte Peters Port; og der skal *Esper*, Jyllands første Rytter, i Haanden trykke Nimrod størst blandt Asiens Skytter!

1/7 1892.

JEG GIK TIL VINDVET—

Jeg gik til Vindvet og stirred ud, men Skyerne drev med Regn og Slud. "Saa bli'r hun hjemme, det er et

Tegn; hun hader Regn".

Jeg gik bag Laden og saa mod Vest, men Stormen sadled den høje Hest. "Saa er hun ejheller i Dag min Gjæst, hun hader Blæst".

Jeg gik og glædtes den Dag saa lang, for Solen skinned, og Lærken sang. "I Dag hun kommer, min Sjæls Idol, hun elsker Sol!"

Hun kom mod Aften saa glad i Sind, med Sundhedsrødme paa Mund og Kind; med Latter ind i min Arm hun sprang. "Faldt Tiden lang!"

Vi sad ved Gavlen, mens Dagen svandt; af Toftens Blomster en Krans hun bandt; hun smiled op fra en blaa Viol: "Fik du nu Sol!"

Aakjær 4/8 1892.

TIL MARIE.

Saa sluttede en Aargang af *dit* Livs Billedtidende, som har bragt Sol og Vaarsang og Frostnætter bidende,

og Elskovs søde Glæder, naar ingen tænkte paa det, og Graad paa øde Steder, naar ingen andre saa det.

De blide Sommernætter, saa lange og saa lyse, kan endnu varme Sindet, naar vi herinde fryse.

De blide Sommernætter, da Lysalfer spøjte omkring os i Skjæret fra Mars'es røde Lygte.

De blide Sommernætter, saa lyse og saa fagre, da Agerhønen klukkede fra de duggede Agre, naar vi foer den forbi paa vor natlige Færden, saa saligt betagne, som ejed vi Verden.—

O, det var skønne Timer, for Sorger kemisk Fri; nu sidder jeg og rimer om Ting, der er Forbi!

Saa sluttede en Aargang af *dit* Livs Billedtidende, og Sommersol og Vaarsang svandt uden dit Vidende.

Helt svandt de dog ikke, de ligger kun i Dvale til næste Sommer kommer med Sol over Dale.

Thi hvad vi engang leved kan aldrig rigtig svinde, og mindst af alt kan Elskov imellem Mand og Kvinde.

Den overlever Slægter, ja overlever Livet, til den alene bliver Udødelighed givet.

Den Tro har jeg faaet usvigelig i Eje i stille Gang med dig ad sidste Sommers Veje.

Om den vil jeg hygge, om den vil jeg frede, saa længe som en Lærke i Lyngen bygger Rede.

Om den vil jeg vaage, Om den vil jeg værne saalænge Juninatten oplives af en Stjerne!

Nu har vi set paa Aarets de mange Billedblade, de stygge og de tunge, de lyse og de glade.

Nu ordner du dem varligt, og bind saa Aaret ind med alle sine Minder i Guld og Fløjlsbind—

og sæt det op paa Hylden til de andre fir' og tyve, at det kan staa og straale mens Timerne flyve.

6/11 1892.

GRAVVERS.

Han var saa rig, som man kan blive i Fjandbo-Land, og derfor kaldtes han syd for Skive, "den rige

Mand".

Hans Juleoffer var blandt de større til Præst og Degn, han sværmed for Kongen og "ott'ogfyrre" og stemt' paa *Klein*.

Han sværmed og for Postej og Skinker og Grød med Kanel, et Allerhelvedes Fad med Finker slog ham ihjel.

Han sad en Dag med det Fad i Haanden,
han svimlede.
Og ned i Fadet han opgav Aanden—
og himlede!

26/12 1892.

DER FLØJ EN LIDEN SOMMERFUGL.

Der fløj en liden Sommerfugl hen over Bondens Tag; *den* tænkte saamænd ikke paa den yderste Dag.

Den tænkte kun at nyde det Livets Sekund, som den havde kysset fra sin Mor, Naturens Mund.

Den gav sig hen til Flugten i Luftens varme Blaa; paa rene, hvide Vinger den fløj paa maa og faa.

Den nød sin egen Dejlighed og trodsed Tyngdens Lov, og ikke Spor den tænkte paa næste Dags Behov.

Var ikke Himlen havblaa, og Solen ret som Guld, og Livet lyst og herligt, og Verden frydefuld!

Beständig før den op og ned som et stormjaget Løv, hvad heller som en Barnesjæl, nys skilt fra sit Støv.

Og som den fløj saa sjæleglad, en Bejler kom til. Gud, hvor han var oprigtig og fyrig og vild!

Han bad om Lov at følge, hun nikkede og lo; thi hvorfor flyve ene, naar man kan blive to!

De traadte Ætrems Elveslør foruden mange Ord, mens dybt dernede rulled den snavsede Jord.

Og mætte af Dansen i Junidages Sol, de daled gennem Luften og fandt en dejlig Stol.

Midt i en hvidrød Æbleblomst— saa salig som en Gud— han vifted med sit Vingepar sin lille hvide Brud.

Der holdt de deres Bryllup foruden nogen Præst, for saaledes hued det de Sommerfugle bedst.

Og Grenen vugged op og ned i Sommerdagens Luft, og Æbleblomsten yded dem sin allerbedste Duft.

Og Grenen svajed, Skyen drev, og Dagens Lys blev slukt— Tak, elskte smaa! I lærte mig, hvordan man elsker smukt..

Kjbh. Juni 1893.

LYKØNSKNING.

Som et Tog Beduiner over Sandets øde Flader, saadan ride mine Ønsker frem i lange tavse Rader.

Som et Tog af Beduiner langs ad Ørknens vide Veje, vandre mine Ønskers Hære ind for Dem i Dag og neje.

Mere Guld end Ørknens rummer, mer end en Kamel kan bære, mer end Ørknens Søn kan røve *Deres* Part af Lykken være!

Friske Kinder, klare Øjne,
Latter, Sang og søde Drømme,
Solskinstanker, Hjærtensgodhed
ind i Deres Dage strømme!

Som et Tog af Beduiner i Damasker-Stadens Gader, saadan vælde mine Ønsker frem i lange, tavse Rader.

7/9 1893.

NAT.

Mens Jorden sover Rusen ud, og Nattens Time haster, da sidder den brave, gamle Gud deroppe og ryger sin Knaster.

Han skuer vemodig til vor Jord, og tidt hans Taarer trille: "I Mennesker, som dernede bor, hvor arter I jer ilde!

Ja sov I kun, saa har jeg Fred,
I er nogle slemme Fyre.
Det er ej let for mig gamle Gud
I Menneskebørn at styre".

Og Natten summer, og alt er tavs, kun hist et Skrig af en Vibe:— et Kornmodsglimt over Skyen gaar— det er Gud, der slaar Ild til sin Pibe.

Kjbh. 16/10 1893.

IFALD—

Ifald du skulde vaagne ved Klang som af en Gige, tro ikke straks som Jeppe, du er i Himmerige.

Tro hellere, hvad sandt er, du er en fattig Fanden, der ligger paa et Tagrum og lytter til Liremanden.

Januar 1894.

EN SYND.

Hun rakte frem sin Mund til Kys, men jeg var ung og dum og Fejg; hvor gjerne jeg end vilde det, jeg gjorde det dog ej.

Og denne fagre, friske Mund, der luede af sødt Begjær og svulmede med tusind Kys, den kom jeg ikke nær.

Da rødmed hun, som ind mod Høst en Valmublostm i Middagsglød, to klare Taarer tindred frem og sank i hendes Skjød.

Saa sprang hun op og tog sin Hat, og sa' Farvel med bortvendt Blik. Aa, Gud, hvor glad og frisk hun kom, hvor sønderknust hun gik!

Og naar jeg tænker paa, hvad Synd jeg har at angre før min Død, jeg tænker paa det Taarepar, der sank i hendes Skjød.

SAA FAGER FOR HUN—

Saa fager fôr hun gennem Havens Gange en Raa kan ikke flytte Foden bedre, det var et Syn, som Løb hun Frem paa Fjedre, og hun var Fuld af Skjælmeri og Sange.

Hun søgte mig, der sad bag Hyldens Grene
og slugte hendes Dejlighed med Øjet,
Nu stod hun for mig straalende fornøjet:
"Men kjære, sidder du da her alene!"

O, tænk jer hende, varm og duftombruset, at hvile paa mit Knæ i Aftenrøden og hviske, at hun elsker mig til Døden, —kan ikke mindre gjør et Hoved kruset?

Og denne Mund, de sorte Øjenvipper, og disse Hænder, skjælvende og myge, der uafbrudt om mine Kinder stryge, de gjør det af med alle ens Principper.

Og Maanen danser over Lindetoppe og strør sit Guld paa tvendes Elskovsleje. Og naar to Sjæle slig hinanden eje, da ler du, alvorsfulde Gud, deroppe.

Kjbh. 27/4 1894.

VAAR.

Nu løves alle Bøge, nu summer Bi i Hækken, nu lufter Vinden sydfra, og Gjedden slaar i Bækken.

Nu bues Verdenshvælv med Himle over Himle; vi stirrer i det Blaadyb, til alle Sanser svimle.

Nu løftes alle Barme af stor og mægtig Længsel; men Fangen fælder Taarer bag Jærnet i sit Fængsel.

Kjbh. 4/5 1894.

DU KJENDER IKKE ENGEN—

Du kjender ikke Engen bag ved min Faders Lade, hvor tusind friske Blomster i Morgendug sig bade,
og ej den Vellugtsbølge, der stiger fra Violen og fra dens tusind Søstre, naar de faar Kys af Solen.

—Jeg tror, i alle Blomster, som sig paa Engen fjæle, der dølge sig fordægtigt smaa fine Kvindesjæle,
som snart i Længsel skjælte og snart i Fryd inddysses, men saligt gjennembæves, naar de af Solen kyskes.

Se derfor er vi alle ved Blomsterne saa glade, og bøje os til Jorden og kysse deres Blade,—

og derfor er det bedste, der siges om en Kvinde, at hun er skjøn som Rosen og bly som en Kjærminde.

—De er en lille Maj-Blomst, der ler mod Morgensolen, og De har vakre Søstre i Liljen og Violen.—

Thi friskere end Rosen, end Engens Kabbeleje og alle Vaarens Blomster, er lille Frøken Maja.

6/5 1894.

SALMETONE.

Den sidste Sang af Dagen, det første Skrig af Nat nu mødes under Himlens Buetage, nu standser Dagens Fugle den glade Tagfat, men Uglen udflyver for at jage.

Jeg er saa ræd i Natten, jeg er saa glad ved Dag, min Jubel nærer sig ved Lysets Strømme, men hejser Natherolden sit sorgsorte Flag, da fyldes min Sjæl af Vemods-Drømme.

Da græder hvert et Minde, der før mod Himlen sang, jeg gjæstes da af Bud fra Dødens Rige, og alt, hvad jeg har syndet og fejlet engang, som Skygger sig om mit Leje snige.

—O Dag bag dine Bjærg, vi venter paa vor Drot, stræk ud dit Scepter over Jordens Flige! thi er der ikke skrevet: at Lyset er godt? Vær lovet, o Sol, jeg ser dig stige!

Jebjærg 13/6 1894.

BREV AFBRUDT.

Nu trykker Søvnens mine Øjenlaage, tilgiv, min Skat, jeg kan ej længer vaage!

Et Blik endnu ud af den aabne Rude, før Hovedet jeg sænker mod dets Pude:

Dér vandrer Maanen over Østerhimlen, en Kronprinsesse iblandt hele Vrimlen.

I hendes Nærhed fire blanke Stjerner omkredser hende som en Flok af Terner.

Vist tusend Funker gennem Natten flimrer, mens nordom Dagens Fakkelt halvtændt skimrer.

Og dybt i Syd, i stor og ensom Pragt, der holder Sirius paa Himlen Vagt.

Derinde under Nattens største Stjerne der sover du, min Hustru, i det fjærne.

Og mens mit Blik det vide Rum udmaaler, jeg sender tusind Kys ad Stjerners Straaler,

der lig en Regn af Stjerneskuksraketter skal gennemstribes dine Drømmenætter.

Aakjær 29/7 1894.

STRØMMEN DREV—

Strømmen drev og tog Baaden med gennem grønne Enge; blandt gule Iris vi drev afsted; Folk var i Senge.

De gule Iris du brak og strøde paa Baadens Bund, og trykkede vildt dine Læber røde imod min Mund.

Og paa det gule, duftende Lagen du knæled ned; med strakte Arme saa hvide som Dagen du drog mig med.

Dit Shawl du kasted omkring os begge mod Nattens Duggen; jeg hørte ikkun dit Hjærte pikke og Aæns Klukken.

Da glemte vi dem, der laa derinde ved Væggetøjet, hver Mand med Ryggen imod sin Kvinde, i Søvnens bøjet.

Mens Lygtemanden med Blus paa Lampen paa Kjæret spøgte, og Mosentroiden med megen Dampen sin Pibe røgte—

Mens Elverpiger med sære Fagter drev Leg i Sivet, vi gav os hen til de høje Magter, der styrer Livet.

POLEMISK.

Det mindste Tryk paa et raadent Æg, og Skallen brister i Stykker; da sprøjter det op i dit Syn og Skjæg og lugter som alle Ulykker.

Jeg trykked engang paa en saadan Fyr.
Paa hvem? Dit Spørgsmaal kan spares.
Min Dristighed faldt mig forøvrigt dyr,
thi Lugten—Gud Fader bevars!

Kjbh. Novbr. 1894.

FORPAGTER LARS.

Forpagter Lars med den store Vom, der døde igaar, og som var saa from, ifald man kan lide paa "Vennernes" Dom, skal *han* til Himmels—I Engle smaa, da faar I noget at slæbe paa!

1894.

JEG KYSSER DINE KINDER—

Jeg kysser dine Kinder, jeg kysser dine Læber, jeg ildnes af de Druer, jeg plukker paa din Mund; jeg hidses af den Tanke: hvor ærligt end jeg stræber, saa kan jeg aldrig tømme det Bæger til dets Bund.

Ja, som en tørstig Vandrør mod Kvæld ved Kilden knæler og øser under Skjælven dens aftensvale Drik, saa knæler jeg og skjælver, imens jeg henrykt stjæler din røde Munds Berusning, dit vege Drømme-Blik.

1895.

DA MAN SKØD TROFAST.

Saa er du død, min laadne Ven, skudt ned paa maa og faa; dit Morgenbjæf, dit Aftenskjænd det svarer aldrig mer igjen mod Hjemmets Mure graa.

Naar jeg fra Staden vendte hjem den lange, lange Vej, og jeg fik Døren lidt paa Klem, fik hilst paa Mor, fik Skjæmtten frem, jeg spurgte efter dig.

Og sprang du over Tærsklen ind med Glædeshyl og -Hop, og klapped jeg dit gule Skind, da først kom i mit rørte Sind den rette Stemning op.

Da saa jeg, Hjemmet var som før, i Mindet ingen Mist, fra Klinken i den brune Dør indtil *dit* laadne Skinds Kulør var alting just som sidst.

Men nu er det en anden Sag, for nu er du jo skudt; nu har du haft *din* Dommedag, din Pande har man

sprængt i Kvag med Rævehagl og Krudt.

Ak, at jeg ej kan hjælpe dig, at tavs er nu din Mund! Du logrer aldrig mer for mig, din Dom den appelleres ej, du var jo *kun* en Hund.

Men jeg vil sukke næste Aar og mærke Mindets Brist, naar jeg paa Hjemmets Tærskel staar og sér, at i den gamle Gaard er alt ej helt som sidst.

Kjbh. 17/9 1895.

DEN GUD JEG BEDER TIL.

Den Gud, jeg beder til i Løn —som ej i Himle bor— han elsker mer een tænkende end tusinde, som tror.

Han hader Lugt af Bukkefedt og svedent Lammekjød og trænger ej til Styrkedrik af Nektar eller Mjød.

Hvor Offerflammens fede Røg fra Stenen lang og ru besudler Himlens klare Blaa, der fly'r han fra med Gru.

Hvor Præstehaanden ringbesat slaar ned i Prækestol, jeg fandt ham ej, men, o saa tit i Aftnens milde Sol.

Naar Dagens sidste Fakkelflink belyste Fjord og Vig, bag kobberrøde Skyers Rand jeg saa hans Kjortelflig.

Og dette milde, varme Pust, jeg følte mod min Kind, se det var Gudens Aandedrag, og ikke Nattens Vind.

Og saa jeg fra den høje Bro dybt i den dunkle Aa, jeg saa hans Aasyns milde Træk blandt Bundens Stene staa.

Og gik jeg i den tavse Skov omkring i Maanens Skjær, jeg følte i den mindste Ting, at Guden var mig nær.

Hans Stemme lød i Bækkens Sang, i Agerhønens Kluk, i Musens Pip paa Grøftekant, i Andetrækkets Suk.

Og dette brede Himmelhvælv saavel som mindste Dam, den tavse Skov, det vide Hav, *alt* er det fyldt af ham.

Hans Kirke spænder ud sit Telt med Stjærner Himlen rundt; den brede Jord er Nadverbord, og Havet Døbefont.

Dybt bøjer jeg mit Knæ for ham tæt ind ved Havets Bred og be'r af alt mit unge Mod her midt i Nattens Fred.

Og styrket styrer jeg min Vej og følger Kaldets Bud i aldrig rokket Tro paa dig, *Naturens* stærke Gud.

Kjbh. Novbr. 1895.

I MØRKE.

Jeg ser mod Himlen. Ej een Stjerne blinker, i Rummet hænger der kun tunge Taager. Hvor er "det Øje, som i Natten vaager", mens Havet brøler under sine Brinker?

Jet ser mod Jorden. Sorte Popler luder langs Vejen, hvor jeg gaar i Sjap og Ælte; tolv Skingre Slag fra Taarnet Midnat meldte mens Lyset sluktes trindt i alle Ruder.

Eet Lys bevarer dog sin fulde Styrke.

Derude, hvor dets lille Flamme strider,
en fattig Sjæl de sidste Kvaler lider.—
Kan du nu finde Gud i dette Mørke?

1895.

BONDESTUDENT.

Saa tror du, Studenter er tør som en Pind,— da skulde du rigtignok vide, hvor Blodet kan jage med Il mod hans Kind, naar Tjørnene klæder sig hvide, da rejser han Ho'det og ter sig saa sky og lister sig ud af den larmende By.

Han vandrer da ud i den grønnende Vaar, hvor Lammene leger paa Høje, den springende Hare, den snigende Maar, —han følger det alt med sit Øje,— han aabner sin Favn for at kryste den Jord, hvor Mennesket vandrer, og Blomsterne gror.

Med Ryg mod en Stamme og Haand over Bryn han spejder saa vidt over Lande; hans Sjæl suger Fred af det herlige Syn, mens Vaarvinden kysser hans Pande; hans Hue er falmet, hans Jakke er slidt, men Armod og Laser han ænsen nu lidt.

Thi nu er tilende den Vinter saa ful med *Madvig* og Kakkelovnsrøgen, med Rykkeres Mængde til "Kjørnis" og Jul og sejt og evindeligt "Søgen", med Skoser fra Hjemmet og "Hjælpernes" Trop, naar Mønten gik fløjten, og Sulet slap op.

Thi her hersker Gjøggen, ham skylder du ej, han kukker som du for sin Føde og elsker som du den fortryllende Maj med knoppende Valmuer røde; og ligesom du sover Gjøggen paa Kvist, er ikke des mindre en stor Optimist.

Saa løft da din Hat for den evige Vaar, for Droslen og Viben og Gjøggen, for Hjorten, der fri gjennem Skovene gaar, for Duen, der kurrer i Bøgen; —og saa gaar du hjem til den larmende By og drejer din knirkende Kværnsten paany.

Kjbh. 1/5 1896.

BRYLLUPSVISE.

Naar Duen vipper paa Bøgegren, der pyntet staar med lyse Knopper,— og Bækken klukker blandt glatte Sten, og Skaden kaad i Pilen hopper,— da stryger Vinden saa lindt om Kyst, at Sorgen smælter med Sneen tyst; du blir saa god, og du faar Mod at vove Dyst igjen med Livet.

Som Fuglen længes bag Vaarens Hegn og søger sig en Viv at vinde, som han kan elske i Sol og Regn; —saa længes ogsaa Mand og Kvinde. Hvert givet Løfte, hvert halvglemmt Ord faar Lød og Farver, mens Rugen gror. —Til Lærkesang og Klokketklang gaar tvende op mod Kirkens Alter.

—Saa følger Livets den lange Dag, med Sommersol og Vintervæde, hvor fælles Sorger gi'r fælles Sag, og fælles Stræben fælles Glæde. Og sortner Søen omkring vor Stavn, vi staar dog fastere Favn i Favn; —det er vor Tro, at helst hos *to* vil Lykkens Svale Rede bygge.

Kjbh. Maj 1896.

SVENDEMANDS VENNER

BØRNERIM.

Her er Soen, sikken en! Messingring i Næsen, lange Øren, korte Ben, uopdraget Væsen, spiser uden Smække paa, for hun *er* en rigtig So, bruger aldrig Gaffel, Kniv og Vandkaraffel.

Missekatten lopper sig med sin laadne Læbe, Vaskesvamp den lider ej, ynder ingen Sæbe; dog er Mis saa pæn og ren, har de nysseligste Ben, visker sig om Snuden, spejler sig i Ruden.

Skinner Sol i Stuen ind, vaagner Mis i Karmen, standser Mundens travle Spind, mærker Sult i Tarmen, ta'r sin Søndagshale paa, lister ud blandt Græs og Straa, søger Musens Rede for dens Børn at æde.

Hanen er en farlig Fyr, svanser rundt og praler, hopper op og gjør Postyr, bander, saa det galer. Hønen siger kun saa lidt, men hun tænker sikkert sit, vralter ind i Bøvlen og gjør Æg i Vrøvlen.

Vædderen, den tykke Bels, vil Smaadrenge stange, Faaret i sin hvide Pels bræger over Vange. Ved den blanke Mosedam klipper Mor det lille Lam, saa faar Mama Klokker, saa faar Søster Sokker.

Kippekalven har det godt, den skal ej i Skole, faar saa tit en Havretot af den store Ole, slippes ud paa Engen grøn, finder Verden lys og skøn, drikker Mælk af Spanden og faar Horn i Panden.

Koen staar i Kløver tæt mellem Høns og Humler, æder sig saa trind og mæt, lægger sig og gumler, letter snart sin dovne Krop, stikker Halen lige op, render over Ende Bedstefar og *Svende*.

Føllet gaar saa strunk omkring, pytter ad det hele, gjør saa kaade Hop og Spring, kjender ej til Sele; ved sin Moders Patte faar det en dejlig Mælketaar, og i Bondens Havre æder det sin Davre.

Store Heste lider jeg; naar til Vands de drage, da vil store Ole mig op paa Hoppen tage. Og naar jeg er blevet stor, ager vi til Bedstemor. Lotte gaar ved Lisken; saa skal jeg ha' Pisken.

4/8 1896.

HOLGER DRACHMANN.

Under Stranden gaar en ensom Ridder, Kappen flagrer i den kaade Blæst; rundt ham glimter Sandets øde Vidder, spejdende paa Klitten Maagen sidder, bag ham stejler Bølgens hvide Hest.

Dansken kjender ham, den blonde Kjæmpe, helt en Sanger, fuldt en Rytmens Mand; han har aldrig faret frem med Lempe, aldrig søgt sin Vredes Baal at dæmpe; der er ingen i vort Land som han.

Der, hvor under hvide, stejle Brinker Bølgen leger med det gule Rav, der, hvor Fiskens Bug i Garnet blinker, der, hvor han Lars Kruses Baad tilvinker, blev han viet til det store Hav.

Og hun tog ham i de stærke Arme, hængte Stridens Glavind om hans Lænd, gød ham i hans Blod sin Golfstrøms Varme, lagde Uvejrsmodet i hans Harm; thi hun lider ikkun kjække Mænd.

Hvor Novembernattens Storme tude, tænker vi paa ham og paa hans Hav; og mens bladløst Poplens Gren derude kaster rædde Skygger paa vor Rude, mindes vi hans Rytmes Gangertrav.

I en Tid, hvor idel Stønnen høres fra forpinte Hjærter Ribbensbur, hvor kun Skumringsklynk imod vort Øres smertesvulne Trommehinde føres, lyder frelsende *hans* glade Lur.

Naar om hundred Aar han bleg om Panden hviler, Danmark, i din Moderfavn, og to Elskte ensom gaar ved Stranden, vil de se paa Havet, paa hinanden, se—og hviske Holger Drachmanns Navn.

Oktbr. 1896.

SAA SIG MIG—

Der risler en Bæk i det stenede Krat, den risler ved Dag, og den risler ved Nat.

Der synger en Fugl under Storbøgens Tjæld, den synger ved Gry, og den synger ved Kvæld.

Der sidder en Kvinde i Jomfruers Lag, hun ler, saa det gjalder i Væg og i Tag.

—Højt skatter jeg Bækkens den rislende Lyst, og Solsorten rørte en Stræng i mit Bryst.

Men stærkest jeg elsker det levende Væld af lysøjet Jubel ved Gry og ved Kvæld.

Saa sig mig da, Evas blaaøjede Datter, hvor henter du fra denne rislende Latter?

Vinter 1897.

STUDENT-MAJ.

I Syden saar man Kanoners Sæd, mens vi herhjemme saar vor Havre; *dér* flygter Bonden forskræmt og ræd, hos os han spiser trygt sin Davre; han tygger sindigt og med Grundighed, det haster ikke, for vor Bonde ved: gaar det end smaat, gaar det dog godt; og gaar det ej—naa ja, saa staar det.

Vi er et Folk af en egen Art og kom som oftest sidst til Gildet; de Ben, de store har mætte spart, dem har vi andre gjerne pillet. I Politik vi naa'de ikke højt, vi lød for villigt Junkerpibens Fløjt; Alter og Slot, Tietgen og Thott, det rimed altid godt i Danmark.

Vi pryglør løs paa den samme Sæk og stadig med den samme Kølle; vi holder Vask ved den samme Bæk og kjører mest til samme Mølle; vi gaar til Baller, og vi gaar til Bad; vi kan saa Smukt hinanden udenad. Den Sag er fæl, det slaar ihjel, langt mer end Kugler og Kanoner.

—Nu væves yndeligt Eng og Mark med Kavling og med Kavelotte; og Storken, Foraarets Patriark, gaar rundt, alvorlig som en Skotte. Brushanen danser ved den blanke Aa; fra Busken ser hans unge Viv derpaa. —Hejsa og Hop! Vinduet op! og lad os faa lidt Luft i Stuen!

Se, der fløj Høgen dit Hus forbi, og over Taget svitter Svalen; den snilde Ræv gaar paa Frieri med Smil om Mund og Dusk paa Halen. Raabukken gaar saa strunk som en Student, der lige nys har faaet sin Frakke vendt. —Hejsa, min Glut! vent et Minut, saa gaar jeg glad med dig i Skoven!

Kjbh. 1/5 1897.

JENS HURRA.

Jens Hurra kaldtes en Ungersvend med Halm i Sko og med Rem om Lænd, med Hestekræfter og Bjørnemod, den fejreste Gut i hver Dansebod.

Hans svære Lemmer, hans Nævers Vægt gav allevegne hans Ord Respekt; i mangt et vestjydsk Fyrrebord end sidder Mærker af Jens Kno'r.

Han var den flinkeste Arbejdsmand, der sled for Føden i Jydens Land, hvad enten han svang den hvinende Plejl, hvad eller han æltede Ler til Teglg.

Han lo ved Gry, og han sang ved Kvæld; Jens Hurras Humør gik aldrig paa Hæld: han tog om Livet hver vakker Tøs, de kyssed gjerne den ranke Knøs.

I Høsletstiden, naar Leen klang, og rædde Frøer for Æggen sprang, da voxed hans Kræfter, og Læs paa Læs han strø'de om sig af slaget Græs.

Der gled i Engen en sølvblank Aa; naar Sol var nede, og Nat faldt paa, da stimed sammen paa Aaens Bred en Hær af Piger, og Jens var med.

De slog i Strømmen med Rivens Tand; hvem bar dem over det brede Vand! Jens tog dem paa Armen to og to og kløv saa Aaen i sømslagne Sko.

Men Vandet skulped om Knøsens Lænd, de smukke jamred med Klynk og Skjænd, de knuged ængstelig Kjæmpens Hals. Jens gik saa let, som han traadte en Vals.

Han mored sig ved deres Angst og Mén og kneb dem blidt i de tykke Ben, saa slap han dem ned paa Bredden grøn; et Kys af hver var hans Færgeløn.

Jens Hurra ejed ej Sølv i Skrin, men Viddets krasseste Brændevin, —der hverken, var ren eller fuselfri — han havde sin Lyst og Styrke i.

Hans Stolthed var en Harmonika, der kunde han trække Toner a', der kunde gjøre en Kat jaloux og tolke Alverdens Elskovsgru.—

En frisk, en brav, en gemytlig Gut; mon ogsaa det brave kan gaa kaput; hans Død kom til ham lidt før end bedt, og sidste Gang havde Kjæmpen lét.

Det spurgtes vidt over Hedens Land, at Jens var mærket til Dødens Mand; man tog det med Ro efter Landsens Sæd, men alle de muntreste Piger græd.

Da Jens kom efter, hans Død var nær, han kaldte stille paa Røgteren Per; "Naa, Per, her ligger jeg ret som en Klud; mit sidste Glas har *jeg* stukket ud.

Lad Folk da sige: Han drak og sled, hvad bedst han gjorde, man næppe ved. Den Dag han døde—men aldrig før— man saa Jens Hurra i snavs Humør!

Og hils saa alle de Piger smaa, foruden mig de nu danse maa; de tusind Kys, de mig villigt gav, dem ta'r jeg taknemlig med i min Grav.

Og hiv saa ned fra sin Læderstrop Harmonikaen, og spil en Galop; det volder ellers saa stort Besvær at slippe af med den Smule Vejr.

Mit Spilleværk være da dit til Tak med samt den Rest af min Røgtobak; det er min Vilje, mit sidste Bud, og dermed farvel og befaler Gud!"

Per Røgter steg op paa et Kistelaag, hans Træskohæle mod Kisten slog; de Toner skingred som Ulvehyl, de skar som Sav, og de prak som Syl.

Per Røgter, berust af sin sære Kunst,
sig hidsed op til en egen Brunst.
"Naa Jens, hvad tykkes du, skal vi ha' mer?"
Men ingen svared; da standsed Per

og sprang fra Kisten: "Aa, Jens, giv Tid!" Men Vennen havde alt stridt sin Strid. Jens Hurras Aand var faret herfra paa Tonerne af hans Harmonika.

Foraar 1897.

DER GAAR SAA MEGET TIL SPILDE.

Der gaar saa meget til Spilde paa denne syndige Jord: de skønneste Tanker, de varmeste Taarer, det blideste Blomsterflor.

Se, udover Gjærdet hænger Rosernes duftende Klynger; de sidder og venter paa Æventyr, mens Vinden dem nænsomt gynger.

De dufter saa blidt, de spreder sig vidt, men ingen kommer og plukker; da bliver de kjed af al Verdens Ting og sagte Kalkene lukker.

Snart drysset ned i det vaade Sand den Sansernes Lyst og Glæde, og Bondens vraltende Oxespann paa Rosenbladene træde.

Der fødes saa meget paa denne Jord, som aldrig Liv har krævet; der dør saa meget foruden Spor, som aldrig rigtig fik levet.

Der svulmer mangan en Jomfrubarm og knoppes som Rose paa Stilke, som aldrig krystet af Mandens Arm maa rynkes af Savn bag sin Silke.

Ja, visne vil Pigers og Rosers Flor, de røde saa vel som de hvide; men den, som vil leve paa denne Jord, han plukke de Roser i Tide!

Juni 1897.

JEG VAR SAA TRÆT—

Jeg var saa træt af Byens Larm og Usselhed; jeg maatte ud, ha' Luft, bli' varm, se Sol gaa ned.

Jeg maatte bort fra Gadens Kvalm og Stadens Pest, og sove paa Alkovens Halm som Bondens Gjæst.

Jeg maatte væk fra Vrøvl og Øl og Gydens Stank, og bade mig med Engens Føl i Aaen blank.

Jeg længtes som et fanget Dyr, som Ravn i Bur, mod brune Heders Æventyr og Guds Natur.

Jeg lukked med et Smæld min Bog og greb min Hat; til Byens klumre Ravnekrog: god rolig Nat!

Efteraar 1897.

HEDEVANDRING.

I.

Her har jeg Himlene over min Isse, her har jeg Lyngheden under min Fod. Musen har Rede i guldgule Visse, Hugormen døser ved Gyvelens Rod. Graalærkens Sang, Faar'klokkens Klang, gjør af min Vandring en Paradisgang.

Haren ta'r Spring over Blaabær og Rævling, ilsom den svinder bag Lynghøjens Kam, inde bag Bakkerne lusker en Grævling; vogt da, o Hyrde, de hvide smaa Lam! Ser du hans Bo, lad ham i Ro, han bider lukt gennem Strømper og Sko.

Dunlet i Luften sejler en Maage, Sollyset glitrer i Vingernes Pragt; lavt over Lynghavet styrer en Raage, kluntet er Flugten, og sort er dens Dragt. Raage og Ravn— hvad gjør et Navn: Heden ta'r alt i sin dølgende Favn!

Viben har Unger bag Porsenes Ranker— duk dig, nu slaar hun jo ned i din Hat! Ræven, den snilde, bag Tyttebærranker lærer sin Yngel at lege Tagfat, træder sin Dans, svinger sin Svans, hele den vildene Hede er hans.

Her vil jeg drømme fra Sorgernes Skare, skylle dem bort i et jublende Væld, sende dem væk med den flygtende Hare, bade min Sjæl i den duggende Kvæld. Solen gaar ned, Himmerigs Fred! sænk't over Lyngen og Sindene med!

1897.

II.

Med raske Trin jeg over Lyngen skred, og Mosset knased under Støvlens Saaler; mod Vestens Flammeporte Solen gled og favned Heden med de sidste Straaler.

Sært dufter Porsen nu i Duggens Bad, kulsorte Skyer Tordenregn bebude, og langt mod Øst bag Tørvestakkes Rad en Bonde ager hjem bag sine Stude.

Fra Luften stiger Fugle langsomt ned, de ser sig skræmte om, før Læ de søge; thi Nattens Hede har ej idel Fred, men den har ogsaa Rævepak og Høge.

Se, derfor skjælver hver en lille Fugl, der søger spejdende den aabne Rede; for den har intet

lovbetrygget Skjul, og intet, intet Fadervor at bede.

Og derfor hører jeg et Vemodssuk just nu, da Solens Baad til Havs vil sejle, jeg hører det i Agerhønenes Kluk og i dit Tungsindsfløjt, graagule Hjejle.

Og selv jag gribes af din Tungsindsgru, din Natterædsel, store, brune Hede; thi lille Fugl, jeg er forladt som du og har ej noget Fadervor at bede.

1897.

RÆVEJAGT.

Aahej, Hr. Mikkell, nu har jeg dig, nu skal din Røver skydes! For Kyllingrov og for Lammesteg skal nu din Pels mig ydes.

Jeg fattes bare din røde Hud blandt alle de Rævepelse, hvormed jeg forer et Bryllupsskrud, en Kaabe fin til min Else."—

Og hastig brænder vor Skytte løs, blandt Bakkerne drøner Knaldet. Hr. Mikkell bliver en Kjende nervøs ved Haglenes Smælden i Faldet.

Men Mikkell smutter i Bakken brat, han vil saa nødvendig skydes; langt hellere da en Vinternat med Sulten i Graven brydes.

Den Skytte rusker med øvet Haand i Lyngens knudrede Ranker; af dem og af Vidjens vege Vaand et Læs for Hulen han sanker.

"Aahaa! god Mikkell, giv bare Tid, nu skal du ej længer fryse!" Den Røg sig breder saa fed og hvid og bringer vor Ræv til at nyse.

Den trygge Skytte ved Hullet blev, han huskede ikke, Taaben: det maatte være en daarlig Ræv, der ej holdt en Bagdør aaben.

Mens Ilden spraged af al sin Magt og slikked om Rævens Køje, og Røgen slog gennem Hulens Tragt og sved i hans snedige Øje.

Hr. Mikkell gennem sin nordre Port fortrak for den sviende Flamme; den snilde Mester havde just gjort hin Løngangsdør for det samme.

Men da han naaed et Bakkenæs og saa den Røg opstige, han skar sit allerfiffigste Fjæs og vendte sig som for at sige:

"Ja driv du kun dit golde Stræv og riv i Rævlingens Buske; et Faar har aldrig luret en Ræv, saa længe da *jeg* kan huske.

Jeg haaber, at baade jeg og du skal slide Tiden med Helse, om ogsaa du nødes en Gang endnu at vente en Stund paa din Else."

1897.

SAGN.

Graavidjen brummer i Nattens Sus, og Haglen trommer mod lynglagt Hus, mens Ræven skriger paa Heden.

En Kvinde lytter bag Hyttens Karm: "Jeg hørte Raab og forvirret Larm, og Ræven skriger paa Heden!"

Ak, vaagner nu ogsaa Drengen spæd! Hans Far er ude, jeg er saa ræd, naar Ræven skriger paa Heden!

Han tog til Marked; Gud naade mig, hans onde Nabo tog samme Vej! Hør, Ræven, Ræven paa Heden!"

—Bag lynglagt Hytte ved Bakkens Fod udøser Skurken sin Uvens Blod, mens Barnet græder paa Heden.

Hvor Vidjen dølger en sumpet Sig, der sænkes i Nattens Mulm et Lig, mens Ræven skræber paa Heden.

Hvor Vandet klunker om Brinker graa, der gaar den Brasen saa bred i Aa.

Der vandrer Fiskeren Natten lang med Aaleblus og med Toggerstang.

Med eet han staar i en lyngkranst Sig, hvor Sagnet gaar om et nedsænkt Lig.

Et Pust fra Sumpen, et iskoldt Gus udslukker Fiskerens Aaleblus.

Da var det, som tusind Fugle for med Suk og Susen fra Syd til Nord.

Begyndte som pibende Klynk og Kluk, og endte i skrigende Vi og Vok!

Da slap den Fisker sin Toggerstang, og over Grøfter og Kjær han sprang.

Han glemte sit Garn, han glemte sin Fangst, hans Strube snøredes til af Angst.

Thi over hans Isse lavt over Jord de sorte Helvedes Fugle for.

Og hvor han stirred blandt Banker graa, han idel gloende Øjne saa.

Den arme Fisker, med Skum for Mund de fandt ham den næste Morgenstund.

Hans Aand var rystet indtil hans Død, nu ligger han hyllet i Jordens Skjød.

Saa klinger endnu det natlige Sagn, mens Bonden ved Midnat sætter sin Agn, og Ræven skræber paa Heden.

1897.

BILEAM OG HANS ÆSEL.

4. Mos. 22.

Det var "den Guds Profete" Bileam han gjorde Navn og Stand og Stilling Skam, saa at et stakkels Æsel maatte bøde med Suk og Støn Profetens Syndebrøde, og Herrens Vredes Lyn til Solskin vende. Nuvel! Saa hør; Historien er denne.

Kong Balak herskede i Moabs Land, for Øjeblikket just en plaget Mand, thi ret som Okser Markens Græs opslikker og Ørknens Aande Bækkens Strømme drikker, fortærede den vrede Israelit hans Landes Grænsers Grøde vidt og bredt. Da skjælv af Vrede Balak, Zippors Søn, og sendte til Profeten Bud og Bøn og lod de Ældste gjorde deres Lænder; med store Punge i de magre Hænder de traadte under Bileams Palmers Skygge og bøjede de gamle Hofmandsrygge med allerunderdanigst Pietet for Bileam, Beors Søn, men Guds Profet. Profeten skeled til de store Punge og bad dem dristigt løse deres Tunge. Da traadte frem den ældste Moabit, hans Gang var vaklende, hans Skjæg var hvidt som Moabs Floder, naar om Høst de skummer, hans Aasyns Rynker talte kun om Kummer. "Vort Land er hærget af en Røverflok, den ænses ikke Sten og ikke Stok, den skjuler Jordens Kreds; som bange Kid vort Folk omflakker hjemløst hid og did; dens Gjærninger er alle af det onde, den hugger Palmen om i vore Lunde, den spreder Kildens Stene over Sandet, af sønderslaaet Cisterne vælder Vandet. Thi beder Balak, Moabs Majestæt; kom dette Folk tit Hjælp, o Guds Profet, band Israeliten! Thi dem *du* forbander de rejser aldrig mer de frække Pander!" Den gamle tav, hans Sølv mod Jordan klirred; Profeten rømmede sig lidt forvirret: "Hvad her er Ret jeg skal faa aabenbaret; bliv her i Nat, min Gud skal give Svaret."

Alt kolde Nattepust i Ørknen vandre og Pinjens Kogler slaar imod hverandre, Vildæslet hviled alt den rappe Hov. Teltsnoren raslede, Profeten sov, mens Maanelyset over Tæppet faldt. Da stod i Teltets Dør

en høj Gestalt, Profeten vaagned pludselig og gøs, det var som Blodet i hans Aarer frøs, thi Skikkelsen i Døren steg og steg, Profeten hvisked skjælvende og bleg: "Hvad vil du, Gud? Tag, bort de strænge Blikke". En Tordenrøst: "Vogt dig, forband dem ikke!" Og atter suser Ørknens kolde Vind, og atter slumrede Profeten ind. Saasnart de Ældste vaagnede ved Dag de sendtes bort med uforrettet Sag. Kong Balak jamrede med Graad og Klage, der de kom uden Bileam tilbage. Med større Sække sendte han igjen de magre Oldinge til Pethor hen, og atter blev vor Bileam charmeret og af de store Sækkes Sølv duperet, og atter blev han truet haardt af Gud, men op ad Dagen kom der Kontrabud, Gud vilde ikke mer hans Rejse dadle, —Da lod Profeten skyndsomst Æslet sadle og Moabs Gamlinger i Haab forlod ham, men brat optændtes Herrens Vrede mod ham!

Det var en underdejlilig Morgenstund, man kunde se helt ned til Flodens Bund, og Duggen laa endnu paa Markens Lilje; Profeten sang, og Æslet lød hans Vilje og travede, hvad Æsel trave kan, med rejste Øren imod Moabs Land. De naaede en Hulvej kold og dyb; paa Bunden gik der tykt med alskens Kryb, en Pinjeskov paa Skrænten stejl og brat indhylled med sin Skygge alt i Nat. Kun Fod for Fod Profeten kunde ride, med eet sprang Æslet med et Ryk til Side, thi foran begge, midt i Æslets Vej— for Dyret synlig for Profeten ej— der hvor Giftliljen snor sin blege Stængel, der stod med Sværd i Hænde Herrens Engel.

Profeten rasende ved Æslets Spring, lod Svøben suse ned i rappe Sving, og Æslet sprang omkring fra Væg til Væg, saa Stenen skrabede Profetens Læg: det gøs for Sværdet og for Englens Blik, der gjennemboede det som Lansestik; det syntes Æslet bindegalt det hele. Fortvivlelsen og Skrækken gav det Mæle, og sandelig, vor Æsel holdt en Tale, der glimtvis strejfed det originale. Af Svøben pint den raabte: "Men for Fanden, er Guds Profet da gaaet fra Forstanden! Ser du da ikke der den lange Bengel —thi hvad ved jeg, maaske en Herrens Engel— med Flammesværdet og med Flammeøjjet og sorte Lokker over Silketøjjet; han kløver sikkert baade dig og mig, ifald vi gjør et Skridt ad denne Vej——"

Med drøje Ord udskammed Æslet Præsten, men selv du maa hos Moses læse Resten.

De gamle Fabler er slet ej saa gale, thi alle har vi jo hørt Æsler tale.

Jebjerg 30/7 1897.

MILDE ØJNE.

De er kun faa der aner, hvilken Magt der er i tvende milde Øjne lagt:

To milde Øjne døved ofte Staal, to milde Øjne slukked mangt et Baal.

Hvor alt var stængt for Trods og Vredesblik, to milde Øjne Døren aaben fik.

De standsed tit i Flugten Hadets Lyn og vendte det til et Forsoningssyn.

De lagde Balsam paa de Smertens Saar, som haarde Sind og onde Hænder slaar.

For milde Øjnes Magt sank Peder ned, dengang han angerknust gik ud og græd,

og tit et Kvindeblik en Yngling bandt, der stod med Foden over Fjældets Kant.

I denne Glans af gode, milde Øjne skal Jorden lutre sig og sine Løgne.

28/9 1897.

VINDENES VISE.

Il, smil, Søndenvind, Vaarens blide Datter, du er Himlens Sendebud, Knoppens Ven og Blomstens Gud, mens jeg er knap Forfatter.

Hæs, hvæs, Østenvind! Dig kan jeg ikke lide. Mon du selv kan sige mig, hvem der ret kan lide dig,

som alting grønt vil svide?

Ryg, knyg, Nordenvind! Alle høje Graner frygter for dit hvasse Ris, gyser for din Sne og Is og dine glubske Vaner.

Sus, brus, Vestenvind, sadl kun højt din Ganger! Bark mit Skind og brun min Kind, fyld min Lunge, styrk mit Sind og gør mig til din Sanger.

1/10 1897.

POLITISK UENIGHED.

Der sad to Venner ved et Krostubord og talte om det sidste Kejsermord.

Den ene havde just *sit* Standpunkt klaret og ikke Kejsere og Konger sparet:

Var de ej Snyltere i Folkets Hus?

"Som Hund og Stodder frier sit Skind for Lus,

saa hører det til Samfundshygijerne at gi' *dem* sure Dage alle Vegne."

Med disse Ord han sig tilbage lagde.

Den anden strøg sin Manke op og sagde:

"Har du lagt Mærke til en Humlebi, der strider for at komme i det fri?"

Med uafladelige Stød af Snuden den uden Ophør bombarderer Ruden.

Dens Ryg, dens Braad og Ben sig anspændt krumme, almægtigt rasende den høres brumme.

Det dirrer synligt i de smaa Tentakler, imens den giftfyldt over Glaret vakler.

Men næste Morgen vil et lille Lig i Karmen melde om en haabløs Krig.

Den knuste Panden mod den blanke Rude, et Trodsens Barn, hvis Saga her er ude.

—Som Humlebien raser du og jeg, endskjønt vi ved, vor Rasen nytter ej.

Thi nytter noget Individets Trodsen mod Samfundsbøddelen, mod Magtkolossen?

En Dag vil selv den bedste knuse Panden, hvis ej forinden han har tabt Forstanden.

Og atter vil et frisk og blodigt Lig, fortælle Verden om en haabløs Krig.

En saaret Stakkel løftes op ved Armen og jordes lydløst som hin Bi i Karmen.

Og urørt smælder Tyranniets Fane, og evigt gaar vor Jord sin krumme Bane."

—Saa talte klogt og skeptisk Pessimisten; men bagom Skjægget brummed Anarkisten.

Jebjærg 1/10 1897.

SALLING.

EN SKJÆMTEVISE.

Musen sad ved dine Strande, skjønt hun blev lidt vaad, tog sig til den blege Pande, brast saa ud i Graad, raabte højlydt: "Her er Degne, Præster, Provster allevegne; ingen dog til Musens Glæde vil *dit* Drapa kvæde.

Har jeg ikke klædt dig Jorden grøn fra Top til Taa; gaar der ikke Torsk i Fjorden større end som saa? Du har nok af krumme Bække, Mel og Gryn i dine Sække, Gammeløl i Kjæld'rens Mørke mod en Høstdags Tørke.

—Grevefejdens røde Lue hærged langs din Kyst, kasted Blink i Bondens Stue, Angst i Munkens Bryst. Har du glemt *Jens Hvas* hin brydske, eller har du glemt *Kræn Tyske*? Ak, blandt dine Stormænd alle nævnes ingen Skjalde!"

—Og hun greb *mig* haardt i Kraven, skjænkede mig sit Kald, og jeg kasted mig paa Maven, og jeg blev *din* Skjald. Se, fra Resengab til Nautrup, ja, fra Aalbæk Strand til Flautrup, Lem og Hem og Hjark og Junget har jeg dig besunget.

Mellem Sø og salte Sunde blinker frem et Land; Ploven ej dets Muld kan bunde, næppe Spaden kan. Alt er fedt og fladt, og Flaget smælder over Ladetaget, der hvor Brudeskaren bugter sig langs Engens Slugter.

Sallingland, jeg vil dig ligne ved en Bondetøs; hendes Læber Gud velsigne, Blikket er en Mø's; bred er Hoften, fyldig Barmen, fast er Føden, kjødfuld Armen, Fjorden kaad og overgivet ta'r den Glut om Livet.

Salling, dine hvide Stude lyser langs din Kyst, dine trinde, rige Brude er en Bejlers Lyst; hvilken Rus, ja hvilken Lykke til et mandigt Bryst at trykke sammen med en elsket Kone 30,000 Kr.!

Brede Gaarde, store Haver spredte paa din Muld! Hvem kan tælle dine Traver, dine Grisekuld! Fyrretyve Kirketaarne, hvide som i Marmor skaarne, peger tindrende mod Himlen mellem Gaardevrillen.

Op og ned i brede Vover bølger tungt din Rug, Ternen sejler let derover med sin bleggraa Bug.

Skov i Øster, Hav i Vester, røde Hopper, fede Præster— saadan staar du for mit Øje set fra dine Høje.

Himmel, skjærm det Folk fra Snue, skjøt dets røde Føl! Værn dets Ager, vogt dets Drue: Sallings Gammeløl! Lad det bruse, lad det skumme, lad det Landsens Kræfter rumme! Sign, o Gud, de fede Stude og de trinde Brude!

Jebjærg 8/10 1897.

MEJERIST-VISE.

Hej, Mejerister, tør Fløden af Skægget, røm jer og rens nu jer Bas—bur-ru-ru! Syng saa en Vise saa dyb og bevæget her ved vor glade Kalas—bur-ru-ru! Glem Moralisternes Vaasen og Væv; Livet, minsæl, har et underligt Væsen, vær ikke for kræsen, gaa frem efter Næsen, om ogsaa den stundom er sodet og skjæv.

Mælken kasseres, fordi den har Syre, Kjællingen bliver saa but—bur-ru-ru! Hør, hvor hun larmer med Eder saa dyre, snyder med Fingren sin Trut—bur-ru-ru! Giftfyldt hun halser til Manden afsted: "De Mejerister, de er dog en Plage, har nogen kjendt Mage, *vor* Mælk tør de vrage! Nej, de Mejerister skuld' Fanden ta' ved!"

Grovsmeden ind ad Kontordøren klyver: "Tror I kanske, jeg er gal? Bur-ru-ru! Aldrig betaler *jeg* ringeste Styver, nej, om det blot var en halv! Bur-ru-ru! —Se, hvor han spytter og gnutter sit Knæ, bander og stamper, saa Bøtterne bæve, slaar ud med sin Næve og bruger en Kjæve, betaler sin Regning,—og gaar saa, det Fæ!

Damphesten aser som Samson i Møllen; hør, hvor den pruster saa svedt—bur-ru-ru! En tømmer Spanden, en anden maa skyll'en, her gjøres Helved dig hedt—bur-ru-ru! Men har du redet din pjuskede Lok, tag saa et Kys ved den første den bedste, saa faar du de fleste man elsker sin Næste, og det siger Præsten, at det maa du nok!

Jebjærg 9/10 1897.

OM ZEUS STEG NED—!

Om Zeus steg ned fra Himlen, tog Hat og Stok og Støvler paa og gik omkring paa maa og faa og blanded sig i Vrimlen—

Om han kom ind i Staden, hvor ærlig Mand i Skygge staar, mens guldbesinnede Æsler gaar i Flokke midt ad Gaden—

Om han kom ind i Gyden, hvor Solens Straaler knapt er kjendt, hvor Salt omtrent er permanent, som Rendestenens Flyden—

Ja, tren han ind i Kirken, hvor tændte Lys for Altret staar, mens Præst og Klokker svedig gaar omkring i bjergsom Virken—

Jeg tror han løfted Stokken og lod den "tærske Sædebyg" paa mangen bred og lasket Ryg, endog i Præsteflokken.

Kjbh. 29/12 1897.

TROSSKIFTE.

Du hellige Kirke i Syd og Nord, der er mod en Stympers saa streng, tillader Fyrstinden ret sære Ting, naar hun skal i Brudeseng.

Thi naar Prinsessen af Bünkenburg formæles med Prinsen af Reusz, der skiftes Chemisse som Konfession: "Es lebe das heilige Kreutz!"

Igaar højluthersk Prinsessen sad paa Slotskirkens polstrede Bænk; idag hun befingrer en Rosenkrans og douches af Vievandsstænk.

Og Præsterne messer i Kirkens Kor, og Bønner opsendes til Gud; saa skifter Prinsessen af Bünkenburg Tro til Salver af Riffelskud.

Det flager i Havnen, det ringer i Land, paa Slottet et glimrende Bal, nu gnider vist Paven sin slunkne Vom, men Bünkenburgbispen er gal.

Festblussene slukkes, Kalaset er endt, om lidt gaar Prinsessen til Køjs og avler Kongsemner til Folkenes Lyst med Fyrsten: Prinsen af Reusz.

Kjbh. 15/1 1898.

DEN SYGE YNGLING.

Jeg bad til Gud een eneste Bøn.

Mig syntes hans Jord saa rørende skjøn, mig syntes hans Himmel saa dulmende blaa; man blev ret saa god af at stirre derpaa.

Jeg vandred saa glad mod den stigende Sol og plukked imellem en dugget Viol; jeg strakte mig salig paa Ageren grøn og bad af mit inderste Hjærte en Bøn.

Bad ikke om Sølv og ikke om Guld, ej Rader af Køer paa tommetykt Muld,

og ikke—som ellers Menneskets Kuld— jeg hyklede Graad bag en Lommeklud og spændte en medbragt Pose ud og bad saa Himlene styrte den fuld.

Mig syntes hans Jord saa daarende skjøn, og derfor jeg bad den eneste Bøn: "Barmhjertige Gud, jeg

elsker dit Værk, lad altid mig nyde det *sund og stærk!*"

Jeg rejste mig salig fra Ageren grøn, jeg tro'de saavist, at han hørte min Bøn.

Men alle saa hører vi Herren til, og Gud kan jo gjøre med sit, hvad han vil; een plager han længe, een slaar han ihjel, men god skal han være alligevel.

Mig gav han lønligt i Siden et Stik, saa Livet sortnede for mit Blik; jeg hylledes ind i en aarlang Nat, mens Engenes Blomster visnede brat.

Se derfor beder jeg aldrig mer, om og jeg imellem mod Himlen ser.

Kjbh. Jan. 1898.

HERKULES.

Ung Herkules kasted sig rundt i sin Seng; skjøen Omphale laa ved hans Side. "Hvad er det dig fattes, min egen Dreng? hun fritted med Øjne saa blide.

Ung Herkules rejste sig op med et Sæt, saa Sengen i Fugerne jamred: "Nu vel, jeg er bleven af Ømheden mæt og aander saa trangt her i Kamret.

Jeg ledes ved i Alkover smaa saa hvide Kvinder at kryste og længes efter paa Fjælde graa med laadne Skjælmer at dyste.

Jeg hader din Seng og din trinde Lænd, din Hal, hvor Narren slaar Mølle; o, Omphale, Omphale, ræk mig igjen min Løvehud og min Kølle!"

Kjbh. 21/1 1898.

DA DE DØMTE ZOLA.

Saa fik du da endelig Digteren dømt, du Verdens forbandede Skjøge, der aldrig Tid eller Stund har forsømt Nationernes Synder at øge, der tog vore Sønner og tæred vort Brød, der myrded og hærged og fængsled og skød, til du var alene om Magten.

Det vidste alt længe den menige Mand, der pløjer og hamrer og høvler, at intet kan trampe et Folk og et Land som Krigerens pløkrede Støvler, at Retten er fældet, at Loven er brændt, at Spydet er mod den retfærdige vendt, hvor Sablen støttes af Korset.

Og saa blev han dømt, den glødende Aand, Evropas digtende Tænker, der løfted mod Gud sin besværgende Haand for En, der sad bøjet i Lænker. Nu slæbes han selv til Fængselets Krypt, og der vil de gjemme ham sikkert og dybt, mens Stjærnerne tændes og slukkes.

Men det vil du angre, du franske Nation, der bor i de hundrede Stæder og vandrer omkring mellem Rhinen og Rhôn' og nævntes i Verden med Hæder. Der kommer en Dag, da Navnet Dreyfus vil fylde dit Blod med isnende Gys og rødme din sænkede Pande.

Og da vil der løsnes et Suk i din Barm mod ham, der for Retfærd har dystet, mod ham, du forfulgte med Raaben og Larm og flaaede Ordnen af Brystet; og da vil du samle hver Stump af hans Ben, og smykke hans Minde og kranse hans Sten og pynte dig selv med hans Hæder.

Kjbh. 22/1 1898.

BEDST I DANMARK.

Lyd af Latter, Klang af Gafler, Taler for den nye Præst, som for Bisp og for Kolleger fejrer en lukullisk Fest.

Stegen dufter, Vinen perler rødt paa de hvide Skjæg, medens Kristus tornekrønet vaander sig paa Salens Væg.

Og de fromme Gubber glædes kristeligt ved Øl og Mad, og ydmygeligt de tømmer Glas og Bæger, Skaal og Fad.

Og de løfter sig i Sædet under Rømerglassets Klang, og de synes, der er dejligt i vor lille Dannevang.

"Tro mig, Venner", siger Bispen, sætter Gaflen lidt i Hvil, mens hans Blik langs Bordet glider i et stort og saligt Smil:

"Al den Sorg, som Folket trykker. Kivet mellem Mand og Mand, al den Men, som Hadet brygger i vort elskte Fædreland—

det er blot en liden Skygge; faar vi først den rette Tro, skal paany de Daner bygge kristeligt i Fred og Ro.

—Aa, vi kjender disse Røster, disse plumpe Raab om Brød; maa jeg spørge, mine Præster, lider man i Danmark Nød?

Føder Gud ej Ravnens Unger, overstråler Liljens Dragt ikke, som Salmisten sjunger, selve Salomons i Pragt?

Bølger ikke Kornet fagert paa den blide danske Vang; klinger ikke lifligt sammen Lærkeslag og Klokkeklang?

Intetsteds der ofres bedre til Begravelse og Jul; ingen Mad os bedre smager end det gode, danske Sul.

Hvorfor da misunde Frankrig,
hvorfor skue hen til Schweiz?

—Aa, vi har det godt i Danmark!

—Ræk mig Stegen, Pastor Steisz!"

23/1 1898.

SMEDEN OG MISSIONÆREN.

Den raske Smed har alt optændt sit Baal, og Hamren danser paa det røde Staal, mens Smedjens Rum af Gnistensvarme fyldes, og Loftets Sod af Flammerne forgyldes.

Og ude i den blide Foraarsdag ned fra hans gamle Hyttes skjæve Tag der lyder Fløjtetriller, det er Stæren. Da træder over Tærsklen Missionæren.

Vor Smed ham hilser med et Nakkekast, imens Hans Fromhed taler haardt og hvast om stakkels Syndere i Djævlens Vold, om dem, der rystes rundt i Satans Sold, om Ordets Under os om Verdens Salt og *Bønnen*, der har Lægedom for alt.

Vor raske Smed har ladet Hamren synke, og over Panden tegner sig en Rynke.

"Hvad taler du om Synd og evig Død; jeg maa vel skaffe mig og mine Brød; thi den Maxime gjælder kun hos eder, at *den* faar gratis Brød, der flittig beder.

Hvad Troen angaar har enhver vel sin; hvorfor bebrejde *mig*, jeg ej har *din*? Du beder sammenkrøben i dit Kammer, jeg beder her med Haanden om min Hammer. Og hvem kan vide, Præst, maaske dens Klang naar højere end eders Salmesang.

Men lad mig nu i Ro, for I skal bede, men jeg",—han pirred op i Ilden—"jeg skal smede".

Ad øde Veje svinder Missionæren,— men bag ham hamrer Smeden, fløjter Stæren.

25/1 1898.

DET BANKED PAA MIN RUDE—

Det banked paa min Rude alt i den sene Nat; derude stod min Yngling, min Elskede, min Skat.

Jeg tog ham om hans Hoved og kyssede hans Kind; hvor kunde jeg vel nægte min Gut at komme ind!

Og op han sprang i Karmen saa let som en Bold, og ned i mine Arme, mens jeg hans Hænder holdt.

Han slynged sig ind til mig saa smygende let, og vugged mig og kyssed mig saa hedt, aa, saa hedt!

Han løfted mig fra Jorden med Armen om mit Liv; jeg blev i hans Favntag saa veg som et Siv.

Han løfted mig, han kyssed mig, han favned mig saa fast, at mit Hjærte det bæved, og mit Bælte det brast.

Saa ved jeg ikke mere; jeg svimled i hans Kys, mens ind ad Vindvet vælded Fuldmaanens brede Lys.

Og lad kun Verden snakke og sige, hvad den vil, der er dog ingen Lykke som Elskovens til.

Vinter 1898.

KLOKKEREN.

En Klokke er Klokke hvordan det gaar, men denne var bare et Klokkefaar.

Det hvideste Lam i hans Menighed, med hende attraaed han Enighed.

Han fried til Grete med fagre Ord, men Lammet løb brægende hjem til sin Mor.

Den Klokke ikke et Suk begreb og hængte sig saa i sit Klokkereb.

Vinter 1898.

TRE TROLDE.

Der var tre vældige Trolde; de drak sig drivende fuld; saa blev de tapre og bolde og sloge hverandre omkuld.

En gik paa Hodet i Dammen, én rullede ned i en Grøft, den sidste krængede Hammen og styrted med Brøl i en Kløft.

Vi se, at naar Troldene drikke og siden begynde at slaas, da gaar det Bæsterne ikke en Smule bedre end os.

Vinter 1898.

BRUDESLOT.

Ude paa Per Krænsens Vestermark bag en gammel Pil med skallet Bark staar et tomt og faldefærdigt Skur, brugt i fordums Tid som Kalvebur.

Vindvet skeler stygt mod Jorden ned, Døren knap af sine Hængsler ved; men i Hytten er en Bunke Straa, det har mangan Jomfru hvilet paa.

Denne Hytte er et Trylleslot, Egnens smukke Piger ved det godt, der saa mangan fik sin Brudeseng, mer end Løfte om den første Dreng.

Der er herligt i den Hyttes Skjød,
naar en Hedebrand gjør Himlen rød;
Juninattens Maane skjænker Lys,
Bondes sunde Datter Kys paa Kys.

Vinden leger i den gamle Pil,
Græssets Sanger gnider glad sin Fil.
Gik der nogen paa den øde Sti?
Det var blot en Brok, der strøg forbi.

Hu, i Piletræet skreg en Ravn,
Morgenrøden tænder alt sin Bavn,
Marken sløres af en blaalig Em,
to og to gaar unge Elskte hjem.

Natten lænker mig til Pigens Mund, der er Trolddom paa den Hyttes Bund, Egnens smukke Piger ved det godt, og de kalder Hytten: Brudeslot.

Foraar 1898.

VAAR-RIM.

Moders Dynner er lagt paa Hæs,
Koen dryner—hun vil paa Græs,
Bien brummer om Kubens Mund,
Toflen trommer mod Aftenstund.

Viben skriger, dens Kuld er fuld,
Blomsten stiger af solbagt Muld,
Hønen nipper et Korn i Flæng,
Musen pipper i Barselseng.

Katten med hvide Sokker paa gaar paa Diget blandt Klokker blaa, nyser hastigt i Lysets Bad, spiser paa Skrømt et dugget Blad.

Nu ta'r Pigerne Pynten paa,
Forklæ'r hvide og Tøfler smaa,
Perlekransen om nysat Haar—
Tøflerne danser mod Gildesgaard.

Sommer 1898.

[Footnote: *dryner*, et langtrukket, undertrykt Brøl hos Koen; *Toflen*, Bekkasinen.]

REGNVEJRSSTEMNING.

Fra ensom Vraa jeg stirrer ud i Dagens Graa og Vejrets Slud.

Nys pisket Regn mod Husets Væg, nu hænger Dryp i Tagets Skjæg.

De Draaber falder een for een og splintres brat mod Gaardens Sten.

En Draabe fik ej andet Kald end det at pønse paa sit Fald.

—Som Dryp fra Tag saa synker ned min Nat, min Dag mod Evighed.

Og uden Stands, mens Regnen slaar, *idag* forvandles til *igaar*.

Een Draabe fyldt af Lysets Guld, een levret sort som Jordens Muld.

Saa drypper ned ens Hjærteblod i Evighedens staaalgraa Flod.

29/6 1898.

MEDLIDENHED.

Kom alle Hunde til min Dør og vilde saa gjærne slikke, jeg væbned mig med mit spanske Rør og prygled den hele Klike.

Gik alle Præster, som Gud har skabt, frem for mig med Bedekranse og bad for min Sjæl "som gaar fortabt", hvor skulde min Svøbe danse!

Bliv fra mig med jeres Medlidenhed! Jeg aldrig for Døden skjælved; og reddes ved jer!—nej, hellere ned i Kvalernes dybeste Helved.

—Ej saa, at jeg hader den milde Haand, der glatter Fortvivlelsens Rynke, men blot den flade, forhyklede Aand, der smigrer sig selv ved at ynke.

Ej dem jeg hader, som Lindring bar til Fattigfolks livshaarde Vaner, men dem, der selv først Røvere var, og senere—Samaritaner.

Giv Retfærd Sæde ved Verdens Ror, fri Folket fra Dumhedens Mare, sørg for, at ingen gjør ondt mod sin Bro'r, da kan du "Medlidenhed" spare.

Da voxer der Brød til hvert sultende Barn, der leger langs Rendestensbrættet, og Lasten, der fisker med lovløse Garn, skal ingen fange i Nettet.

Da skaber enhver sig sit eget Behov, og ingen Nødlidende gyser. Først da er der Mening i Sang og i Lov, naar ingen sulter og fryser.

Efteraar 1898.

GAA I SKOVEN.

Er du syg i dit Sind, er der Brod i din Sjæl,
er der Ebbe og Fald i dit Mod,
har Misundelsens Giftyngel stunget din Hæl
og beslimet din Sti, at som havrullet Pæl
den bedragerisk svigter din Fod,
sidder Sorg ved dit Fad,
sidder Savn ved dit Krus,
er der lavt til dit Loft,
er der trangt i dit Hus—
gaa i Skoven!

Er der Lys over Hjem, er der Majsommervind,
er der Vaarhimles tindrende Blaa;
er der vuggende, sukkende Drøm i dit Sind,
er der Længsel mod *en*, der har rødnet din Kind,
skjønt den før kun var gusten og graa;
synes Verden dig daarende
blank som et Spejl,
og dit Liv som et Hav
med vel tusinde Sejl:

gaa i Skoven!

O, du susende, brusende, rodstærke Skov
med din Bøgs blødt omfrynsede Blad!
Under blankstammet Birk skinner Daadyrets Bov,
i din Jord staar der Spor af dets flygtende Klov,
i din Top kvidrer Smaafugl sig glad;
og med Høg over Bøg
glider Tankerne ben
for at vende tilbage
som Drømme igjen
gjennem Skoven.

14/5 1899.

HØGEN.

Vær hilset Høg over Granetop, du stolteste Fugl i Skoven! Du stirrer trodsigt mod Himlen op, din Flugt er vild og forvoven.

Du kløver Brisen i vilden Lyst, mens grønligt Øjnene spejde: du hugger dit Næb i din Fjendes Bryst, og aldrig du skjænker ham Lejde.

Du er en Røver for Gud og Mand, i Blod du sølede Hammen; du ser med Foragt paa den vrikkende And, der spejler sin Fedme i Dammen.

Jeg elsker vel ej din blodige Klo, men Flugtens Sus om din Bringe, dit vilde Blik fra dit stolte Bo og Solens Blink paa din Vinge.

16/5 1899.

KLOKKEN.

Jeg kommer langs en øde Sti, der gennem Rug sig slynger, mens Aftenklokkers Harmoni sig ind i Sjælen synger.

Den sære Sang af Klokkers Klang ved Sommeraftentide, det er et Stykke Hedenskab, som alle godt kan lide.

Bestig en Høj en Junikvæld, lyt spændt ud over Landet, og mærk dig denne dybe Lyd af Graad og Jubel blandet.

Og prøv, om ikke du endnu, mens Myg om Øret svirre, kan høre Oldtidsslægters Tro i Klokkemalmet dirre.

Juni 1899.

KJESTEN.

Ung Kjesten red sine Foler tilvands —horrihej.— Der sad ved Aaen den sorte Frans —horrihej. Og Frans han hwøwted, og Kjesten gled paa nøgen Fod i hans Arme ned— —hor-ri-hej!

Gud naade dig Kjesten i Franses Arm. —horrihej— thi aldrig du laa ved saa falsk en Barm. —horrihej.

— Han lokker alle de Piger smaa, der færdes om Kvæld ved den dampende Aa. —hor-ri-hej!

Hvad hjælper Vægren en Pigelil —horrihej— naar Natten kogler, og Manden vil —horrihej. En Sivbusk ved en lullende Aa er svigefuld Grund at hvile paa —hor-ri-hej!

Det var alt langt over Midjenat —horrihej— før Kjesten fik sine Føler fat horrihej.— Saa blussende rød hun hjemad red, hans Kys,—endnu de paa Kinden sved —hor-ri-hej!

Ej mere saa hun den sorte Frans —horrihej.— Ej mere rider hun Føl tilvands —horrihej; men ofte gaar hun om Kvæld ved Aa, mens Taarer drypper paa Vrist og Taa —hor-ri-hej!

Jebjærg 12/6 1899.

SAADAN GAAR DET.

Der gik saa krumme Veje ned til den blide Aa, hvor Padderokker neje om Ællingerne smaa—

Hvor Baaden sagte strammer den tynde Hampesnor, og Trævlekronen brammer i blegrødt Silkeflor—

Hvor Gjedden staar og stirrer med gnavent Underbed, mens smaa Libeller svirrer sylfidelet afsted—

Hvor Rylen gaar og nusser blandt Breddens vaade Sten hvor Viben Vingen pudser, og Storken viser Ben.

Men saa kom Industrien og saa paa den Idyl; den aged ud paa Engen en hæslig Hoben Fyld.

Den tinged og den tegned og rammed Bjælker ned; i sytten lange Uger gik hundred Mand og sled.

Da letted Stork og Ryle, i Skræk de langvejs fór; selv Baaden rædselsslagen rev ud sin Hampesnor.

Og Aaens Vande vred sig i Skum om Værkets Hjul, og selve Gjedden bed sig i Kjæben i sit Skjul.

Men Dampens Dæmon snøfter urolig Dag og Nat, og kjækt Fabrikken løfter sin sodbedækte Hat.

Dens Varer er de beste, dens Ry er viden kjendt; afvigte Vinter gav den sin Stifter ti Procent.

De gamle krumme Veje blev macadamisert. Gud ved om Fremgangsmaaden dog ikke var Forkert!

Jebjærg 5/8 1899.

AFTENSTÆVNE.

Naar Køerne er malket, og Mælken siet op, og Æggene er samlet ind fra Vrøvlen, naar Kattene har faaet sig en Taar i deres Kop, og Kalvene en Borren Hø i Bøvlen, da stænger jeg for Hytten, dog ikke altfor haardt, jeg sætter beresten en bitte Pind i, den vil min snilde Hendrik med Lethed lirke bort, mit Kammers ligefor det gaar du ind i.

Men alt maa ske med Læmpe, og alt maa gaa med List og du, min elskede, maa gaa paa Sokker, for mærkede min Fader vor Hensigt, tror jeg vist, at jeg fik Hug og du, ja du fik Pokker. Og derfor vær forsigtig, min egen, egen Skat, kom først til Døren, naar min Far han snorker, og hvil i mine Arme, og vær hos mig i Nat, og jeg skal elske dig saa ømt, jeg orker!

5/8 1899.

SKUESPILLERINDEN PAA HEDEN.

Legende Barn af en legende By, hvor tør du danse paa Lynghedens Høje, hvor tør du juble din Trille mod Sky, her hvor enhver har lidt Graad i sit Øje!

—Heden har Skræmsel, og Heden har Savn, Sangen og Glæden, dem kjender den ikke; sidder der to med hinanden i Favn, er det med sky og med nedslagne Blikke.

—Saadan omtrent har man skrevet og sagt, lidt vi dog agter den Jeremiade! Er end vor Hede alvorlig i Dragt, yder dens Tuer dog Læ for de glade.

Hør, hvor det jubler af Lærker i Sky; hørte du gladere Sange derhjemme? Legende Barn af en legende By, løft kun med Lynghedens Lærke din Stemme.

Græshoppen sidder saa trind og saa glad, gnider sig Skanken i Mangel af Fele, stryger og lytter og lirer sit Kvad, stolt af sig selv og tilfreds med det Hele.

Legende Barn af en legende By, dans du kun dristigt paa Lyngen den brune, og, naar du trættes, bag Porsbuskens Ly del med en Sanger dit smittende Lune.

Jebjærg 13/8 1899.

OLE.

Ole sad paa en Knold og sang
lal-la-la!

Faar og Beder omkring ham sprang
—tral-la-la!

Lyngen sused, og Skyen gled,
Udflugtslængsler i Hjærtet sved.

Heden stænged, og Mindet spandt;
Moders Øjne dog stærkest bandt.

Snart den Ting dog blev aabenbar;
Minder gjør ikke Sagen klar.

Stak saa Ole en Dag i Trav, stod med ét ved det store Hav.

Øjet skinnede, Taaren randt, intet mere i Verden bandt.

Over Havene Hyrden fór,
Faarene staar der endnu og glør.

Ej kan Bede og Faar forstaa
—lal-la-la!
Længsler Tog over Bølger blaa
—tral-la-la!

Jebjærg 13/8 1890.

KOM MI BETTE KIPKAL.

A haar tjent Jens Masen no halvanden Or, skjønt han er en Asen *i* og *om* hans Gord.

A maa pas hans Høwde, a maa ref hans Fyld; haar æ ett aa løw ve, saa faar a æ Skyld.

A haar gyd hans Ruesstok, a haar past hans Lamm, drøwen med hans Goesflok aa og i æ Damm.

Rejen med hans Følkloj, fløt en affentow, rend æ Gord si Møllboj, nær de anner sow.

Der haar ingen frej mæ, a haar hat æ stræng, skjønt æ Stoder stej mæ næjsten uden Peng.

—Kom mi bette Kipkal, kom mi bette Kwi! Hosbond han er hwipgal søn ved Awtensti.

Derfor maa du rapp dæ no mi bette gul; her haar a di Klaptræ, hwor haar do di Mul?

Bløw wor Hosbond hwipgal, det war ild aa spør; kom mi bette Kipkal med di løjen Ør!

13/8 1899.

[Footnote: *Høwde*, Kreaturer; *ref hans Fyld*, ribbe hans Fjer (Gaase- og Hønsefjer); *haar æ ett*, har det intet (= Kreaturerne); *gyd hans Ruesstok*, gjødet hans Roser; *Rejen med hans Følkloj*, redet med hans Plag; *fløt en affentow*, flyttet den af og til; *Møllboj*, Møllebod; *frej mæ*, fæsted mig; *stej mæ*, fæsted mig; *Kwi*, Kvie; *hwipgal*, hastig gal; *gul*, gule; *Klaptræ*, Bindsel; *løjen*, laadne.]

MADS TAMMESES MAREN.

Mads Tammeses Maren haaj Bejlere nok; hwer Sønde sáa rend dæ paa Towten en Skok; men hwa skal en gjør med dem Piger saa smo, hwem alle gefalle, men ingen maa fo.

De Bejler de spejler dem sjel og dje Stads, drøw Lojer og Skojer og Flanni og Fjas; men ingen te Ringen war rigtig tepas, for klared han Maren, han straaened paa Mads.

Ras Væwer han skæwer en Kjende for vidt, og Pejer han sejer saa bettele ledt; Jepp holdt sæ for kroged, og Povel for rank, og Wolle haaj salle en Ør i æ Bank.

Øg søn gik der Or, og søn gik der Daw, den Bejlen te Maren kam aalle ilaw; ad Ore saa gik hun i Pever og Frø, saa no war hun gro, hwo hun hejsen war rø.

Men Maren hun kigger fræ Tammeses Lowt; no holder der salle en Kjæft paa æ Towt; og Facet det bløw da, te Maren bløw sejn te Táf for æ Præjst og te Grin for æ Egn.

Husk endle, I Piger, i Træsko og Skow; Der tæskes, imen der er nøj o æ Low; der kommer de Dage— ja det ved Worherr! da I vil ha alle, men ingen ha jer.

Jebjærg 15/8 1899.

PER SØWREN.

Med Bisselær i mine Sko og godt Humør til Færden, med ringe Mønt, men Tørst for to saadan kom jeg til Verden. Min Mor gik rundt og Grise skar, min Far han spilled paa Lire, hvis det var *ham*, der var min Far, for Sognet har skjænket mig fire,— thi een var for lidt for Per Søwren!

Hvorfor jeg egentlig blev til, paa det jeg grunder stændigt, men kun eet Svar der komme vil: Min Mor fandt det nødvendigt! Ej sættes paa Anklagebænk du, som er nu i Graven; da Livet var din enest' Skjænk saa Moder: Tak for Gaven! Den slides med Taal af Per Søwren.

Og jeg gaar rundt Fra Hus til Hus og klinker gamle Fade og limer Hank paa søndret Krus og holder Godtfolk glade. At sidde ved en halvtømt Kop og kildre Fjol paa Halsen, mens Pigebørn gjør høje Hop og tumler sig i Valsen; Hej, det er et Liv for Per Søwren!

I fordums Tid jeg viden drog og drev mod Syd med Stude; men da det ikke mer Forslog, saa samlede jeg Klude. Jeg bragte Piger Markedskram og Baand og Blonder stive, fik hist et Kys og her en Dram, og hvad en Glut kan give; for sligt er en Skat for Per Søwren.

Jeg aldrig gaar en Kro forbi, naar jeg har Mønt i Pungen; den Mand, der slider støvet Sti, maa ogsaa læske Tungen. En Mark paa Disken slænger jeg: "Nu Vært, lidt rap paa Haanden! Een Pæl til dig og to til mig! saa skal vi fugte Aanden; men een er for lidt for Per Søwren!"

I hvert et Sogn der sad en Tøs for mig i stille Venten, og naar tilsidst jeg rev mig løs, hun fulgte mig til Stenten; der sa' hun mig et ømt Farvel og kyssed mig paa Panden; og bagved næste Sogneskjel der mødte mig—den anden; for een var for lidt for Per Søvren!

Ja, saadan fór jeg Landet om og stavred over Heden, fra Storstenen fløj, til Vibens kom, og Sommeren var leden. Den Sommerdag blev aldrig lang, naar Tørsten først var slukket; een Lærke over Issen sang, og een mod Munden klukkede, for een var for lidt for Per Søvren!

—Og gaar det saa en Dag paa Held med Krus og Rus og Resten, saa gjør jeg op min Syndegjæld og træder ind for Præsten: "Du Mand, hvis Fag det er at tro: naar jeg er død og borte, saa bed for mig en Bøn, nej to, og ikke altfor korte, for een er for lidt for Per Søvren."

Thi Folk af min Kaliber, Præst, de glemmes let i Vrimslen, de bydes sidst til Livets Fest, og de har længst til Himlen. Og var jeg undertiden slem, saa hils nu din Vorherre, og sig fra mig, jeg kjender dem, der var adskilligt værre, og dog kommer ind før Per Søvren.

Ja, snart er Per en gammel Knægt med Skimmelsvamp paa Tanden, han slingrer under Livets Vægt, hans Øl staar surt i Kanden. Og er en Dag der ingen Per at øjne under Festen, da trænges ej til Spørgen mer, enhver vil gjætte Resten; Godnat og Guds Fred med Per Søvren!

16/8 1890.

DEN GAANG TE A WAR GYWT MED LAVS.

Den Gaang te a war gywt med *Lavs* —aa jøsse, jøsse jammen! da strented a med Gled mi Klavs, mi Daa gik hen med Gammen.

For bejer Mand war ett end *Lavs* —aa jøsse, jøsse jammen— de skjønnest Ting a fæk tegavs, og aalti holdt vi sammen.

Men sin saa bløw a gywt med *Klavs* —aa jøsse, jøsse jammen— mi Trow a føst haaj gin te *Lavs* og no no ga—a hamen!

Men der fæk a sgi hwedt mi *Saws*! —aa jøsse, jøsse jammen— den *Klavs* det er det bare *Snavs*, hwor aalt gaar ud paa *Drammen*.

Og mæler a en *Muk* mod *Klavs* —aa jøsse, jøsse jammen— saa brøler han: "Herut, haraus!" saa rød som *Kok* i *Kammen*.

Og blywr æ *Gywr* ett ssat o *Klavs* —aa jøsse, jøsse jammen— saa skir æ sajtens *jetiddavs*, a drowner mæ i *Dammen*.

17/8 1899.

[Footnote: *strented*, vand Garn; *Klavs*, Garnfed; *hwedt*, hvæssed; *Gywr*, Gjordene; *jetiddavs*, engang.]

JØRGEN VED BÆKKEN.

Hun vogtede Faar, han ejede Gods, og han aattede Gaard; dog ofte han søgte bag *Lynghedens Høje* den *Fattige Tøs* i den falmede *Trøje*, og drog hun med *Hjorden* forbi, med et: *Hov!* han standsed sin *Plov*.

Men *Mette* hun veg. *Saa* mange han elsked, *saa* mange han sveg; hvor turde da hun gi' sit *Hjærte* til *Kjende* og haabe, han mente det ærligt med hende? Hvor tit blev den *fattige* ikke forladt blot efter en *Nat*.

Men saa blev han ond, og *Eder* og *Trusler* besudled hans *Mund*; men *Mette*, hun flygted bag *Lynghedens Høje*, mens han stod ved *Ploven* med *Graad* i sit *Øje*. Og *bøjet* han *pløjed*, og *Solen* gik ned. Og *Dagene* gled.

Han tumled og drak; de stærkeste flygted, hvor Kniven han trak. Man vidste, hvor *Jørgen ved Bækken* var inde, der kjendtes ej Fred for Mand eller Kvinde, een var der, som kunde ha' blidnet de Kaar, men hun drev med Faar.

Saa var det en Nat, da legedes atter et blodigt Tagfat. Fra Krosalen hørte man Fjølbuens durre og Sinkstøvler trampe i Svejtrit og Ture, og ned gennem Huset man skogred og drak og røgte Tobak.

Da lød der er Brag, som skulde det varsle den yderste Dag; halvtslumrende Gjæster slap Hanken paa Kanden og saa med Forfærdelse rundt paa hinanden. Forvirringen, Larmen og Raabene steg, og Værten blev bleg.

Saa gik der en Dør; man kjendte en Mumlen som Susen i Rør; man mærked paa Støjen og Talen forvildet, at *Jørgen ved Bækken* var kommen til Gildet. Det vidste i Salen hver svedende Svend, at nu blev der Spænd.

Først svang han en Stol og mased med den baade Spill'mand og Fjøl; saa greb han i Bringen den bredest i Laget og hev ham til Vejrs, saa det braged i Taget; ad Gulvet han rulled ham hen med et Skvalp: "Af Vejen, din Hvalp!"

Nu sluttedes Kreds. Snart stod der om Kjæmpen af Karle en Snes; som Gjæs, der napper i Angst efter Ræven, saa førte de Slaget med Rysten og Bæven; og Spændingen voxed, og Salen blev tømt, og Øllet forsømt.

Men *Jørgen* han stod saa spændstig i Læggen, saa fast paa sin Fod; hans blaanende Aarer de svulmed paa Armen, paa Læben der lyste et Smil gennem Harmen; hans Knoer de hvidnede, Øjet skød Lyn bag mørknende Bryn.

Saa styrted han ind, og Flokken sig spredte som Avner i Vind. Dog ej de formaad at fly for den stærke, der susede ned som Høg over Lærke med Buler og Skrammer, saa Blodet det drap med Praasen omkap.

En Raaben, et Rend af rasende, rædde, bestøvlede Mænd! Hist krummed sig een, og her styrted en anden med kløvede Læber og Buler i Panden. Hvor ikke hans Haand kunde gjøre sin Del, han planted sin Hæl.

Og Flokken svandt ind; snart stod der paa Gulvet kun han og *Jens Pind*, en Oxe i Styrke, Krakiler for Resten, der streedes med alle fra Smeden til Præsten; til Dato med *Pinden* slet ingen fik Has; nu kom han tilpas.

Fra nedden og op han maalt af *Jørgen* fra Taa og til Top; et Spring! og han slængte sin Hæl mod hans Skulder, saa *Pinden* knak over med Brag og med Bulder. *Jens* tog efter Kniven, men *Jørgen* var hos og tøjled hans Trods.

Han hvidned af Harm og slog ham i Skallen og bøjed hans Arm, og Kvinderne hvined: "Nu myrder han *Pinden*, hvis Himlen ej sender ham Frelse forinden!" Til Hjaalp var der ingen, der flytted en Fod; hvem skulde ha' Mod?

Brat standsed al Kiv, der hørtes en Hvisken som Susen i Siv, og ned gennem Krohusets stinkende Gange bevæged en Kvinde sig, liden og bange: tungsindigt var Øjet, og Klæder og Haar end lugted af Faar.

Hun vaklede ind og lagde mod Kjæmpens sin solbrændte Kind: "Aa, *Jørgen*, besind dig, giv Fred til din Fjende, saa maa du mig eje, saa er jeg din Kvinde, nu ser jeg forsilde, du mente det ret; *jeg* handlede slet!"

Da *Jørgen* stod op, da gik der en Skælven igjennem hans Krop; om en havde slaaet ham lige i Synet, han skulde end ikke ha' løftet paa Brynet. Nu var han forsonet med Verden og alt, for *hun* havde talt.

Han saa sig omkring blandt splintrede Møbler og masede Ting; han bøjed sig ned og tog *Mette* paa Armen, han søgte til Dørs og dukked i Karmen sit knejsende Hoved og svandt med sin Skat i Lyng og i Nat.

Hist skinner hans Gaard. Paa Toften staar Kalve og kridhvide Faar. Fornuft hersker ude, og Fred raader inde, for *Jørgen ved Bækken* han elsker sin Kvinde. Saa varsomt hun stryger hans stubbede Kind, naar Vreden gjør blind.

PINSEVISE.

Naar Bonden vel har saaet sin Byg, saa retter han sin brede Ryg og ser sig om saa vide, da skjøner han af Vind og Væ'r, af Lam paa Toft, af Stork og Stær, det er ved Pinsetide; saa standser han sit røde Hors og vejrer mod den Duft af Pors, der strømmer ind fra Kjæret. Han tænker paa den Vækildsfest, hvor hun er med, han ynder bedst,— og gjør et Spring i Vejret: Aa Jøsses ja, aa Jøsses ja, hvor hun og jeg skal kysse da! Forlængst han hængte hen sin Plejl, og Høg og Gjød for fulde Sejl lavt over Landet stryger. Nu gaar hver Sky med gylden Kant, det spæde Græs sin Næring fandt i milde, svale Byger. At Pinsens muntre Fest er nær, det hvisker Siv, det fløjter Stær, og Knøsen kan det høre, og ager han paa Toft sit Læs, og sætter han sit Hors paa Græs, det synger i hans Øre: "Aa Jøsses ja, aa Jøsses ja, hvor hun og jeg skal kysse da!"

29/8 1899.

NATMANDSVISE.

Axel havde saa lyst Humør, *Sidsels* Øjne saa mørk Kulør, ejed hun bare en Fingerring, Axel ejed slet ingenting. Han tiggede Uld, hun tiggede Sul, snart kan de to tigge Posen fuld.

Plov og Ager de ænsed ej; helst de pløjed den Landevej. Byer tred've og Sogne ti havde de to at tigge i. Han tiggede Uld, hun tiggede Sul, snart kan de to tigge Posen fuld.

Sidsel sad paa en Kampesten, Axel kom til paa skjæve Ben. Sidsel var ung og let i Gang, Axel bøjed sig frem og sang: "Jeg tigger Uld, du tigger Sul, snart skal vi to tigge Posen fuld."

Axel bejled en Juninat, Bryllup holdtes i næste Krat; dér fik Sidsel sin Fingerring; Præst og Klokker fik ingenting. Han tiggede Uld, hun tiggede Sul, snart kan de to tigge Posen fuld.

Siden stavred de Heden om; Hunde halsed, ihvor de kom. Damped Regnen fra Axets Vest, lo den Skøjer og sang som bedst: "Jeg tigger Uld, du tigger Sul, snart skal vi to tigge Posen fuld."

Axel sad ved en Hededam, spilled for Sidsel paa Redekam. "Bliver din Trøje dig lovlig stram, har du vel Plads til en Kirs'bærdram. Jeg tigger Uld, du tigger Sul, snart skal vi to tigge Posen fuld."

Sidsels Trøje blev mer end trang, snart et Væsen red Owselsang højt paa Moderens Skulderblad. Axel kysset sit Barn og kvad: "Jeg tigger Uld, I tigger Sul, snart skal vi tre tigge Posen fuld."

Maanen skinner paa Sidsels Barm; Glutten patter sig mæt og varm, lytter imens til Nattens Lyd, Hjej lens Klage og Toftens Fryd. Han tigger Uld, hun tigger Sul, snart kan de to tigge Posen fuld.

Axel sover i Lyngen strakt, Sidsel sidder en Stund paa Vagt, Duggen drysser paa Barnets Kind, Suset dysser dem begge ind. Han tigger Uld, hun tigger Sul, snart kan de to tigge Posen fuld.

Heden huser saa mangen Fugl, hvorfor da nægte slige Skjul? Gav de dog Lyngen god Kulør hendes Øjne og hans Humør. Han tiggede Uld, hun tiggede Sul, snart kan de to tigge Posen fuld.

Længe hviled i Hedens Muld Natmandsfolkets det brune Kuld. Kors og Stene gi'r ej Besked, Lyngen hvisker kun, hvad vi ved: Han tiggede Uld, hun tiggede Sul, længst skoved Døden dem Posen fuld.

Jebjærg 1/9 1899.

KA DREBÆK.

Ka' Drebbæk lægger sit Lat paa Bleg og nynnner i søde Drømme; hun jævner hver Fold, hun glatter hvert Læg med Hænder smygende ømme. Men dybt kan en den anden bedrøve.

Ved Rokkehjulet den Vinter randt, i eet gled Natten og Dagen, imens hun spelted, imens hun spandt

hint Væv til sit Brudelagen.

Hist ude hvor Stakken ved Gavlen staar, og Leddet for Lukket stænger, der ligger i Kvældslys Kjørestens Gaard med fire kalkede Længer.

Didhen gik Længslen saa mangelund, naar Lyset stod slukt i Stagen, men stærkest dog slig en Puslestund, der ofres ens Brudelagen.

—Rød lagde Ka' Drebbæk sit Lat paa Bleg, det var ved Sankt Hansdagstide, men førend Septembers Maane steg, da var hendes Kinder saa hvide. Thi dybt kan en den anden bedrøve.

Ka' Drebbæk sidder ved Nadverbord paa Bænk blandt Piger og Ka'le. Men Maden nydes foruden Ord, thi ingen nænner at tale.

Ka' Drebbæk kjender ej Rist ej Ro, med Haanden dækker hun Panden; den Mand, hun for Aaringer gav sin Tro, har Bryllup i Dag med en anden.

Ud glider Karen i Nattens Blæst, de andre staar tavse tilbage; saa tungt hun ser mod det skyede Vest og rækker i stille Klage.

Thi er der andet at gjøre for den, der misted sin eneste Glæde, end tavs at synke i Sorgen hen og bøje sit Hoved og græde!

Saa bittert hun græd i den kolde Nat, at Hjærtet sved ved dets Rødder; ved Midnatstide kom Husets Kat og strøg saa blidt hendes Fødder.

Men Katten veg, og Natten veg, kun Sorgen blev ene tilbage, mens Karen sad støttet mod Stolpens Eg og røkked i stille Klage.

Da Solen væved sit gyldne Tavl om Tagenes Møntørv sorte, sad Karen endnu ved den klinede Gavl, men da var selv Sorgen borte.

Karen er slukket i Nattens Slud, —dens Væde i Haaret hænger. Men end i Døden stirrer hun ud mod fire kalkede Længer. Saa dybt kan en den anden bedrøve.

7/9 1899.

PAA MUNKEBJÆRG.

Gud Fader gik sig en Morgentur.

Fra Himlen tonede Mikael's Lur.

Engene emmede, Dalene dampede,
Stæderne skinnede, Stemplerne stampede.

"Dans!" raabte Herren, og Alnaturen dansede ud efter Mikael'sluren.

Bjørnen, forstaar sig, var tidligst paa Tæerne, saa fulgte Hejrene, Hopperne, Træerne.

Birken trak Hoserne op over Benene, dansed saa *til*, saa det stented med Stenene.

Fyrren, den chevalereske Kanalje, greb Frøken Bøg om dens fastsnørte Talje.

Egen i Rykninger rettede Knæerne, rev saa med Et ud af Bakkerne Tæerne,

drejed sin Korpus med Alvorsfjed, jog efter Hoben med Kronen paa Sned.

Op gjennem Dalene Flokkene fejede, nogle fór ud, mens andre blot nejede.

Bækkene durede, Bakkerne dundrede,
Engle stod oppe paa Skyer og undrede.

—Da strakte Gud Staven hen over Byerne.
Mikael'sluren tav over Skyerne.

Der lød gjennem Rummet et myndigt: "Stands!" og pludselig sagtned Naturen sin Dans.

End staar dog paa Munkebjærgs herlige Banke de Træer til Pryd og til Eftertanke,
og nikker op mod den sejlene Sky og venter, at Dansen begynder paany.

Septbr. 1899.

DEN REVOLUTIONÆRE STUDENT.

Om Kvisten der blæser en strygende Vind, den larmer med Vinduets Krog, paa skraa kigger Spurv
gjennem Ruderne ind til en ved en opslaaet Bog. Han er af os alle en gammel Bekjendt, vi agter hans
Vid og hans Mod; han er kun for Herren det ene: *Student*, dog, tro mig, den Titel er god!

Hvor skabtes der vel i Nationernes Skjød en Strømning i Krig eller Fred, en Fordring, en Fylking til
Liv eller Død, hvor ikke Studenten var med? Den højeste Tanke, den skjønneste Sang, Ideernes
myndige Magt, den gik gennem Verden sin lysende Gang saa tit i Studenternes Dragt.

Ej altid han sad med sit nærsynte Blik og saa' mod "den himmelske Ørn", nej, ofte bag hullede Faner
han gik og tog mod de blodigste Tørn. Aarhundredets, Fyrrernes stolte Idé den glemte han ej for Latin,
men planted dens Fakler ved Donau og Spree og langs med den bugtede Rhin.

Hvem tændte paa Ruslands sortmuldede Grund hint Dagningens sitrende Skjær, der vakte Evropa og
skræmte en Stund Fordummelsens pansrede Hær? Hvem talte om *Ret* under Tængernes Kneb og lagde
Petarderne an trods Bødlen og Knutten og Galgernes Reb? *Studenten*, den nærsynte Mand!

End flakker uroligt i Kejserens Drøm hint Brandskjær, Studenten har vakt; end hviskes med Skjælven
ved Neva'ens Strøm et Ord om Studenternes Magt. *De* lagde i Verdenshistoriens Skaal helt ofte saa
blodig en Vægt; har Døgnet og Dagen end ændret *vort* Maal, *vi* er dog med hine i Slægt.

Som dem har vi raset mod Bindsler og Baand og svoret paa Drømmenes Værd; som dem har vi
knælet for Frihedens Aand og skaaret vor Haand i dens Sværd; som dem har vi raabt imod Land efter
Lods og stødt i Basuner og Lur; som dem har vi hugget vor Vinge til Blods mod Dumhedens taarnhøje
Mur.

Her staar vi og venter et varslende Tegn, et Lyn fra den ladede Sky, en bragende Torden, en
rensende Regn, der gi'r os til Livet paany. Thi Hjernen maa dummes, og Tanken maa dø, og gispe den
hellige Trods, hvor Dødtorsken driver paa boblende Sø, os Luften er tyk som hos os.

Men er vi Studenter med "Spørgs" eller "Kryds", med Visdommens Fugl i vort Segl, saa slider vi ikke
Salonernes Plyds og ikke Kaféernes Drejl. Saa deler med disse vi Arbejdets Kaar, der sysler med
Hammer og Plov: Af Folket vi kommer, til Folket vi gaar, *dets* Lykke skal være *vor* Lov.

26/9 1899.

ANNA

FRIT EFTER BURNS.

Et godt Glas Vin, en solfyldt Eng, en duftende Havanna— saa fattes Fjølens fjerde Streng, og
Strengen hedder Anna.

Nys gled to elskte mig forbi, en Høker med sin Hanna. Hvem gaar vel nu paa dugstænkt Sti med
Armen om min Anna?

Ak, jeg, som aldrig knæled ned for nok saa himmelsk Manna, her knæler for den Jordiskhed paany at
eje Anna!

Ej for al Kongsbergs hvide Sølv og Guldstøv fra Guyana jeg bytted bort om nok saa kort det mindste
Smil af Anna.

I Fyrster, del den ganske Jord fra Peking til Savanna, jeg skal ej harmes mindste Spor, blot ej I deler Anna.

Lad Præsten hale Teksten ud om "Vand til Vin" i Kana, imens skal Mjød fra Glædens Tud iskjænkes mig af Anna!

Om Fogden Fingren løfte vil og snøvle sit: "Na-na-na!" lad Fogden gaa ad Helved til, imens gaar jeg til Anna!

Vinter 1900.

SOPHUS SCHANDORPH.

Saadan som han der fødes ikke mange
mer paa vor Kyst.
Latter og Tsarer kjæmped i hans Sange
som i hans Bryst.
Tit med de bedste stredes han om Ringen,
førte blandt Brødre Viddets Marchalstav,
og *hans* Pile ingen
Saarfeber gav.

Der hvor en Krans af brede, grønne Agre
favner en By,
knirked hans Vugge bagom lave, fagre
Tegltages Ly.
Saadan som Rugen duver dér mod Aften,
saa vi den duve langsomt i hans Digt,
bøjet under Saften,
vippetungt, rigt.

Han var vor Digtning's djærve Fløjtespiller,
Fløjten var Pans;
trindt mellem Bøgens midjeslanke Piller
bød han til Dans.
Junker og Pranger, Kammerraaden, Bonden
—alle var tvungne af *hans* Latters Magt,
maatte trampe Grunden
pænt til *hans* Takt.

Bedst dog at se ham i en Venneskare,
bred i sin Stol;
da blev hans Latter høj som en Fanfare,
Øjet som Sol;
Viddet sprang Buk hen over Bordets Skaaler,
Satyr og Faun med Gubben bytted Plads,
medens Lampens Straaler
gløded hans Glas.

Altid med Haanden paa Naturens Hjærte
indtil sin Grav.
"Dørene op mod Os fra Altrets Kjærte!"
saa var hans Krav.
"Blindhedens Trælle bør for Stær vi skjære,
bort med hvert trøsket Dogmes Hjertedunst!"
Saadan var hans Lære,
saadan hans Kunst.

Som naar om Høst et Ax for Seglen synker
tøvende ned,
saadan *hans* Hoved med de skælmske Rynker
bagover gled.

Smilet forsvandt. De muntre Øjne sove.
Pan sin Discipel atter til sig tog;
mod de store Skove
bort han ham drog.

5/1 1901.

VALGSANG

Store Dag, Alvorsdag, da et Folk sin Harmen køler, da paa Sværdets Æg det føler, før det ordner sig til Slag; se, dens Gry i Østen lyser, Sundet spejler alt dens Skjær; Højre gysen ved at vide Dagen nær.

Borgermænd, Arbejdsmænd, I, som surt for Brødet slider og endda fra alle Sider møder Haan og Præsteskjænd, sørg I for, før Dagen hælder, at hver Mand i Rækken ved, hvad det gjælder, inden næste Sol gaar ned.

—Se mod Øst, se mod Vest; alle Vegne Svøben hviner; Frækheds Spand for løse Liner stormer frem til Sejersfest; skal *vi* ogsaa op i Kanen? Svaret ejer Folket selv; Vejen, Banen gaar tilsidst, hvor Folket vil.

Vælgerfolk, giv nu Agt: Der er ingen Fryd i Landet; Eng og Ager er forbandet, der, hvor *Retten* ej har Magt; men et Folk faar aldrig *Gaver*, for at sejre maa det slaa; ikkun Slaver tør den Tale ej forstaa.

Borgermænd, Frihedsmænd, stem *dem* ned, de visne Hænder, der kun grisk, om Pungen spænder i et sygt, krampagtigt Spænd. Thi vort Brød i Munden kvalmer, Daarens Tale kaldes Kløgt, Livet falmer under disse Hænders Røgt.

Men fra Syd kommer Vaar; Frostens gjør det ikke længer, Marken Stodderkaaben slænger, Skoven stryger op sit Haar; alle gamle Skrog skal isne, thi naar hver en Mand har Stemt, er det visne fulgt tildørs med Klokkeklemt.

Alderdom, Usseldom, gaa og græd blandt eders Grave, pak jer hen til Kongens Have, der, hvor Ploug end spørger om. Vælger, riv dem af Koturnen, rist dem nu en Runesten; Stemmeurnen, den skal rumme Højres Ben.

1/4 1901.

MED ET BIND DIGTE.

Hvad er et Digt? En proteusagtig Ting, en Enetale med os selv i Drømme, et viltert Væld, et klingert Kildespring med Fald og Retning mod de dybe Strømme.

Er Uvejr oppe eller Stormen nær, da er det gode Digt som Skrig af Spover, i Livets Sommersol, naar Rugen drær, kun Skummet af en Sjæl, der koger over.

5/4 1901.

FORAAR I ROSKILDE.

Det er Vaar, det er Vaar! hvisker Hegn, hvisker Hæk, der staar safttunge Skud langs den surlende Bæk, og i Skoven er tæt med Violer, der staar Lam under Gavl, der gaar Føl over Kjær, der er Mos paa hvert Tag, det er Pokker til Vejr, se, i Halmstakken Katten sig soler. I hver Bøg sidder Finken, den elskende

Strik, og sin Brud han sig nærmer med ømt: "Dikke-Dik! Er du dér? Kom mig nær! Hav mig kjær!"

Og der favnes i Luften og næbbes paa Gren, og der tages tilægte af Hjort og af Ren, og der stanges af stinkende Bukke. Selv det laadneste Dyr, selv det argeste Kryb kommer ud af sin Hule og op af sit Dyb for at smægte og elske og sukke. Og de vrider sig rundt i den saligste Lyst, og de finder først Hvile med Bryst imod Bryst, mens de stønner og dør i et skjælvende Kryst!

Og jeg nynner en Sang langs med Fjordvigens Glar, og jeg frygter at træde paa elskende Par, der for Lykke ej ænses mit Komme; og jeg hører de Kald, jeg har hørt gennem Aar, disse lokkende Fløjt, disse Triller, der gaar tværs over Skove og Bomme, og som dog ved de tusinde Toner og Sving —thi Elskovens Sprog har ret snørklede Sting— kun vil sige til *hende* den eneste Ting: du skal *lytte* og *røres* og *komme*!

Og saa synes jeg brat, jeg er ene paa Jord, jeg er skilt fra "en Fortid" ved Seng og ved Bord, i Lyksaligheds Land en uværdig, og jeg kaster mig ned paa den duggede Eng, og jeg beder til Gud, som dengang jeg var Dreng: Send mig en kjær Magdalene, men ikke en altfor bodfærdig;

—Ja, en duftende Drøm er vor rullende Jord; kan du skimte et Skin paa din Himmel mod Nord? Det er Sommerens Svende med Fakler; det er Lyset, der stiger af Vinterens Grav, det er Løfternes Skjør over isstrøet Hav, det er Guden ifærd med Mirakler!

April 1901.

JYLLAND.

Der dukker af Disen min Fædrenejord med Aaser og Agre og Eng; med Ryggen mod Syd os med Taaen mod Nord, den redte bag Sander sin Seng; dog ej for at sove Retfærdiges Søvn, thi sjældent er Landet i Ro, men Stormene gaar, og Brændingen slaar paa Kysten med djærveste Kno.

Der ruller de Bække saa tungt gennem Dal, langmodigt ta'r Aaen imod og skrider tilhavs i en sindig Spiral, forinden den drev det til Flod. Men hvor den kan glitre en Sensommerkvæld, naar Laxen gaar op mod dens Strøm, naar Siv og naar Flæg, faar Dugstænk i Skjæg, og Dagen gaar bort som en Drøm.

De bredeste Enge, jeg nogentid saa, her duger det mossede Svær; blankhornede Høvder paa ravgullig Taa gaar rundt i de knortede Kjær. Her voxer sig Plagen saa trind om sin Lænd i Højengens vældende Saft; saa rød er dens Lød, dens Mule saa blød, dens Koder de fjedrer af Kraft.

Og Ræven han slikker bag Diget sit Ben og soler sin syndige Krop; og Haren hun snuser til Agerens Sten og gjør over Stubrene Hop; og Odderen plumper i favnedybt Høl, for Jæger og Hund i Behold, men Hjejlernes Hær, den flokker sig der, hvor Hugormen lurer i Knold.

Mørkt stiger en Høj over Kornhavet op, med Blaabær og Lyng er den kældt; blandt Risenes Ranker en Lærke med Top sig gynger og kvidrer saa spædt. Det bølger af Rug imod Kimingens Rand, i Dale, paa Banker den staar, faar Runding og Form i Godtvejrs og Storm som Barnet, mens Gjængerne gaar.

Det lufter i Lyng, og det ringler i Rug, det sprager i Agrenes Straa; højt Skyerne drejer den dampspændte Bug og skygger en Stund for det Blaa. Vildt Bierne tørner om Husmandens Gavl mod Kuben bag Grønkaal og Løg. I Udflyttergaard mod Porthjældet slaar et Ekko af rimmende Øg.

Her laa der engang paa en spergelgrøn Toft et Hjem med sin Skorsten paa Hæld. Det havde en enkelt Rad Pølser paa Loft, men ellers kun Armod og Gjæld. Dog havde det Svaler bag Forstuedør og Blomster om Sokkel og Syld og Malurt paa Væg, og Hønen la' Æg i Skjul af den krogede Hyld.

Der sad hun og spelted min bøjede Mor, ind under den Bjælke saa lang og delte sit Bryst mellem mig og min Bror, imens saa vemodig hun sang. Nu ligger hun hist under Stendigets Hæld i Krogen, hvor Valmuer staar; gjør Verden Fortræd, tog Sorgen min Fred— saa sagte med Laagen jeg gaar.

Hvad var vel i Verden det fattige Liv med al dets fortærende Tant, om ikke en Plet med en Dal og lidt Siv vort Hjærte i Skjælvinger bandt! Om ikke vi drog fra det yderste Hav for bøjet og rynket at staa og høre de Kluk, de Mindernes Suk fra Bækken, vi kysset som smaa!

Velsignede Land, hvor i Stormvejret bor
et Folk, som er øvet i Savn,

jeg ejed vel aldrig et Gran af din Jord,
som hjemløs jeg kvitted min Stavn.

Du rakte mig ud fra dit stenede Krat
en Høstnat saa kroget en Stav.

Naar Staven er brudt
og Livgangen slut,
kanske du da skjænker en Grav.

V. 1-8 1/2: 20/4 1901, Slutningen: 10/11 1904.

KARUP AA.

Nu bleges Himlen, for Sol er nede, og alt har Kvæget ædt Bugen trind; der lugtes Pors fra den nære Hede, og Høduft driver for dugtung Vind. Glad Hyrdedrengen paa Vajsen synger, mens Aftengøgen en Skræppe tynger og Vibeflokken sin Kile slynger med hæse Skrig over Karup Aa.

Hult Aaen klunker ved Midnatstide, naar Maanen skjarer i Pytter smaa og Taagestøtter langs Bredden skride os sadle Engene abildgraa. Da hulker Vandet fra dulgte Kilder, mens Væslet virmer om Broens Piller, og Kastevinde gjør Ganeriller i Maanespejlet paa Karup Aa.

Saa stiger Solen af Morgenbadet, mens Storcken lægger sit Næb paa Hæld, og Duggen drypper fra Svingelbladet som blanke Hagl i det sorte Væld; og Ræven kommer med Rov belæsset; han laber Vandet, der kringler Næsset, mens Brisen ringler med Hjærtegræsset paa begge Bredder af Karup Aa.

Her ruger Anden i sivlun Rede, og Rylen vader paa tynde Ben; en Gamling lærer sit Barn at mede og haspe Snaren af Stagens Ten. Guldsmede straaler som Gudesmykker; hvor Padderokken paa Roden rykker, en tandsløv Odder sit Maaltid tygger med Kind mod Græsset ved Karup Aa.

Men kommer Juli med Brand og Brynde og svider Pletter i tyndstraet Rug og syrner Øllet i baandsat Tønde, mens Grisen stønner ved maskfyldt Trug; da slænger Bonden sin Le paa Nakken, retsindig langsomt han klarer Bakken, han naar til Engen, han kaster Frakken, og *Slet* begynder langs Karup Aa!

Den Mand, du tænkte dig mut og treven, fordi du saa ham i Hytten sidst, han er ved Stræbet paa Engen bleven en Skjæmtebroder og Humorist; han gaar til Knagen, saa Jærnet synger, det friske Arbejd hans Blod forynger; kun halvt til Vægten en Byrde tynger i Høsletstiden ved Karup Aa.

Ret artigt Pigen maa Riven klemme, om hun med Leen skal holde Skridt. Korset og Klokke maa blive hjemme, saa svulmer Barmen desmere frit! Hun drejer Riven, saa Græsset stenter og alle Frøer gjør Testamenter og rædselsslagne fra høje Skrænter med Plask sig styrter i Karup Aa.

Og Solen bager paa Knøsens Tinding, mens rapt hans Stryge i Krydsstrejf gaar; og Sliddet slapper hans Buxelinning, saa Buxehagen til Knæet naar. Ved Skaarets Ende en Slurk af Dunken, en Skraa i Munden og Saften sunken! Saa fat igjen for at øge Bunken af Hø i Stakke langs Karup Aa!

—Du klare Strøm med de svale Bølger, der duger Heden saa bredt et Bord, mit Blik ærbødigt din Krumning følger, til hvor du dykker i dyben Fjord. Til dine Bredder min Slægt var bundet, ved dine Bølger jeg Liv har fundet, du er som Traad i mit Livsvæv tvundet, du tungt henskridende Karup Aa.

18/7 1901.

[Footnote: *Vajsen*, høj Vej gennem Engen; *Klunker*, klukker dybt; *skjarer*, skinner (af Skjær); *Svingel*, en Græsart; *Knagen*, Haandtaget paa Høleen; *Stenter*, springer brat af Sted; *Stryge*, et Hvæsseinstrument for Leen.]

HEDELANDET.

Du sære Land,

du mørke Land,
med Faaredrift og Studespand,
med ilde Avl
i Sandjordstavl,
med Stormes Gys om Grund og Gav!

Dit lave Træ
fik kroget Knæ
i Vestenvind og Østenlæ;
din Byg frøs ud
i Nordenslud,
til skurvet Jord *for* skarp en Lud.

Din Bedeflok
har Tæger nok,
men rag og strid er Uldens Lok;
dog Faders Sok
og Søsters Klok
ved den fik Traad paa Moders Rok.

Et magert Land,
et fattigt Land,
og jævnt—i mer end een Forstand;
skjønt nok af Sten
langs Agerrén,
du har af *Klipper* ikke een.

Din Arv er Sand,
dit Raab er: "Vand!"
Skjønt ogsaa her sies Mælk af Spand;
blev Solen hed
og Kosten led,
den bragte tit en Skorpe ned.

Din Lyng var høj,
din Al var drøj,
og Rydningsværket ingen Spøg,
men Ilden sved,
og Spaden bed;
om Resten ved hvert Barn Besked.

Den jydske Mand,
som her tog Land
med langt til Gud og langt til Vand,
hvor holdt han ud
i Ugers Slud,
naar al hans Trøst var Ko og Stud?

Saa spurgtes tit;
han grunded lidt
og svared saa: "*Hvem* vælger frit!
Jeg fødtes her
i Hytten der
bag Kaalgaarddigets Poppeltræ'r.

Der leved Mor,
til jeg blev stor,
saa fik jeg Hyttens Gjæld og Jord;
et brydsomt Værk!
men jeg var stærk,
og jeg tog Skæbnen i dens Kværk.

Og Hytten her
den er mig kjær,
naar Sperglen gror og Rugen drær;
dens Karm er vind;
men Solens Skin

naar selv ad skjæve Ruder ind."

Med slige Ord
din jydske Bror
vil møde dig paa stormslaaet Jord,
hvor Hytter smaa
med Lyng for Straa
i Dag slaar Kreds om Heden graa.

"Et øde Land".
Et *herligt* Land
ned Lokesæd og Hedebrand
i Byger døbt,
i Storme svøbt,
i egne store Former støbt!

20/7 1901.

EN FABEL.

Der var engang en *Grand danois*, som havde levet længe; i fordums Tider rev dens Tand de Mopser mangan Flænge.

Men er et Bæst end nok saa bidsk, engang dog Galden stopper; nu sad den tandløs i sit Hus og nagedes af Lopper.

Da samledes de Mopser graa i Flok fra alle Sider og sagde: "Lad os hædre ham, der ikke mere bider!"

Se, saadan taler Mopser kun og andre dumme Hunde; de Taaber husked ikke paa, han bed, den Tid han kunde.

Saa trak de Smaa i Kjoler graa og pyntede sig Bagen, og havde en et Ordensbaand, han bandt det under Hagen.

Saa gik de til vor *Grand danois* og satte sig paa Gumpen, og bjæffed: Ak! og tuded: Tak! og logrede med Stumpen.

Den gamle keg af Huset frem; han var i Hu saa gnaven, for Loppen bed, og Gigten sled, og Ald'ren rev i Maven.

Men da han saa den Mopseflok, han mimred, lo, lo atter: "Ja, var jeg ikke *Grand danois*, saa brast jeg nu i Latter!"

Thi er det ej de Mopser graa, jeg var til idel Plage, hvis Ris jeg blev, hvis Skind jeg rev i mine Velmagtsdage?"

Dog, naar man er en *Grand danois*, saa passer man paa Munden; og ogsaa vores havde snart den rette Anstand funden.

Han rømmed sig og sagde: "Tak! gaa ind og smag paa Mosten; et Baand til jeres Halestump jeg skikke skal med Posten!"

—Saa endte den Deputation til hele Landets Skogren; hvor andre har Rebellion, der har de Mopser Logren.

22/8 1901.

MIN HJEMMEN.

Jeg er født paa Jyllands Sletter, der hvor Lam af Lyngen nipper, der hvor hvergarnsklædt og liden Moder tørred sine Stripper.

Helst jeg mindes Sommerkvælden, naar de tunge Stjærner tændtes, medens under Portens Mørke Stud og Hors af Selen spændtes.

Rugen stod rund mod Lervægsgavlen, bøjet svagt af Junidræet; Duggen faldt paa Gjøgens Vinge, hvor han gol i Hyldetræet.

Koen stod med Reb om Øret ved en frønnet Vognkjæp bunden med en Kat paa hver sin Side og med Drøvets Drevl af Munden.

—Inde var kun lavt til Loftet,
Maanen kasted Lys i Stuen;
Bedstefar i Lædertrøjen
stavred om ved Skorstensgruen.

Mor gled ind ad Frammesdøren, slæbende paa Malkespenden; snart har Koens varme Drikke fyldt hver Barnekop til Randen.

Far kom kroget ind fra Stalden, hængte Trøjen op ved Bjælken, spiste tavs, indtil han sagde: "Lad os takke Gud for Mælken!"

Bad vi da i Lys fra Maanen, som kun Børn og Bønder beder, medens tunge Stjærner tændtes over brede, tavse Heder.

Kjbh. 7/12 1901.

[Footnote: *Strippe*, Træspand, hvoraf den ene af Staverne danner Haandtaget; *Dræ*, Kornets Støvblomster; *Drevl*, Dyrets nedhængende Sagl; *Frammes*, Kjøkken.]

JULEBREV TIL HJEMMET.

Hvor Marken standses af frønnet Led og Engen er Aaens Næste, der ligger en Gaard i Julefred; den vilde jeg gjerne gjæste.

Og Bjælken spænder saa tungt i Loft i denne Mindernes Bolig; hver Mus i Halmen, hver Spurv paa Toft de pipper til mig saa fortrolig.

Jeg synes de Spurve kalde mig hjem, jeg ser et Lys bag en Rude, jeg skimter en Dør, der aabnes paa Klem for en, som altid er ude.

Aa, laan mig din Vinge, du Spurvevil, ej bare din Pippen og Klage, da uden Tøven med Sang jeg vil mod Hjemlandskysterne drage.

—Vær vakkert hilset, du Søskendflok i Gaarden, hvor Dugen nu bredes, hvor Faders Spade og Moders Rok endnu med Ærbødighed fredes!

Og ser jer saa frem ad den østre Port og ud ad den vestre Længe, da har I et Syn saa omspændende stort af Aa og Agre og Enge.

Da mindes I alle den sære Tid, vi vanked der svedig og bøjet, med Skovlen paa Nakken, med Hjertet i Strid, med Udfartslængsler i Øjet.

Da mindes I ogsaa de gamle to, der nu holder Jul med hverandre etsteds, hvor Lykken er mere tro end her, hvor vi bævende vandre.

Kjbh. 26/12 1901.

JACOB HEGEL.

Der staar en Bygning i en gammel Gade, hvor Dagens Bulder intet Ekko faar; en fornem Jævnhed smykker dens Facade, og der er Stemning om den hvide Gaard; fra slidte Fliser op dit Fodtrin bæver os med en Højtidsklang mod Væggen slaar, og der staar skrevet; Porten er kun snæver, ad hvilken du til Gyldendalen naar.

Det blev et Forraadshus mod Tidens Trængsel, som fornemt hvidt det stod i Døgnets Slud: og hver Gang Døren drejed paa sit Hængsel, fløj derfra Tanker over Norden ud; de spredtes viden om som Dræ paa Heden, bar Smil og Graad til mangt et følsomt Sind, hist kom de kjært som Frø til Fugl i Reden, og her de sprængte sure Hjærners Spind.

—Hvem haaber mer ved *Staal* et Folk at tage? Er Krudtets Fam omsider dreven væk, der staar paa Marken kun lidt Blod tilbage og saa en nedskudt Fane bag en Hæk. Nej, *Tidens* Sejre, *vore* Troja-Kampe de vil nu vindes paa en anden Vis: En fattig Bog undfanget ved en Lampe har tit bragt Glemsel for en Hærs Forlis.

Og derfor Tak til dig, du tavse Spreder, hvis gyldne Mærke blinker fjærn og nær; en stille Mand, en fast og rolig Leder af Bøgers stolte, fri Erobrerhær. Af Danmarks Største har du faa at savne af dem, hvem ingen Storm rev Sejl af Raa; fra Norge hented du de digre Navne, der er som graa Granit at løfte paa.

Bag hin Erobring af de Bedstes Bøger vi skimter mere end lidt praktisk Sans, vi ser bag Pultens Rand en Mand, der søger ej blot sin egen Hæder, men sit Lands. Om *Dybden* af din Daad maa Tiden dømme; men derfor alt Nationens Ros du faar, at du gav Ly til dem, hvis Hjærners Drømme med Nordlysstræben imod Zenith gaar.

Kjbh. 19/1 1902.

VIGGO HØRUP.

Grøn staar Vinterrugen ind mod snelagt Gaard; tung og bred i Smugen Sjællands Bonde staar; skyet Panden luder, Øjet graadfyldt ser. Aa! saa har han spurgt det: Hørup er ej mer!

Runden af vor stærke, sejge Bonderod bar han Folkets Mærke paa sin Herde god. Folket gjaldt hans Tanke, Folket rundt vor Sø, Folket, hvor det vender Furen under Ø.

Kornets Sus og Sange leged i hans Stil, Sol fra Vig og Vange tindred i hans Smil; Skalkeblinket lyned, kom du ham for nær, som en Dolk, der vendes brat i Solens Skjær.

Landets Bøgedale hvisker end hans Lov; aldrig bedre Tale klang i Sjællands Skov; Bøgen stod og lytted med sit fine Blad, Folkets tyve Tusind jubled hjærtetlad.

Med den danske Sommer var hans Aand i Pagt, Sprogets Bær og Blommer ved hans Haand blev lagt. Som en Valmukrone over Nælders Top steg hans ranke Klarhed over Vrøvlet op.

Hørups Manddoms-Tanker —Høst af bedste Tægt— blev som Redningsplanker for en kæntret Slægt. Dumt at tro, han skjæmted, blot fordi han lo; Alvor stod bag Spøgen med sin Bondetro.

Snart de høje Bøge grønnes om hans Gaard, der hvor brune Høge ned fra Luften slaar.

Han var Høgens Frænde. Frihed var hans Krav; Sjælland var hans Vugge, nu er det hans Grav.

Kjbh. 20/2 1902.

FREDERIKSBERG.

Sig mig fortroligt, om Solsortens Toner klang etsteds saa hjemligt som her om *dit* Slot? *Haven* med Brud i de vuggende Kroner— er det end lidt gammelt, det pynter dog godt. *Fred'rik* bag Porten i gammeldags Kjol— kanske lidt barsk, men godmodig for Resten; Godheden randt af *din* lunende Sol, Barskheden kommer af Blæsten.

Her har *han* vandret, din Stoltheds *Aladdin*, smile til dine Børn paa sin ensomme Gang; her bag de hældende Kroner han kvad din kanske lidt for vege, men dybtfølte Sang. Nu staar han hugget i Malmen den graa, der hvor af Færdsel det buldrer i Natten, viser dig, Borger, hvor langt du kan naa, blot der en Gnist under Hatten!

Fortid og Nutid paa Vejene mødes, sagte de formæles i Havernes Duft; Asfalten bredes, mens Stokrosen rødes, Traaden strammes ud mod den lysende Luft; Kranerne knirker, og Hamrene slaar, funklende Lys under Sporhjulet spruder, medens histude, hvor Havglitret gaar, lang'ligt en Stordamper tuder.

—Der kommer en, han maa med i min Vise: Haaret stritter langt bag en florsmykket Hat; sirligt han tripper der midt ad sin Flise, Foden følger efter, hvor Stokken er sat. Frakken den lange af gammeldags Snit hopper en Kjende ved Føddernes Listen, Baandet i Knaphullet, Halsbindet hvidt— kjender du saa Pensionisten!

Kom her en Kvæld, naar i Sønden det lyner, naar den vaade Guldregn sig sænker saa træt; Fuldmaanen kikker fra Skyernes Dyner, Lyd af bitte Fødder, der flyttes saa net! Skræm hende ikke ved gjækkende Tegn; hun gaar med Blussen sin elskte i Møde, her hvor med Duft i *dit* skjærmende Hegn natligt Syrenerne gløde.

Vinteren 1902.

GRUNDLOVSSANG TIL FJANDBOERNE.

Der er et Land saa indeklemt etsteds paa Jyllands Kort; blev Stedet end af Verden glemmt, saa er det Land dog vort; thi paa dets brune Tuer sad vi som Børn og sang, og fra dets Høje skued vi Verden første Gang.

Der flyver Viben lavt om Gaard mod Blæst og Bygevej, og Sommeraftnens Tofler slaar højt over tavse Kjær. Mod Høstens Tid af Lyngen der titter røde Bær, og tusind Lærkers Syngen dig følger, hvor du er.

Og der gaar Solen langsomt ned imellem Banker graa, mens Hors naar hjem fra Dagens Béd og Møllens Vinger staa. Hen under Himlens Arker gaar lange Dales Gys, mens langs de øde Marker der tændes Lys bag Lys.

Og der er Bonden jævn og støt, i hvert et Savn forsøgt; men Savnet gjør ham ej forknyt og avled aldrig Frygt. —Han kørte Sand paa Mosen og Mosejord paa Sand; det gav *ham* Gryn i Posen og Hæder til hans Land.

Hvor Ploven altid holdes blank, der er ej Fattigdom; hold Agren ren og Modet rank, om og din Ryg blev krum! Thi *Frihed* vil kun dvæle hos ranke Sind som Gjæst, men lamme, syge Sjæle dem fly'r den fra som Pest.

Og naar du henter Traven hjem, og naar du Engen slaar, og naar din Plejl med Fynd og Klem hen over Halmen gaar— da husk, at "Grundlovsgaven" med Junidagens Sol har Drøjsel lagt i Traven og Hynde paa din Stol.

—Og dette Land saa indeklemt paa Danmarks vestre Kort— kanske det dog ej rent er glemmt, blot Sløvhed jages bort. Og derfor skal du tage dig Mænd til Folkets Raad, der frem og ej tilbage vil styre Tidens Baad!

22/5 1902.

[Footnote: *Tofler*, Bekkasiner; *Béd*, den Tid, Dyrene er i Arbejde; *Arker*, de hvide Fjerskyer; *Drøjsel*, Forslag.]

PRESSEN.

Fordum Fyrsters købte Slave, nu Monarkers Ligemand; brudt er længst Censurens Stave; Synet frit til Hav og Land; Pressen—løst af Fortids Vold— staar nu kun i egen Sold.

Se hvor langt dit Rige spænder, sammenholdt af Ørsteds Aand! Om en Ø i Havet brænder, Asken samles i *din* Haand. Ruslands Trusel, Finlands Graad naar til dig ad samme Traad.

Malmen, som i Jorden lytter, blev dit Lunes Gynghehest; ud og ind Maskinen flytter Blad paa Blad til sidste Rest. Bonden til sin Aften-Grød drøfter Kinas Morgen-Nød.

Slukkes end hvert Lys i Staden, brænder et endnu hos dig; ruger Tavshed over Gaden, til *dit* Hus naar Søvnens ej. Remmen haster vildt af Sted, Hjulet mumler sit derved.

Tanker, som for Øret synger, naar de bæres ud ved Gry, smidigt sig om Valsen slynger, krystes mellem Staal og Bly; Ordet, klædt i Malmens Dragt, vandt dig Rang af Verdensmagt.

Som Kyklopens er din Gjerning, du Minervas yngste Søn! Held har sjældent fulgt din Tærning; Skuldertræk var mest din Løn; dog, saa langt Kulturen naar *dine* Spor i Agren staar.

Bonden, som med Blink i Øjet klapper glad sin hvide Gris, Svenden, som i Søndagstøjet spørger sejt om sin Avis; Doktor, Høker, Skolemand fyldte ved *din* Brønd sin Spand.

—Hvad end Tidens Strøm vil føre hid af Skum og Storm og Slud, vil du staa med Haand bag Øre lyttende i Natten ud. Dermed er din Gaade sagt: Du er Tidens Hejrndalsvagt!

Juni 1902.

SØREN OLESEN.

Gamle Søren, lad mig mindes end en Gang med Pen i Haanden, hvad du var for mig og mange, mens du selv var ung i Aanden:

Bred paa Foden, bred om Lænden, bred og djærv og tung i Talen; Stemmen blød og vemodssløret som et Aaløbs Fald i Dalen.

Intet Hovmod, ingen Fraser, stille Ord om Kristensynet, og to milde, brave Øjne ærligt lysende bag Brynet.

Ordet sank i aabne Hjærter blødt som Hattedug paa Kornet; intet Brøl i Domsbasunen, intet Hyl i Helvedhornet.

Og tilsidst, naar Talens Mildhed havde Sindene bevæget, svam og bølged Salmens Toner varmt igjennem Kjæmpeskjægget.

Stærkest var du, naar du talte Hjærtets Sag bag Bjælklofter, hvor Forsamlingen og Ordet begge gik i Bondekofter.

Der hvor Rævekløgt og Goldhed svinger Klokken hist paa Tinge, fik din Tale noget nedstemt, som de golde kaldte "ringe".

Men for den, der sad og hungred efter *Ærlighed* alene, var *dit* Ord imod de andres ogsaa her som Brød mod Stene.

—Gamle Søren, tunge Sorger tynged paa din gamle Nakke; længe saa jeg paa dit Aasyn, at dit Held gik ned ad Bakke.

Skjælmen lo endnu i Øjet, men med Skjælmen kjæmped Taaren; nu er Kampen altsaa sluttet, og dens Udfald nævnes: *Baaren!*

30/7 1902.

JENN HJEMM.

Æ Blaaner de drywer,
og æ Swaanner de flywer,
og æ Fowl de flokkes i æ Kjâr;
æ Blaad de salder,
og æ Hawl de ralder,
og æ Blæst den tar i æ Dar.
Men a sejjer ind ved æ Skyw
og tarer æ Dôg af mi Rud;
for nær en æ gammel, og æ Knoger er styw,
er ind saa laant bejer end ud.

Æ Suel den skjenner,
og æ Skyg den gjenner,
og æ Kokk de gaaler saa glaad;
æ Plejl den pikker,
og æ Klokk den dikker,
og æ Ugl—hun sejjer o æ Laad.
Men a ska *wal* hold mæ i Rumm,
for ind er det mjest af mi Gled;
nær føst det slaar ind med aa bus af Nordowst,
saa blywer æ Brokk i hans Red.

Æ Gord blywer gammel,
æ Laad krykker sammel,
og æ Sals haar en Klink i si Dar;
æ Tækki er røwn,
æ Fløj den er fløwn,
og æ Gowl den hwæler te Nard.
Men hvad vil ett hæld og forfald,
om Naadens Visdom ska raad!
Faar a wal end aalle æ Kukmand aa hør,
a hôt ham da føst baag æ Laad.

Ja, her haar a sungen,
og her haar a sprungen,
og her haar a hat mi Kon Gled;
og her haar a sowed,
og her haar a plowed,
saa snaar æ Tiddaws war tered;
og her haar a gavn med mi Maag,
og her haar a funden mi Fød,
og her haar a tavn mod det bette Krumm Hjem,
ilav mi Forælder de død.

Mi Faar saatt Snaare,
mi Muer hun kaare
imell hun gik med æ Ryw;
men da de bløw kroged,
og æ Øwnsyen doged,
de so som no a, ved æ Skyw;
de listed sæ ud te æ Hjørn;
der kund de saa knøw sto og kig;
no legger de inden æ Kjerregordstett
ledt nurden den söndele Dig.

Æ Vief hun skriger,
o æ Blæst den stiger,
og æ Popler haar tront med aa swing;
æ Regn den pilrer,
og æ Vildgjæs hwilrer,
og æ Ugl hun letter o æ Ving.
Ja, Ungdom og Gled de er henn,

og Sommerens Daw de er drøwn,
og den der ett mir faar en Lærki aa hør,
han tinker paa dem, der er fløwn.

1/8 1902.

[Footnote: *Jenn hjemm*, ene hjemme; *æ Blaaner*, Skyerne; *Fowl*, Fugle; *salder*, aftager; *ralder*, rasler; *sejjer*, sidder; *æ Skyw*, Bordskiven; *nær*, naar; *æ Knoger*, Lemmerne; *laant*, langt; *æ Kokk*, Hanerne; *bus*, storme (om Vinden); *Brok*, Grævling; *Gord*, Gaard; *krykker sammel*, synker sammen; *æ Sals*, Stuehuset; *Tækki*, Taget; *røwn*, revet; *Fløj*, Vindfløj; *Nard*, Nord; *Kukmand*, Gjøg; *Kon*, Smule; *Maag*, Mage; *bette Krumm*, bitte Smule; *kaare*, kartede; *doged*, dugged; *so*, sad; *tront*, travlt; *pilrer*, smaaregner; *hwilrer*, larmer; *drøwn*, dreven væk.]

MI NANNE, JA.

Der gor en O her vejsterpo med Fleg omkring og Kwanne, ja; aak, der war det en Lyst aa go i Awtensdôg med Nanne, ja!

Æ Suel er nied, men øwer æ Hied der flywer en Pa Tanne, ja; æ Gjej han slaar, æ O den gor med aal mi Sind mud Nanne, ja.

Nys drøw en Æl; no kam en Hwæl som fræ wor Møllers Swanne, ja; aak, de er tow, ka sow i Row, nær a mo tink paa Nanne, ja.

Æ Nætter er no mørk og kold, æ Vejlo wot og vande, ja, men a gaar øwer Kjâr og Knold og vejsterud til Nanne, ja.

Der stor en Lys i Nannes Rud for mæ og ingen anner, ja, te ett a gor i Syk derud, men vinder hjem te Nanne, ja.

Ved Piggerbøen det tit er swær aa skjell æ Own fræ Kjanne ja, men det tar a mæ aalle nær, saalæng a haar mi Nanne, ja.

For gor æ gjemmel ondt hæ godt, og stige heller strande a, saa er *hun* mej i mi Komplot, mi Dawsens Gled, mi Nanne, ja!

10/8 1902.

[Footnote: *Fleg*, bredbladet Græsart; *Kwanne*, en Skjærmlante; *Awtensdôg*, Aftendug; *Tanne*, Terner; *Gjej*, Gjedden; *æ O*, Aaen; *Æl*, Byge; *Hwæl*, Skrig; *Row*, Ro; *wot og wande*, vaadt og vandet; *Kjâr*, Kjær (Flertal); *Syk*, Synk; *skjell*, skille; *æ Own*, Avnerne; *Kjanne*, Kjærner; *gjemmel*, gjennem.]

ARBEJDERSANG.

Junkerspiren kaster stolt med Nakken, naar han peger paa sit Adelsskjold. —Vi er Børn af dem, der brugte Hakken ligefra den første Fortids-Old. Adel, Fyrster steg paa *vore* Rygge, og vi bar dem over Ørknens Sand: fedeligt de sad i Palmers Skygge, naar vi andre savned Brød og Vand.

Adelsskjoldet er et tvivlsomt Mærke, hvisker om, hvor højt en Mand kan naa, naar hans Rovinstinker blot er stærke, og han selv tilpas er snu og raa. Hakken, ak, gjør ingen Mand til Greve, skjænker knap en Hytte trang og lav, gi'r os Feber-Kost, imens vi leve, og naar vi er død!—en Fattiggrav.

Vi blev født, hvor Lyset langsomt piner sig igjennem Baggaardssmøgers Graa, der hvor kolde stønnende Maskiner hugge Tidens Stræng i Stumper smaa. Intet Haab og ingen Himmelstige stræbte op til Lysets klare Blaa. Hvem har givet Solen til de rige for at svøbe Mørket om de smaa?

Thi som Planten, naar den Lyset savner, bøjes langsomt, skjælver ned og dør, saadan blev vort Liv som golde Avner, Evnen selv randt bort som Sne, der tør. Dampmaskinens strubehede Aande pustes

mod vor Kind i dybe Støn, ingen agter paa vor blege Vaande, alle har kun Tanke for vor *Løn*.

Disse lange, lysforladte Gader overskygged vore Barndoms-Aar; disse kolde Huses Rude-Rader blinked aldrig med et Strejf af Vaar. Men vor Arm blev stærk, vor Haand blev hærdet ved at gribe om Maskinens Staal; og vort Øje spejder uforfærdet mod et stort og gyldent Fremtidsmaal.

Ja, som Samson i sin unge Styrke bar Filisterporten bjærghøjt op, stige vi en Dag fra Gydens Mørke over Grav og Grøft til Lysets Top. Med det *gamle* Samfunds Port paa Ryggen lejre vi os i en Verden ny, og mens Taagen letter, smiler Lykken fra det *nye* Samfunds Morgengry.

Septbr. 1902.

VENSTREVISE.

Nu har vi læst Aviser nok og kjender eders Planer, nu venter vi det Rytterchoc, der sprænger nye Baner, der slænger kjækt i Mudder-Grav de blinde Fortidsjætter, og Folkets Ret og Folkets Krav paa Hædersbænken sætter.

Vort Statsskib blev paa Bedding sat, det trængte haardt til Spanter; det havde Brud paa Ror og Rat og Læk paa alle Kanter. —Nu raader vi, I kaster los, før Vreden gaar i Gjæring, nu er det Tid, at Skroget faar den sidste Overtjæring.

Taalmodighedens sagte Vals I vil saa gjerne lire, men Strikken, om Ideens Hals blev ofte det: at fire. Den kjække Skipper fanger Mod, naar hvidest Søen bovner. Drik Vinen, mens den end er god, og Øllet, før det dovner!

I tyve Kjedsomhedens Aar vi har Forbedring ventet; saa gid vor syge Tvivl nu faar omsider Sakramentet! Kald Grøde frem i Folkesind, og Vækst i Danmarks Dale, og ring med nye Klokker ind en bedre Rigsdagstale!

Ja, vi vil ud i aaben Dyst, hvor Saltstænk frisker Blodet, ej ligge under Dødvandskyst og samle Vand i Ho'det. Og lad os saa faa Flaget op og Skuden ud at sejle; sund Politik er salten Hav og ingen Brakvands-Vejle.

26/9 1902.

BJØRNSTJERNE BJØRNSON.

Hvor Ørnene drømmer bag rimtyngtet Gren, der sidder en Gamling som hugget i Sten; hans Manke den bruser som Elveskum, og Fjældkilder klunker der rundenom.

Mens Sagaens Stortid i Mørke er endt, og Oslo er sunken, og Hlade er brændt, og Høvdingenavnet en Frase snart, hin Aulestads-Høvding har Tiden spar't.

Der jog som en blaanende Elv i hans Blod, som Laksens i Fossen saa stridt var hans Mod; han vilde se Norge og Norden stærk, i Nordfolket skue *sin* Ildsjæls Værk.

Han byttede Hjærte med Ungdommens Hær; i haardhændet Kamp fik vi Høvdingen kjær; han flytted ej Grænser med Støbemaal, men vakte vor Længsel og gav den Maal.

Først sad han med Grundtvig i Kærren hos Thor, og Graaulven tuded, mens Bukkene for; saa drog han med Darwin paa Højfjældsferd, saa Verdener stige af Solbrandsskjær

Og Sangene randt fra hans undrende Streng saa friske som Blomster af nyslaaet Eng; de kommer imod os fra Eng og Ø med Ungpige-Latter og Duft af Hø.

Og Bøgerne fulgte i Sangenes Spor; hans Værker langs Kysten som Langskibe for, og lagde den gamle saa brat til Land, stod Pressen og Kirken og alt i Brand.

Han knalded med Pисken fra Solgudens Vogn, Hans Hærpіle hasted fra Sogn og til Sogn: men sank over Sindet et Pust af Fred, da sang han for Norge, saa vi sang med

—Højt løfter vel Dovre sin snehvide Krop: i højere Glans naar dog Ætlingen op; de tvende vil favne den norske Jord, mens Skibe og Skægter gaar rundt om Fjord.

4/12 1902.

JULEAFTEN.

Og Far gaar rundt paa Loen og ryster Halm og Havrestraa, han bærer Vand til Koen og Mælk til Kalve smaa; han stikker Hø i Faarets Hæk og stryger det om Kinden, imens han glider væk.

Og Katten staar paa Hjaldet og strækker Hals og springer ned og mjaver lidt i Faldet af bare Kjælenhed; og Hakkelsemaskinens Hug de skjærer gjennem Kvælden som haarde, tunge Suk.

Og Far han ta'r nu Limen og fejer op og rejser Vind, mens Sølv-Maanestrimen staar over Tærsklen ind; han skifter Halm i sine Sko og sætter Pind for Døren og skjænker Kvæget Ro.

Saa staar han lidt og grunder med Øjnene mod Jorden vendt; han gi'r sig gode Stunder, for nu er Dagen endt. Fra Ladetagets gamle Skjæg det drypper støt og stændigt mod Syldens gule Klæg.

Saa gaar han hen til Hunden, der vogter bønligt paa hans Færd: "Hvorfor skal du staa bunden, nu Julen er saa nær!" Dens Lænke klang mod Stenen brat Pasop kan næppe sanse, han springer som besat.

Men bag de lave Ruder der vikles Dug af Mangelstok; paa Risten Stegen spruder, og Mor har sat sin Rok. En Krans af Gran om Spejlet gaar, trearmet Julelyset paa Messingstagen staar.

Stadstøjet frem er hentet, og Ovnen staar paa blanke Ben, med Sand er Gulvet strentet helt ud paa Trappens Sten, og over Bedstemoders Stol der straalер Strygejærnet mod Loftet som en Sol.

Saa træder ind i Stuen besindigt Karl og Arbejdsmand og skubber langsomt Luen ind over Bænkens Rand; de spejder langs det hvide Bord os rokker sig til Sæde foruden mange Ord.

Mor titter frem bag Klinken, af Skorstensilden rød om Kind. Far kjender hendes Blinken og henter Flasken ind; *det* stemmer alle Sind i Dur, den klare, gyldne Vædske er farvet med "Tinktur".

—"Fik Øget nok at æde, og har nu Koen ingen Savn, saa sæt jer kun til Sæde enhver i Jesu Navn; med sulten Mund er ingen glad, men der er langt til Bunden i Julens Sulefad."—

Snart høres Skeer klinge, og hvert et Sind er mildt og mæt, og Duftens fede Ringe omslutter Skaren tæt; og Pudlen med det laadne Bryst ser op fra Bordets Tremmer i lækkersulten Lyst.

Men ude drypper Taget, og Himlen staar saa høj og kold; selv Maanen er nu draget med Lygten Gud i Vold. Men langs den mørke, vaade Jord staar tusind Lys og blamrer fra Bønders Julebord.

24/12 1902.

ARBEJDERSØLVBRILLUP.

Femogtyve lange Aar hvirvled Sne i tynde Haar, lagde Rynkespil om Øjet, magred Kinden, Ryggen bøjed —saadan skreves Livets Kaar.

I en Tid, hvor alting brast, holdt I ved hinanden fast; I har ej jert Sind forandret, trofast har I Vejen vandret uden Vaklen Haand i Haand.

Sorgen kom som hyppig Gjæst, Sygdom røved Lønnens Rest, Vaagelampens spæde Flammer lyste fra jert snævre Kammer mangen søvnløs Midnatsstund.

Øde Nætters Barnegraad gjorde ofte Kinden vaad; tit har I med stille Vaande lyttet efter Barnets Aande, naar paa Trappen Døden stod.

Dog for den, som haaber fast, aldrig rigtig Lykken brast; Sorgens Dag og Graadens Nætter, bange Sjæles Rædsel sletter Evighedens Finger ud.

Gjorde Troen Gangen let, da har Tvivlen tabt sin Ret; bar I bedre Livets Kulde; satte trygg're Fod i Mulde, da var Troen Lykkens Ven.

Solen i Guds klare Dag fandt vel ogsaa eders Tag, blinkede skjælmsk paa Blomst bag Rude, legede ømt paa Vuggens Pude, tittede ned i Barnets Drøm.

—Femogtyve svundne Aar her med Stav i Haanden staar, hilser tavse paa hverandre, nikker mod jer, før de vandre ind til Evighedens Kaar.

Decbr. 1902

DU OG JEG.

Mit Liv jeg tager som en Arbejdsdag med meget trælsomt Stræb og ringe Mag, men imod Kvælden kryber jeg i Ly, og naar saa Kvæget vralter mæt mod By, da skal vi sidde ved en kalket Gavl og skue langt hen over Grønsværstav, hvor Haren hopper om paa lange Ben og snuser ivrigt til de vaade Sten, mens Lyngen svajer lidt i Vindens Drag, og Solen synker ned ved Kølleslag; men før den vældig ned bag Heden gaar, den væver røde Traade i *dit* Haar, og hvor den ej fik saaet de gyldne Drys, der gaar jeg varsomt efter med et Kys.

23/1 1903.

MED EN CYKLE TIL MIN KJÆRESTE.

Hvis du vil altid være min, skal denne Cykle være din.

Og styr den snildt og led den let, og flyt dig frit fra Plet til Plet.

Kjør aldrig nogen Mand omkuld, han være ædru eller fuld.

Riv ej din Næstes Port af Led; det vil du ikke frydes ved.

Ja, vogt dig vel for Grøft og Bæk, for hule Spor og Tjørnehæk.

En Politibetjent er fæl, men værre dog en Lygtepæl.

Mød aldrig Danmarks favre Møer; da hellere en Kobbekøer;

de sidste *kan* af Vejen gaa, de første bumser lige paa.

Og bliv saa sød og rød og rund, faa Blomst paa Kind og Bær paa Mund.

Lad Vinden slege Nakkens Dun, og Solen kysse Halsen brun.

Lad Struben i hvert Drag af Luft nedsvælge Kløvreus Honningduft.

Har Sindet ikke ret Kulør, da flux i Sadlen op og kjør!

Ud hvor de blanke Bække gaar og Bølgeskvalp mod Stene slaar.

Hvor Faaret tøjres under Brink, mens Solen slænger Mileblink

ud over Fjorde kjøligblaa, som bitte Baade vipper paa.

Du lille Knæ, du vil faa tront, om Hjulet her skal ret gaa rundt.

Men trættes du af støvet Vej, vend om, kør hjem, hvil ud hos mig!

23/1 1903

PROLETAR-BORGMESTEREN.

"Hvad skal de Fakler ved Raadhusets Port?
Hvad er der undladt, og hvad er der gjort?"

—En Mand er bleven Borgmester!

"Jasaa, er det noget saa stort?"

Det er rart at se Godtfolk komme i Vej, men rager det strængt taget dig eller mig, hvem man til Borgmester vil tage? Ham, der tør sige, hvor Skabet skal staa, bremse de hovne og hjælpe de smaa, ham saa vi dem stændigt at vrage.

Saa fik vel L'hombrespillet nu en ny Matador, en Mand, der signer Stegen ved runde "Raaders" Bord, en Mand, hvis Ordner funkler saa viden om hans Plads, imens han sirligt løfter for Damerne sit Glas?

—Nej stop, kjære Broder! her tog du fejlt Bestik; din sunde, kloge Skepsis har i Dag slaaet dig Klik. Forgjæves vil du søge *hans* Navn blandt "Folk af Stand", thi Statskalend'ren kjender ej Titlen: *Arbejdsmand*.

Men han, om hvem jeg taler, han kjender den forvist; han samlede vore Skarer fra Kjælder og fra Kvist, han slog om løse Staver saa kloge, stærke Baand, og lærte os at skatte til Samholdets Aand.

Vi gjorde ham til Fører, vi gav ham en Hær, som ingen førte større hverken langt eller nær; dog ingen Snore fik han og intet Sværd ved Lænd; hans Distinktion var Kløgten, hans Hær var—Blusemænd.

Den stille Mand, der førte i ondt og godt vor Trop, ham er det, vi har løftet i Kvæld paa Skjoldet op; for Proletarborgmestren vi stak de Blus i Brand, fra hvilke Funcker daler nu viden over Land.

—Rul ned, rul ned, Etatsraad! Træk Plydsgardinet til! De Fandens røde Fakler, de driver saa sært et Spil; de flimrer under Lofte i mangt et Rigmandsbo og taler frækt rødtunget om Fattigmands Haab og Tro.

Den Arbejdsmand, de lyste hjem til Borgmesterbo, han deler med os andre vor barkede Tro; *han* leger ej med Løfter og svigter ej sit Ord, om end *det* synes Moden *nu* omkring de kaarnes Bord.

Den bliver ikke svimmel paa en Borgmesterstol, der stod i Slagets Stimmel i Regnskyl som i Sol, og den, der saa i Øjet saa megen ærlig Nød, han svigter aldrig Kampen om det daglige Brød.

For det maa ikke glemmes: den Kamp er ikke endt,
fordi en Stol i Raadet fra Ryg til Front blev vendt.
Det meste i vort Samfund er ude af Plan.
Op alle Mand og drej det ind i *vor* Meridian!

1/3 1903.

PAA Æ STUR HYW.

Fræ Kistelbakk og te Søndergord Hyw der er en elendig Graan Vej; ilyvvel: hwor mild jens Tanker ka blyw, nær en kjender hwer Knot og hwer Vrej.

Der gi mi Foræller og pojed og sô og fand i æ Saând dje Fød; de laa dje Ved ad den Gryssen, de gjord, —og no er de beggitow død!

Det sukker saa sær øwer Kistelbakk og hwirmer om Søndergord Hyw. Om det ku vi hejsen faa møj aa snakk og osse en Hobben aa skryw.

31/5 1903.

[Footnote: *Hyw*, Høje; *Graan*, Smule, Stump; *ilyvvel*, alligevel; *jens*, ens; *hwer Knot og hwer Vrej*, hver Knold og Sving i Vejen; *gi*, gik; *og pojed og sô*, trippede i Mulden og saaede; *æ Saând*, Sandet; *laa dje Ved ad den Gryssen de gjord*, de lagde alle Evnerne i den Smule, de fik udrettet; *beggitow*, begge; *saa sær*, saa underligt; *hwirmer*, svøber med Blæst; *en Hobben*, en hel Del.]

EVALD TANG KRISTENSEN.

Do slæft med æ Kratt øwer Jyllands Ju'd, saalæng der en Stown war aa find; do skjøtted æ Top, og do jawnt æ Ru'd, saa no gor æ let nok aa bind.

De saa, do gik ledt nær mud æ Bund, hwor aal Slavs Lig hænger ve; men det maatt da vær nø vringelworn Hund, der vild gi dæ Stræger for de'.

Tho skraft do ledt nywer, end manne ka lid, og kam der en Rawt i di Jaen, saa kyller wal ingen æ Stro tesid, om og der æ mjest ve æ Kjaen.

Do sammelt i Dyngi, Kjanner og Stror hwer fatte, øwersit Mind. A sejer for mæ: det war hwell, hwad do gjord; og Danmark ska sej dæ'æ sind.

4/6 1903.

[Footnote: *Kratt*, en tung Høstrive.]

DE SYGE TYPOGRAFER.

Det er en stille Gjærning den at sætte med rappe Fingre Ordene paa Naal, som Tinsoldater smaa dem ind at rette og klæde dem med øvet Haand i Staal. Respekt for Daaden! I Evropas Stater er ingen Hær som Gutenbergs Soldater.

Der foldes ingen Fane ud i Solen, før deres Virken spredte Tvivlens Dunst, der sidder ingen Hersker fast i Stolen, før *de* har øvet deres sorte Kunst; fra Baggaards-Lofter har de rystet Troner omkap med Cæsar og hans Legioner.

—Naar over vaade Sten Betjenten skrider, og Lyset slukkes i hvert stænget Hus, mens Maanen ned bag fjærne Gavle glider, —da danser Møllet end om *deres* Blus. Det maa saa være; thi ved Morgengry du kræver jo Avisen, frisk og ny.

Men Nattevaagen er en farlig Leg, den suger graadigt Livets fyldte Lampe, saa Blodets Safter bort af Aaren dampe. Se derfor blev din "sorte Ven" saa bleg; thi Blyet ikke blot som Kugle dræber, selv ved dets Støv et Gran af Døden klæber.

Se, Danmark ligger nu i grønne Skifter med Rug og Skov til Horisontens Rand; henover lave Gaarde Vinden vifter, og Tøsen bader fra den aabne Strand; her hvor det sunde Hav sig saltfyldt tunger, her var et Frelsens Hjem for syge Lunger.

Aa, I som Lykkens Nøgle, *Sundhed* eje, som aande ind dens Ambra Dag og Nat, som vandre skjæmtende langs grønne Veje, og kaste kjækt i Vejret Eders Hat: Tænk lidt paa ham, der sidder krum i Stolen og stirrer haabløst ud mod Aftensolen.

Ja, tænk paa ham, der ved sin sorte Pult har saaret sig paa sine egne Vaaben og nu et Rov for Snigesot og Sult ser Nødens, Dødens Dobbeltporte aaben; ræk ham din Haand! Han led jo for os alle, thi bør vi alle ham til Kræfter kalde.

STUDENTERSAMFUNDETS RUSKANTATE

EFTERAARS-VISE.

Gjøgen galed i Danmarks Lund, og Fjordene blaaned saa vide, Havren ringled i Middagsblund— da vaagned *Gud Storm* under Lide; sprang han over de rædde Straa: "Den Sommer mig varer saa længe; op at trille, I Bølger smaa, og rap jer, I blæsende Dreng!"

Tog da Himlen sin Stormhat paa, og Norden begyndte at blæse; Havets Pande blev mørkegraa, og Næsset fik Skum om sin Næse. Aldrig saa jeg saa vild en Dans, de rødeste Roser de blegned; Gjøgen selv gik fra Sind og Sans, og Herreste Je, hvor det regned!

Bonden vrider sin vaade Hat; han vender sit Hors under Bakke: "Var dog Rugen paa Stænget sat, og havde man Havren i Stakke!" —Ind ad Laage og ud ad Port jog Blæsten med Tuden og Plasken. Saå blev Skovenes Ligvers gjort, og saå gik en Sommer i Vasken.

RECITATIV:

Naar Stormen med de røde Teglsten spøger omkring en gammel frønnet Skolegaard, hvor en ærværdig Lind i Krogen staar —en munter Flok mod Hovedstaden søger.

De strømmer ind fra alle Landets Egne med Laser af Horats endnu i Jakken, med Somrens sidste Rose frækt i Frakken,— en Fryd for Damer og en Gru for Degne.

Hvem elsker ikke disse kaade Fanter, der har Entrébillet til al Ballade! Er de end grønne, de er aldrig fade; de fattes kun alvorlig Et: Kontanter.

Dog hvad skal Ungdom med "det møgle Guld"?
Spørg Fuglen, om den vil ha' Pung ved Vingen;
den svarer, mens den henrykt soler Bringen:
"Nej, ikke jeg, og ingen af mit Kuld!"

Tal ej til dem om Høstens visne Løv, det falder, aa, saa let paa Russens Hue,— ræk du ham hellere en høstlig Drue, før den har blandet sig med Jordens Støv.

Velkommen, Rus, som er for Klynken døv! Hil sidde I, vaarfriske, sommerglade, skjønt I er blæst herind med Høstens Blade!

Saa skal det være! Ingen sure Fjæs skal skjæmme Festen; spids din Mund og blæs ad hver en Vranteper, og bar Ulykker lad hagle over hver en Eddik'brygger!

RUSSEN SER LOKALERNE.

Nu et Tryk paa Knappen der! Saa er vi paa Trappen her med Mathiesens Leg i Isens penselsvungne Hvirvelvej. Se den Dames Fødder smaa! Hu, de er af Kulde blaa! Var det Schack han sa' til Lachmann: "Giv dog Barnet noget paa!" Opad vi aser i stigende Syner; Gassen lyner. Og det lyner af din Kunst, Mathis!

Venstre Sving! Paa dette Sted lad os sagtne vore Fjed; brug blot Maatten, *something rotten* følger tit fra Gaden med. Her er Stedets læsesal, hisset blinker en Pokal; den er funden eller vunden, og nu staar

den der til Pral. Saadan hos Romerne puniske Snabler, —"fulde Snabler"—stod i Stabler,— blad du blot i *Bloch!*

Fra Trofæ til andet Fæ! Voilà, en Tyr af Træ! en Forening af—hvor god dog! Heltemod og Kalveknæ. Tyren er et Æventyr: Gjør man her for stærkt Postyr, hvis i Salen løftes Talen, ramler Halen af det Dyr. Hvil dig mod Væggen hvor Venus'er slumrer, mens det skumrer, mens det dumrer hult fra Gaden ind.

Saa til Husets Helligdom ogsaa kaldt: "det tavse Rum"; "dér maa bies, dér maa ties", saa selv *Berendsen* blir stum. Her er Storhed hængt paa Søm; se dig bare rundt og døm: *Brandes'* Smil bag Glaret glimter, *Høffding* skimter frem i Drøm. Der har vi jo *Drachmann* med Silke i Vesten! Han er Præsten, Digterpræsten i hvert Sangerlaug.

Ser du Bispens Have der som en Drøm i Maaneskjær? Lysets spinkle Straalestrengte gyngte, hænge i dens Træ'r. Eller se St. Petri hist —mellem Taaerne en Gardist— i sin grønne Kjortel stige spydrank lige for vor Kvist! "Tror du, at Kirkegaardsaanderne spørger?" Dumme Thøger, dumme Thøger, Bispens staar paa Vagt!

Sidde her med Pen og Bog, bli'e som *Høffding* vis og klog, hvas i Talen som en *Hørup*, naar hos Lørup Viddet jog; spalte med en *Brandes'* Glød, kaste Guld i Sprogets Skjød som *hin Syge*, der paa Flugten hist ved Bugten fandt sin Død— Rus, her er Templet, og her er Exemplet; giv selv Stemplet, Viljesstemplet; ret dig, og bliv stor!

Tænk dig her en Vinternat! Sne i Dans om Pigens Hat! Langs med Muren bløde Byger kjælent stryger som en Kat. Nu blir Stormen rigtig slem; —*du* maa følge Frøknen hjem— Hatten krammes, Skjørtet strammes, Knæet træder yndigt frem. Byd hende dog Armen, mens hjemad det lakker! Hvor hun takker, hvor hun takker med sin Port paa Klem!

—"Ak, det var en Omvej, du!" Rus, du gaar vist fler endnu, hvis paa Talen kjendes Ka'len! —Nu til Salen staar vor Hu. Hvilken pragtfuld Kreds af Mænd! *Lachmann*, hvad er her for Spænd? Damer! Sang're! Tretten, fjorten! Nu stak *Morten-sen* i Rend! "Hej, hvad skal hænde?"—*Athene* vil tale! "Er I gale, bindegale!" Sæt dig, Rus, og ti!

PALLAS ATHENE FRA SALENS BAGGRUND.

Da Tankerne var klare, og Himlene var blaa, i slanke Søjlers Gange gik *Platon* sølvergraa. Turkiser og Karfunkelsten sad i hans Kappes Bræm; og som Karfunkler sprudlede hans skønne Tanker frem.

Da Lusene var mange og Tankerne var faa, sad *Thomas af Aquino* i Klostercellen graa; snart steg hans Aand mod Englene, og snart en Lus han knak; for begge Dele yder vi ærbødigst Thomas Tak!

Da Heltene var tyndet af, men Lusen end i Flor, drog *jeg* fra Lysets Attika hid til det skygraa Nord. Her staar jeg nu i denne Sal med Lansen helst i Ro; dog hænder det, jeg prikkes til én af de Lus paa to.

LIDT PASSIAR MED RUSSEN.

Vi er et Samfund—det ved du nok— hvorom der føres megen Tale; vi vinder Garn af Athenes Rok og sværmer for det Ideale. Og vi har Digtere i Hobetal; de digter Digte, som en Digter skal; Sommer og Vaar hjemme de gaar, men kommer ud om Efteraaret.

Og vi har Fagfolk i Politik, hvoraf enhver kund' vær' Minister, der kjender Toldloven paa en Prik og vor Export af Smør og Ister; der drøfter Fremtid med den store Sfinks, der drejer nydeligt ved: rechts! og links! Altid paa Sko! Hjemglædens Ro de nyder bare, naar der stemmes.

Og vi har *Blege*, og vi har *Graa*, men vi har ikke mange *Røde*; og dem vi har, gad vi gjerne flaa og give hen til Ravneføde. De *Rødes* Time—var den vel forbi! Det Graa er der dog mere Stemning i! Siger du nej, tier helst jeg, for du har Stemmeret i Aften.

For du er Intet, og du er Alt, og du er ej med Fraser foret; og du er Humle, og du er Salt— at sige: der

er dem, der tror'et, Paa denne Højtidsdag skal Troen staa: En Rus tør kun Forvorpne tvivle paa! Skaal da, min Ven, nik lidt herhen, og tøm dit Glas, mens du er ædru!

SILENTIUM.

Der kom fra Kathedret et gjaldende Raab:

Vi har ingen Brug for Studenter!

Søg ud, hvor I bygger med sikrere Haab,

hos os I kun Skuffelser henter!

Bliv Kellner i Kjøge, bliv Høker i Hals,

gaa ud paa vore Torve og hold Fisk tilfals!

Prøv Amerika!

"Der kom jo *Jensen* fra."

Rejs ad Hekkenfeldt!

"Der er saa mange meldt."

Se efter i *Berling*, der ved de dog bedst,

om nogen har Brug for Studenter.

—Aa, skjær dig ved Diget en Fløjte saa lang, og blæs denne Tale et Stykke! Tro aldrig, at Danmark er bleven saa trang, at ej hun har Plads for *din* Lykke. Naar Læsset skal over den drøjeste Knold, og "bedre Folk", de skynder sig i god Behold, naar en nyfødt Sag igjen bekvender Flag, naar fra *Friheds* Træk vi Sminken ønsker væk,— naar Grunden skal spules i Augias Gaard, ja, da blir der Brug for Studenter.

Der stiger af Sumpen saa mangen Slags Dunst, der gaar os som Kolden i Kroppen, og Skokke af Hjærner i Liv som i Kunst forvirres af Lygtemands-Hoppen. Men hvis den skal kvæles den svovlede Brand, der sænker nu sin Tane over Danmarks Land, hvis forsagte Sind til Haab skal hjælpes ind, hvis den golde Gus skal ud af Gaard og Hus, hvis Tærsklen skal sænkes, saa Lyset naar frem— —ja, da blir der Brug for Studenter.

Og fæst saa dit Blik paa det frelsende Vejr, der retter selv skjæveste Hytte! Idyllen er ude, en Stormtid er nær, og ingen fra Stormen kan flytte; den leger med Lande som Havet med Rav, det er som Aanden atter delte Land og Hav; Torskens den gaar der, og Manden han staar her,— Borgen gaar i Synk til Bod for Hyttens Ynk; men hvis du tør staa under Stormskyens Bryn —ja, *da* blir der Brug for Studenter!

Septbr. 1903.

FRÆ DEN JEN JEPP AA TE DENAAN.

VED ANTIKWARBOGHANDLER JEPP POULSENS 25-ORS JUBILÆUM.

Do handler med Skrøwter, som hwer Mand ved, og do forstôr æ, saa mari! De Bøgger, a skrøw i mi Ansigts Swed, dem sæler do laant under *Pari*.

Og kløftig det e' do, tak Skam dæ for *de*, saa møj der no blywer bor te dæ, det skuld da go mie end ondele te, om ett der war nøj, der hænd ve dæ.

No, Lykk ve di Disk, og Lykk i di Stow!

Vi *ka* saagu aa'sammel træng'e!

Og gjør mæ saa aalle di Priser *saa* grow,

te ett a *praang* med dæ længe.

29/10 1903

[Footnote: *denaan*, den anden; *saa mari*, minsandten; *hænd*, hængte; *praang*, handle.]

HUSMANDSBRYLLUP.

Der er et Ord, som ingen Mand tør glemme:
at kun for Haabets Barn er Lykken hjemme.

For Tvivlens syge Bønner
den lukker grumt sin Dør;
men frejdig Sundheds Latter
den skjænker helst Gehør.
Held da dig, som fik lært at smile!
Held enhver, som ved Arnens Hvile
Lykken fandt!

Lad aldrig Livets Modgang jer forknytte,
om end jer Rigdom blev en ensom Hytte!
Med Enighed forinden
er Stuen høj og lys,
ved ømme milde Hænder
udslettes Nattens Gys.
Flidens Arm stille Fadet fylder,
Kvældens Sol fattigst Vraa forgylder,—
Kvældens Sol!

Hvor Tvende ret fik Kjærlighed i Eje,
var Gangen let om end ad trange Veje;
thi hvad den ene høstede,
den anden bandt i Neg,
og saadan I forvandler
en trælsom Dag til Leg.
Trofast Gang gennem Modgangs-Vrimlen!
Lavt ved Jord tit var nærmest Himlen—
lavt ved Jord!

Og byg saa eget Hus paa egen Ager,
saa gennem egen Muld I Furen drager.
En lille Plet ved Gavlen
med Bær og Blomster smaa;
og inde bag Gardinet
skal ogsaa Blomster staa!
Ude Flid, lange Skaar for Ruden,
inde Fred og en Glut i Pudene,—
inde Fred!

12/11 1903.

SE DIG UD.

Se dig ud en Sommerdag,
naar de Bønder tromler:
Land æfor og By æbag,
Lærkesang og Humler,
Byg i Skred og Bær i Bløst,
Barneleg om frønnet Post.
Rugens Dræ med Duft af Most
i Drift om brede Gaarde!

Danmark er et lidet Land, strakt fra Nord til Sønder, har dog Brød til alle Mand, Kjøbstedfolk som Bønder. Rugen med det svulne Knæ voxer langt i Bakkens Læ; Humlekop og Pæretræ faar Sol mod hvide Gavle.

Færgen med det brede Bryst, klædt i Staal og Plade, pløjer Vej fra Kyst til Kyst over Bælters Flade.

Kobberspir og Tag af Tegl ser sig selv i Havets Spejl; langvejs ude hvide Sejl mod grønne Øer bovner.

Toget stønner tungt af Sted, højt sig Røgen løfter; Plagen staar ved Vangeled, slaar sig løs og snøfter. Hyrden kobler sine Kø'r; Aftensuk i Siv og Rør; fra den aabne Smededør gaar lange Skumrings-Gnister.

Slider Byen, danske Mand, altfor stærkt din Trøje, tag et Maal af Danmarks Land fra dets egne Høje: Synet—fjernt af Banker lukt— bliver frit mod Bælt og Bugt —stemningsfyldt som Hejreflugt om Kvæld, naar Sol gaar under.

21/12 1903.

HEDENS DEGN.

Saa synger jeg da om en gammel Degn, der ser saa langt over Lyng og Hede og glider i eet med den Langsynsegn, hvor Urkok skogrer, og Ræv har Rede. I faar nu lytte. Vor Degn vil flytte; om lidt saa pinder han her sin Hytte og gaar sin Vej.

Hvor Vindene farer saa haardt af Sted og bøjer alt, hvad de ej kan brække, der burde der krydses et Mærke ved de faa, som Stormen ej kunde knække. Den gamle vidste: Hver Storm vil miste sin Kraft mod Aften og bort sig liste som Pust i Korn!

Thi siger vi Tak til den gamle Degn, der holdt sig rank i de onde Dage; der findes ej Lys i hin aabne Egn, som ej vil blinke en Tak tilbage. En Lærers Gjærning, den kræver Værning, den kræver Solskin— og Mistros Fjerning, om den skal gro.

Og *mere* var han end en gammel Degn, der sidder værdig i Hyndestolen; paa Menighedsskuden var han Kaptajn langt mer end den, der fra Gud har Kjolen. Naar Præsten "søgte" med Bøn og Lygte, hvem, tror I da, maatte "Kaldet" røgte, om ej vor Degn!

Og kom man en Aften saa til hans Dør med Støv paa Sko og med Lyng i Hatten, da stod han paa Trappen der rank som før og holdt os fængslet til langt paa Natten. Fra Solen dukked, til Dør blev lukket, fra Gjøgen kukked, til Lys var slukket: eet Lattervæld!

Ja, tit vil jeg savne den gamle Degn. Men søger Foden de vante Stier, mens Raaen ser ud fra Plantagens Hegn, og Heden skjælver af Melodier: min Bylt jeg sætter, min Ryg jeg retter, min lynggraa, falmede Hat jeg letter for *Hedens Degn!*

31/12 1903.

MAJSANG.

Hej hvilken herlig Vind!
Nu blæses Somren ind,
Skyggen skrider over fjerne Høje;
Gjøgen, den glade Skjælm,
kukker fra Digets Ælm;
Bonden knapper op sin korte Trøje.

Landet af Dis er fyldt, Staden er solforyldt; blid den Syge indved Muren lister! Blomsten slaar Øjet op, Hækken har Knop ved Knop; du kan næsten høre, hvor de brister.

—Ingen er idel Aand, vi ikke idel Haand; vi har Længsler, som i Sjælen skjælver; Længsler mod Frimands Kaar, Længsler, som Nærings faar, naar sig Himlen—blaa om Jorden hvælver.

Slupne fra Vintrens Tørn, staar vi da Vaarens Børn her med Sommerblæsten i vor Fane; hvor vi end Lejren slaar, naar vi end Sejren faar— under lyse Himle gaar vor Bane!

25/4 1904.

FOR VI TRÆDER HVERANDRE—

Der staar en Purle ved Vejens Sving, en Egeknast saa Forkrampet; den Stakkel fik aldrig sin Marv i Ring, og aldrig den blev til nogenting, fordi den for tidlig blev trampet. For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Ja Livets lovende Førsteknop den ødtes grumt for de fleste; thi raged ogsaa en enkelt op med Jærn i Veddet, med Frugt i Top, det blev dog kun Purl det meste. For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Den argeste Ulv i Skovens Skjød blev slikket engang af sin Moder. Men *du*—hvad Svar mon *din* Haardhed bød, hvis atter hin Røst af Himlen brød: "Hvad har *du* gjort med din Broder?" For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Det Barn, som vaagner af drømfyldt Blund— den hele Sol vil han kræve; men lad ham først kjæmpe en Livsens Stund, da vil for at vinde en Straale kun hans tryglende Læber bæve. For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Juni 1904

OLE NYGAARD.

Han var en stille Vandringsmand, hvis Sjæl var i hans Sag; han spurgte ej om Navn og Stand, men kun om Hjærtelag. Hans Arbejdsmark var Lyngen og Landet nær derved, og Hedelærkens Syngen har stedse fulgt hans Fjed.

Han gik saa glad sin Solskinssti fra Vuggen til sin Grav, og aldrig gik han Hus forbi, hvor Døren kun er lav. Hvor Hedebarnet brunes blandt Tørvestakke graa, der lyste ret hans Lunes sig Tumlen med de smaa.

Han trykked mangan barket Haand, der var af Feber hvid; han løsned tit de værste Baand i Fattigdommens Strid. Hvor vilde Magters Skygge hang som en Tordensky, der hjalp han til at bygge for Fredens Gud et Ly.

Og traf du ham en Middagsstund i Sommerugens Læ nedsegnet i et stille Blund med Tasken mod sit Knæ, hvor kunde han da smile hvert Fnug af Træthed hen og glad og vaagen ile ud til sin Dont igjen!

Det er ved stille Daad som hans, at dette Land skal gro; vel spørges sligt ej udenlands men slaar os ved sin Tro. Her kjendtes ingen Vaklen: "Gjør Gavn, saa langt du kan! Ræk Haanden ud til Staklen; kanske han da bli'r Mand!"

—Saa mangt et liv blev ringet ned med Klokkens sidste Klemt. —Om *ham* ved Hyttens Barn Besked, *hans* Daad har Hjærter gjemt. Naar Maanens Straaler vide belyser Hedens Sti, da vil de ikke glide *hans* lave Grav forbi.

18/6 1904.

AN MARI HINNE FILOSOFI.

Som a gik med mæ sjel,
a saa te mæ sjel,
og mæ sjel saa ijen te mæ:
Hold Yw med dæ sjel
og pas nyw po dæ sjel,
for anner de passer kuns sæ.

Men a swored mæ sjel,

og a saa te mæ sjel,
akkuraat som a no sejer *dæ*:
Pas en Bett po *dæ* sjel
heller ett paa *dæ* sjel—
det er jet og det samm for mæ!

22/6 1904.

[Footnote: *hinne*, hendes; *sjel*, selv; *saa*, sa; *Yw*, Øje; *nyw*, nøje; *sæ*, sig; *en Bett*, en Smule; *jet*, eet.]

ARBEJDERNES LÆSESELSKAB.

Om Danmarks Strande render den blanke Bølgesnor; men ingen Bølger glimter, hvor Arbejdshæren bor; med tunge gyldne Straaler gaar Solen i sin Seng, før den har naaet at skinne paa Gydens Tøs og Dreng.

Hvor Sol og Bølge svigted, tog Arbejdshænder fat, de tændte Lys paa Kvisten og Haab i Gydens Nat; thi der hvor Hjærter ildnes ved trofast Sammenhold, er Brødet mindre bitter og Stuen mindre kold.

—Det var i Tider trange I satte Hjem og Bo;
Forræderi mod *Loven* den op i Synet lo;
Oplysningsfaklen stredes med en Ministerpraas,
og *Lysetænd're* gjemte man helst bag Bolt og Laas.

Men I tog fat og rydded med Armen krum og stærk, og Salen her i Aften den lyser af jert Værk. Fra lange Bogreoler gaar nu en slagen Gang til Kjæld'rens Barn som Kvistens, til Gyden mørk og trang.

—Pas paa den Skat af Bøger og jeres Samlingsaal!
De er mod al Slags Trældom et ildfast Arsenal.
Mens Malmkanoner splintrer Kulturen som et Glas,
vi kjæmper for, at Bogen skal ta' Kanonens Plads!

Vi kjæmper for den Fordring, at i hver Himmelegn skal Rig og Fattig nyde den samme Sol og Regn!
Vi tror, at Slidets Sønner har Krav paa anden Ret end sultes ud og spiddes paa Krigens Bajonet!

Og stod end aldrig Bragen og Bulder om vor Færd, vi var dog smaa Soldater i Aandskulturens Hær.
Og aldrig skal vi trættes, men evigt flytte frem vor Fakkelvagt mod Mørket, der knuger Gydens Hjem.

8/10 1904.

RØJTER-ANNERS OG HANS MUER.

Tho a er jo Røjter, og a er fræ *Fløj*, mi Muer hun kam jo fræ *Trøwed*. Hun nær sæ som Skræjer, ilav a blæw *føj*, Og aaltid med Armud hun *døwed*. Hun ried og stak æ Næt med æ Daa og gløj saa geswindt *hinne* Jaen; det er træls aa vær te, nær en nap tær vær glaa, for æ Fød skaen ha, ja det skaen.

Hun war kuns en sperrise, lilajte Kwind, men som hun kund brug *hinne* Finger; ja nær en Naals Tro hun sku risp heller *twind*, de gik som æ Lærki si Vinger. Og som hun da kund handtir *hinne* Saws! Hwer øwles Strimmel fæk a en, hwer Tro og hwer Trumm, der flid aa fræ æ Klaws for æ Bøen skaen gled, ja det skaen.

Der sto i wor Kalgo en jenle Pa *Kôl*, og nær hun no rigtig vild gott sæ, og ind war for mørk te aa trøj *hinne* *Nôl*, saa kam hun herud og saatt sæ. Saa sang hun en Vis om Sorrhig og Gled, og somtid a tykkes, a ka en; for det, som si Muer haar lær jen aa kwed, det skaen hold aa, ja det skaen.

Æ *Dôg* ku begynd aa trill i æ *Kôl*, og Folk ku forlængst vær i Sengi, men hun haaj no glemte baade *Pesjan* og *Nôl* for aal de *Fowl* i æ *Engi*. Og a laa og sov ind mud *hinne* *Knæ*, —for bette og stummelwon waen— indte hun saa wat mæ og bor mæ derfræ; for de smo skaen sorr for, det skaen.

Gud ved, hvad hun tint, nær mæ sølle Baan hun kyst, men æ Skyer saatt Gorer? Nær a vaavnt op, fand a Dôg paa mi Haånd; a tinker, det war hinne Torer. Saa haaj hun wal grædt for den Lykk, der forswand, hwormøj hun saa tegged og baen, den Daa de som Lig bor Jens Fisker i Land; for rykkes og revves det skaen.

Aaja sølle Muer, der saa sjalden war glaa! Hun bløw nok nøj blêg mud æ Sidsten; men bleger end nowtid hun war nok den Daa, de kam og laa hind i Kisten. Der er manne, der tar fræ Tusind æ Fød og sjel ett gjør Nytt for en Kjaen, men søn bette Kwind, der haar slæft sæ tedød, hind skaen sætt hôt, ja det skaen.

Ja, nær en ret tinker ved aal den Fortrær, der gjør hwer en fatte te Hejring, saa hwisker en somtid: Aa, war *do* Worherr, saa skuld der skam ski en Forbejring! Men no mo a ud aa si te æ Kow, om æ Gjewt en haar ædt, som a gaen; no er æ paatid, te æ Høwder faar Row; for æ Kyer skaen pass, ja, det skaen!

20/11 1904.

[Footnote: *døwed*, døjet; *gløj*, glødede; *Jaen*, Jærn (Persjærn); *nap*, knapnok; *glaa*, glad; *sperrise*, spinkel; *lilajte*, temmelig lille; *Finger*, Fingre; *Tro*, Traad; *Saws*, Sax; *øwles*, overflødig; *Trumm*, Garnende; *Klaws*, Garnfed; *sto*, stod; *Kalgo*, Kaalgaard; *Kól*, Kaal; *kwed*, kvæde; *Dôg*, Dug; *haaj*, havde; *Pesjan*, Persjærn; *Fowl*, Fugle; *stummelwon*, usikker paa Benene; *wat mæ*, vækkede mig; *men*, mens; *Gorer*, Lyrer (lange hvide Natskyer); *nowtid*, nogensinde; *Kjaen*, Kjærne; *hôt*, højt; *Fortrær*, Fortræd; *fatte*, Fattig; *Hejring*, sølle forsømt Skabning; *ski*, ske; *Forbejring*, Forbedring; *Gjewt*, Givt; *Row*, Ro; *Kyer*, Køer.]

STORE JON.

Store Jon han ønsked sig kun to Tønder Land, to Tønder Land og en Ko under Strand, eget Bo med Fred og Ro om Søndag som om Søgn: al hans Digt og dyre Drøm i tusind Arbejdsdøgn.

Oppe paa den vilde Skrænt han saa sig Himlen næst. Hej, for en Fest, naar det kuled af Vest! Sidde da ved egen Ovn, bag egen Lo i Læ, lytte tryk til Stormens Sus i eget Hyldetræ.

Fjorden der og Huset her saa godt som *nogen* Mands.
Bier i Dans
om Lavendler i Krans!
Gavlen gul og Væggen hvid, men Døren himmelblaa,
Skrænten klædt i Trip og Trap med Lam og Geder graa.

Rug og Byg om Brønden tæt med Vippers Ringlesang,
Bønner paa Stang
blandt Kartofflerne hang,
Havren nikked hid og did og vinked med sin Top,
Hørren stod saa pæn og blaa og saa troskyldig op.

Helst hans Drøm tog lød af Høst, naar Neg bli'r lagt paa Skrav. Sol gled i Hav under Fløjt fra hans Nav, Selen skar i Skuldren ind, mens Vej sit Læs han brød, strid paa Foden Kvinden gik æbag hans Vogn og skød.

—Store Jon han bar sin Drøm igjennem tred've Aar; hvidt blev hans Haar under slidsomme Kaar; Tørvemosen gav ham Brød og Lejehuset Ly, ingen Gud har hørt *hans* Suk og ingen Mand *hans* Kny.

Mellem Lyng og Moser graa han lister altid om, stærk som en Bom om end Ryggen blev krum; gaar hans Blik saa brat paa Flugt, hans Lyngle rent istaa, ved jeg længst, hvad Store Jon nu atter grubler paa.

7/1 1905.

KILDEN.

Jeg nynner, jeg synger ved Gry og ved Kvæld, jeg kan ikke andet bestille; jeg kan ikke tordne som Fossen fra Fjæld, om ogsaa jeg ønsked og vilde, for jeg er en glad lille Kilde.

Jeg kan ikke drive de Værker af Jærn, gi' Hundreder nok at bestille, men gjerne jeg drejer Møllerens Kværn, og Husmandens Gryn skal jeg pille, for jeg er en god lille Kilde.

Men helst vil jeg ligge og nynne min Sang og lege som Barnet med Stene og klæde dem over med Alger og Tang og atter kysse dem rene.

Og gjerne jeg spejler det ensomme Siv og Høstnattens rødlige Stjerne, naar alt, hvad der mærkes af Døgnumlens Liv, er Fragtmandens Vogn i det Fjerne.

Naar Søvnens tager den bly Viol, og Duggen hun driver i Enge, da spænder jeg over min Bølgestol de allerklingreste Strengene.

Og Maanen vender sit Horn mod Nord; min Fader, Himlen, han lytter; min værdige Moder, den sovende Jord, i Drømme Fødderne flytter.

Jeg bliver saa glad ved mit eget Spil, ved Røsten fra Jordens Indre, og Sivet paa Bredden nitter dertil, og rødlige Stjerner tindre.

11/1 1905.

AFTEN-GJØGEN.

O, du min Barndoms glade Fugl, saa hører jeg dig atter! Mens Rugen duver tung og gul, jeg sidder bag en Hyld i Skjul og lytter til din Latter.

Da stiger for mit Øje frem de svundne Barndomsdage, jeg ser paany dit gamle Hjem med Bænk ved Gavl, med Port paa Klem og Mos paa alle Tage.

Det sukker i de grønne Flæg langs Dammene i Vesten; og der gaar Mor bag Ladevæg og lægger Lat til Nattebleg, mens Far han flytter Hesten.

Hør Køllens dumpe Ekkoklang mod Gaardens hvide Længer, hvor Mønningstigen staar saa lang, og Ovnskod og Toggerstang paa Flintevæggen hænger.

Der stiger Røg fra Nadvergrød; for Døren svaales Øllet; en Duft af nybagt Sigtebrød, og lange Lyd af Pumpestød, mens Karlen vander Føllet.

Og Katten med de stride Haar er hoppet ned fra Balken; dens Hale stift i Vejret staar, slesk-spindende om Mor den gaar, mens hun tar fat paa Malken.

I Bluse, Seglesmæk og Klok vi Børn om Moder hveger, mens paa den lyse Stjerneflok, paa "Pejers Pig" og "Mari-Rok" hun over Koen peger.

Og Mælken spruder varm og fed, og Malkekoen dryner, mens Mor maa gi' os smaa Besked om, "hvorfor Stjerner falder ned", og "hvorfor Kornmo lyner".

Og Rugen stod i ydmyg Ro og drak af Nattesaften, og Gjøggen hang i Hyldebo og vippede og skoggerlo, som her den ler i Aften.

V. 1-3: 6/6 1898, V. 4-9: 14/1 1905.

[Footnote: *Lat*, Lærred; *Ovnskod*, Redskab, hvormed Brødet føres ind og ud af Ovnens; *hveger*, farer hid og did; *Pejers Pig* og *Mari Rok*, Stjernebillede i Orion; *dryner*, undertrykt Brølen; *Kornmo*, natlige Høstlyn.]

VINTERBILLEDER.

Nu tager den Bonde Bælgvanter paa og kryber i Faareskindstrøje, thi Marken skures af Blæsten raa, i Lænker rasler de Bække blaa, og Sneen hvirvler om Høje.

Fortvivlet strækker forladte Plov af Mulden de rustrøde Arme; nu voxer der Klimper ved Hjortens Klov, hver Mus i Kjæret, hver Fugl i Skov de bliver saa pilkende arme.

Der sidder en Krage i Faders Pil, uroligt den vipper og vender; den skriger under sit korte Hvil, som gnedes et Søm mod en rusten Fil, og Sulten i Øjnene brænder.

Om Grenen spænder hans krumme Taa, saa Ledene synes at knage; han dækker sig til med sin Vinge graa, stort andet haver han ikke paa, den stakkels frysende Krage.

Jeg sidder og ser paa hans haabløse Dont igjennem den hvidfrosne Rude; det gjør mig saa inderlig, blødende ondt for den gamle fjedrede Vagabond, hvem Himlene har stænget ude.

Jeg henter hos Moder en liden Brad;
han spejder og Skrotten skulter,
"Kom ned og smag paa den gode Mad!
Naa, skab dig ikke, din gamle Rad!
Jeg skyder ej Krage, som sulter."

Men Bonden, han haver slet ingen Nød; han tørrer i Vanten sin Næse, sin Sok han varmer ved Ovnens rød; i Saltkarret Sul og i Bænkrogens Brød, saa kan han ad Vinteren blæse.

Hans Hors hun gumler bag kornfyldt Lo og æder lidt mer, end hun orker, hans Køer kælder, hans Faar faar to; i Halmbunken ligger hans hvide So med udstrakte Lemmer og snorker.

Og Bonden nyder sin lunende Stald, hans Hors *med* Haaret han stryger; til Faarene henter han Hø paa Hjald, hans Høns han lokker med Kluk og Kald, og Kalvenes Rygge de ryger.

Saa linner han langsomt Gavlugens Slaa og ser over hvirvlende Ager; retsindigt han vender den tunge Skraa; der er som en Drøm i hans Øjnes Blaa, naar Sneen om Vindfløjen jager.

Men Gamlingen grunder i Aftægtskrog med Ørene gjemt under Huen; han suger paa Piben saa livsensklod, som tømtes et Dyb i hvert Drag han drog; men Gløderne ta'r han fra Gruen.

Hans aldrende Mage ved Rokkens Hjul saa lidet i Skumringen syner: "Det bliver da vist en *streng* Jul; aa Gud ha' Lov for det rare sul, og for de velsignede Klyner!"

Han banker sindigt sin Pibe ud mod Bordbenets knastrede Tapper, imens fra Gruen et Skumringssprud nu glimter i Kjædernes Kobbertud og nu i hans Søilverknapper.

Men dæmpet lyder den dumpe Plejl fra Loen i Sne begravet; snart ligger Gaarden med Tag og Tegl paa Hedens knygende, hvide Spejl som Øen i Verdenshavet.

21/1 1905.

[Footnote: *streng*, en Forstærkning af streng; *Klyne*, store Mosetørv.]

Æ SPØGELS.

A kam op ad Resendaal og øwer æ Brow ved Mølgord; der a mødt en Treals-Kaal, det war den død Jens Kjølged. "Haah! Haah! A faar aalle Naad! A haar kwol mi Nobomand, og a haar brænd mi Laad!"

A kam te aa bevverist,
som jen der blywer koldslavn;
Bette Kos og Jøsses Krist!
A sto som a war trolldavn.

"Haah!

Haah!

A faar aalle Naad—"

Mi Kuen haaj faat en Baaen mir, derfor haaj a hat møj Rend; æ Daw war kort, æ Suel war nier, æ

Maan haaj faat si Nøj tænd. "Haah! Haah!—"

A war blêg, men Jens war swot. "Aa Gud! do mo ett haad mæ! for war a osse slem te'e Kwot, saa mo do no bewaar mæ!" "Haah! Haah!—"

Saa laa a Damp da som en Røj hen øwer Blød og Knoldkjâr; mi Hueser de løf fuld af Døj, endda de far war aaltarr.

A vild jo rend æ Spøgels træet; det bløw for haadt te mi Sid. Da a haaj rend den halle Næt, vi war ino alisid. "Haah! Haah!—"

Og bløw æ *te*, a fæk nø Len —og Len det fæk a sommsind— saa lisse sor, a sak ijen, det brøll imud mi Trommhind: "Haah! Haah! A faar aalle Naad! A haar kwol mi Nobomand, og a haar brænd mi Laad!"

Det to mi Lu o Kistelbakk, det war ett te aa hold ve'e; mi Hor det løwt sæ i mi Nakk, mi Skjot war wot af Koldswed.

Ja der war hejsen Faar paa Fæd —det war ett nøj a *tint* jenn; a rend, saa for mi Træskobed, der stented Kamp- og Flintstjen.

Søn kam a ind til Resengord, men aalste war æ Pwot lot; æ Hund de glammed lisse sor; baag hwer en Rud war swot, slot.

Men lig hwor no han bowr Jens Gaad, I ved: mi Kuens Halbror— dér faarer a søndenom æ Laad og vejstenom æ Kalgord. "Haah! Haah!—"

Æ Spøgels han war hejs ett sien, han flywer om æ Laadswing, saa Bankerot og Taag og Stien det danst som anner glaad Ting.

Æ Nøj war gaven for en Blaan; *da* gaalt æ Kokk i Mølgord, a vend mæ, som a lig sku daan, da sak den laang Jens Kjølgorde: "Haah! Haah! A faar aalle Naad! A haar kwol mi Nobomand, og a haar brænd mi Laad!"

23/1 1905.

[Footnote: *Brow*, Bro; *Kaal*, Karl; *kwol*, kvalt; *bevverist*, skjælv stærkt; *koldslavn*, greben af Koldsygen; *Nøj*, Ny; *swot*, sort; *haad mæ*, hade mig; *Kwot*, Kort; *Blød*, moradsige Kjær; *Døj*, Dynd; *far*, før; *aaltarr*, aldeles tørre; *alisid*, jævnsides; *Len*, Lindring; *sommsind*, undertiden; *sak*, sank; *Lu*, Hue; *Hor*, Haar; *løwt sæ*, løftede sig; *Skjot*, Skjorte; *wot*, vaad; *hejsen*, ellers; *tint jenn*, tænkte bare; *stented*, sprang heftigt; *søn*, saaledes; *aalste*, alle Steder; *æ Pwot lot*, Porten lukket; *lisse sor*, hvert Øjeblik; *Kalgord*, Kaalgaard; *hejs*, ellers; *Blaan*, Sky.]

Æ MUESPIG.

No søen vil du aaltsaa forlaad mæ, Jens Fløj, og læ mæ sejj jenne aa sørr— og græd ved mi Stripp, nær a malker mi Kow, og sukk, nær a ponne om mi Tørr! Hvor jenle a faar æ ved Awten, Jens Fløj, nær æ Folk er gan hjem fræ æ Mues, nær æ Røg fræ mi Skorsten den drywer saa laant, og du plejer aa komm her med en Rues!

Den Daa a plot Krusbær ved Sejbæk, Jens Fløj, og do fæk mi Buttel aa bær, da skuld en saa nej te di Haånd og di Trow, saa haaj en wot fri no for aa græd. Ja hwis en haaj aalle holdt af dæ, Jens Fløj, saa haaj æ wot letter no aa løw; men som Verden no jen Gaang haar lawed wor Sind, ja saa vil vi som-mjest hinaan bedrøw.

Men støst af de Sorger, du gjord mæ, Jens Fløj, war den, te a ett kan dæ glemm; a hower hwer Tor og hwer Blink i di Yw, og nok saa ring en Bevren i di Stemm. Og nær nu den Bitte er føj dæ, Jens Fløj, kaski du da linner paa mi Dar; og saa tar du mi Haånd for en jenle Graan Staånd, men æ Frør di synger i æ Kjar.

26/1 1905.

[Footnote: *søen*, saaledes; *sejj*, sidde; *jenne*, alene; *sørr*, sørge; *Stripp*, Malkespannd; *ponne*, smaapusler; *jenle*, enlig; *gan*, gaaet; *æ Mues*, Mosen; *laant*, langt; *aa*, at; *Rues*, Rose; *Daa*, Dag; *plot*, plukked; *Krusbær*, Tyttebær; *Buttel*, Bærspannd; *saa*, sagt; *Trow*, Tro; *haaj*, havde; *wot*, været; *aalle*,

aldrig; *løw*, leve; *som-mjest*, næsten altid; *hower*, husker; *Tor*, Taare; *Yw*, Øje; *den Bitte*, Barnet; *føj*, født; *en jenle Graan Staånd*, et Øjeblik; *men*, mens; *æ Kjar*, Kjæret.]

HELLESØ.

Og ledes din Sjæl ved Dagens Støj, og har du en Vunde, som brænder, da sæt dig her under Lyngskrænten høj og fold dine Hedningehænder, mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Her byttes langsomt den gyldne Dag og Solens Brand over Mulde med Hedens kølige Aandedrag og Søens skvulpende Kulde, mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Paa Brinken knæler en Jenbærbusk, bag hvilken det tøvende skrusler; hvad skyldes de Snøft og de Skumringsrusk? Aa, det er kun Brokken, der pusler, mens Maanen Skjarer paa Hellesø.

Her trækker besværligt den fede And imellem de lyngkranste Vande, og tit dens buttede Vinges Rand vil strejfe Fuldmaanens Pande, mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Her bader ensomt i Sivets Læ den Bondes fyldige Datter, og Bølgen favner det hvide Knæ og kysser det atter og atter, mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Og Sivet drypper sin tunge Dug i Søens spejlende Strømme, og Bølgen lander med bløde Kluk, og Rørene rasler i Drømme, mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Her sladrer Vinden om bløde Kys, naar to har fundet hinanden, og gule Iris og Brudelys staar tændte langs Holmeranden, mens Maanen skjarer paa Hellesø.

—Et luftigt Bud fra en bortgjemt Gaard, hvor Rugen samler til Kjærne, et Skrig af Klirer, et Bræg af Faar, er natligt Skud i det Fjerne, mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Og Kalmus dufter saa æblesødt som Liljer i Brudens Kammer, og Stjerner stiger af Vestenrødt og svinder i Østenblammer, mens Maanen skjarer paa Hellesø.

Sjørup 28/1 1905.

[Footnote: *skjarer*, skinner (om Lysets Glimten); *Jenbær*, Enebær; *skrusler*, støjer paa en hemmelighedsfuld Maade; *Brok*, Grævling; *Blammer*, enhver stor Lysudfoldelse.]

DEN JYDSKE LYNG.

Her har *jeg* staaet i tusinde Aar, sust for de Slægter, der svinder og kommer, nikket Goddag til den brydende Vaar, viftet Farvel til den hastende Sommer.

Regnen og Haglen har kjæmmet min Lok, Vindene spredte mit rødlige Bloster, medens langs Bakken den stinkende Brok luskede hjem til sit blindfødte Foster.

Jeg var den fredløses Tilflugt og Havn; tit har jeg skjærmet den saarede Hare; Lærkernes Spæde laa trygt i min Favn, saa imod Himlen med Øjne saa klare.

Tyttebærkonen sin rødne Frugt krumbøjet sanked trods Lændernes Smerten; Hugormen kravled i Vrid og i Bugt, spilled med Brodden og svinged med Stjærten.

Hjejlen sad enligt paa Tuen og sang, Loke drog saaende lavt over Sletten; opskjørtet Tatersken gik her engang med sine ravnsorte Haar under Hætten.

Har jeg ej skjærmet, o Jylland, din Jord, lagt mig som Værn om din Flyvesands-Bringe, dæmmet for Klitten, hvor Uroen bor, hvæsser i Blæsten sin Marehalms-Klinge.

Spørg hver en Spove, der spejder langs Strand, spørg hver en Klyde, der løfter sin Klage, om jeg bør skygges ihjel paa mit Sand, om jeg fortjener i Flammen at sprage.

Spørg hver en Mand i smaarudede Hus, der hvor han bred ud fra Dørkarmen skuer, om *han* vil miste *mit* klagende Sus eller *mit* Vidsyns de vældige Buer.

Spørg, om *han* længes mod Skovene blaa, naar—mens i Morg'nen han spreder sin Mergel— Gjederne bræger, og Lærken den graa løfter sin Top i den duggede Spørgel.

Vel er min Ranke kun mager og tør, lidt *jeg* kun yder til Fadet og Bøtten; ringe jeg skattes af Oxer og Kø'r, men saa desmere af Sangeren, Skytten.

—Sært som min Hede er Menneskets Krav; *Brød* skaber ikke hans Lykke alene; mæt ham med Velstand; før nogen ved af, skjælver hans Hjerte i Suk efter—*Stene*.

Und mig da Fred paa min Fædregrund! Lad mig i *Sandet* dog Rødderne sprede! *Brød* skal du hente fra *_Muld_* markens Bund, *Vidsyn* og *Fred* paa min drømmende Hede.

Aakjær-Sjørup, V. 1-5: Sommeren 1901. V. 6-12: 1/2 1905.

GLAD VISE.

Grønt gror nu Sivet, ja; grønt gror nu Sivet, ja, en Seng med Dun er ej saa lun som en blandt grønne Siv, trara!

Vi er fulde, vi skaaler og skjænker paa'et, vi er fulde—vi skaaler og skjænker paa'et; vor Præst han kys't Per Spill'mands Frow, og præked forkert ved at tænke paa'et.

—En Seng med Fyld, en Seng med Dun, en Seng blandt grønne Siv, aaja, men ingen Seng er dog halvt saa lun som Armen om Pigens Liv, trara!

Sjørup, Febr. 1905.

AN MARI TRAJTER ØL.

Nej Fanden sku fæjst sæ da mir te Jens Kræme! Her stor søn en Stoder og trower, han ska læ mæ, hwordan *a* ska brygg, hwordan *a* ska baag, hvordan *a* ska legg en Flæskbøst i Laag!

Og pinwon og gjerre det er jo æ Swin; *hwer* Pott po æ Hyld saa kigge han i'en. *Saa* tar en formøj af hans Miel og hans Maalt, *saa* skuld en ha spaared ham tow Kjanne Saalt; ja haar en kjend Maagen!—Det er aalle saa møj som den usleste bette Taar Wand, en ska løj, saa ka han lav Vejlo og slaa med æ Dâr, saa det rister i baade Tallerkner og Fâr. —Han blywer da jen Tid længer og warr!

Nej, haaj en saa stej sæ endda te Kræn Skræjer; der kund en hejsen ha hat æ nø bejer! Han bøj mæ en Bøst saa tyk som mi Lor og Tow af den villerst For i æ Gord foruden mi Løn.—Men dér war jo Bøen, og han so jo Enki; og det er ett søn aa tur med anner dje skjødløs Knæjt, saa der bløw da ingen Brød af *den* Bejt.

Det hid sæ jo osse, te han vild ha tavn mæ —ja søn te hans Kuen da!—men hwa sku det gavn mæ? Tho han er jo gammel, og gro o æ Bælle og snaar da saa grim, som en Mennesk ka blyw; som no den hør sølle Haandtiring med æ Yw —og a'el sgu ett ha en Mand, der er skjelle! En ska ett ta enhwer.—Tho de'e da de færrest, der ett ka gaa og skjelt sæ en Kjærrest; men justemint find sæ nøj, en ka lid o en Kaal aa slaa Bund po, en Venskab aa slid o— aah, det ka endda kost jen nø Beswær! For fand en sæ jen, en tyt, en haaj kjær, saa ska æ nok pass—jow det war ett sær! te saa er der osse anner o æ Tær.

No trowed mæ Synder, te *Søren* holdt a mæ.

Her gor *a* og gjemmer hwer Diel, som han ga mæ!

Ja, hwa *a* haar lid for den skjødløs Dreng!

A *elsker* ham—ogsaa saa det er faale!

Hans Billed hænger øwer mi Seng.

Æ Ramm den kost mæ en jawn Rigdaale!

Han kam her, saa tit mi Hosbond war ud, søn hen ad Awten, nær aalting war still; aanej, hwor bløw en da kanter og hwel, saasnaar te Soren han pikked o æ Rud! Og nær han kam ind, bløw der ingenting spaae; han haaj æ saa godt, som en Mennesk ka haae; en læd dem regir laant mir, end en mo, om ogsaa en ved, hwad Tak en vil fo; og ingen ska sej, te a bid heller kratte ham— men laa han forlæng, ja hwad tho saa wat a ham.

—Og saa ska en nu ha aa hør i æ Bøj, te den forbandede Flaani Mett Fløj baade Nætter Og Daw staar og drøwsker atter ham!

Aa Jøsses, hwor bløw a da lid ved æ Los i Guer po æ Kjergaard! A Sto med no anner og glowed po Tolle-Thames hans Kos; a vender mæ om og gor ad æ Stett; hvem trower I, a møder anner end Mett!

Hun bruser forbi mæ,—søen!—kallepros; æ Buend—de bred saawal som de small— de blæst jo om hind, som de war gal, og a tær forsuer mæ—ja læd mæ ett band— men det er da bode sikker og sand, te *de* haaj kost øwer syv Mark æ Al!

Hwa søen Stø jen hun haar godt ved aa hed sæ, hun haar jo æ Faar og æ Kjærrest te aa kled sæ. Men hwad haar ennaaen sølle Hjavl wal af Gled?

Der sto a og bid i æ Knud af mi Kled; for hwad ka æ hjælp, te en *viser* si Vred! En er, som en er, som en bløw af Worherr, og mukk imud ham er der ingen der tær!

Men ta den Kjærrest, ennaaen holder ve, nej, det sku no aalle ha Low aa vær te! Og mo æ ett roves, saa mo æ wal hwiskes: En Hjaani som Mett—a *tykkes* hun sku piskes! Ja hwis a haaj Majt, som blot a haar Ajt! —Aae Jøsses endda, tho der taft a æ Trajt!

Sjørup, 7/2 1905.

[Footnote: *Stoder*, Stodder; *læ mæ*, lære mig; *Flæskbøst*, Flæskeside; *Laag*, Lage; *pinwon*, paaholdende; *løj*, lunkne; *Vejlo*, Vejr; *warr*, værre; *Lor*, Laar; *Tow*, Uld; *villerst*, bedste; *Enki*, baade Enke og Enkemand; *Beit*, Ovnfuld Brød; *hid sæ*, hed sig; *skjelle*, skeløjet; *skjelt sæ*, liste sig til; *tyt*, syntes; *faale*, mer end forfærdeligt; *kanter*, oplivet; *hwel*, duelig; *spaae*, sparet; *haae*, ha' det; *wat*, vækkede; *Flaani*, Flane; *drøwsker*, higer hæftigt; *æ Los*, foragtelig Benævnelse paa en ung Kvinde (svarer til det mandlige: Lømmel); *tolle*, enfoldig; *Kos*, Kors; *Stett*, Stente; *kallepros*, meget kjæphøj; *æ Buend*, Baandene; *tær*, tør; *forsuer*, forsværge; *Stø*, Stykke; *hed sæ*, pynte sig; *sølle Hjavl*, sølle én; *Hjaani*, halvfjantet Fruentimmer: *æ Trajt*, Tragten.]

JENS FISKER.

Jens Fisker han bo'de derude ved Aa, hvor Græsset er grønt, og hvor Himlen er blaa.

Men hjælper det noget, ens Himmel er blaa, naar Livet er grimt, og naar Tanken er graa?

Og nytter den noget, den lullende Aa, naar Kjællingen baade vil bide og slaa?

Saa lod da Jens Fisker sit Skallevaad staa og søgte sin Vædelse uden for Aa.

Han sov som en Orne og drak som en Saa, mens Fisken slog op i den sorlende Aa.

Hans Kjælling, Marie, den gnistrende graa, hun garver ham Ryggen snart gul og snart blaa.

Jens Fisker han tygger med Taarer sin Skraa:
"Gud hjælpe hver Kristen, hvis Kjælling vil slaa!"

Jens Fisker han trækker hans Vandstøvler paa:
"Nu gaar jeg og drukner mig, So, i min Aa!"

Men Kjællingen larmer med Kjæften paaskraa:
"Aa, Stodder, lad du kuns saa Støvlerne staa!"

Jeg ved da, at Folk, der vil drukne i Aa, de trækker ej nye Vandstøvler paa!"

"Ja, ja", svarer Staklen, "men skal de *nu* staa, jeg henter dem, naar du mindst tænker derpaa!"

—Jens Fisker han kyler sig ud i den Aa til Brasener brede og Skaller saa graa.

Men det er da noget, enhver kan forstaa; her slutter ej Visen om Jens og hans Aa.

—Naar Uglen er ude, og Natten er graa, da kommer Jens Fisker til Huset ved Aa.

Han lirker ved Pind, og han letter ved Slaa og trækker med Stønnen de Vandstøvler paa.

I Hylsklædet trimler sig Kjællingen graa med klaprende Tænder og strittende Taa.

Naar Timen er ude, hun hører ham gaa som Torden, naar den har faa't Vandstøvler paa.

—Det samme, det samme hver Nat, som er graa!

Hun mister sin Snøvs ved at tænke derpaa.

Hun vaager med Lys, og hun stænger med Slaa; dog gjæster Jens Fisker med Bulder sin Vraa.

Men Kjællingen klager med Kjæften paaskraa:

"Aa, at jeg dog ej lod ham Støvlerne faa!"

Saa sprang hun som Tudsen fra Brinken i Aa.

Nu spørger de—hver med *sin* Vandstøvle paa.

Jebjærg, Juni 1905.

JENS VEJMAND.

Hvem sidder der bag Skjærmen med Klude om sin Haand, med Læderlap for Øjet og om sin Sko et Baand, det er saamænd Jens Vejmand, der af sin sure Nød med Hamren maa forvandle de haarde Sten til Brød.

Og vaagner du en Morgen i allerførste Gry og hører Hamren klinge paany, paany, paany, det er saamænd Jens Vejmand paa sine gamle Ben, som hugger vilde Gnister af morgenvaade Sten.

Og ager du til Staden bag Bondens fede Spand, og møder du en Olding, hvis Øjne staar i Vand— det er saamænd Jens Vejmand med Halm om Ben og Knæ, der næppe ved at finde mod Frostens mer et Læ.

Og vender du tilbage i Byger og i Blæst, mens Aftenstjærnen skjælver af Kulde i Sydvest, og klinger Hammerslaget bag Vognen ganske nær— det er saamænd Jens Vejmand, som endnu sidder dér.

Saa jævned han for andre den vanskelige Vej, men da det led mod Julen, da sagde Armen nej; det var saamænd Jens Vejmand, han tabte Hamren brat, de bar ham over Heden en kold Decembemat.

Der staar paa Kirkegaarden et gammelt frønnet Bræt; det hælder slemt til Siden, og Malingen er slet. Det er saamænd Jens Vejmands. Hans Liv var fuldt af Sten, men paa hans Grav—i Døden, man gav ham aldrig én.

Jebjærg, 19/6 1905.

JAKOB OG HANS SØNNER.

I Sommersolglans glimter Jakobs Gaard hen over disblaa Kjær og Bavnehøje; Rugfaldets gule Vover bar ens Øje ud, hvor som Streg mod Luften Heden staar. To hvide Stude trægt for Tromlen gaar, hist hvor en Husmand stejlt med Lyngen strider; men ellers hersker Hvil til alle Sider.

En Søndag var det, fuld af Lærkelyd, Blaaklokker hang og skjalv paa hvert et Dige, Valmuen kasted sine Bægerflige og svang nu nøgen i sin røde Pryd; Hugormen trilled sig med skjællet Fryd i Vejens Sand og glemte under Badet, hvor den er edderspændt, forfulgt og hadet.

I Grupper delt gaar Folk fra Kirken hjem endnu med Salmens runde Klang i Øret, mens Troens

Trylleverden taagesløret sig tegner bagom Rugens Bølgebræm. Tungt skrider Mand og Viv i Sandet frem, mens langsomt byttes Biblens Billedriger for Risengrøden, der hvor Røgen stiger.

Men tværs paa Sognevej og Kirkesti ned over bratte Hæld og høje Diger, hvor Flintestenen under Støvlen skriger, og Luften lives af den brune Bi, der kommer over Marken, kjæk og fri, en Skare Knøse, halvt som Foler kaade og halvt som Mænd, der ved at ramme Maade.

De skrider hurtigt, skjønt de vægtigt træder og holder sig bag Rugens Fald i Læ: Tørklædet flagrer, og de tunge Klæder slaar svære Folder om de stærke Knæ; de vejrer vejrkløgt mod det Søde Dræ og føler jublende, hvor Blodet rinder, og ler, saa deres brede Tænder skinner.

Ja, det er Jakobs kjærnesunde Sønner, der aarligt samles paa hans Fødselsdag, og der ved Gammens-Øl og Latter lønner den gamle for, hvad Tiden slog i Kvag. Nu ta'r de Føden under andres Tag, men Hjemmet i dets gule Rugfalds-Ramme faar altid sunde Hjerter til at flamme.

Thi aldrig kildrede en Lyd vort Øre som Lærkens Legen paa sin lyse Streng, og aldrig vil en Duft vort Hjerter røre som Kabbelejens paa vor Faders Eng; hvor drømte du som i din *Moders* Seng? Et dugfyldt Syn fra Hjemmets Kaalgaarddige opvejer tusind Mil i fremmed Rige!

—De unge Knøse hører op at larme, som raskt de skrider imod Porten frem, og Blikket lyser af en hellig Varme, thi der staar Festglans af det gamle Hjem; hvidt skinner Gaardens Væg fra Syld til Rem, og over Elmens Toppe, stort udslaget i tunge, fede Folder bølger Flaget.

Der ligger Høns ved Muren, bred' i Ryggen, og gnider Kraasen mod det lunkne Sand; igjennem Porten inde bagom Skyggen Brøndvippen kraaner med sin tunge Spand; *den* drypper Draaber ned i Brøndens Vand; Stenbroen nys er luget, Sand er strentet, saa det er let at se, hvem der er ventet.

Om lidt de ses igjennem Porten drage; Gjenlyden røber, de gaar ej paa Taa; den alleryngste bliver lidt tilbage og fjerner skyndsomst fra sin Tand en Skraa; den snilde Ole er ej sikker paa, at gamle Jakobs Alvorstanker falder i Traad med hans om Skraa i Oles Alder.

De andre svinder gjennem Forstudøren, mens Sinken dundrer hult mod Flint og Kamp; men allerforrest gaar den stærke Søren, ombølget af sin egen Vadmeldamp, saa smælder Klinken gjennem Støvletramp, og ind ad Karmens stedste større Flænge men ser først een, saa flere Omhængssenge.

Den rejste Luftning med Gardinet kaster, mens Blikket søger Jakobs Yndlingskrog; derinde under Bjælkens brune Knaster han sidder ved en gammel Spændebog: han stirrer op fra Bladet, mild og klog, i Tvivl hvorvidt han skal sin Finger væde, hvad eller røbe strax sin store Glæde.

Men Hjertet sejrer. Fyrrebordet knager, og Spændebogen gjør et lille Hop, da han med Hænderne om Skiven tager og langsomt løfter sig fra Bænken op; nu ranker han sin arbejdsstive Krop. En herlig Gubbe! Ho'det staar mod Loftet, men Skikkelsen er kantet, tung og hoftet.

Og over Fyrreskivens blanke Flade de brune Hænder krystes i et Kast; og som han vilde Slægtens Kræfter grade, vor gamle Jakob trykker dybt og fast; hans Haand er stærk og sejt som Bjælkens Knast! At Sønnerne sig ej for Trykket ømmer, det siger ham: De er af ormfrit Tømmer!

Den gamle er nu lutter Liv og Røre; hvert Øjeblik han skifter Smil og Plads; han løfter Kovsen ved dens gule Øre og fylder blinkende et Brænd'vinsglas; han drikker til og smasker veltilpas og langer Snapsen rundt til alle Stole fra store Søren til den lille Ole.

Og da de hede Strubers Tørst er slukket, og hver især med *sit* Lykønskingsnik har Velkomstskaalen under Vesten stukket med ordfaa Ønsker efter Landsens Skik, da slaar en liden Stund al Tale Klik, til Jakob henter Skuffen med Tobakken, saa man faar Fyr, *da* gaar der Hul paa Snakken!

Thi faar de Piben tændt, de danske Bønder, og Snakken rejst om Hest og Ko og Stud, vær glad, ifald du ved, hvor det begynder, thi hvor det ender, ved endikke Gud! *En* Æmte ude, strax et Overbud! Og Solen kan gaa ned, og Dagen slukkes, før *deres* Videtørst i Dvale vugges.

Og Svar og Spørgsmaal som en Haglen falder om andre Sognes Avling, Sæd og Stik; helst hører Jakob dog om Hestes Alder —han kjender sine egne paa en Prik— om hvad i Mandags man for Smørret fik, om hist en stads Ko godt i Spanden lægger, om her den nye Hingst nu smukt bedækker.

—Da løftes Faldet let fra Frammesdøren saa mod Komfuret ses et Forklæd' hvidt; det gi'r et ubehersket Kip i Søren, da *Kirsten* træder ind med raske Skridt; jeg tror saamænd, de begge rødmed' lidt, en gammel Udvej for det unge Hjerter, før det Forstillelsernes Kunstgreb lærte.

Hun kom til Gaards som Tøs i Fordums Dage, før Jakobs Hustru standsed brat sin Rok og la' det gamle Hoved tungt tilbage med "Kappens" Strimler om sin Sølvløk; da hængte Kirsten bort sin

Barneklok, tog voxen Kjole paa og brygged, bagte og gjorde syvfold mer, end Tøs kan magte.

Og det staar skrevet i de blanke Stager, i Kob'rets røde Spejl—en Fryd at se! i Ovnens Malm, i Bænkens hvide Flager, at hun er Hjemmets altid vaagne Fé; hun præger Stuen til dens mindste Ske, og sagte svinder Døgnets Rids og Rifter, hvor stille *hendes* hvide Forklæd' vifter.

Snart dufter Huset da af friske Klejner, og Kaffen damper paa den rene Dug, mens Solens Finger skjælmsk paa Bjælken tegner, hvad den af Kovsen dypped frem i Smug; og gamle Jakob vrister Sug paa Sug fra Merskumspibens tørre, trange Strube, og Kirsten byder rundt med Smilegrube.

Og da nu Kaffen og den gode Kage forlængst har Fundet et retfærdigt Sted, gaar Jakobs Tanker til de kjære Plage, som gaar paa Græs i Engen tæt derved; *han* maa derud; kanskesig *de* gaar med? "Ih, ja!"—Enhver nu efter Huen famler, snart staar tilbage kun forladte Skamler.

De raske Knøse kan ej roligt fare, men alting endevendes, højt og lavt; de springer som den morgenglade Hare og rutter sorgløst med den unge Kraft; i "stiv Arm" løftes Skovlen ved sin Skaft, og alt maa prøves fra den nye Spade til Hakkelsemaskinens vilde Blade.

Hej, der var to, der rev de gamle Plejle fra deres spindelvævsbetrukne Ro og lod dem susende i Luften stejle med Bump og Bulder paa den mugne Lo! Jo, det er flinke Gutter begge to! Se hvor de smidigt sig i Midjen rækker, mens Slaglens Vaand hvert Straa til Jorden strækker!

Skjönt Jakob længst er over Ungdomsalder, han ler dog lunt af deres Brydetag; han maner helst til Fred, *før* nogen falder, og høger ad de altfor voldske Slag. Han frydes som et Barn paa denne Dag; han nyder Tumlen, skjönt af gammel Vane han nu og da maa tysse og formane.

En dyndet Svaling staar om Gaardens Gavle og glider ad dens aabne Luger ind fra Sig og sumpet Kjær, hvor Iglér kravle, og Padden sitrer i sit klamme Skind. Hver Vækst staar rank; thi der er ingen Vind; kun Trævlekronen rokker som bedrøvet, fordi en Humle tynger den i Støvet.

Men alles Længsel er de brede Enge, der rander Synet udfor Jakobs Port, de kavlinggule, bløde Himmelsenge for Hingst og Klod og Oxers hvide Hjord; her har den gode Gud et Eden gjort, her hersker Fred, her bor Uskyldigheden, her græsser Plagen ind mod Fugl paa Reden.

Derhen de søger nu i muntre Klynger med Jakob foran paa den vaade Sti; Gulpurven paa den høje Tidsel gynger, men sætter af, før de er vel forbi; Græshoppen driver dulgt sit Feleri, gloøjet Frø, brat revet ud af Drømmen, gaar her bardus paa Hovedet i Strømmen.

Hvor Jakob nu er bleven virm paa Sokken! Det er til Nød, de unge kan naa med; først da de svedte staar ved Plageflokken, han sagtner med et Sæt de faste Fjed; højtideligt han aabner Lukkets Led, og een for een han lader ind dem stige og sætter Haspen for sit Kongerige.

Nu er det ikke mere kaade Dreng, der under alskens Løjer jager rundt. Nu er det Bondens Kuld med Miner strenge, nu er de voxne Mænd i voxen Dont; saa skilles de, saa de gaar da i en Klunt, saa ser det ud, som Kjæde de formerer; men overalt de vejer og vurderer.

Beständig foran ser man Jakob trave; han gaar som i Triumf fra Dyr til Dyr; med Fingerspyt han lægger Haar i Lave langs Føllets Koder, saa det ikke fly'r; han maaler Krydset paa den unge Tyr, han ser i Plagens Mund, og som i Tanker han klapper Hoppen paa dens runde Flanker.

De frie Engens Dyr er vel til Mode ved den Vurderelyst, de her har vakt, og Føllet rejser rankt det fine Ho'de, og Hingsten praler med sin Mankes Pragt; kun Studen har sig tvær paa Bugen lagt, mens Kalven saglende sin Mule væder og snuser til de nye Vadmelklæder.

Men da nu Jakobs Runde er til Ende, opløses langsomt Kredsens Alvorsring, og atter kan man sig til Legen vende med Løben, Bryden, Kast og Grøftespring; de slaas og dratter om for ingenting, og Jakob følger dem med Faderblikke: "Aa, Dreng, Dreng, stød jer end'lig ikke?"

Men hvem var det, der fik den løbske Grille, at Jakob skulde med at springe Buk! Først værger han sig højt, saa ganske stille, saa lægger han sin Pibe med et Suk; saa stiller han sig bred og tung paa Hug, saa ler han op, saa det i Skrotten knager, mens sidste Springer han i Luften tager!

Som Larmen sagtner af, og Legen standser, der gaar en Iling over Grøft og Kjær; en Hvirvelvind et Steds med Mosset danser, og Siv og Padderokker krydser Sværd; nu ved hver Bonde, det bli'r andet Vejr; selv Hjertegræssets tusind Dværgebjælder nervøst, men sikkert om Forandring melder.

Den Skygge fra de mørke Uvejrsrande, som i hin Iling over Egnen trak, den dvæler længst paa Jakobs høje Pande, mens Ilden slukkes tyst i hans Tobak; han tænker paa sit Kløverhø i Stak og dividerer tavs sit Afkoms Mængde i Høets Hob og Tordenskyens Længde.

Men før den snilde Jakob ret faar mølet, er Flokken fløjet over Sten og Stok; den samme Tanke har enhver besjælet, et Nik, et Blink mod Skyen her var nok; her handles enkeltvis og dog i Flok: Et Nu, og Kobler klirrer, Piske knalder, og lange Vogne over Toften skralder!

—Hvor er det spændende for unge Kræfter at kappes med den vilde Tordensky! Lynsnærten saver, Skraldet raver efter og styrter stadig i et Hul paany; nu straaler Regnen i din Naboby, nu taages Engene, nu rejses Vinden, mens Spændtheds klare Sved dig striber Kinden!

O Duft af Hø, naar Tordenregnen truer, du er mig mere skjøen end alt, jeg ved! Du er mig mere kjær end vilde Druer, et himmelsk Laan til fattig Jordiskhed; svæv om mit Leje, naar *min* Sol gaar ned! Driv længe lavt hen over Danmarks Enge, og svøb dig lindt om Fremtids Digterstreng!

—Da sidste Læs—end dækt af Tørvejs Kaabe— forsvandt med Klang bag Ladeportens Rand, slog smældende den første Tordendraabe med Vægt af Faldet ned i Vejens Sand; knastørre holdt paa Loen Hø og Mand, mens Lynet vildt bortødsled sine Straaler, og Regnen tømte alle Vredessaaler.

—Det vilde Vejr er alt af Marken slaget, den høje Himmel atter fejlet ren; nu hænger Regnen kun som Dryp i Taget og staar som Dam paa hule Flintesten; nu kukker Gjøgen fra sin Hyldegren, og Millioner Kim langs Solbrands-Stier har aabnet deres tørre Mund og dier.

Og atter prates der i Hjemmets Stuer om Kjærest'folk, om Bryllup, Præst og Degn; men gamle Jacob gennem Ruden skuer mod sine Ro'r, "der trængt' saa haardt til Regn". Nu staar hver Stilk paany i Haabets Tegn; dog dvæler noget i hans Øjenkrige, han vil ha' frem, men ikke ret kan sige.

—Men Aftnens Enge damper nu saa vide, og Afskedstimen for de unge slaar; da drager Jakob Søren lidt til Side og siger lavmælt, mens de andre gaar: "Ja Søren, du faar hjem til Efteraar! *Jeg* føler Ald'ren; Gaarden vil ej rente; du *har* jo Kirsten; hvi skal I da vente!"

Ærbødigt hilser de den gamle Fader og gaar saa bort hen over Bol og Brak langs vaade Havrefald og Turnipsrader ind mellem Kvæg og Agerhø i Stak; og Nattens Dampe fugter Fod og Frak, den vaade Muld gjør deres Støvler tunge, mens Grødeduften kildrer Svælg og Lunge.

Kartoffelblomstens blide Bloster slipper sin Duft mod Skyen fra sin Bakketind; og Rugen rokker paa de svulne Vipper og gynger dem i Slummer Kind mod Kind; Boghvedens Aande vælder bi-sød ind; den lyse Nat i Tavshed lægger Kaaben om Jordens Skulder efter Tordendaaben.

Men under Sommernattens høje Maane staar Jakob længe ved den hvide Væg; Havfugle dunkelt over Himlen skraane, Horsgummen gjepper mellem Mosens Flæg; en Taare triller ned i Jakobs Skjæg; hans Hjerte rinder fuldt af Dagens Minder, mens Sønneskaren tyst i Natten svinder.

Jebjærg 28/6 1905

MAANEN KYSSER RUGNEGET.

Du smaa, du smaa, du søde smaa, jeg kysser dig fra Top til Taa!

"Fra Top til Taa?

Jasaa!

Lad gaa!

lad Kysset gaa

fra Top til Taa

og om igjen og ned og op

fra Negets Taa til Axets Top.

Men stop, o stop!

Der sprang en Strop!"

Nej! nu gaar Rimet i Galop!

Taa og Top,

Kysgalop,

Stropper ned og Bændler op!

Hvad staar der? En Barm i Knop!

Og histnede: Knæ i Hop!

Knæ og Knop,
Rosers Hop,
hvide Liljer ned og op!
"Elsk mig! Tag mig! Tavl og Top!"

28/6 1905.

BARNET OG DEN GAMLE GAARD.

Der laa paa Toften en gammel Gaard med vinde Vægge og side Tage. Dens Syld er sunken, men Mindet slaar sin Kreds derom alle Dage.

For der gik Føllet paa slanke Ben, og Hønen kagled bag støvet Nælde, og Myren jog over bredden Sten, mens Stolpen frønned af Ælde.

Og der Staar Mor i sin Bryggersdør og rækker Far en Taar Urt af Øsen; han blæser, drikker og blæser, før han rækker Resten til Tøsen.

Og ind og ud ad den lave Port som Vævens Skyttel saa svitter Svalen; og Solen skinner paa Smaat og Stort, og Hanen muntret med Galen.

—Hvor er nu henne den gamle Gaard, dens Svalereder bag møre Lægter? "Det gamle falder, det ny bestaar"— er Lov for skiftende Slægter.

Hold op at flagre, du Svalelil, lad Glemsel tage de gamle Reder; luk Øjet op, og dit Hjerte til, det nytter intet, du leder!

De gamle Huse vil styrte om, de gamle Vaner, de gamle Skikke; er Marven borte og Skallen tom da hjælper Taarerne ikke.

—Men du, som hviler i Vuggen dér og smiler op fra din hvide Pude, du kjender intet til Livets Færd og ej til Verden derude.

Du er i Dagens den stride Blæst en muntret glidende Foraarssvale; vi andre kives om Lykkens Rest, du la'r Vorherre betale.

Vi andre ræddes i Tvivlens Nat, naar Bølgens Vrede vort Lys vil slukke; du slumrer trygt uden Ror og Rat, endda *din* Baad er en Vugge.

Sov trygt du lille, i Vuggen hist, mens Æblet rødnes i Hast bag Løvet, og Bygen kommer med stakket Frist og slænger Frugten i Støvet.

Ja, du skal voxte dig sund og stor, og du skal altid i Sandhed vandre; en Dag saa tager *du* Viv og Jord og bliver Mand som vi andre.

Saa staar du vel, som vi andre staar, og tryller Ranker om sunkne Stene og stirrer ud mod en falden Gaard, mens Solen synker bag Grene.

Silkeborg 9/9 1905.

BONDENS DATTER SYNGER.

Giftes vil hver Pigelil
og nødig altfor silde;
Lykken kommer, naar han vil,
men smaat til Bryllupsgilde;
en ta'r Maal af Arv og Aar,
gylden Høst og gyldent Haar,

en gaar efter Gods og Gaard,
men *jeg* vil ha' en glad Mand!

Den si'r Hyp, som Tømmen faar.
Og *han* skal Buxen bære
paa hans Toft som i hans Gaard,
for Buxen gjør ham Ære.
Linner han saa Klinken lidt,
hører jeg min Husbonds Skridt,
gaar mit Hjerte godt og blidt
ved Tanken om en glad Mand.

Han vil Hjemmets Ærind gaa
ved Kjøben som ved Sælgen,
ikke fuld i Kroen staa
og tulle Øl i Bælgen!
Ønsker han en liden Rus,
ta'r han den i eget Hus,
spytter ej i andres Krus
for det gjør ingen glad Mand.

Gaar han i sin egen Dont,
han nynner under Hjalde;
halser ikke Huset rundt
og øser ud sin Galde;
han staar ikke vred af Seng,
gamser glubsk af Folk i Flæng,
snart af Tøs og snart af Dreng,
for det gjør aldrig glad Mand.

Vælter Sne mod Tærsklen ind
og spreder langt sit Lagen,
aldrig ængstes dog mit Sind,
hvor *han* har Styrestagen!
Barnet glad paa Gulvet gaar,
Grisen trind i Stien staar,
alting trives—Fæ og Faar,
i Gaarden hos en glad Mand!

Driver Regn For Søndervind,
mens *han* maa Agren pløje,
kommer sent og tavs han ind
med Dryp fra Skjæg og Trøje—
jeg skal gjør' ham Sengen lun,
varme Dyne, klappe Dun,
hæng' hans Frak, hans Sok til Gru'n
og sove ved en glad Mand.

Kvinder er som Blomster smaa,
de gror kun godt i Glæde.
Faar *jeg* den, jeg tænker paa,
saa skal jeg aldrig græde;
snildt jeg snurrer da min Rok,
pusler om min Gutteflok.
—Aah, der bliver Lykke nok,
naar man først har en glad Mand!

Bovbjerg 16/10 1905.

GAMMEL KJÆRLIGHID.

Vi er bløwen nøj aaldre, Kræn Nargaard,
og wor Øwn ka ett wal skimm æ Dar,
og wor Kinder er gro, og wor Hinder er blo,
og vi spilder æ Mad aa æ Far,
Vi er bløwen nøj stogend, Kræn Nargaard,
og æ Kjæp den maa værg for æ Bjen,
og æ Vægg maa gi Støtt, nær æ Træsko ska flytt,
og æ Furd maa ta Wor o æ Stjen.

Det war alln i æ Føsten, Kræn Nargaard,
da war vi en bitte Graan lin,
og wor Øwn de war klaa, og wor Tanker war glaa,
og wor Klejmon war flunkend og fin.
Aa, saamøj en tyt om dæ, Kræn Nargaard,
nær do mødt mæ dernied i æ Kjar,
og do løvt mæ iland øwer Vilder og Wand—
for æ Engi war sjalden ret tarr.

Ka do how, te do kyst mæ, Kræn Nargaard,
en Sønne, a band dæ di Kled?
A ved aalle nø Daa, a haar wot snaar saa glaa,
og ino kan a græd ved mi Gled.
Men si Sindlav den hwerrær, Kræn Nargaard,
og wor Suel gik jo snaar for en Blaas;
for som Wand skjeller Hy—ja som Himmelens Sky,
saa skjelles jen Ven fræ enaan.

Aa, saa jenle en haar æ, Kræn Nargaard,
og saa laangle æ Daw læ sæ slid!
Men en tar jo si Torn, og en bærer si Born,
saalæng en maa her gaa og strid.

—Læ wos saa komm te Stumlen, Kræn Nargaard,
og forglemm, hwad der ett ka vær alln!
—Ka *do* skimm, om æ Hyld ino stor med si Fyld,
for de sejer, æ Blaad ska vær faldn.

Bovbjerg 16/10 1905.

[Footnote: *nøj aaldre*, hen paa Alderen; *skimm*, faa Øje paa; *blo*, blaa; *æ Far*, Fadene; *stogend*, foroverbøjede; *æ Bjen*, Benene; *nær*, naar; *ta Wor*, tage Vare; *o æ Stjen*, paa Stenene; *alln*, anderledes; *æ Føsten*, ens første Tid; *da war vi en bitte Graan lin*, da var vi skam smidige; *klaa*, klare; *glaa*, glade; *Klejmon*, Klæder; *tyt om dæ*, holdt af dig; *æ Kjar*, Kjærene; *how*, huske; *Sønne*, Søndag; *Kled*, Tørklæde; *aalle*, aldrig; *wot*, været; *ino*, endnu; *hwerrær*, vender, forandrer Retning; *Blaas*, Sky; *Wand skjeller Hy*, Vand bortfører Hø; *enaan*, en anden; *jenle*, enligt; *laangle*, langelig, langtrukket; *Torn*, Tørn; *Born*, Byrde; *Stumlen*, Vaklen; *æ Hyld*, Hyldetræet; *si Fyld*, Træernes Blomster eller Blade.]

EN KOGED HUMMER.

De to mæ paa tredve Favne Wand, ja nue vil sej: en halvhunde; de støste Fiskre paa Ferring Strand de kund saa nappele bund'e.

Får gik a saa dawle og gro, aaja!
No haar a en Kjowl saa rø.
Søen gôr æ gjan mæ det Gued, en ska ha:
Det kommer—nær en er dø!

Bovbjerg 19/11 1905.

ØWER Æ ÆWN.

Haar do hør, haar do hør, te Pe Døw han er dø og hans Kuen sejjer Enk lisse strag som en Mø!

A kund ett gaa forbi; a war nied i æ Kjar og føl atter i æ Skru, om æ Tørre de var tarr; a saatt sni ad æ Pwot og kam vejsten æ Haw—

—Do haar aalle hat Maagen te Lykk i di Daw! Der er ikki en Enki i hile wor Sown —ja saa a i sejsten! —*saa knøv og saa bown.*

Hun er rig, hun haar Peng, hun haar Medler som Skidt, hun haar Kister som Hus;—a haar wot der saa tidt— og dæ Kyr og dæ Øg og den Avl, som der stôr! Det er hejsen nø andt end di egn Skrantings-Gord, Fæk do hind i di Snaar—war æ ind, war æ ue, —ja hun sku sgi snaar løwt di Hywl i æ Fue!

Men do sworer jo ett! Do ska lyd te mi Taal!
A' el fandenmæ ett sejj for døw Folk og gaal!
Tho do ka wal forstaa, te en vil dæ di Bejst,
nær en pæger paa den, som en tyt, do ku fejest!

Gjør dæ fin, gjør dæ snøg, sejj ett søen og log!
Ta di Lejerlu aa, smid en hen i æ Krog!
Træk æ Øg aa æ Staald, faa æ Saadl laa opo,
og sejj ett som en Dorn og tyg aved o æ Skro.
Res dæ no! Vær gilik! Gjør dæ snøg, gjør dæ fin:
Do ska hen og ta Kys ved den rig An Katrin!

Jøsses Kos, bitte Bøn! for en Kuen do da fôr! ja, Katrin hun ska snaar sætt dæ Stywr te di Gord! For hun ved, hwad hun vil, og hun haar hinne Sind, saa *do* ska nott lav hind aaltfor møj Vind. Hun er skrap, hun er stærk, hun haar banked æ Sme, hun ka hopp te æ Lowt, nær æ Gal den ta ve. Men haar *det* nøj aa sej, te æ Kjælling er stræng, nær do fôr hinne Gord, hinne Jord, hinne Peng, hinne nybærend Kwier og blankhwoned Kal, hinne Grunker og Bunker, det Hil med det Hal, hinne trørre Alens Væv, hinne Syv-Markes Særk, som æ Skræjjer hun sejer, hun goer i te Kjærk,— hinne Maalt, hinne Gaalt, om i Saalt om ilyw, hinne Høns po æ Raan, hwer en blikkendes Yw —hwad hun aatte og ejer, hwer Drip og hwer Drof: Ka do vind hind te Kwind, er æ din jo tehof.

—Naa, der kam nok æ Øg; ja kom saa ad æ Dar, men æ Daa er paa Sky, og æ Vejlo er tar. Ih men bi! Læ mæ si: er do snøg om di Haag? —Nær do no kommer op, held dæ dygtig tebaag, og sej ett po en Hejst, som do rej po en Raag; og pas o, te æ Skro den ett drevler i æ Skjegg, for søen fôr do aalle æ Sow i di Sæk. Kom no op og astej, men det lyser af Daa, og hold wal ved æ Krikk, te do ett hwistes aa, men kom hedle te Bøj, og Worherr vær dæ gud; saa der ett ska gaa Skej a di Fagter og Urd. Læ mæ si, bitte Do, der er Slyng i di Kapp, nær di Hejst gôr i Sto for Katrin hinne Trapp, og vær lin i æ Knogl, men pas wal o æ Fud, nær do kaaste dæ nied fræ æ Saadl te æ Jurd!

—Hwa for nøj, hwa for nøj!—Hwa er *do* for en Kaal.
Ska do søen sto og koj for aa now en Krumm Saadl!
Og her haar en gjord dæ saa fin og saa snøg,
og saa ka do ett kravl opo en Kon Øg!

—Ta æ Saadl aa æ Krikk! Sæt di Lejerlu o, og sej *do* som en Taari og drewl øwer æ Skro!

Bovbjærg 21/11 1905.

[Footnote: *sejjer*, sidder; *strag*, glat i Huden; *æ Kjar*, Kjærene; *Skru*, Tørvestabel; *tarr*, tørre; *sni*, tværs over til; *Pwot*, Port; *Sown*, Sogn; *saa*, sagde; *knøv og bown*, kjøen og imponerende af Ydre; *wot*, været; *og dæ Kyr*, og sikke Køer; *hejsen*, ellers; *Skrantings-Gord*, en Smule Gaard; *sgi*, sandelig; *Fue*, Fure; *lyd*, høre efter; *fejest*, fæste; *snøg*, pyntelig; *sej ett søen og log*, sid ikke saadan og glo (at *loge*, kikke op paa en halv tvivlende halv forlegen Maade); *Lejerlu*, Læderhue; *Saadl*, Sadel; *opo*, paa; *res*, rejs; *gilik*, rap; *Stywr*, Stivere; *hinne Sind*, hendes Vilje; *nott*, nu ikke; *trørre*, tredive; *æ Skræjjer*, Skrædderpige; *Kjærk*, Kirke; *Gaalt*, Galte; *ilyw*, ilive; *Raan*, Pind til Hønsene; *Yw*, Øje; *Drof*, Draabe; *drevler*, savler: *men*, mens; *hwistes*, slænges; *hedle*, skikkelig; *Skej*, ilde Snak; *Knogl*, Fodled; *Kaal*, Karl; *koj*, jumpe; *Krumm*, Smule; *en Kon Øg*, en Smule Hest; *o*, paa; *Taari*, Taabenakke.]

TRE-KONGER.

Jeg vandrer her saa ensomt ud ad min Hedevej, mens Gryet kjæmper mellem mørke Banker, og Tøvejrstaagen tætter sig over Slugt og Slej, og Vintermulmet tynger mine Tanker. Det er saa tungt at lytte til vaade Vindes Sus, naar Vinterregnen prikker i Landevejens Grus, og Juleøllet dovner i blommet Bondekrus i Dagene omkring ved Tre-Konger.

Der lister hist foran mig en kroget, gammel Mand med Melmadstejnen over Øxebladet; paa tynde Træsko svinder han bag Plantagens Rand og standser ved en Gran i Snevand badet. Snart lyder Øxeslaget med dybe Ekko-Suk, mens rytmisk Træet slipper sit Styrt af Draabedug; min Sjæl med Træet skjælver ved disse Dødsenshug i Dagene omkring ved Tre-Konger.

Hist klumper sig i Taagen en Klynge Hytter graa med møre Døre og med skjæve Gavle; der staar et Barn bag Ruden her i den første Vraa, af Kjedsomhed det ramper paa sin Tavle. Her sidder mangen Moder og ved ej Raad for Brød, der ligger mangen Stakkel og venter paa sin Død, mens Øjet ængstet følger den matte Tørveglød i Dagene omkring ved Tre-Konger.

Ak, underverdens-trist er en Hedehyttes Vraa, dens Veje plørede, dens Stier slemme! Barmhjertighedens Engel har her saa langt at gaa, og derfor bliver han som oftest hjemme; men Vinteren er trofast med Flyvegigt og Kuld, af klare Snekrystaller den puster Kaalen fuld, og Maaren gnaver Huller i Hyttens Hattepuld i Dagene omkring ved Tre-Konger.

—Da spaltes der en Flænge i Vinterdagens Graa, en munter Straalepil mit Hjerte rammer; jeg havde næsten glemt, at din Hvælving er blaa, du høje Himmel over Jordens Jammer. Aa se, hvor Straalen spiller—paa Mosssets grønne Plyds, paa Lyng, paa Rug, paa Rævling, paa Raadyrbukkens Kryds! Det er til Jordens Hytter et nedslængt Fingerkys i Dagene omkring ved Tre-Konger.

Sjørup 3/1 1906.

JENS HVØVTRUP.

Jens Hvøvtrup springer fra Sengens Stok: aah—ja, ta mæ mi Bøss! En høstlig skrigende Vildgjæsflokk saa lydt under Nathimlen larmer.

Jens Hvøvtrup ryster nu Hagl af Horn, aah—ja, ta mæ mi Bøss! og maader gnistrende Krudekorn og klapper sin pludrende Kvinde.

Jens Hvøvtrup snapper sin Hat fra Knag, aah—ja, ta mæ mi Bøss! skjønt Uglen varsler ham ondt fra Tag, og Flagermusene piber.

Jens Hvøvtrup agter sig øst om Aa, aah—ja, ta mæ mi Bøss! hvor Gaasen svaler den brede Taa og gynger sin tyngende Fedme.

Jens Hvøvtrup drages af Vildgjæsskrig, aah—ja, ta mæ mi Bøss! Da spærres hans Vej af Troldkjærsig, hvor stygt om Natten det kogler.

Her slynger Taagen sit lange Slæb, aah—ja, ta mæ mi Bøss! mens Rørdrum spuler sit gule Næb i Sumpens svovlede Bløder.

Hugormen skeler med Mus i Flab, aah—ja, ta mæ mi Bøss! og Tudsens sidder med Hængegab og drejer sin natlige Skralde.

Her sidder Aalen i Tørvepyt, aah—ja, ta mæ mi Bøss! og glor paa Maanen bag Tudsespyt, mens Padderokkerne knarker.

Jens Hvøvtrup trækker saa tungt sit Vejr— aah—ja, ta mæ mi Bøss! med Vildgjæs er han nu ligekjær, hvor nært end Skrigene frister.

Thi den der synker paa Troldkjærsig, aah—ja, ta mæ mi Bøss! han griber ikkun i Taagens Flig, hvorved sig ingen har løftet.

Jens Hvøvtrup vader i Væld tilknæs— aah—ja, ta mæ mi Bøss! han *vil* gaa lige, men *gaar* i Kreds,

hvordan end Sigtet han tager.

Det perler ham koldt bag Hatterem— aah—ja, ta mæ mi Bøss! "Hvor er jeg selv, og hvor er mit Hjem, mit Hus og min ventende Kvinde?"

Jens Hvøvtrup skrifter for Gud sin Synd, aah—ja, ta mæ mi Bøss! mens Foden synker i dyben Dynd, og Bobler om Støvlerne brister.

Da hvirvler Taagen sig rundt i Ring, aah—ja, ta mæ mi Bøss! Snart tykkes den Noget, snart Ingenting, mens Kredsen om Jægeren snævres.

Det fløjter i Flæg og Graadusk-Rør, aah—ja, ta mæ mi Bøss! og Taagen flænger sit Vandpyt-Slør paa Nattens strittende Grene.

Det dunser og punser om Grob og Grøft, aah—ja, ta mæ mi Bøss! som Helhest-Stamp og som Troldsvin-Snøft, mens Lygtemænd hopper paa Gungen.

Selv Tørveskruen saa sort og stiv, aah—ja, ta mæ mi Bøss! har snapped sin Naboskrue om Liv og danser, saa Top-Tørven flyver.

Jens Hvøvtrup kaster sin Kolb' til Kind, aah—ja, ta mæ mi Bøss! Saa skyder han ind i den Hvirvelvind, saa Synerne daaner i Skraldet.

Han kravled iland ved sit tro Gevær, ahh—ja, ta mæ mi Bøss! mens Gryet frelsende steg bag Kjær og viste kun dryppende Vidjer.

Men siden dued han aldrig stort; ahh—ja, ta mæ mi Bøss! de sa' om Skytten, han blev forgjort hin Nat derude paa Gungen.

Hans Hoved rokker som Siv paa Kjær, aah—ja, ta mæ mi Bøss! Den Lygtemands-Skyden har gjort ham Sær og mærket Jens Hvøvtrup for Livet.

Han ses ved Kirken i Sol og Sus— ahh—ja, ta mæ mi Bøss! den blegeste Mand i Herrens Hus, og altid med Ho'det han nigrer.

Dog mest han kredser om Troldkjærsig, aah—ja, ta mæ mi Bøss! og altid han fabler om Vildgjæsskrig og Sumpens tombede Syner.

Saa maaler han op sit sidste Skud Krud: aah—ja, ta mæ mi Bøss! og sletter saa al sin Kvide ud, mens Ekko fra Bakkerne skogrer.

Sjørup 14/1 1906.

[Footnote: *Bløder*, moradsige Væld; *Tudsespyt*, Slimkager af øjede Tudseæg i sumpet Vand; *Væld (og Vilder)*, enhver Vandudbulning i Kjærbund; *Grob*, bruges om baade Grøft og Dige; *Gungen*, Hængedynd; *nigrer*, rokker ustandselig; *tombede*, smaataabelige.]

KARLSVOGNEN.

I det vældige Rum, hvori Kloderne svæver, hvor de drager som Flager af Mulm og af Lys, hvori Stjernernes Tusinder flimrer og bæver under Almagts Pust og det Eviges Gys—

I det Tavshedens Dyb er du sat til at vandre med din knækkede Stang omkring Nordboens Pol; og naar Jordbuens Skygger har faget de andre, staar du lige ukuet, syvstjernede Sol!—

Jeg har talt dine Hjul, før jeg knap kunde stove, jeg har ridset *dit* Billed i Rudernes Rim; jeg har set dig saa stor over sneede Grave, men saa bleg, naar det gjæred i Vaarnattens Kim.

Laa jeg skræmmet i Drømme om Farer derude, og jeg løfted fra Pudens min brændende Kind, stod *du* tindrende tavs i min øverste Rude og gød lysende Fred i mit barnlige Sind.

Du har fulgt mine Fjed paa den drømmende Hede, hvor i Dalen jeg søgte det vildfarne Lam; naar bekymret jeg standsede, træt af at lede, stod dit Billed og skjalv i den porskranste Dam.

Naar det braged om Natten i Isgangens Panser, medens Nordlyset drev sin fortryllende Leg, og *din* Vogn blev beskydt med forsølvede Lanser, stod hos Far jeg ved Gavlen og stirrede bleg.

Du har lyst paa min Sti over rimslagene Enge, hvor i Mørket sig vender det frysende Kvæg, du har kortet min Kvæld, naar jeg ventede længe med det rullende Skud bag de dølgende Flæg.

Du har tryllet mit Sind, saa jeg knap kunde sove, naar du spejled din Pragt i den mørknende Fjord, du har baaret min drøm gennem slumrende Skove med dit funklende Hjul og din Stjært imod Nord.

Naar det lyste bag Krat af den segltynde Maane, og det suste saa sagte i Midnattens Siv, har jeg skimtet *dit* Hjul bag den vigende Blaane med min skjælvende Arm om den Elskedes Liv.

Du har løftet min Sjæl mod det Eviges Vrimmel, naar jeg stirrende stod paa min natvaade Toft, og min søgende Tanke omsvirrede svimmel som et usseligt Møl under Stjernernes Loft.

—Da den urfødte Mand havde hvælvet sin Hytte, stod du lysende højt for hans skinddækte Dør; og *hans* Slægt vil du se som Udslettelsens Bytte, thi for dig er Aartusind som Hug gennem Rør.

Se, du løfter din Lygte i Lidelsens Nætter, og de døende Slægter du lyser paa Vej; naar *min* Kvæld stunder til, og sig Skyggerne tættere, lad mig lukke mit Blik om en Straale fra dig!

Sjørup 21/1 1906.

[Footnote: *Blaane*, Sky.]

PAA HEDENS HØJE.

Snart er du slettet ud, mit Barndomsland hvor Rylen pylred om sin simple Rede, hvor Porsen stod i Krans om stille Vand, mens Maanen svæved over Moser brede. Vemodigt gaar mit Blik blandt tavse Minder som før, naar Duggen døbte *Barnets* Kinder.

Jeg ved det vel: Min Sorg er i det Blaa; Kulturens sko'de Spand sin Vildvej drager; man river ikke Døgnets Vogn i Staa, fordi et stakkels Digterhjerter klager; maaske dog én sig ømt til Redning bukker, før Furen sig om Lærkens Unger lukker.

Kun Ros til dig, du Rydningsmand, der lod dit Plovjærn synge gennem Sandets Øde, der søgte Guldet under Gyvelrod, men fandt kun Skuffelser og fattig Føde! Hver Graastensblok, du kan af Lyngen lirke, skal staa som Bauta over ædel Virke.

Thi Ploven, Ploven maa jo ha' sin Gang, selv hvor den flænsere vore Minders Have; den skrider fremad med sin vilde Klang, og flytter stille Danmarks Gjærdestave; den kan ej agte, om en Orm i Furen blev sønderlemmet under Jærnets Skuren.

Og dog—hver Gang jeg staar paa Hedens Høje og vender Blikket mod den vante Grund, da brister der en Taare i mit Øje, og Klagesange vælder i min Mund: Er det den Jord, hvor jeg som Barn har leget, den Lyng, det Kjær, jeg kaldte højt mit eget?

Hvor er da Vibetrækkets dumpe Sus, det Tungsindsdrag igennem Jyllands Nætter, og Lyngtørvsdiget bag det hvide Hus, hvor Solen tørred Hyttens Mælkesætter, hvor er det gamle Led, hvor Gjøgen kikked hver Livsens Kvæld, naar Portene blev lukked?

Og hvor er du, min blide Klokkelyng, der skjald saa ræd i Aftnens første Brise, og Ulvefodens vilde Bændelslyng, og Leverblomstens blege Øjenlise? Spørg ikke mer. Hver Blomst i Lyngen ender med Top og Tavl som Trævl om Harvens Tænder.

Som fremmed gaar jeg i min Barndoms Kjær, ej Siv, ej Bær, ej Busk blev Mindet levnet; Gulspurven smutter ikke mere dér, Blaaternen er med Skrig fra Stedet stævnet; kun hist ved Mosen, langs dens brune Rande end Humlen drikker Mjød af Lyngens Kande.

O frie, lyngombarmede Natur, hvis Ensomhed saa tit min Pande dugged, min Sjæls Husvalerske i Mol og Dur, som jeg en Flygtning og en Udelukket: Som Digt og Æventyr, som Trold i Bakke, du enes aldrig godt med Plov og Hakke!

Men I, som skrider nu med Maalesnor henover Jyllands fattig-brune Hede, som leder Slavekobler i

jert Spor og skræmmer Hjejlen bort fra Æg og Rede, I kan vel taale denne ene Stemme, der synger om en Fryd, jeg ej kan glemme.

Ja, I som stykker Lyngens Rester ud i husmandskarrige smaa Firkantsbidder, som bytter mod Plantagers Bjærgfyrsklud hin høje Alvor i de vilde Vidder, skal engang paa Eftermælet bøde for denne "Daad", naar den er stemplet: Brøde!

Mit Fædreland, hvor nært dit Syd og Nord, hvor snart man kan til dine Grænser kjøre! Dog rig, mangfoldig var mit Hjemlands Jord, nu bli'r det ogsaa snævert indendøre; Fra Sønder rykker ind Plantagers Stimmel og sætter Skodder op for Jyllands Himmel.

Naar før jeg stod ved Hedens lave Rande, saa Lokkelegen over Aaser blaa, saa Ørknens Sky paa fjerne Højder strande, det var, som om et Aasyn paa mig saa. Det Aasyn har I brændt med Ild og Aske og givet det en tom og fremmed Maske.

Lad Skoven spejle sig i Bæltets Vove, lad Bøgen samle Marv om Øresund, men fri den *jydske* Mand fra Prøjserskove, der gjør ham fremmed paa hans egen Grund; med *Hedens* Alvor er hans Sjæl fortrolig, den lagde Højhed om hans lave Bolig.

Spar denne Rest af hærdet Urtidsjord, den Solfaldsbro, den Blæstens brune Bane, hvor Oldtids Sti sig dulgt i Lyngen snor, og Luftens Syn slaar ud sin lyse Fane. Lad ikke haant om Hedens "golde" Gave; det Land er fattigt, som er *idel* Have.

Naar Rugen gynger paa sin grønne Skaft, og Hjejlen fløjter blødt mod Aftentide, da nyder Bonden ret sit Forspands Kraft og nynner ved at høre Ploven skride, da føler han hin Grund ved tusind Traade at være slynget i *hans* Livsdøgn Gaade.

—Se den, som fik en Minderest i Klemme, som saa sin Barndoms Lykkeland forraadt, han synger mest med Skjælven i sin Stemme og gaar ad Stier, andre ej har traadt. *Jeg* har nu bedt for Jyllands brune Hede; der burde *bydes*, hvor jeg *kun* kan bede.

Far varsomt, I, som skalter med en Jord, I ej har traadt med Barnets myge Fødder; den ved kun slet, hvor Lyngens Lykke bor, der ej har leget ved dens brune Rødder. Men brænder I end Gyvlens sidste Ranke, I brænder ej mit Digt og Digtets Tanke!

Sjørup 23/1 1906.

VI ER SIV.

Første Siv:

Lille Bror, hvad var der fat, saadan som *du* peb i Nat?

Andet Siv:

Aa, jeg drømte noget Stygt, saa jeg skjælver end af Frygt: Tænk, der kom en fæle Mand, af hans Mund der stak en Tand, og den bed mig ved min Rod, saa det isned alt mit Blod. Aa, han var saa ond og sort! Bare han er kommen bort!

Vi er Siv, vi er Siv, vi maa vare paa vort Liv!

Første Siv:

Det var nok den fæle Plov, han som roder bag hin Skov; han er ond; men Gudskelov, kommer han vist aldrig her i det gamle Knoldekjær.

Men hos mig en Hare laa, aa, saa blød at slege paa; for jeg strøg ham med min Dusk ad hans lange Ørebrusk; se, der sidder Haar endnu i min Top af Pelsens Lu.

Andet Siv:

Han er vist en farlig én, saadan han kan bruge Ben; det er sært at tænke paa, naar en anden én maa staa.

Første Siv:

Bare han kom snart igjen til mit lune Leje hen. Man er næsten som et Træ, naar man saadan kan gi'e Læ.

Vi er Siv, vi er Siv, men *vort* Liv er ogsaa Liv.

Andet Siv:

I *min* Busk en Angemus har sit lille tætte Hus; jeg kan føle, den har smaa, fire, blinde, perlegraa; naar den gamle gaar sin Vej, piber de omtrent som jeg. For i Dug med Maaneskin smutter Musen ud og ind. Har *jeg* Dug i Dusken graa, staar den paa sin Bagbens-Taa, og saa langt, den Smaa kan naa, slikker den mit glatte Straa. Det er næsten som et Kys. Den er sød. Der er den! Tys!

Første Siv:

Hvad er det for tunge Stamp?
Kuskeraab og Hestetramp!

Andet Siv:

Jorden gynger, hvor *jeg* staar.

Første Siv:

Skagler slider i *mit* Haar.
Harelejet trædes ned!
Noget koldt ved Roden gled ...

Andet Siv:

Aa, der er den sorte Mand med den lange, krumme Tand!

Første Siv:

Ja! Jeg ser ham: Ploven, Ploven, fra den anden Side Skoven!

Skaan os, Plovmand, lad os staa!
I min Busk en Hare laa.

Andet Siv:

Og *min* Mus har fire smaa!

Vi er Siv, vi er Siv!
Vi har kun det ene Liv!

Første Siv:

Av! nu kløved han min Rod!

Andet Siv:

Aa! nu sled han bort *min* Fod!

Vi er Siv, vi er Siv!
Vi har intet Krav paa Liv!

Sjørup 31/1 1906.

RUGENS SANGE.

"Jeg er ikke en Profet og ikke en Profets Søn, men jeg er en Hyrde og en Mand, som sanker vilde Morbær."

Amos 7,14._

FORSPIL.

Jeg lægger mig i Læet her ved Storrugens Rod, jeg lytter, og jeg lytter, til det synger i mit Blod; den hvide Rug, den blide Rug, som mod min Tinding slaar —det er som tusind Fingre smaa paa Sølvtangenter gaar.

Det lyder som af Leg i en spændbuet Hal, hvor Dansen lokker Ringlelyd af Lampernes Krystal. Det Lokkespil, det Klokkespil fra Sommerrugens Top, det er den kjære danske Lyd, hvorved vi voxed op.

Den driver som en Hymne over Lyngtages Egn, den toner som af Fløjter om de levende Hegn; og bag om Bæk og Brombærhæk og Kjær og dyrket Jord den møder Bølgesangen fra den vindrørte Fjord.

Sjørup 1/2 1906.

RUGEN LÆGGES.

Stigen op og Lugen ud! og saa gaar Far paa Lofte,
øser Rug i Skjæppemaal og stryger ømt dets Rand;
Skjæppen tømt og Sækken Fylt, saa bæres Rug paa Tofte,
hvor i Drøm for Harven staar det røde Hestespand.
Skyen gaar saa lav og tung, og Blæst med Løvet jager,
Lammet tygger avet om bag Digets vaade Læ;
Lærken hænger med sin Top, ved Gavlen Viben klager,
Bygens Draaber drypper fra det lave Piletræ.

Langs ad Agrens fede Ryg de hvide, fyldte Sække glimter som en Perlerad imod den sorte Grund; hvidere end dem og alt er denne Maagerække, som slaar ned med Skrig og Skræp i Furens vaade Bund. Øget nikker, Harven gaar i Maagers hvide Vrimmel, Muldens Aande stiger tungt om Faders Sædeløb, Haglen slæber lavt sit Vaad henover Vestens Himmel; men den Mand, der saar sin Rug, gi'r ej for Vejret Kjøb.

Far han gaar med tange Trad henover Muldens Væde, tænker paa den næste Høst og paa det kjære Brød; Sæden flyver fra hans Haand og springer højt af Glæde; atter er den given hen til Jordens Moderskjød. Efteraarets vilde Sus i Øgets stride Manke, Haglens Hop i Sædekurv og Maagens hvide Bug, Stort og Smaat—det væves ind i Bondens Alvorstanke; aldrig er hans Kald saa skjønt, som naar han saar sin Rug.

3/2 1906.

VINTERRUGEN.

Tit op fra din Ager! Hvor gaar det, du Smaa?
Staar du ej og ta'r Kuld om din krybende Taa?
Kan du hytte din Haand? Kan du føle din Fod?
Er det ikke som Is ved din Rod?

Nu er Blæsten saa skrigende, skjærende kold, og den hviner som Sav, og den puster som Trold, og den hvister med Sandet og slænger med Grus og holder det argeste Hus.

Og din Ager sig løfter mod Frosthimlens Rund, og det knager af Kulde i Bakkernes Bund; og du ligger saa bar med dit grønnende Blad og ser ud, som endda du var glad.

Jamen sig mig da, spædeste, gyser du ej, naar det saadan om Natten ta'r rigtig paa Vej, naar det bryder i buske og brækker i Krat, naar Haglskyen slænger mod Vindvet sin Hat, naar Haren hun søger i Kaalgaarden ind og gjør sig saa krum i sit fattige Skind, naar Straataget fyger som Gnister i Brand fra Ladens forpiskede Rand?

Da høres fra Hytterne Vuggerne gaa; dér lettes ved Puder, dér stoppes ved Straa, dér kyskes og byssets om mørkrædde smaa, enhver med *sin* Stumpdyne paa.

Kun *du* ligger bar paa din vildene Skrænt med Bladet *fra* Stormhjørnet vendt.

Din Moder sig strækker saa stivnet og kold, og Brystet er gustent, og Barmen er gold; men Himlen i Vrede har rakt dig en Blé af Midnattens skingrende Sne.

Du putter dig ned, og du hygger dig hen; om Solen hun smiler, *du* smiler igjen. Den Vildeste Vinter, den ondeste Storm besejrer dig ikke, du krybende Orm! Det er, som du vidste: I Lykke og Nød du strider for Menneskets Brød.

—Dér staar du paa Toften bag Hus og bag Gaard med Saft i din Stængel og Grønt i dit Haar, et groende Minde i smeltende Sne om det, som *er* sket og *skal* ske.

Om Lærken vil fjæle sin frysende Top, du hvisker frimodigt: "Stig op! Stig op!" Og nærmer sig Vaaren med sejrende Spil. *din* Stængel slaar Takten dertil.

5/2 1906.

STENSAMLERSKEN.

Hvi vanker du gamle Kvinde dér paa Agren agter og frem? I Foraarsmorgenens første Skjær forlod du hungrig dit Hjem. Hvad sanker du op af den Riges Rug, fattige Ane Malén? Finder du noget for Disk og Dug? "*Jeg* finder kun Sten".

Hun tripper afsted foruden Ro
som én, der jages i Drøm,
mens Duggen væder de hullede Sko
og Skjørtets flossede Søm;
jeg ved jo nok, hvad du tænker paa,
fattige Ane Malén;
Derhjemme græder for Brød de Smaa,
her sanker *du* Sten!

Det knækker af Gigt i de gamle Knær,
forinden hun Skjørtet faar fyldt;
saa vandrer hun hen til Dyngen dér
og slipper sin trælse Bylt.
Tro ej, *hun* drømmer om Dugg og Sligt:
fattige Ane Malén—
hun tænker paa Davre og ej paa Digt,
hun sanker jo Sten.

Mens Dagen fødes saa blank og ny,
og Solen runder sin Bug,
din fattige Skygge gaar som en Sky
henover den Riges Rug.
Det er mig så sært at tænke paa,
fattige Ane Malén:
Hvor andre samler sig Kjærv og Straa,
der sanker *du* Sten.

6/2 1906.

VED RUGSKJELLET.

Anna var i Anders kjær, men knibsk alligevel,
mødte dog sin Hjertenskjær paa Rugens gamle Skjel,
satte sig i Græsset ned blandt Klokkeblomster bly,
tog saa op sit Fingerbøl og gav sig til at sy.

Dyre du og dig!
_Din_geli-og-lej,
_dik_kedu-og-_dik_kedi,
og _din_gelu-og-lej!

Solen glimted ellevild i Annas Fingerbøl,
Snerrens sennepsgule Blomst hang fuld af brune Møl.
Lærken sang, og Luften drev med Dræ og Duft af Pors;
Annas ankelslanke Ben var lagt saa let i Kors.

Dyre du og dig!
Dingeli-og-lej—

Anders sad og fingred tavs om Pibekandens Fals, saa, hvor Rugens Vipper strøg om Annas brune Hals, hørte, hvor de sølverlo og lokked flere til; Vipperne, de Luxer smaa, de kysser, hvor de vil. Dyre du og dig! Dingeli-og-lej—

Banked han saa Piben ud imod sin Støvletaa, lagde kritisk øjet til og rensed med et Straa, smed saa brat det Hele hen og rykked farlig nær, hvisked om den brune Hals og alt det fine Vejr. Dyre du og dig! Dingeli-og-lej—

Annas rappe, blanke Naal i Luften standsed lidt;
Armens fine strakte Rund fortoned sig i Hvidt.
Greb han da paa samme Tid om Hals og Vipper smaa,
kyssed Annas Kind og Mund omkap med Rugens Straa:

Dyre du og dig!
Dingeli-og-lej,
dikkedu-og-dikkedi,
og dingelu-og-lej!

Naal og Traad ved første Kys i Snerren sank af Skræk;
Annas nye Fingerbøl det trilled ogsaa væk.
Klinten paa sin lange Hals sig rejste for at glo;
bittesmaa Mariehøns løb over Annas Sko.

Dyre du og dig!
Dingeli-og-lej—

Mens som Amoriner smaa opsteg de brune Møl,
Gyldenring blev lovet hen for Tab af Fingerbøl.
Rugen ringled vidt og bredt om Kys og Kjærlighed;
hvad det mindste Ax har hørt, den hele Ager ved,

Dyre du og dig!
Dingeli-og-lej,
dikkedu-og-dikkedi,
og dingelu-og-lej.

8/2 1906.

JENS OG HANS VIV.

De to kan ingen skille ad, Jens og hans Viv; de delte sammen Seng og Fad, Jens og hans Viv; de delte sammen mer endnu; Fælleshaab og Fælleshu, Jens og hans Viv.

Saa gaar de ud i Søndagsro, Jens og hans Viv, at se om Rugen snart er mo, Jens og hans Viv. Og Kistetøjet har de paa, blommet Shawl og Vadmel graa, Jens og hans Viv.

De ser til alt paa deres Vej, Jens og hans Viv; selv mindste Kræ de glemmer ej, Jens og hans Viv; de nikker mod den grønne Byg, stryger Kalven ad dens Ryg, Jens og hans Viv.

De løfter Lammet, Husets Trøst, Jens og hans Viv; de mener, den faar gaa til Høst, Jens og hans Viv; og Kløv'ren, som har Mergel faa't, nu tykkes de, den tegner godt, Jens og hans Viv.

Da naar til Rugens gule Fald Jens og hans Viv; did lokked Duft og Fuglekald Jens og hans Viv; og Rugens Kjærne sød og rund rækker mod hinandens Mund Jens og hans Viv.

Saa vandrer rundt om Rugens Tægt Jens og hans Viv; de tror, den bliver god til Vægt, Jens og hans Viv; og *Straaet* selv er godt iaar! Ja, en herlig Høst de faar, Jens og hans Viv.

Men de har ogsaa trolig slidt, Jens og hans Viv, og Torn og Tidsler høstet tidt Jens og hans Viv. — Med Aftensol paa kroget Ryg vandrer tryk om Rug og Byg Jens og hans Viv.

9/2 1906.

KORNMOD.

Det er favnende Nat over øde Kjær;
Lysene slukkes i ensomme Ruder.
Det er Tiden mod Høst, det er Stjerneskjær;
Sivene luder,
mens det lyner.

Der gaar Strimer af Hvidt over Himlen mod Nord,
Engene aander, og Duggbadet frisker;
Vinden gaar tyssende hen over Jord,
Flægene hvisker,
mens det Lyner.

Oxerne drejer de duggslagene Horn, standser i Drøvet med opspærret Øje; Bankerne skvulper i Bølger af Korn, synes saa høje, naar det lyner.

Himlen staar tavs over tiende Land;
Øret kan høre, hvor Rødderne drikker;
Dværg-Aspen bævrer ved flammedøbt Vand,
Tidslerne nikker,
mens det lyner.

Rugfaldet krydser de tyngede Straa, ta'r mod Velsignelsens lysende Naade; Vipperne sænker sig ydmyge, graa, dryppende vaade, mens det lyner.

Frøerne springer saa vildt om min Taa; Længslerne vil, jeg til *hende* skal vandre. Elskende Sjæle, som duggede Straa, nærmes hverandre, naar det lyner.

19/2 1906.

HØST.

Og aldrig stemmes en Sjæl saa glad, det være sig Mands eller Kvindes, som naar det dufter af Myntens Blad, og Negene samles og bindes.

Og aldrig puster en Vind saa blødt, som naar det lyner i Østen; og aldrig kysser en Mund saa sødt, som naar det dugger om Høsten.

Og aldrig jeg mindes en Mark saa grøn som den om mit Hjemlands Haver; og ingen Sol har jeg set saa skjøn som den, der gik ned mellem Traver.

19/2 1906.

LEEN SLIBES.

Hør hvor den hylér, den gule Sten, rørtes dens jamrende Drav vel af nogen? Ja saa minsandten, paa brune Ben staar jo den Sliber i Krogen!

Saa er da Leernes Fred forbi;
nu skal de luftes, de støvede "Pinde",
Odden skal glimte i Solen fri,
Dugg over Knagerne rinde.

Se dog ved Svinget den spinkle Knægt!
Huen ham dybt over Ørerne synker;
der hvor han ret skal gi' Nedsvinget Vægt,
Buxerne folder og rynker.

Sliberen buer de brune Ben, spytter imellem saa fedt over Bladet, nynner saa smaat, mens den gule Sten dykker og stiger af Badet.

Stenens Stænken gjør Purken vaad;
Ærmet vil tørre de grimede Kinder;
Sliberen skjænder og høger kaad,
Purken sig hurtigt besinder.

Laden ligger i Skyggens Fred; Sliberen føler med Tomlen paa Æggen, ynder dog stadig ej dens Bed, buer saa atter paa Læggen.

Stenen stritter paa Væggens Tavl,
Tudsen glør frem fra de vædede Burrer;
Rugen ringler saa gul om Gavl,
Handuen danser og kurrer.

10/2 1906.

HØSTVISE.

Nu er Sæden lang og gul,
tung i Top og strunk i Straa,
og den sidste Kukmand er forlængst rejst sønderpaa.
Og nu hvæsser vi vor Le,
og saa mejer vi vort Korn,
og saa favner vi vor Kvinde under Maanens Horn.

Ja, nu letter vi vor Krop,
naar det dæmrer imod Dag,
og saa spænder vi vor Næve om den krumme Knag;
og saa segner Sæden ned
over Mejeredets Arm,
som en Kvinde langsomt synker mod sin Bejlers Barm.

Frøen mister nu sin Fred,
se, han springer for mit Blad,
og det samme gjør nok Ræven hist, den røde Rad!
Han, som la' sin Røverborg
frækt i Vangen mod min Gaard,
har nu sidste Gang smagt Kyllingesteg i dette Aar.

Saa du Haren Diget sprang,
bange for mit Mejeréd,
mens den blinde Muldvarp borer sig lidt læng're ned.
Lange Skridt gi'r brede Skaar,
opad med din Hjøleknag!

Solen vejrer; Mynten krydrer Marken for og bag.

Staalet synger, Suset gaar,
Klinten kildrer Pigens Knæ,
hvor i Vipper sødt hun tripper bag min Le i Læ;
Krattens Tand gjør Hop paa Hop,
Neget snøres med et Stød;
Pigens Kinder blusser som en Sky mod Aftenrød.

Før vi atter ta'r et Tørn,
faar den tørre Hals et Klunk,
hist hvor Hunden Plads har funden mod den gule Dunk.
Melmadstejnen—frem med den!
Saa bli'r Hunden himmelglad,
faar for lang og trofast Vogten en Bid Pølsemad.

Saa i Gang med sidste Kvart
under Klang og stærke Skridt;
nu mod Aften maa de sløve Leer stryges tidt.
Og saa dufter der saa tungt
rundenom af Høstens Skat,
mens paa Himlen lange Skyer gaar med Bud om Nat.

Og saa runger Klokkens Malm
over slagne Enge ud,
og saa trækker Hyrdepigen hjem med Ko og Stud.
Men vi hvæsser, og vi slaar,
indtil Maanen stiger bleg;
og saa kysser vi vor Pige paa det sidste Neg!

Bovbjerg 21/10 1905.

HJØLE-THAMES.

Han bor derude ved Bysens Skjel, hvor Tidslerne voxer saa høje, hvor Følfod skygger alt Græs ihjel og sætter sin Lu i hans Trøje. Til daglig regnes han aldrig stort, men vent, til Høsten berammes, til Rugladen aabner sin videste Port— da gaar der skam Bud efter Thames.

Naar Tidslen forlængst har spredt sit Fnug, han skrider en Dag over Toften; hans Sko har Ringe af Morg'nens Dugg, hans Le han bærer paa Hoften; saa drøner hans Trad i den gamle Gaard: der kikkes fra Bryggers og Frammes, der bydes: Kom ind! og der nikkes: Godtaar; —For alle de venter paa Thames.

Saa bugner Bordet af Sul og Mad, det bedste som findes i Huset; Madmoderen topper Kartoffler paa Fad, og nytappet Øl staar i Kruset; og Gamlingen gumler og fylder sin Skrot; der prates og drikkes og drammes; og Husbonden tror, det skal svare sig godt. Hvor faar man en Høster som Thames.—

Da Thames har sluttet sit Bord med en Skraa, man ser ham til Arbejdet skride i sribede Ærmer og Buxer graa og Sokker kridende hvide. Hans Sind er muntert, hans Arm er skrap, hans Blod er den jyske Stammes; hans Hjøle blinker med Duggen omkap, og Pigerne blinker til Thames.

Saa fortner det frem efter Høstens Skik, hvor Styrken flytter paa Foden: Kornblomsten drejer sit rædde Blik, af Rugen Skjælver ved Roden. Og Staalet bryder med krum Gevalt; selv Skræppen hentes og rammes; thi Thameses Hjøle bider paa alt, men intet bider paa Thames.

Ja, stram nu Remmen, du sejge Knøs, og pas de buede Knage; vær virm med Kratten, du brune Tøs, og kik dig ikke tilbage! Thi Høstens Gjærning er ilde gjort, hvor ikke Senerne strammes, og dér med Ryg som en Ladeport i Bjørnstyrke gaar Thames.

Sin Hue har han paa Neget lagt, og Skraaen, han tog efter Davre, han tygger med begge Kjæbers Magt, som Heste tygger paa Havre. Han ser med sit arbejdsstive Blik, hvor Straaene løsnes og lammes, mens Solen sender ham Stik paa Stik og heder Skallen paa Thames.

—Har Maanen sig rejst bag Rugnegs Top, mens højere Kilderne risler, da vandrer Thames med ludende Krop dérud bag de strittende Tidsler. Han standser en Stund med sin Le paa Lænd. Af Fjerskyer Østhimlen skrammes. —Nu skrider tusinde trætte Mænd mod mørke Hytter som Thames.

13/2 1906.

RUGEN KJØRES HJEM.

Giv dem nu Tømmen, de pumrede Øg, lad dem Galop over Tofterne tage, mens som et Kjølspor af sejlene Røg Støvsken ligger tilbage!

Rugen er tjenlig, og Himlen er ren,
Boghvededuften den driver paa Vinden,
Pigen blandt Klynger paa buttede Ben
vandrer med Solhat om Kinden.

Sydsolen vejrer i væltede Neg,
hør, hvor det smælder i Kapslen af Klinten!
Hvepsen nu driver sin solgyldne Leg,
Gloheden koger i Flinten.

Vognene rasler med hoppende Skrav, Kuskene kraaner med Foden mod Fjælen, vugger i Hoftene til Hestenes Trav, holder Balancen med Hælen.

Hist et Par Faar har i Sporet sig lagt: "Let dog paa Sulet, I pelsrede Taaber, tag eders gispende Flanker i Agt; hører I ikke, man raaber!"

Hjulene rasper i Grus og i Sand, Faarene styrter med Brægen i Grøften, staar der og glor udaf faaret Forstand, svaler paa Heden med Snøften.

Aarerne svulmer paa Hestenes Bug, Kusken nu letter sin svedige Hue, svinger saa op om den Klyngede Rug, hej, i en svimlende Bue!

Smidigt han springer fra Fadingens Rand, fritter om Øllet og linner ved Korken, drikker og svælger og slukker sin Brand, griber saa modigt om Forken.

Bindersken ordner sin kridhvide Hat, strammer dens Baand om sin buttede Hage, hopper paa Vognen og raaber: "Tagfat!" Knøsen maa Skoene tage.

Negene aander den tungeste Duft, gribes paa Forken og hvistes fra Græsset, svæver et Nu mod den lysende Luft, sejler saa ned over Læsset.

Vognen sig flytter i Ryk og i Trav,
Svøbet saa langt gennem Stubrene slæber,
Skjælbasser løber om Hjulenes Nav,
hvæsser de arrige Kjæber.

Forken staar plantet, og Læsset er paa,
Kusken ta'r Plads bag den nærmeste Hamle;
Bindersken daler med spjættende Taa,
bruger hans Skulder som Skamle.

Sagte hun synker som Rughøstens Ny!
Knøsen ærbødigt om Anklerne fatter,
skyder sig ind under Solhattens Sky—
... Glutten sig værger med Latter.

Atter det ringler i Købler Og Stjært,
Hjulene hugger, og Stubrene knaser,
Øgene frygter den knaldende Snært,
spænder de duskede Haser.

Kusken han skrider saa tæt og saa sejt, styrer saa snildt over Huller og Halder, støtter sit Læs, hvor hans Vej har et Vrej, stivrer dets Vægt, før det Falder.

Støvet det gjør ham som Burren saa graa,
Skarnbassen bumser med Smæld mod hans Nakke,
Løke saar Havre, og Himlen er blaa,
Møllen slaar Kors paa sin Bakke.

16/2 1906.

[Footnote: *pumrede*, laskede; *Skrav*, en firkantet Ramme af træ udenom Høstvognens Fading (en *Skrav* vogn); *kraaner*, knejser paa en selvsikker Maade; *hvistas*, kastes i Vejret; *Skjælbasser*, de store Løbebiller; *Bindersken*, den Kvinde, som binder Negene sammen to og to til en *Tvilling*; *Halder*, Fordybninger i Hjulsporet; *Vrej*, brat Sving i en Vej; *Lokes Havresæd*, kaldes det Lysfænomen, der på varme Dage ses som en sitrende dis mod fjern Horisont.]

NAAR RUGEN SKAL IND.

Nu er det længe siden, men end det gjemmes i *mit* Sind hvordan i Barndomstiden den kjære Rug kom ind, hvordan dens kjærnetunge Top ved Moders svage Kræfter blev lagt i Lugen op.

Først bredte Mor et Klæde saa ømt som nogen Højtidsdug; der maatte ingen træde med Sko i Høstens Rug; saa fejed hun med Limens Rest hvert snavset Straa tilside som for en Hædersgjæst.

Den kjære Rug var Gjæsten, som gjorde hvert et Barn saa spændt; se, Far han lægger Vesten og sér saa indadvendt: En Skjælven i et ydmygt Sind, en Bøn til Altets Skaber, før Avlen bringes ind.

Saa fatter Far om Spaden og graver i det gule Klæg to Huller langsmed Laden foran den hvide Væg: i dem skal Vognens Følger slaa og staa som i en Fælde, til Væltningen gaar paa.

—Og Vognen værdigt skrider; det første Læs for Lugen staar; ud fra dets tunge Sider saa dybe Skygger slaar. De varme Øg i Nip og Nap af Moders milde Hænder faar Ax og Mule-Klap.

Og alle Hænder jager, og alle Fødder er i Rend; i Støvet Læsset brager for brede Rygges Spænd. Højt svinger Hjulet som et Rat, og paa dets Drejeskive har Børnene sig sat.

Mor ta'r paa Neget Sæde og ligger lidt ved Baandet skjørt; "Det er endda en Glæde, naar Kornet er saa tørt!" Og med sin matte spinkle Arm hun løfter Rugens Tvilling ind ad den lave Karm.

Og Neg for Neg forsvinder og bliver under Bjælken sat; og Far faar røde Kinder og Spindelvæv om Hat. Men Mor er lige hvid og bleg, hvormeget hun end stræber med Rugens tunge Neg.

Det gaar mod Aftentide; snart skinner Maanen fuld og rund paa Gavl og Vægge hvide og ned i Vognens Bund. Mor standser træt og titter ind; Far kommer hen til Lugen og klapper hendes Kind.

Og Barnet, som har løbet sig træt i Dagens muntre Leg, det er nu stille krøbet ind under Hjulets Eg; dér høres dette skarpe Knald fra Vognens Fjæl mod Sandet af Ørentvistens Fald.

Og mellem Hjulets Eger gaar Stjerneblink og Maaneskin, og milde Vinde hveger, mens Barnet slumrer ind. Saa slutter Far i Jesu Navn, og Hjemmet gaar til Hvile med Høsten i sin Favn.

15/2 1906.

[Footnote: *Lime*, Kost af Rævlingris; *Tvilling*, Dobbeltneg; *hveger*, en blødtflakkende bevægelse.]

MORGENDUGG.

Gal nu min Hane, Dagen er nær,
kjølige Kjær
drager sit Vejr,
Solkuglen stiger til Gjøgernes Kuk

af Morgendugg.

Højene svømmer paa Dampe i Dans,
Kløver i Krans
spiller i Glans;
Straalerne leger til Kildernes Kluk
i Morgendugg.

Klokkerne dangler med stigende Klang,
Rugen i Vang
svajer sin Svang.
Bonden paa Toften opsender et Suk
i Morgendugg.

Vinden begynder sin spøgende Dont,
Møllen faar tront,
Vingen gaar rundt;
Løget paa Mønningen slipper med Buk
sin Morgendugg.

Bien paa Brættet gi'r Lyd som i Graad,
Vingen er vaad—
Blomsten er vaad;
tvætter saa Snuden for Gaarsdagens Fnug
i Morgendugg.

Lammet i Dalene strækker sin Rad,
patter saa glad,
napper et Blad.
Pelsene damper paa Bede og Buk
af Morgendugg.

Dugg over Eng saa er Høslet en Fest;
slæng nu din Vest,
saa gaar det bedst;
Stænglerne styrter for Leernes Hug
i Morgendugg.

Se hvor det ligger i Ædelstensskjær
Tage og Trær,
Marker og Kjær!
Landet og Vandet—Alverden er smuk
i Morgendugg!

1/2 1906.

DEN FØRSTE LÆRKE.

Den første Lærke, den første Lærke!
vort hjerte jubler i Dagens Sol.
Den første Lærke, den første Lærke!
Den Syge drejer sig i sin Stol.

Den første Lærke, den første Lærke, skjønt Sneen skeler fra Grøften op; den første Lærke—det første Mærke paa Vejen mod Rosens første Knop!

1/2 1906.

BONDEVISE.

Jeg lagde min Gaard i den rygende Blæst, hvor Bakken hun skraaner mod Sønder, hvor Græsset gror højt om min skjæggede Hest, hvor Viberne ruger, og Lærken er Gjæst— for Lærker er, hvor der er Bønder.

Dér spættes min Ager hver evige Vaar af alle de friskeste Blommer, og Vinden den stryger min Rug ad dens Haar, og Dræet det hvirvler som Røg om min Gaard, og Bierne surrer om Sommer.

Der vader de Kvier i blankeste Strand, mens sirligt de løfter paa Halen, og Tøsen hun lokker og kalder fra Land, og Solen den glimter i Mælk og i Spand, og Byggen den skyder en Alen.

Der rinder de Dage i Sommer og Tø med alt, hvad den Bonde maa gjøre; for Føllet vil klappes og Faaret ha' Hø, Smaaspurve fra Taget mig fritter om Frø, og Grisen vil klø's bag sit Øre.

Her har jeg min Lykke, her har jeg mit Hjem, her har jeg mit Kald og min Kvinde; har Ploven og Ageren trættet hvert Lem, tyst glimter et Skjær mellem Pilene frem; da tænder *hun* Lyset derinde.

Der gaar som en varmende Strøm i mit Sind ved Arnelysenes Kalden; hjem nikker mit Spand i den krydrede Vind; hos *hende* jeg sætter til Skiven mig ind, mens Øgene gumler i Stalden.

4/2 1906.

Æ GAMMEL SMED.

Og her kommer *a* med mi Hywl og mi Kjep
og mi Hej-hej-ha og mi Haah—
Og hvis I vil skink mæ en jenle bette Sep,
saa blywer mi Øwen saa glad.

Saa skal *a* fortæl jer en Krumm om mæ sjel
og mi Hej-hej-ha og mi Haah—
hwordan *a* kam hen aa slaa Tysker ihjæl
og sjel kam saa skamle te Skaad.

—I faromgoddaw drøw *a* Verden omkring
med mi Hej-hej-ha og mi Haah—
tho *a* ku jo syssel ved hunder Slavs Ting
—og æ Pigger—de war mæ saa raar!

A klinked dje Grydder, *a* hwet dem dje Saws
og dje Hej-Hej-ha og dje Haah—
hvor bløw de da mild! *A* sku hold ved dje Klaws,
og de vidst jo aalle nø Maad.

A smej, og *a* sang, og *a* klaared mæ godt
med mi Hej-hej-ha og mi Haah,
og dér var skam jen, *a* ku gjan ha faat,
og *hun* war nu ett med de baar!

Men *a* sku no ett vær Mari hinne Mand
med mi Hej-hej-ha og mi Haah,
for *a* maatt jo hen aa værg for æ Land,
for den war sgi kommen i Faar.

Det myldred med Tysker, ihwor en so hen,
med mi Hej-hej-ha og dje Haah,
og Tysker war sjalden Menneskens Ven,
saalaant da æ Kuller ska raad.

De dænged wos te med dje Bly ag dje Stjen
og dje Hej-hej-ha og dje Haah—
og øj mæ da rejn den jen af mi Bjen

og ga mæ mi Skrup og mi Skaad.

De toen da fræ mæ her nejen mi Knæ
med dje Hej-hej-ha og dje Haah—
og gav mæ saa jen, de haaj huggen af Træ
—og saa denneher bette Plaad.

Æ Daw de gik ad, og æ Tysker war gan
med dje Hej-hej-ha og dje Haah—
og saa kam a hjem og gywt mæ med Ann
og slo mæ hernied po æ Gaad.

Der sejjer a hejsen og hytter mæ godt
med mi Hej-hej-ha og mi Haah,
og skulter mæ javnle og kikker saa smaat,
nær æ Vind den flywer med æ Blaad.

For no er a gammel og gro i æ Tow,
i mi Hej-hej-ha og mi Haah;—
men en Hywl kan a sløv, og en Hest ka a skow
og legg Ægstol ind i en Spaad.

Naa, no'el a res mæ, og saa'el a go
med mi Hej-hej-ha og mi Haah—
mi Kjep haar a ved mæ, mi Rasp—og mi Skro,
mi Hywl den vinter ved æ Laad.

7/2 1906.

[Footnote: *Hywl*, Hjul; *Sep*, Draabe (om Spiritus); *i faromgoddaw*, i gamle dage; *hwet*, sleb; *Saws*, Sakse; *Klaws*, Garnfed; *baar*, bare, fattige; *Kuller*, Kugler; *øj*, ødte; *nejen*, nedenfor; *bitte Plaad*, Medaljen; *gan*, gaaet; *Gaad*, Bygaden; *hejsen*, ellers; *hytter*, nærer; *skulter*, skutter; *æ Tow*, Ulden; *en Hywl ka a sløv*, et Hjul kan jeg forme; *Ægstol*, Ægstaal; *Spaad*, Spade; *Laad*, Lade.]

SUNDT BLOD.

Jeg bærer med Smil min Byrde, jeg drager med Sang mit Læs; jeg er som den vilde Hyrde, der gjenner sit Kvæg paa Græs.

Se, Duggen driver fra Norden hen over det bøjede Korn, mens Solen stiger af Jorden imellem Oxernes Horn!

Jeg ser over tindrende Marker og langt mod den blaanende Fjord, jeg stirrer paa sejlende Arker, men finder ej tolkende Ord.

Jeg slænger Skalmeyen for Munden; jeg trækker saa lang dens Lyd, at Kilderne klukker i Lunden, og Bukkene bræger af Fryd!

—Hvor kan I dog gruble og græde, saa længe Guds Himmel er blaa! *Mit* Hjerte skjælver af Glæde, blot Duggen dynker et Straa,

19/2 1906.

[Footnote: *Arker*, Fjerskyer.]

VED VESTERHAVET.

Havet gaar højt,

Stormen har Tag i dets Manke;
Fraade og Sprøjt
hvidner den ludende Banke.
Halvt under Vand,
truet af Braadd og af Brand
Høfdernes Enhjørningshorn imod Brændingen stanger.

Natten gaar ind,
Skummet fortøner i Graanen;
Fyret gir Skin,
Stormen faar Vækst under Blaanen.
Klinten sit Bryst
værger mod Voldsmandens Kryst.
Brænding og Skrænt under Brøl over Havstokken brydes.

Bølgen gaar frem,
buer sin vældige Pande,
breder sin Bræm,
Løfter de kogende Vande,
styrter mod Klint,
knuses til Sprøjt paa dens Flint,
slænger sig over og spyr mod den flygtende Maane.

Havnattens Bryn
drukner i Dybet en Stjerne,
fjernt under Sky'n
vipper en enlig Lanterne.
Taagen fra Vest
sadler sin graadige Hest,
sænker sin havsalte Gus over vindslidte Tage.

23/2 1906.

JUL.

Den gamle Skorsten hælder slemt men se, hvor tæt den ryger, mens Nordensne til Klokkeklemt lavt over Marken stryger. Det puster tungt om Bondens Gaard og spreder Kavringduften, der ud af alle Sprækker staar og blander sig med Luften.

Og Bondens Kone gaar saa trind bag blommede Gardiner og bærer Fadet ud og ind med højtidsfulde Miner. Og Bonden sidder bred paa Bænk og la'r sig Maden smage og byder Tyendet en Skjænk og Barnet Julekage.

Ja, Julen er den fagre Tid, da alle Skjel udslettes, et Hvil i Aarets lange Strid, da alle Munde mættes. Selv Tiggersken, det gamle Skrog, med Posen over Nakken nys gumlende af Gaarde drog med tunge Spor i Bakken.

Ja, Julen, du er Mindets Fest, med Lys i blanke Stager, da den, der sad vort Hjærte næst, paany mod Porten ager; da Sneens Fald mod Markens Favn hvert Hul i Jorden sletter og tegner Julens blide Navn i Skovens Maanepletter.

15/5 1906.

FRU JOHANNE RAMBUSCH.

Før luded den Bonde saa grættten mod Væg, mens Burren hang fast i hans filtrede Skjæg: men nu har det regnet i Korn og i Krat, og Bonden i Sjørup fik ogsaa en Blat. Hurra da for Regnen som gjorde sin

Pligt! Hurra for hver Hytte i Sjørup Distrikt! Kom Gutter og ræk nu jer Moder adræt af dryppende Blomster en høstlig Buket.

Plantagen har Dufter, som ingen faar fat, det kogler derinde ved Dag som ved Nat; mens Gjæsten han nipper til Doktorens Vin, staar Granen og nikker mod Fruens Gardin. Hurra for de Hænder, der pynted saa kjønt med Gyvelens Guld og med Granenes Grønt! Hurra for den Hygge, hvis smilende Magt besejrer hvert Hjærte ved Ynde og Takt!

Snart Høstskyen mørkner den solblanke Dam, fra Stubmarken bræger de klippede Lam, og Hundenes Halsen og Doktorens Skud fra Kjæret vil bringe os gjaldende Bud. Hurra for hver Ælling ved *Pedersens* Dam! Hurra for de brægende, klippede Lam! Vor Frue hun frygter ej Stormgangens Hvin, hun smiler saa tryk bag sit hvide Gardin.

—Nys sad her en Sanger og knytted med Magt gjenstridige Tanker til Rytternes Takt; da Vaaren sig nærmed, han greb til sin Hat; men saa tog Plantagens Smaasangere fat; de ejer Talentets den guldslagne Mønt, og de vil fuldende, hvad *jeg* har begyndt; utrættet de kvidrer hver Morgen paany om Doktorens Bolig bag Granhækkens Ly.

Sjørup 25/7 1906.

DE UNGES FORENING.

Unge Mand med staalsat Hu, Led i denne ny Forening, vover du at ha' en Mening og er ej halvfjerds endnu! Véd du ej, at Visdomstanden bryder sent og langsomt ud? Først naar Kalv faar Horn i Panden, agtes den for fuldgod Stud. Jo, du véd det altfor vel, thi du faar det tit at mærke, hvor Instinkterne er stærke til at slaa alt ungt ihjel. Først naar noget stort er skimlet, og dets Ophavsmand er himlet som Fornægter af det ny, faar hans Tanke Verdensry. Var det ikke Gorm hin *Gamle*, som fandt paa det Land at samle, og som skjænked' det sit Præg: side Kofter, hvide Skjæg! Oldingfærd og Oldinglader møder os paa Torv og Gader, og blandt Thingets Stolerader bliver Oldingvisdom Lov. Og saa siger man dog frækt, *vi* den nye Tid skal bære. —Takker for den store Ære; men man gjør saa tung dens Vægt! Danmarks Ungdom! altid skuffet, altid hundset, traadt og puffet, kan du kæmpe end en Stund, kan du væрге dine Skarer mod det danske Hang til Blund og fra Rolandshornets Bund lokke nye Klang-Fanfarer! Ak, du tier; men jeg ved Smilets Mening paa din Læbe: Nytter det, *vi fremad* stræbe, naar *vi bagfra* hugges ned? Bar vi ej mod Højdens Tinder tit en jævn og lavfødt Mand, bar ham glad med røde Kinder, saa' hans Fødder Fæste finde, Saa' ham—uden Tak at svinde, mens vort Hjærte stod i Brand! Løftet did til Ærens Top drog han Stigen med sig op, skyndte sig at kaste Dragten, som han før blandt Brødre bar, mens hans nye Skrædder skar den, han bærer med Foragten!

Det er slige Drab man mindes, Drab af tro og Fremgangsmod, indtil Skammen i vort Blod sammen med vor Ligkrans tvindes. Disse Nævestød i Siden, denne Marsch foruden Rast, disse Haab, der altid brast, gjorde os til Mænd før Tiden. Og som Mænd i egne Klæ'r, Mænd, der ej for Trusler viger, Mænd, der ingen Dødsed sviger, er det, at I ser os her. Er vi end lidt stram om Kinden, vi har Munterhed forinden, Mod til Skjæmt og Raad til Sang om en knækket Fanestang. Og vi véd, hvad Vej vi vil! Maalet, som vi sigter efter, som vi gav de unge Kræfter, er saa retfrem-ligetil. Vi vil ikke lege med, der, hvor Riflen sætter Prikken over Verdenspolitikken, vi vil ikke Krig—men Fred; men for Fredens Skyld kan hænde maa en Dag vi Bavnen tænde.

Hold jer muntre, hold jer vaagen, Samlingsraabets dumpe Gjald kan med Raaddenskabets Fald lyde brat som Skud i Taagen; Reaktionens danske Hund hyppigt sig paa Halen Sætter, tuder i de lyse Nætter stygt mod Maanens blege Rund. Russervældets Bjørnekuld har nu Labben godt i Klemme, nægter sig for alle hjemme —uden for Hr. Rothschilds Guld. Bonden rykkes fra sit Blund, ser sig rundt med stille Glæde; thi hvor Ulve Ulven æde, er der ingen synlig Grund just for Lammet til at Græde.

Men lad andre sætte Prikken over Verdenspolitikken, naar vi dér har leget med, blev vi altid ladt i Stikken.

Nej, Programmet, som er vort, er kun jævnt og hjemmegjort, hentet—ej fra Lærestole, men fra Livets haarde Skole.

Vi har læst det i dit Øje, stakkels fattigklædte Mor, naar du ved det grove Bord lappede vor Barnetrøje— set det i dit Alvorsblik, Far, naar du kom hjem fra Mosen, lændekrum med Dynd paa Hosen, brudt af tusind Spadestik. Kravet var de simple Ord: *Ret til Stemme, Ret til Jord!* Ingen Greve er

saa stor, at han kan os Vejen spærre; thi det kan end ej Vorherre, om han vil,—hvad *Skjælme* tror. Slaa da Fylking om jer Sag! Lad dem ej jer Ret fornærme! Langt fra Døgnets Gøgl og Bærme, midt i Støj og Stempelslag skal I finde Kampens Flag gjemt i Arbejdsblusens Ærme!

Sjørup. 27/7 1906.

HJEMME.

Det lærte en Sanger paa Modgangens Sø:
Der skal *to* til at leve, kun *een* til at Dø.

Der er saa stille i Huset, for nys gik Natten Forbi; en Flue brummer i Kruset, og Uhret paa Væggen slaar ti.

Jeg sidder og tumler med Tanker, som Dagen nægtede Form; det skygger fra Vildvinsranker, paa Ruden kryber en Orm.

Fjernt tripper det nede i Stuen; det er min Elskte, min Skat, der løfter de Kjedler af Gruen og sætter i Orden til nat.

Hun bærer ind fra Altanen Geranien gylden og varm; som Børn i Slummer saa hælder de Kronerne mod hendes Barm.

Da knirker der stille ved Karmen; ind vælder saa frisk en Luft; *hun* kommer og klapper mig Armen, jeg kjender Geraniens Duft.

Hvor Tanken og Rimet ej dækker Papirets ventende Blad, en dugget Reséda hun lægger og smiler skalkagtigt og glad.

Hun svøber min Lok om sin Finger og nærmer sin dunede Kind; hun peger mod Ormen, der svinger som jeg i sit selvgjorte Spind.

Med Lempe, og Tanden i Læben hun fjærner den frygtede Pen og skrider nu, kjækt i sin Stræben, imod sin afvæbnede Ven.

Hun taler om Maane bag Skove og trækker Gardinerne til, saa hvisker hun: "Nu skal vi sove!" Jeg svarer: "Ske som *du* vil!"

Leith 5/10 1906.

ROBERT BURNS.

Ved Skotlands gamle Eg dit Hors du bandt, imens du lyttede til Bækkens Tone; du *aanded* Sang, hvert Digt en Diamant, der overfunkled dem i Stuarts Krone.

Som fattig Tolder lod dit Folk dig dø, dets største Hjerte, sønderbrudt og ene; længst slog dog Folkekulden om til Tø; nu faar du Statuer paa høje Stene.

Martyrens Lod den samme alle Vegne! Imens han leved, slog man ham med Sten; men naar hans Hænder slapt i Døden segne, man gjør Mirakler med hans Dødningben.

Leith 25/9 1906.

PAA LOCHLEA.

Her har han gaaet den ranke Mand bag Harv og Plov i al Slags Vejr og digtet om det skotske Land og gjort det for al Verden kjær.

Her har han traadt sin Rytmes Takt med Mulden om sin tunge Sko og følt den første Elskovs Magt i Dansen paa en stampet Lo.

Her spired dette hvasse Vid, der satte mangan Hykler mat, mens selv han drev med Ko og Kid; og Regnen drypped fra hans Hat.

Her har han smagt al Armods Tort, følt Kløften mellem Rang og Aand og set en elsket Far gaa bort med Rykkerbreve ved sin Haand.

O, Skotlands Lorder viden kjendt,
lad Skammen skrive paa jer Ryg:
En Aand kom til jer himmelsendt,
Nationen lod den tærske Byg!

12/10 1906.

I BURNS FØDEHJEM.

Jeg har gaaet i gyldne Slotte, staaet i høje Kathedrales, men dit Hjem, du store Skotte, dybere til Sindet taler.

Her sprang Folkesangen klinger frem af Skotlands Grund og Stene, munter som Forellen springer under Flodens Askegrene.

Byd en Skotte hundred Borge for den ene Bondehytte, og han svarer dig med Stolthed: "Ej for tusind vil jeg bytte!"

15/10 1906.

ENDNU ET BITTE NYK.

Han Ole bor paa Heden med Sand og Ahl forneden, med Rugen svang og sveden og Spergelhøst for Byg. Ved Sliddet tungt og treven med Spaden og med Greben er Oles Mundheld bleven: "*Endnu* et bitte Nyk!"

Gaar Stud i Staa for Ploven, og ømmer den paa Kloven, mens Kragen tyr mod Skoven, og Solen gaar i Syk,— er Barnet lagt til Pudens, blev Praasen tændt bag Ruden, det lyder *end* til Studen: "*Endnu* et bitte Nyk!"

Og Kvinden ved hans Side fik ogsaa tit at vide, hvor Solens Brand kan svide en gammel kroget Ryg; man hører Hakkers Klinge, men Knurren hører ingen, de enes godt om Tingen: "*Endnu* et bitte Nyk!"

Og Sumpens Siv fortrækker, og Vidjen Vaaben strækker, hvor Ole Ahlen brækker med Staalets plumpe Pløk; og Hønen gaar og skralder, og Studen næsten falder, mens Oles Stemme kalder: "*Endnu* et bitte Nyk!"

O, I som bo og bygge i tavse Bøges Skygge og føle jer saa trygge mod Hedemandens Tryk, husk paa, at Fædrelandet, at *Danmark* blev et andet paa Mulden som paa Sandet ved slige bitte Nyk.

Vort Land skal gro og grønnes, dets hvide Kyst forskjønnes, selv Lyngens Søn skal lønnes for tusind tunge Ryk, blot længe det maa lyde fra By- som Landsbygyde, fra Øbo som fra Jyde: "*Endnu* et bitte Nyk!"

Novbr. 1906.

I DEN GULE LUPIN.

MARKEDSVISE.

Jørgine var en Pige alt udaf Bondestand; hos Bitte Jens i Traanum der tjente hun forsand. Hun klædte sig en Søndag sent i Tyl og Mouselin og satte sig i Kanten af den gule Lupin.

Det var alt ved de Tider, da Katten lister hjem og slikker sine Poter, mens Natten bryder frem; men Soren stod der søndenomm', hvor Kløvren er saa fin; saa fik *han* ogsaa Higen mod den gule Lupin.

Han bad om hendes "lille Haand", mens grumme skjævt han lo, hun rakte tvende, skjønt de var ret store begge to; saa bad han om et Kys og fik gelik et halvt Dusin; thi gavmild er du, Kvinde, i den gule Lupin.

Saa tog han Pigens Haand og Mund og hendes bange Barm; han krysted Nakkens brune Rund, saa Hjærtet slog Allarm. Saa tog han, hvad der ellers var i Tyl og Mouselin, mens Ørentvister sværmed om den gule Lupin.

Men da Jørgine vaagned, da var hun bleven kold; den frække Soren havde forlængst sagt Gud i Vold. Og Maanen keg saa spørgende paa Knæ og Skjørtelin, og Duggen drap saa sørgende fra gule Lupin.

Saa blev hun først forkjølet og siden—meget mer; det *er* jo at beklage, men slige Fejler sker, saa længe Piger sætter sig i Tyl og Mouselin hos falske Mænd som Soren i den gule Lupin.

Sjørup 29/11 1906.

TELEGRAFEN PAA HEDEN.

Hvor Agrene slipper og Lyngen begynder og Heden for Alvor ta'r fat, der bor den Slider Jens Sivkjær med Kone og Ko og Kat.

Og Hytten er gammel og Koen er mager, thi smaat det skjæpper paa Lo, og kommer der Regn af Søndvesten, det drypper om Kat og Ko.

Rævlingriset om Hytten kravler og Ulvefoden gjør Slyng. Da drager de Telegrafhen over den vilde Lyng.

Hvor pibende Pors alene sang om Høst for den ensomme Sjæl, dér staar nu ved Hyttens bugede Gavl en klokke-tonende Pæl.

Jens, som tænker hvor andre taler, han ønsked sig tit en Avis; men først maatte Trine ha' Væven hjem, saa maate der spares til Gris.

Saa fik han saa langt til Verden, kom udenfor Rygte og Ry; nu er det som denne tonende Traad har knyttet en Stræng paany.

Jens Sivkjærs Hytte har intet Læ af Pil og vuggende Hyld, og derfor lyder en Høstnats Regn saa øde mod Væg og Syld.

Og Traaden farer med ondt og godt, med Sejre og blodige Slag, men éns gaar Plejlen paa Hyttens Lo, og éns det drypper fra Tag.

De store Ting, som i Verden hænder, Jens Sivkjær aner dem ej; de glimter forbi hans Tærskelfjæl paa deres Tusindmils-Vej.

Men svøber Vinden om Tørvestak, mens Klyder trækker fra Nord, og toner Traaden i Natten som hylende Aanders Kor.

Da hænder det, Jens han vaagner, rejser sig halvt og funderer, hvisker vendt mod den tonende Stang: "Hør, hvor de telegraferer!"

Jenle 22/8 1907.

JAGTAFLYSNING.

Nu ages langsomt hjem det gule Korn, og Jæg'ren støver af sit Krudehorn; paa Turnipsmarken mellem Brak og Sæd der sidder Haren vejrende og ræd; thi den har hørt det vilde Varselsbud, der hedder Jagtsæsonens første Skud.

Jeg lider ej det fejge, skumle Knald, der bringer fattigt Dyr til Død og Fald; og derfor raaber jeg til Jenles Harer: Bliv smukt hos mig, her lurer ingen Farer! Blot I paa eders lange, laadne Bagben kan naa *min* Skjelgrøft bag de røde Tagsten, da skal I gaa paa Jenles Kløvermark saa trygt som hist engang i Noæ Ark!

—Du lille Hare paa den bløde Fod, du tog vel aldrig Præmie for Mod; du vælger Flugt, hvor Kampen ej er lige; det gjør selv Jæg'ren i Alverdens Krige. Naa, lad dem skjælde dig for hvad de vil, du hører dog det danske Landskab til.

Her glæded du mig mangen Morgenstund, naar Bølgens Skvulp gik blødt om Vigens Rund, og Anden dykked ned til Fjordens Bund for Motorbaadens fjerne Skruelarm; da stod du som en Stribe for min Karm! En mørkgrøn Sti du gjennem Duggen drog, den vaade Kløver dig om Øret slog, en daglys Stemning jog med dig forbi. Fra dine Poter stænker Poesi!

Thi lyses herved Fred om dig og dine!
Her skal ej Haglen dig om Øret hvine.
Du muntre Løber for min Gud: Naturen,
jeg vil ej se *dit* Blod i Agerfuren,

jeg vil ej finde dig i Haslens Læ med Laaret knust, med overskudte Knæ. Spring du som hidtil over Jenles Banker saa Fri, saa glad som mine egne Tanker!

Naa, denne lange Harepoesi for Høstens Aasyn konkluderer i, at kommer her en Mand med Bøss' og Taske, han skal gesvindt med mig til Fogden traske! Om Søndagsjæger eller Hverdags-Skyder han rammes her af Lovens: "Jeg forbyder!"

Jenle 29/8 1907.

AN WOLLES DRENG.

Mi Søn er bette Pej'r, og a haar jo kuns den j'en,
og da han bløw en niaars Pold, han maatt jo ud aa t'jen,
han blyver tøl te Pej'ersdaa, om Gud vil vær ham gue,
og atter æ Aalder maa en sej, æ Knæjt æ knøv og stue.
Pej'r er ingen kjelle Dreng,
nej, saamøj en hwelle Dreng!"
saa An Wolle,
"der rend aalle
Maag te Hjord
mell æ Gord!

Tho snaar får Daa er po æ Sky, og Sejl er po æ Møll,
han maa jo op, æ bette Kaal, og ue *med* æ Køll.
Dem rig dje Bøn ka sajtens sow, for dem staar aalt tered,
men fatte Baan maa tidle op aa strid for Fød og Kled.
Pej'r faar helsen lær aa rend,
fræ æ Mues til Awers-End,
lisse sore,
øwer Bore,
gjemmel Saând;
hwelle Baan!

Nær Atteror den buser ind med Wand imell æ Knold,
ka en Par bette naagen Færr ja wal blyw wod og kold;

men hwa, Worherr han hjælper wal, saa han ka sto æ ue,
den villest Ar, en Baan ka fo, det *er* en gue Natue.

Pejr er ingen Frøssenpind,
han gaar glaa mod Vejr og Vind,
om det hwistler
mell æ Tistler
wârr og wârr
laangs æ Kjâr.

Ja, no po Sønde trowr a da, æ bette Knæjt faar fri,
saa skuld do rele komm herom og faa æ Klør aa si;
saa kan do sej mæ, om do tyggs, han blywer bovn og stue;
a trowr da nok, saavidt a sir, han slæjter *po* æ Mue.

No skal *a* skam hen aa baag;
tho han skuld wal haa en Kaag,
fâr han drawer
øwer æ Awer
væk ijen,
bette Swen!

Her sejjer a en jenle Kwind' saa manne ødlet Daw;
men no te Vinter ska han hjem, sku a saa sejj aa klaw!
Ja, saa ska han jo røjt æ Kow og helsen go te Præjst;
a *er* da rele vis epo, *han* sworer mell de bejst.

Pejr er ingen kjelle Dreng,
nej saamøj en hwelle Dreng!"
saa An Wolle,
"han vil aalle
blyw hans Mue
ant end gue."

Septbr. 1907.

[Footnote: *Kuen*, Kone; *læ sæ*, lade sig; *træj*, træde; *blyw*, blive; *den jen*, den ene; *Pold*, Polde, lille Fyr (anvendes hyppigst om Grise); *tøl*, tolv Aar; *Pejersdaa*, Peders Dag; *gue*, god; *knøw og stue*, smuk og stor; *kjelle*, forvænt og balstyrig; *hwelle*, dygtig; *Maag te Hjord*, Mage til Hyrde; *æ Gord*, Gaardene; *ue med æ Køll*, ud med Køllen (for at flytte Kreaturerne); *fræ æ Mues til Awers-End*, fra Mosen til Agerens Ende; *lisse sore*, hvert Øjeblik; *Bore*, Nyagre; *Saând*, Sand; *Atteror*, Efteraar; *buser ind*, om Vejret, der kommer med Kraft; *med Wand imell æ Knold*, med vand mellem Knoldene (nemlig i Kjærene); *naagen Færr*, nøgne Fødder; *wod*, vaade; *sto æ ue*, staa det igjennem; *den villest Ar*, den bedste Arv; *glaa*, glad; *rele*, rigtignok; *tyggs*, synes; *bovn og stue*, smuk og stor; *æ Mue*, Moderen; *haa en Kaag*, ha en Kage; *drawer*, drager; *æ Awer*, Agrene; *bitte Swen*, lille Fyr; *sejjer*, sidder; *manne ødlet Daw*, mange kjedsommelige Dage; *røjt*, røgte; *ant end gue*, andet end god.]

DEN FATTIGES BLAD.

Jeg ønsker dig Lykke paa Rejsen du Pode ved Langsøens Bred, hvor Granens fornemme Knejsen forraader Jærn i dens Ved.

Jeg ønsker dig fnysende Fjender; thi har du af dem en Skok (jeg taler om Ting, som jeg kjender!), da kommer *Vennerne* nok.

Søg ind ad de lave Døre og op under Kvistkamrets Spær, og kast paa de nøgne Vægge et lille legende Skjær.

Hav Øjet paa Gydernes Stakler, bær Blomst til den syges Seng, og glem ham ikke, den lille forpjuskede Hyrdedreng.

Der sidder i Udmarkens Øde saa fjern fra den alfare Vej en Hob, saa maa betle sig Føde; jeg ved, at de venter paa dig.

Og andre du træffer paa Kjæret saa langt fra den banede Sti; de titter saa rædde i Vejret, naar nogen

gaar dem forbi.

Og Plejebarnet der ledes til Piskningens blødende Ve, mens Fadervoret det bedes de hellige tre Gange tre—

Du skaane ej Børnenes Bødler! Du piske dem med Skorpion, om Lovens snirklede Tødler voterer _syv_dobbelt Pension!

Paa Herregaardsmarken du standse en Æsel i Snore og Frak, hvis Stok en Polsk monne danse paa Ryggen af en Polak!

Og alle de blege, der aander i Støv af Fabrikernes Malm, og gamle Forsømte, der vaander sig rundt paa Kommunernes Halm—

Og Tyendekamrenes Mørke med Skimmel som Smykke paa Væg, der suger den tjenendes Styrke og gi'r ham en Baas mellem Kvæg—

Og Teglværkets lerede Trældom, *saa* gammel og næsten *saa* grum, som dengang Gud Herren i Gosen over Teglfabrikanten holdt Dom—

Og Væverskens Kamp med Maskinen, der krummer sin snigende Arm, imens den—til Staaltænders Hvinen voldtager den hostende Barm—

—Ja! Ja! Du skal finde dem alle og yde dem broderlig Trøst og være for Samfundets Øre en streng, udskammende Røst.

Men har du bragt *Haanden* af Klemme til *Kroppenes* Glæde og Gavn, vi venter, du rejser din Stemme for *Sjælens* sukkende Savn.

Løft Faklen mod Loftets Fjæle derinde i Smaamandens Hjem, saa alle Skyggerne stjæle sig bort til Helvedes Gjem!

Giv aldrig Pardon til det onde, der æder som Trøsk i Træ; da sænke deri din Sonde og bryde det over dit Knæ!

Du være den fattiges Værner, du være den riges Ris! Da faar du ej Ordner og Stjærner, men bævende Læbers Pris.

10/9 1907.

PÆ' SIVENSAK.

Med Pølseryg og Istervom og Nakken stiv og Armen lagt i Bugt omkring et Jerseyliv, med Merskumspiben næsten til hans Kalveknær, saa vralter frem Pæ' Sivensak, som danser der.

Saa værdig han røgter sin Polkerer-Dont, som dansed han paa Toften med sin Rugstak rundt; se Sveden, hvor den drypper paa hans Støvlelæ'r! Javist er det Pæ' Sivensak, som danser der.

Ved Væggen sidder hviskende hans Slægt paa Rad, mens Gulvet gynger bange for hans Hartkorns-Trad, og Dansens Takter mases af hans Indad-Tæ'r og drejer med Pæ' Sivensak, som danser dér.

Hans Skuldervrik, hans Nakkefold, hans Mund saa sur, hans hovne Blik, hans Knappers Sølv, hans Tokas-Uhr, det ringler, og det raaber højt til en og hver: "Se, det er nu Pæ' Sivensak, som danser her!"

Men inderst sidder Svimlen i hans Hjerneknog og klaprer som med jærnbeflagne Kistelaag; hans Øjne staar som Tudsens under Tordenvejr: "Gud naade mig, Pæ' Sivensak, som danser her!"

En Skrædder sad i Krogen bag en Skjørtebræm, og stak han under dansen brat en Klumpfod frem; og Folk sig rakte højt paa deres Støvletæ'r: "Ih, Kors! det var Pæ' Sivensak, som trimled dér!"

14/9 1907.

JEG GIK MIG UD.

Jeg gik mig ud at vandre for Grædefred at faa saa fjern fra alle andre, som ogsaa græde maa.

Jeg skræmtes af en Stemme og fandt en lille Bæk, som ikke vilde skræmme, men bare vilde væk.

Knap hørte jeg dens Syngen, min muntre Barndomsven, før Graad og Hjertetyngen var stille vejret hen.

Ømt bad jeg Bækken vente en ringe Dugfaldsstund; et Kys jeg vilde hente fra dens jublende Mund.

Men før jeg mærked Duggen igjennem mine Knæ, jeg hørte Bækkens Klukken nu bag det næste Træ.

Paa al min Bøn og Klage kun samme Svar: "Gaa hjem! Thi *du* kan gaa tilbage, men *jeg* kan kun gaa frem!"

Saa sang hun, Engens Datter, og svandt bag Svingelgræs. Det lød som Pigelatter i Havrens sidste Læs.

14/9 1907.

BOSSEN.

Din Randsel er lappet og graa, Farlil, og Sjappet gaar ind til din Taa, Farlil. I Sølen du sætter din Saal, Farlil, men hvor har du sat dig dit Maal, Farlil?

Du hutler og "fægter" dig frem, Farlil, men fægter dig vanskelig hjem, Farlil, og Tørsten forfølger din Sjæl, Farlil, som Skyggen din skjævtraadte Hæl, Farlil.

I Regn var du aldrig en Helt, Farlil, med Himlen Som Tag og som Telt, Farlil; men tørres af Solen din Sok, Farlil, da svipper du glad med din Stok, Farlil.

Og jages du væk fra din Kro, Farlil, du slænger dig under en Bro, Farlil; der klukker Aaen saa godt, Farlil, men Lejet er lovlig vaadt, Farlil.

Saa glider du gennem vort Land, Farlil, langs Lovens vovede Rand, Farlil; fra Skæbnen faldt mangt et Skrup, Farlil, og Fogden gav ogsaa sit Skub, Farlil.

Som ormstukken Frugt du Faldt, Farlil, din Jordmor blev aldrig betalt, Farlil, og gled du en Dag paa din Vej, Farlil, mon nogen vil Spørge om dig, Farlil?

—Vel er du en Gast og en Strik, Farlil, men jeg har set i dit Blik, Farlil; dér sidder en Fange i Bolt, Farlil; han har det saa trist og saa koldt, Farlil.

Den Fange bag Øjnenes Glug, Farlil, jeg selv har mærket hans Suk, Farlil; og naar han hulker i mig, Farlil, da bøjes min Skulder mod dig, Farlil.

16/9 1907.

KOMMER I SNART!

Raabet stiger i Morg'nens Skjær: Kommer I snart! jager som Blæst om Sig og Kjær, hvisker ved Ruden, hvor Pilen læ'r: Kommer I snart, I Husmænd!

Tiden ruller med store Ting; —kommer i snart!— tungt dog drejer dens Hjul omkring; I kan øge dets træge Sving; —kommer I snart, I Husmænd!

Aaget bøjed jer Far og Mor —kommer I snart!— knuger jer selv, jert Barn, jer Bror, venter paa

Vuggens spæde Nor —kommer I snart, I Husmænd!

Landet lyser af Korn og Kvæg —kommer I snart!— *Eders* Kvinde bag klinet Væg maler Geden med striden Skæg —kommer I snart, I Husmænd!

Dovne sugede Jordens Marv, —kommer I snart!— Tusind Tønder til Taabers Tarv! Hvad *de* vraged, blev eders Arv; —kommer I snart, I Husmænd!

Neg I sanked til andres Lad —kommer I snart!— søbed som Tak for Svedens Bad Trællens Æde af Hundens Fad —kommer I snart, I Husmænd!

Staa ej bundne jer Bødler bi! —kommer I Snart!— grib jer Spade og hug jer Fri! I er tusind, hvor de er ti! —kommer I snart, I Husmænd!

Jenle. 20/9 1907.

TYENDESANG.

Her kommer fra Dybet den mørke Armé og fordrer af Verden et Svar; skjønt Dagingens Glimt i vor dryppende Le er al den Fane vi har, vi vover en Kamp for vor nedtraadte Ret og løfter i Vejret paa Skjændselens Bræt den Tusindaars-Lænke, vi bar.

Vi ejer paa Jorden knap Trævl eller Traad, kun denne vor skorpede Haand; til Menneskekaar fik vi kummerligt Raad, i Ørkner vandred vor Aand. Du Herre, som højt gjennem Samfundet red hen over de Rygge, du trykkede ned, nu smyger vi af dine Baand!

Vi harved din Ager, vi skar dine Neg, vi strigled din blommede Hest, vi lytted bag Stalden til Rotternes Leg, naar selv du gik pyntet til Fest. Du drømte paa Bolstre, vi slumred paa Halm, hvor Dyret er Nabo, og Luften er kvalm, og Svindsoten kommer som Gjæst.

Vel er vi en kuet og slidende Hob, kun Trælle i Velstandens Gaard, i Samfundets Aske en nedtrykket Job, der skraber sin Byld med et Skaar; snart Svinger for Ruden dog Opgjørets Lyn, se op, Kammerater, det lysner i Sky'n, Befrielsens Malmklokke slaar!

Vi raaber det ind gjennem Luge og Lo, hvor dundrende plejlene gaar: kom frem af jert stinkende Staldkammer-Bo, se ud fra de hældende Vraa'r! For Fronten Reveillen nu Løfter sin Klang, lad Mismodet synke, nyn med paa vor Sang, *jer* Daging paa Ruderne staar.

Ja, slip hvad der trykker paa Skulder og Sind, og sving imod Lyset din Hat! Endnu har du Ungdommens Rødme paa Kind og Rester af Letsindets Skat. —Da pløjer vi muntre vort bølgende Land, naar først vi har Friet vor kuede Stand fra Tusindaars-Trældommens Nat.

1/10 1907.

Æ GAMMEL SNEJKER.

Der gor en Mand mell Grønning-Knold —vi letter po wor Hat— hans Mind vil Salling læng behold, — den letter po si Hat. Æ Blæst ka flyw, æ Storm ka bus, det rokker ett den Snejkers Hus, men letter po wor Hat.—

Han er lidt rynked i æ Bark, —vi letter po wor Hat— men inderst ind en hwelle Knark, —vi letter po ver Hat; og stil ham mud en Timmerdyng, da ka do trow, hans Yws ka syng. —a letter po mi Hat!

Han haader Brændvin som æ Dæwl —a letter po mi Hat— og saa do ham handtir en Hæwl, *do* letted po di Hat.— Æ Sommerdaw han haar æ trunt, ved Vintertid da gor han rundt og letter po hans Har.

For hwer en Knot, for hwer en Knast, der stented mud hans Hat, for hwer den Diel, han haar slaan fast, vi letter po wor Hat Wor Tap ska dripp, wor Øl ska skyll! A trowr saagi hans gammel Møll no letter

po si Hat.

Her staar vi i den Snejkers Stow og letter po wor Hat, ja for ham sjel og for hans Frow vi letter po wor Hat; for aall de Daw og aall de Or, der glaadle kam og laangle gor, vi Letter Po wor Hat.

Okt. 1907.

[Footnote: *bus*, jage hæftig af Sted; *Snejker*, er baade Snedker og Tømrer; *hwelle*, dygtig; *Timmerdyng*, Tømmerstabel; *Yws*, Økse; *Hæwl*, Høvl; *trunt*, travlt; *Knot*, Ujævnhed; *stented*, fór imod; *slaan*, slaadet; *Or*, Aar; *glaadle*, med Glæde.]

EN MINDESTEN.

PAA MIN FØDEGAARDS MARK.

Her vendte Far sin Plov, aa, saa mangen, mangen Gang, naar Graalærken højt over Sandmarken sang. Her gik min stille Mor i sin grove graa Kjol og saa med tynget Blik mod den synkende Sol. Thi satte eders Søn denne liden graa Sten til Minde om en Færd, der som Duggen var ren.

28/2 1908.

MAJSOL.

Solen ler saa godt og mildt,
den stryger Sæden frem,
lokker ud den lyse Filt
om Bøgebladets Bræm—
Sydsol og Østsol og Solen af Nordvest;
men Solen i din egen Sjæl den ler dog allerbedst.

Solen duner Knøsens Kind,
gi'r Rugen blanke Knæ,
varmer Lammets myge Skind
i Digets Søndelæ—
Sydsol og Østsol og Solen af Nordvest;
men Solen over Hjemmets Dør gaar brave Hjærter næst.

Solen er saa elskovsfuld,
den favner Jorden bred,
kysser Lærkens spæde kuld,
saa Duggen triller ned—
Sydsol og Østsol og Solen af Nordvest;
men Sol paa Minders Myggesværme gav mangen Drøm sin Rest.

Solen tænder Blomsterblus,
hvor Engen før var graa,
Iris og Ranunkulus
og Brudelys ved Aa—
Sydsol og Østsol og Solen af Nordvest;
men Solen ved en Brudgoms Barm hun skjænker skjønnest Fest.

14/5 1908.

HØG OVER HØG.

Nypudset i Solen sad munter en Myg; frem mased en Skarnbasse kluntet og tyk; og Myggen, som sad der saa rent og saa rart, blev væltet i Gruset ved Langtrynens Fart, —for han havde Hast— saa Myggens Nakkeben sitrende brast.

Skarnbassen fremstenter paa stræbende Ben og kratter med Kloen i Støv og i Sten; frem stormer Cyklisten i rygende Sved; han henter den arme, han hjuler den ned; for han havde Hast; dens pansrede Indvolde boblende brast.

Cyklisten slaar Sløjfer om Gaarde og By; da driver imod ham en ravn sort Sky: Lyntungen udstrækkes saa lang og saa gul; to spaltede Pæle slaar Kors for hans Hjul; det Lyn havde Hast! Blandt Ting af Værdier en Hjerneskal brast.

9/6 1908.

HJEM FRÆ PLOWGILD.

Se, Slidder og Sladder er der nok, der vil før, og Løwn og Komeddi ka en sajt faa aa hør, men hvis I vil lyd te forstandig Taal, saa skal a hwerken dejt heller praal men baare betrow jer en mærkele Spel, der justemint er passired mæ sjæl; og det a fortæler jer, det ska sgi særd, for *det* er saa sikker, som a sejer hêr:

Naa, det var en silde Avtenstaan med ingen Stjanner og ledtle Maan; det war søen omkring ved Sehansdastid, æ Byg war lig betint paa aa skrid, æ Hawer det samm, men *det* vild bi og si, hwad æ Byg fæk lawed istand, og om ett Worherr sku send en Taar Wand.

Det war lig under Minnet, om no a ka how; der var Lys i Gammel Jehanneses Stow; a haaj wot oppe te Ywers aa plow; nu træn a saa Fandens haadt te aa sow, det war knap, en kund hold æ Brikker opp; jaja, vi *haaj* jo faat en Pa Kopp, —æ Kaal fæ jæn, fâr han, æ Pløg, kjor hjem te Kaaren med Vovn og Øg.—

A gik saa fredle, som Folk ka go; a fomlt i æ Lomm, om a haaj mi Skro; a war ett saa fuld, a ku stywle sto, saa læng da a kund ta Støtt ved æ Dig! A gik og summed paa manne Slavs Lig,

a tint paa æ Hos, der snaar sku fuel, paa bette Jens, der imaaen skuld i Skuel, paa hwad en haaj handelt, og hwad en haaj snødt, det sidst skuld en inden si Død ha fortrødt.

Og a tint paa Kaaren, der lo derhjemm og sejtens hwerken ku dums heller dremm, fordet te æ Stoder gik her og vrødt; for nær a er søen saa pasle fuld, saa haar a aaltid en Hjat af Guld. Naa, a bløw ved aa stummel astej; a holdt mæ det bejst a kund o æ Vej, indte a nowed Kræn Søndergaards Vrej.

Der war æ, som nøj haaj gin mæ en Pót; og kjek! bløw aalt saa kwollendes swot som mødt o æ Lowt, nær hwer Log er lot; og lig som en rædle Hund to po jestejes hesøwer vejsten æ O, der er nøj, der vil list en Løkk om mi Fud og ryw mæ baglænds om o æ Jurd: og no ka I flir, og no ka I snakk— men her begynd mi Gummer aa hakk, for a hører en Stemm, og det war den Slæmm, der trimmelt To øwer Kistel-Bakk.

—Gud spaar jen evig for aal Ting ûnd, hwad enten det saa ska mød Præjst heller Bûnd!

—Saasnaar a ku mærk, te hwad Sid det vild raw, a fæk mi Kjep flytt øwer i mi Kaw; det sled i mi Bowser, det røw i mi Maw; saa ræj haar a aalle wot i mi Daw!

A rend, og a fild, og a fild og a rend; a tøtt, a maatt vær ved *Verdens* End, men bejje mi Træsko stod faast i æ Saând, den jen kam aalle forbi den aan.

A lo ad æ Jurd som en vælted Skru, mi Kjep en bette Graan vejsten mi Lu. A tint o manne kristele Urd, som a haar lær af mi Faar og mi Mue; a prøved føst aa løs fræ æ Burd, men mi Howkommels haar alle wot gue, og det, a fæk saå, war nø fuldajte Slurd.

A lowed Worherr, om han kjend mæ nø Raa, aa tejn mæ te Aalters imaaen den Daa: den fatte Ma Sah sku faa en Skipp maalt, og Bette Drejs en Stykk aa æ Gaalt. —Gud naad mæ— a fæk æ saa naple holdt!

Det bløw mæ helsen en stywle Bied; æ Bjenn vild op, men æ Hued vild nied. A to i æ Lyng og stinned mi Nakk, men a ku hwerken flick heller flakk, a tøtt, det gi rundt med æ hile Bakk; æ stur Kaphyw war saat po en Bor; æ Hywl rend rundt, og æ Dæwl han kjor!

Hwad sin der passired, ka Kaaren sgi how; a fand mæ tesengs i wor pænest Stow, saa syg, te a hwerken ku drewl heller drow, og Kaaren war værkle, og a maatt low, te hwis a mie to te Ywers aa plow, a aalle vild legg mæ ved *Kistel* aa sow.

11/6 1908.

[Footnote: *Torren*, Torden; *opô*, paa: *Skjek*, Skjæg; *æ O*, Aaen; *æ Togger*, Fiskevaad; *Slidder*, Sludder; *Komeddi*, Opdigt; *særd*, sæde, passe; *skrid*, bryde gennem skederne; *Minnnet*, Midnat; *Ywers*, Ivers; *træn*, trængte; *æ Brikker*, Øjnene, Gluggerne; *en Pa Kopp*, et Par Kaffeknægte; *æ Pløg*, Pløgen, slusket Mandfolk; *Kaaren*, Karen; *fredle*, fredelig; *fomlt*, følte efter; *stywle*, saa meget vel; *summed paa*, overvejede; *manne slavs lig*, allehaande Ting; *tint*, tænkte; *Hos*, Følhoppe; *fuel*, fole; *fortrødt*, fortrudt; *dums heller dremm*, smaasove eller drømme; *æ Stoder*, Stodderen, hendes Mand; *vrødt*, rodede; *pasle*, tilpas; *Hjat*, Hjærte; *stummel*, snuble; *o æ Vej*, paa Vejen; *nowed*, naaed; *Vrej*, Sving; *en Pót*, et let Stød; *kjek!*, en-to-tre!; *mødt o æ Lowt*, midt paa Loftet; *hwer Log er lot*, hver Luge er lukket; *rædle*, fæl; *to po*, tog paa, gav Hals; *jestejes*, et eller andet Sted; *hesøwer*, histovre; *æ O*, Aaen; *Furd*, Fod; *flir*, grine i Skjægget; *trimmelt To*, trimlet Taa, slog Kulbøtter; *ûnd*, ondt; *Buend*, Bonde; *raw*, hælde; *mi Kaw*, Kejthaand, venstre Haand; *wot*, wæret; *fid*, faldt; *a tøtt*, det forekom mig; *Saând*, Sand; *lo ad æ Jurd*, laa langs med Jorden; *Skru*, Tørveskrue; *en bette Graan*, en lille Smule; *Lu*, Hue; *naple*, knap nok; *en stywle Bied*, et haardt Stykke Arbejde; *stinned*, gjorde stiv; *hwerken flick heller flak*, ikke komme ud af Stedet; *en Bor*, en Hjulbør; *kjor*, kjørte; *sin*, siden; *how*, huske; *drewl heller drow*, knap nok trække Vejret; *værkle*, vred og sur; *aa plow*, at pløje; *Kistel*, Hedebanke paa min Fars Mark.]

BJÆRGMANDS-SNAK.

VED EN MARKFEST PAA KAPHØJE 12. JULI 1908.

Midnat. En Snes Hyrdedrenge staar omkring Højen med tændte Fakler og raaber i takt:

"Bjærgmand, Bjærgmand, er du derind', kom ud med di' sytten Egepind'!"

En gammel sidskjægget *Bjergmand* skyder sig i Vejret fra Højens Top:

Aa, ti dog med den Skrigen, dumme Drenge! Hvi raaber I mig gamle Troid af Senge, nu Fæet gumler trygt i Bondens Gaard, og Midnatsklokken rundt i Hytter slaar. Hvi maa jeg ikke mer i Højen blive og slibe mine lange Flinteknive, med hvilke jeg skal Julegalten stikke og gjerne gad jer allesammen prikke, fordi I ej kan la en Stymper ligge.

Hvi raaber I om mine Egekjæppe! Jeg har jo ej saameget som en Skræppe; man tager fra mig alt, selv Stok og Sten, tilbage levnes nogle muldne Ben, som ingen Djævel gider mer annamme. Aa, kunde jeg med Flintøxen ramme hver Skjælm, der roder i mit gamle Hus og vælter Dyssens Stene, Sand og Grus i Haab om Fund af en Stump irret Guld; dog Gud Ske Lov, de mest faar Trynen fuld af Potteaske og Ligkistesmuld. Her kommer de med Skovl og Mergelpig og giver Højens Sider Stik paa Stik, og lytter til, om noget skulde klinge. Aa, det kan svie i min Bjærgmands-Bringe, saa jeg i Flinteflækker kunde springe.

—Engang de stødte Piggen i mit Laar; af Harme sprang der Gnister af mit Haar; min Kone holdt mig ved mit Skjæg saa længe. Jeg ellers havde langet dem en Flænge! Se, hvor mit gamle Oldtidshus er plyndret, hvert Jordskud rodet om, hver Kampsten søndret. De usle Rester, Pakket ikke tog, kan næppe dække mer mit gamle Skrog.

Her sidder jeg, naar Tordenregnen falder i Sommernætter paa mit Lyngtørvs-Hjald; mens Agerhønen ræd paa Kuldet kalder, jeg tæller Tiden mellem Lyn og Skrald, og slikker Luen lang om Lo Lade, jeg takker Thor for al den rare Skade.

Mest sidder jeg dog i den klamme Jord, hvor Lyngens Rødder frem af Væggen gror og sagte i mit side Skjæg sig snor; der kan i Fred man tænke sig tilbage til længst forsvundne, gamle, gamle Dage, da alle Høje var i god Behold, og man tog Hensyn til en agtet Troid, der leved end og spiste Ofrets Rest, da her

ved Højen første Gang stod Fest, og Blodet damped højt af slagtet Hest; ak, fire Tusind Aar det snart er siden! Som Karupaaens Vand saa skrider Tiden;— da var der Sumpe, hvor der nu er Gaard, og Ulv og Bjørn gik rundt, hvor nu staar Faar. Jeg har ej fra Historien min Viden, jeg følger helst min egen Almanak, i Lyngtavl tegnet over Kistelbak.

Men han, som her blev viet Højens Fredning, han var en modig, vild, skindskjortlet Hedning, der faldt i blodig Kamp, i Odins Dyst; jeg saa dem trække Pilen af hans Bryst. Hans Grav, hans Sværd, hans Guld det arved jeg. Hvor det er gjemt?—Det rager ikke dig!

Aa, det er længe, længe, længe siden; selv flyder jeg nu som et Vrag paa Tiden, fordømt til Marterbaalet af en Viden om det, som knap den Lærdes Gisning naar: Aatusinders mulmslørede: Igaar.

Dog hvorfor dvæle ved et falmet Minde? Langt hellere sin krumme Nakke stinde og rende Hornet ind saa dybt man kan i Nutidsdogmets dorske Præstemand.

Saa vil jeg da mit Skjæg paa Matten sprede og eders Tanker mod min Vaaning lede; thi ej blot Minder søger mig histnede, der kommer andre Gjæster til min Rede.

Muldvarpen stikker tidt sin kolde Snude med natlig Raslen mod min Jordtørvsrude; Skarnbassen løber her og tigger Snus, en Hestepære faar han i Kardus; ham kan man ikke ha i ord'nligt Hus; det Svin, han gaar med Skrotten fald af Lus!

Og Tudsen med de mange Vorter paa hun kommer kravlende paa slimet Taa ind ad min Dør, saa tit det blot kan gaa, og med et Svup hun sætter sig paa Bagen, saa vil hun gnubbes under Dobbelthagen; men er jeg kort for Ho'det, kan det hænde, hun faar et Troldspark i den bedste Ende. Klørattenbenet gaar her tit og pisker; den ynder godt, jeg sjælden tænder Lys. I Juninattens første Morgengys Firbenets Svans mig under Næsen visker. Og bag ved Ovnen i en rolig Krog jeg har min Skjødehund, den fede Snog; han ruger paa en Cyprianus-Bog, jeg fra en gammel Præst i Sevel stjal en Nat, han havde sig en Perial. En gammel Trolde han maatte sig jo kjede; om ikke han fandt paa lidt Spas dernede; jeg har den nysseligste Fuglerede med fire søde Hugormunger i, og naar man bare de smaa Puds vil drille, aa, saa kan deres smalle Tunger spille præcis som Brodden paa en tirret Bi.

Ak, de har kortet mig saa mangen Kvide! Jeg lærer jo de smaa den Kunst at bide paa rette Sted med Virkning og Forstand, saa ikke Biddet blir det bare Vand, men skjult og successive slaar sin Mand. Jeg holder Knoen hen, de styrter frem, de hugger til, min S'æl, med Fynd og Klem! Naar rigtig arrigt de med Halen svinger og falder an imod min lodne Finger, jeg ler, saa Højens Kampestene springer! Og har den Smaa saa gjort sit Svendestykke, jeg følger ham til Dørs med mit: Til Lykke!

Helhesten dumper tit min Dør forbi; for den Slags "fint Besøg" jeg helst er fri, han er en skumsk Person og gaar og rager i mange Ting, hvori jeg nødig tager. Han er en Krikke, Fanden engang sko'de, et Fjols, en Fæbas, uden Spor af Ho'de. Desuden er han ej af rigtig Trolde-slægt, Og derpaa maa der lægges megen Vægt.

Nej, saa er Lygtemanden noget andet; skjønt ogsaa hans Familieskab er blandet, en Friskfyr er han, det har tit jeg sandet; kun Skade, Manden stinker saa forbandet. Jeg ser ham færdes tit langs Karup Aa; han gaar, som med en Fjandbo-Donner paa, med Blus paa Lampen og med Lygten tændt han kredser om det vaade Element. En Hopsa danser han med Tørveskruen, og Pyttens Paderokker stryger Buen.

—I Daugbjergdaas der bor min Bedstefar, med ham jeg fik mig tit en Passiar. Naar alting tav, og Maanen hang saa klar, jeg satte mig saa tit paa Højen op, han sad alt bred og tung paa Daasens Top; hans Huekvast mig hilsed med et Nik, hans Pibe damped, Svaret kom og gik; alvorligt Lyngen nikked til vor Tale; Fjends Herreds lange, dybt nedskaarne Dale sig strakte lyttende i Altensvale; en Nøkkerøse rejste sig paa Taa, hvor Sivet stod og kjæmmed sine Smaa ved Bredden af en ensom Mølledam; de lurede, de Skjælmer, men fik Skam; den Bjergmandstale gik dem lidt for højt, af Meningen forstod de knap en Døjt. Det samme gjør vel I, saavidt jeg sér, nu skal jeg ikke sige meget mer.

O, Bedstefar han har slet ingen Nød, af Grøftermudder dejgner han sit Brød, og fra den gamle nære Hønenmose hans Kone henter Vand i sin Stunthose og holder til hans gamle Mimremund; kanske en Tudse ligger paa dens Bund, ah, det var Smaus! Ja, Bedstefar kan drikke, naar Tørsten tit maa mig i Struben stikke.

Vi Trolde kan som andre *sultne* blive; saa ta'r jeg én af mine Flinteknive og skjærer mig en lækker Graastensskive og smører Blevver paa; den Melmad er solid; man slikker Fingren efter sidste Bid.

Godnat, du gode gamle Aakjær By med dine Gaarde under Nattens Sky, dig vil jeg intet ondt, du gav mig Ly i Højen her. Men Kirken hist i Fly, der staar og knebrer med sit Klokkebly ved Aftentide som ved Morgengry, den sendte jeg en Gang en Mindesten, som dem man rejser over Kjæmpers Ben, jeg

slængte den i Luften med et Kast saa Neglene paa mine Fingre brast. Jeg siger jer, den Sten, den havde Hast! Men var det ikke ret en evig Skam, jeg sigted fejl, fik ej paa Taarnet Ram, til Bunds gik Stenen, plump! i Fleskidam.

Min Kone, som saa til,—hun er lidt hed, da Stenen rendte vild, hun blev saa vred, og hug mig her i Skjægget blindt og brat, som naar et Lyn slaar ned i Daugbjerg Krat. *Min* gik forkert—sligt virker altid klamt— men Mærens, kan I bande, *den* var ramt!

Farvel, nu skal man ned og pudse Svansen, om lidt saa ser I mig igjen—i Dansen. Jeg tager nogle med af mine smaa, som Pigerne kan ha' at slege paa.

Juni 1908.

MAAGEN.

Vær hilset du Maage ved Sallinglands Kyst, med Stormenes Stænk paa dit skumhvide Bryst, med Brændingens Tang om din buttede Taa— du Vejlernes Vægter, hvad vogter du paa?

Du lægger saa kjælent dit Hoved paa Sned; saa har du en Rede bag Rørholmens Bred; du næbber saa tænksomt dit dunede Skrud; saa venter du Unger, før Ugen gaar ud.

Og tripper de frem under Rørenes Skjæg med spæde smaa Spor over Vadernes Klæg, da dikker dit Hjærte af moderlig Lyst, da glimter din Vinge saa vidt under Kyst.

12/6 1908.

HØVL OG KNAST.

Høvlen gik!
galant! gelik!
saa Bænkens Planker sukked,
frem og frem
mod Brættets Bræm;
der stod en Knast og mukked:

"Jeg er fast,
for jeg er Knast,
mig tør du ikke bide,
jeg gir Skaar,
som stedse staar
i Æggens blanke Side!"

Høvlen bed;
den blev saa vred
ved disse Hovmods-Finter;
Jærnet klang,
og Planken sang,
og Knasten røg i Splinter!

14/6 1908.

OLE STAM.

Der stod en lille vred Mand, en tæt Mand, en bred Mand, der stod en lille vred Mand, og det var Ole Stam.

Han talte fra et Stenhæld om Lovbrud og Méngjæld, hans Tale klang som Stenmæld imod en Krigerhjælm:

"Der staar nu Svend blandt Standsmænd, blandt Kongsmænd og Klansmænd; men hvor er vore Landsmænd fra Bælt og Vesterhav?

Skal Retten krænges bagvendt, og Svig gaa som dagkjendt, staar Danmarks Gaard som tagbrændt, Ruin fra Aas til Syld.

Til Loven blir istandsat, er du Svend, en bandsat, og Krig og Tvedragt landsat saa langt vor Kyst har Næs.

Sligt raaber jeg mit Nej til, thi Valgfi og fejgt Spil det faar man aldrig mig til, det sværger Ole Stam."

Saa strøg han bredt sit Fuldskjæg, sprang tungt ned mod Muldvæg, mens Kongekaabens Guldlæg i gylden Harme skjälv.

Men Svend drog ud til Spærkryst, til Bloddaad i Nærdyst, kløv Danmarks Barm i Hærlyst; sandt spaa'de Ole Stam.

—Vi finder let en bred Mand, en glat Mand, en skred Mand, men giv os tit en *vred* Mand som denne Ole Stam.

Ja, var der altid Mænd til, der ej vil, hvad Svend vil, men lægger Ryg og Lænd til, naar Lvkkens Læs staar fast.

20/6 1908.

[Footnote: Om *Ole Stam* og hans Protest med Svend Grathes Kongevalg (1147), hvor Jyder og Fynboer holdtes udenfor, se Saxo Grammaticus' *Danmarks Krønike* (Winkel-Horns Oversættelse), Side 100.]

LOKESÆD.

Loke han saar,
Loke med Smil over Hederne gaar;
tror du, det bare er Dis eller Fam,
hvad han saa bredt over Sletterne slænger,
ser du da ikke, hvor Hyrde som Lam,
begge bag Busken med Ørerne hænger.

Loke han saar,
Loke med Smil over Vangene gaar,
Klinten rasler i Bondens Rug,
Sæd og Stængler faar rustne Stjerner.
Meldrøjeaxet med bulden Bug
lyser haansk over syge Kjærner.

Loke han saar,
Loke med Smil mellem Gaardene gaar;
Giften triller i Grisens Trug.
Løgner stenter mod Kirkens Ruder,
Ufred daler paa Disk og Dug,
Sot og Syge paa Vuggens Puder.

Loke han saar,
Loke med Smil gennem Thingene gaar;
mærked du, Husmand, lidt Lovklipperi,
fik du et Risp i dit Fattigmands-Øre,
da er det Lokesæden i Hi,

som nu har spiret bag "Udvalgets" Døre.

Loke han saar,
Loke med Smil gennem Domhuset gaar,
Retssværdet hænger med Rust i sit Ri,
Rigsæblet slet om Fortryktheden værner.
Lokefrøet blev Ormen deri,
huled det ind til de raslende Kjærner.

Loke han saar,
Loke med Smil gennem Tronsalen gaar;
se, hvor han tér sig med Titler og Tugt;
Ordener strør hen som Sukker og Fluer.
Hofmandens Ryg faar en spørgende Bugt,
Æsler af Faget bli'er blide som Buer.

Loke han saar,
Loke med Smil gennem Hjerterne gaar,
Smiger han drysser, hvor Ørene klør,
Rænker han rinker som Humle om Staver,
høster saa siden i blideste Bør
Fejghed i Skjæpper og Frafald i Traver.

Loke han sjaar,
Loke han slænger sin Sæd, hvor han gaar.
Vogt da paa Spiren i Sjælenes Bund,
værn om din Rankhed, dit mandigste Eje;
der hvor han møder en rankfødt og sund,
er der slængt Staal paa den Snigendes Veje.

23/6 1908

LØWN OG SAND.

Tho wal er a en simpels Mand, der haar kuns lidt aa fred; en Hus paa nable en Tønd Land, en Kow, en Kal, en Bed. Wor Brød er bar, wor Tilme tar, vi Folk ve'æ Uderand; te derfor vi er minder ward, er mie Løwn end sand.

Wal maa den Fatte ta hans Skrop, hwor Peng ka klaar det mjest, hwor den, de løwter høitest op, er den, der haar de flest. Ja, Peng ka laan den down en Pud og fyld en Fraadsers Spand, men te de ka gjør Mænd af Klud er mie Løwn end sand

A fraager ett den mindste Krumm om Guld og Grunkers Lyst, ett hwad du bærer i di Lomm, men nærer i di Bryst; staar der en Usling i di Hjat, en Dosker baag di Pand, da er di Peng, di Skat laant mie Løwn end sand.

Det war jo da en sølle Mand, hwor *saa* hans Taal haaj Vægt, der fræ hans Stud sku hint Forstand og fræ hans Hejst Respægt; fand han saa Vej te Kongens Burd, ja, sjel te fremmed Land, er al hans Tragten, Lyw og Urd møj mie Løwn end sand.

Og haar du wot en syndig Slog, mod Fattefolk en Hwal, æ Præjst vil rues dæ, for og baag, blot der betaales wal; men er æ nu ett mie end stræng, ja næjsten aa forband: Den Rues, der koster aalflest Peng, er mie Løwn end sand.

En Grev er faale høt paa Stro, a ka nap Kikk derop; *hans* Dragt er laa med Silkitro, *min* slovrer om mi Krop. Men læ ham rid wos Smofolk nied og lurk af Gylden-Kand, hans Stads, hans Fjas, hans Muderhied er mie Løwn end sand.

De Pisk, som han og hans haar laa i Wolker paa *wor* Ryg, de vender wal tebaag en Daa med Klem og Attertryk. Vi sejler med en Krown i Mast, men Mand og Skif maa strand, hwis det, vi fører i wor Last, er mie Løwn end sand.

Aah, Lykkens Ævler smides ue, for wos aa tykk, iblind; jæn fand en rødden, jæn en sue, enaan dem

rød og trind; jæn fæk en Lispund, jæn en Kwint, jært ber, enaan maa band; te *de'er*, som Worherr haar tint, er mie Løwn end sand!

Nej, vi faar hjælp wos sjel af Syk og ett blyw mutt og matt, ihwad der tynger paa wor Ryg og klemmer om wor Hjat. Ka do ett gaa med lapped Trøj og livvel løwt di Pand, da er di Ward kuns Pyt og Pøj og mie Løwn end sand.

Ja, nok er a en fatte Mand, det maa a tit bekjend! mi Ryg tar Kuld, mi Støwl tar Wand, mi Peng faar jawnle End; mi Kuen maa legg med Halm te Lej og malk te fremmed Spand; —men derfor læ sæ spark og træj ska blyw mie Løwn end sand!

Juni 1908.

[Footnote: *simples*, jævn og fattig; *naple*, knapnok; *Bed*, Bede; *Tilme*, Sul, Paalæg; *Uderand*, yderste Rande; *den Fatte*, den Fattige; *men te*, men at; *fraager*, spørger; *Hjat*, Hjærte; *Dosker*, dumrian; *Taal*, Tale; *hint*, hente; *Urd*, Ord; *wot*, værst; *Slog*, Rad, Asen; *en Hwal*, en Hallunk; *rues*, rose; *aa forband*, til at forbande; *Rues*, Ros; *faale hõt*, farlig højt; *nap*, knap; *Silkitro*, Silketraad; *slovrrer*, slubrer; *lurk*, klukdrikke; *Muderhied*, Kryhed; *Volker*, Valker, Striber; *tebaag*, tilbage; *Attertryk*, Eftertryk; *Krown*, Krone; *Skif*, Skib; *ue*, ud; *for wos aa tykk*, saa vidt vi kan se; *rødden*, raadden; *sue*, sur; *enaan*, en anden; *Worherr*, Vorherre; *tint*, tænkt; *Syk*, Synk; *livvel*, alligevel; *løwt*, løfte; *Ward*, Værd; *jawnle*, jævnlig; *Kuen*, Kone; *læ sæ*, lade sig; *træj*, træde; *blyw*, blive.]

MIN FØDEBY.

Der gaar en Aa i min Faders Eng, den kan jeg ingensinde glemme, den gled som Drøm om min Barneseng med blød og klukkende Stemme, den favner varligt en lille By, hvor Kavlingblomsten er altid ny, og Aa og Kjær og Byen her det kaldes under ét for Aakjær.

Her kukker Gjøgen saa sent om Kvæld, mens Høgen spejder fra Kaphøje, og Alfer danser om Kildens Væld i Taageskjørt og Kjæruldstrøje, og Klokken toner saa dybt og stort om det, vi Mennesker ej fik gjort; thi Klokkeklang og Hyrdesang forenes godt paa grønne Enge.

Her sad vi smaa ved vor Moders Rok og hørte Speltetenen snurre, for Døren galed den hvide Kok, hans Høne sov bagved en Burre; en Valmu funkled ved Hjemmets Gavl, om Syldens Sten jog der Myrekravl. Maaske lidt smaat, men dog hvor godt at mindes sligt blandt alt det store!

Kanske er Æblerne her lidt smaa, kanske en lille Kjende sure, men Rugen knejses saa højt paa Straa og skjæpper godt bag lave Mure. Ved Davren faar du ej mange Ord, man gjemmer Skjæmtten til Nadverbord. En Dugfaldsstund fra Dalens Bund her ræktes mig min Hyrdefløjte.

Har Aakjær strøget sin tunge Le og grebet bredt de krumme Knage, du Mand fra Staden, kom ud og se, hvor lange Trin en Knøs kan tage, hvor Neget bindes med lette Baand af Aakjærpigens adrætte Haand; hun svigter ej, men følger dig, din Hjælp i Høst, din Glut i Dansen.

Omkring dig kredser i Sten og Jærn den vide Verdens Landeveje, men set af ingen din Arbejdskværn du maatte bravt i Skyggen dreje. Saa lev da stedse her i din Dal med Hedelærker for Nattegal, og stak dit Hø ved Aa og Sø i denne Krans af disblaa Banker.

Juli 1908.

KVINDEVALGRET.

Der skrider i Lyset er frelsende Tog, det kalder ved Smaamandens Døre, paa Lovgiver-Porten det rungende slog, selv døveste Drog maa det høre. Det sender sit Bud til hvert eneste Hjem, og Hænderne vinker, hvor Toget gaar frem.

De Mørkets Dæmoner, som Natten har dulgt, bortglider paa Flagermusvinger, og Frihedens Alfer, som Toget har fulgt, de søndrede Lænker hensvinger. Og Manden slaar Følge med Sindet i Brand; men

Kvinden hun tøver med Øjet i Vand.

Thi hvor skal hun tage det villende Mod, som Guderne nægted de svage! Vemodig hun løfter sin hildede Fod og stirrer mod Vuggen tilbage. Dog Maalet har luet, og Længslen er vakt, en Dag vil den voxte til flammende Magt.

For længe hun sad under Formynder-Arm og leged med Pynt og med Dukker, for længe—som Fugl i sin gitrede Karm— hun nipped til Smiger og Sukker; men snart vil hun vaagne af Smigeren mæt, da gnider hun Øjet og kræver sin Ret.

Den gudskabte Ret, som hos tænkende Mænd staar adlet blandt Jordlivets Goder, den skulde du nægte din kjæreste Ven, din Hustru, din Søster, din Moder! Nej, delte de Byrden i Felt som i Lejr, hvor skjændigt at nægte dem Part i vor Sejr!

Hvor Mændene brydes med Klinge og Kno, der skulde hun tyssende træde, hvor Skjæbnerne trampes med sømslagne Sko, der vilde hun Saarene væde; det Ømhedens Sind, som er Himlenes Skjænk, med hende da smykked vor Lovgiver-Bænk.

Befrielsens Mærke staar tegnet i Sky'n omkring i de fødende Lande, og Luften er svanger med Torden og Lyn, og Kravene stiger som Brande. Agnete, vær vaagen, det ringer mod Dag, snart Havmanden slipper sit kvælende Tag!

20/7 1908.

KO OG HJORT.

Hvor Lehnsgodset dækkes af sin milelange Skov, der høstes intet Brød, og der synger ingen Plov; oplukket Bærret raadner om Blodbøgens Rod, mens dovne Snegle lever paa den bredeste Fod.

Og der hvor Grøften siver bag en frønnet Plankebro, der staar en gammel vommet og kantet Husmandsko; de lange, tynde Klove de fransker et Korn, og venstre Øje trues af det kringlede Horn.

Forlængst hun har opslikket hvert ædeligt Straa, hver Skræppe og hver Vejbred, som Mulen kunde naa, og hun har strakt sit Hampetøjr, ja Nakken nær af Led, saa hendes gamle Øre det svider derved.

Nu staar hun der og vender saa langsomt sin Skraa; stort er det sagtens ikke, Fæho'det tænker paa; det bulper i Vommen af Tomhed og Vind, en Taare skrider skjævt ad den skindmagre Kind.

Da dryner hun og vaagner af sin fæiske Drøm, hun jager rundt i Rebet som stukket af et Søm, hun brøler vildt mod Skoven og snuser til sin Pæl, en Oprørsgnist har fænget i en Drøvtygger-Sjæl.

Derinde ligger Skoven, saa bred og saa lang, med grødegrønne Sletter og Græshoppesang. Skovsyren breder Tæppet under Bøgeskyggens Læ, og Svingeldusken dikler Ungbirkens hvide Knæ.

Og her staar hun og svelter over Grusvejens Spor, mens Skovens Dufter turrer de brede Næsebor; hun snøfter ind og svælger hver Luftning lind og varm, mens dobbelt Sulten knurrer i den rumlende Tarm.

Med et hun buer Ryggen og den benede Krop, og med et Stød hun vrister sin Pæl af Gruset op; det gamle Øre svider helt blodigt derved, og Yveret det slænger, mens hun slunter afsted.

Hun braser ind i Skoven ad den korteste Vej,
"Adgang forbudt" og "Skovfred"—hun ænsrer det ej!
Hvor urørt Engen lyser af Borst og Gyldenris,
der snuser hun sig frem til det tabte Paradis.

Den hvasse Tunge smutter som en Slange hid og did, de blanke Græsstraa hviner, naar Tanden faar Bid, og indefra hun trindes om Lænder og Lysk, mens nedtraadt Mynten dufter romantisk og kysk.

—Brat slingrer over Græsset en Skygge lang og sort, og høj og kodespændstig fremskrider en Hjort; Græshoppen gjør en Pavse og Skovfrøen flyr, mens knejsende sig nærmer det junkerlige Dyr.

Han bærer som sædvanlig saa hoven den Hat, som Gud ham i et Lune paa Panden har sat; hans Øjne skuer koldt over duvende Græs, mens Næsens Fløje dirrer under Prustningens Pres.

Det huer ej hans Højhed at dele Skovens Ro med denne Plebejer af en vommet Husmandsko, hun staar ham i Næsen som Sennep og som Stank, vil Skroget ikke flytte, jagu' faar hun Bank!

Først prøver han de Kunstknep, der har bragt Sejren før, og vredt han krummer Halsen som Mosens Vind et Rør; men Koen hun vralter saa tungt og saa trygt, hun kjender vel til Sult men kun lidet til Frygt.

Men Koens plumpe Flegma gjør Hjorten bindegal;
Standsæren staar i Bobler bag hans tykke Pandeskal:
"Det ligner godt det dumme, plebejiske Pak
at pytte ad min Krone og min junkerlige Tak!

Der slæber hun ved Øret sin skidne Tøjrepæl, med Snavs paa Laar og Lænder og Skarn paa sin Hæl, for sløvt ved Aftentide at malke Strippen fuld til Hyttens kirtelsyge, forsømte Børnekuld.

Men jeg gaar frit paa Sletten og frit i hver Mands Korn og sænker mod Protesten mit højttakkede Horn, unyttige Skoves unyttige Drot, en Yndling at min Frænde i det grevelige Slot!"

Det var omtrent de Tanker, han ytred gjennem Fnys; da gik der op for Koen et osende Lys: "Den Fyr paa disse stilkede, skabagtige Ben har maaske Ondt isinde mod en skikkelig én!"

Ej længere hun naa'de i sin trevne Tankegang, før Hjorten sine Takker straatrammende svang; de suste ned og fædded et saadant Ribbensstød, at Koens Harm og Smerte som Brøl af Struben skød.

En Kamp der nu begyndte, som næppe før er set; ej nogen turde gjætte, hvem først sattes Bét; thi Junker Hjort han fjedred og fæsted og sprang, mens Koens Klove strittede og fire Patter svang.

Og langt igjennem Skoven lød Hornenes Knald, Kopandens dumpe Støden, Gevirets rappe Fald; thi Hjortehugget ramte fraoven og ned, men Koen hun "gik under", marvgruttende og bred.

Mod denne voldske, plumpe Bersærke-Boxerkunst var Spændstighed og Gratie i Længden omsonst. Da Hjorten vilde flygte med Mulen fuld af Blod, to Hornspyd i hans Bringe de bødlede imod.

De tykke Kohorn rased, mens Øjnene saa rødt, og vildt henover Sletten blev Hjorten baglænds stødt, indtil imod en Stamme han førtes saa fast, at Hornstødet braged i Ben som i Bast.

Her trak den Vrede Vejret, og Hjorten styrted væk i hinkende Spring efter talrige Knæk. Men Koen hun rejste en Brølen saa lang, at Lehnsskovens Sletter de skogrende klang.

—Du Husmand derhjemme paa din simestukne Lo, naar vil *du* stinde Nakken en Dag som din Ko!

12/8 1908.

NOTER.

u. = utrykt indtil nu.

tr. = trykt første Gang i dette eller hint Blad eller Tidsskrift.

S. 1. "*I Nattens Time*" maa anses for mit første Digt; skrevet i Kjbh., mens jeg som 19-aarig læste til Præliminærexamen paa Blaagaards Seminarium. u.

S. 3. "Hvad gjør det". Tr. i *Bacillen* (Vejlefjord), Julen 1910, S. 2.

S. 4. "*Mejeristsang*"; skrevet hos Esper Andersen, Jebjærg Mejeri, til et Mejeristgilde, Juli 1888; Julen 1989 afkjøbt mig for 15 Kr.—et Honorar, der dengang bragte mig til at svimle—af mit Bysbarn Mejeristen Mads Vestergaard, Fly, der lod det trykke hos *Lauritz Pedersen*, Skive (d. 1918), hvorpaa det solgtes ud over Landet. Senere optrykt flere Gange (bl. a. "*Mejeritidende*" 31. Decbr. 1909); undertiden er der tilføjet Vers af fremmede Hænder. Saaledes er det mit første trykte Opus.

S. 7. "*Bonde-Gymnastik*". Skrevet til Esper Andersens Gymnastikhold 1890; tr. "Tidens Støm" 8. Aug, 1890 S. 357; omarbejdet og anvendt som Festsang flere Gange (bl. a. 5. Juni 1896, da Kjøbenhavns liberale Vælgerforening brugte den som Grundlovssang paa Wodrofflund; atter omarbejdet 4. Juni 1899 til De Unges Grundlovsfest i Frederikssund). Sml. "*Derude fra Kjærene*" S. 92: "*Til Danmark*".

S. 9. "Vi sad alene". Til Forstaaelse af dette og det næste Tiaars Flom af erotiske Digte (Sml. Afsnittet "Evadøtre" i "Derude fra Kjærene") være bemærket: Jeg gjorde min første Hustrus Marie Bregendahls Bekjendtskab 1886; vi forlovedes 1889; blev gifte 1893, og gik hver til sin Side 1990.

S. 10. "Ung". Med et Portræt til min Kjæreste. u.

S. 11. "Aa spil de Toner". Til en Musiklærer *Jensen* (Redaktørsøn fra Stege) paa *Hjørlande* Højskole, hvor jeg var Lærer et Aars Tid. u.

S. 12. "Født i Juli Maaned". Frk. *Bodil Pontoppidan*, nu gift med Prof. *Johs. Lindhard*; tr. "Aalb. Venstreblad" 5. Oktbr. 1916. Sp. 12.

S. 17. "Ifald jeg kunde danse". Tr. i "*Studenterbladet*" 30. April 1896.

S. 19. "Fødselsdag". Min Velgjører *Esper Andersen*, Jebjærg Mejeri, der paa dette Tidspunkt tillige var Stedets Landhandler.

S. 20. "Liden Maja". Maja Bing, nu Fru Kjerulf, Datter af Herman Bing, Kjbh.; tillige med Søsteren Helga Bing blandt mine Elever, mens jeg var Lærer paa Morten Pontoppidans Højskole i Linnésgade, Kjbh. 1891-92. Sml. S. 33.

S. 23. "*Dødsramt*". Skrevet umiddelbart efter at jeg uventet havde modtaget min Opsigelse ved nævnte Skole. Tr. i "*Ungt Blod*", 2. Hæfte (1896), S. 94.

S. 24. "*Hyldest-Telegram*". Til Esper Andersen, Jebjærg, efter en større Cyklesejr.

S. 24. "Jeg gik til Vindvet". Tr. i "*Studenterbladet*" 30. April 1896. ("*Fire Digte*"; de andre tre er: "Den Gud jeg beder til", "Kain", "Ifald jeg kunde danse").

S. 27. "Gravvers". Her er tænkt paa vor Nabo *Chr. Nørgaard* i Aakjær, der ogsaa har maattet afstaa mange Træk til sin Navner Bertel Nørgaard i "Vredens Børn".

S. 28. "Der fløj en liden Sommerfugl". Skrevet i en Skuespillerinde Frk. *Benellis Stambog*; hun boede som jeg i "Det jydsk Pensionat" (Nørregade 14), hvis Værtinde var Marie Bregendahl.

S. 30. "Lykønskning". Frk. *Helga Bing*, nu gift med Kaptajn Eilertsen.

S. 30. "Nat". Tr. i "*Studenterbladet*" 17. Septbr. 1896.

S. 31. "En Synd". Tr. i "*Ungt Blod*" 2. Hæfte (1896), S. 95.

S. 33. "Du kjender ikke Engen". Fødselsdagsdigt til Frk. *Maja Bing*, se S. 20. u.

S. 38. "Da man skød Trofast". Af et Brev til min Bror Jens, der i et ubetænksomt Øjeblik havde tilladt, at man skød mit Yndlingsdyr i Fædrehjemmet, bare fordi en fortrukken Nabo ønskede dets Skind til Sengeforligger.

S. 39. "Den Gud jeg beder til". Tr. i "*Studenterbladet*" 30. April 1896.

S. 41. "Bondestudent". Med dette Digt begynder mine ikke saa faa Lejlighedssange til Studentersamfundet paa Nørrevold, i hvilken Forening jeg optoges 1896.

S. 43. "Bryllupsvisen". En af mine Elever Frk. *Helga Lund*, Haraldsted, overtalte mig til at skrive disse Vers til en Pige, jeg ikke kjendte; jeg tror dog hun hed Frk. Schnack. Senere brugt flere Gange i en snever Vending. u.

S. 43. "Svendemands Venner". Til min Søn Svend, som da var 2-3 Aar gammel.

S. 46. "Holger Drachmann". Bestilt af *Johan Ottosen* til en Jubilæumsfest i Studentersamfundet, men infamt kasseret. Sml. "Socialdemokraten" 9. Oktbr. 1896 (den første offentlige Omtale af mine Produkter!). Ved Drachmanns Død 14 Jan. 1908 trykt i "Skive Dagblad".

S. 47. "Saa sig mig". Til en Frk. Meyer, som kom meget i Det jydsk Pensionat.

S. 48. "Studenters-Maj". Til Studentersamfundets Majfest under den græsk-tyrkiske Krig. Tr. i "*Studenterbladet*" 6. Maj 1897.

S. 57. "Sagn". Se "Bondens Søn" (1899) S. 9.

S. 62. "Vindenes Vise". u. Sml. "De Fire Vinde" ("Vejr og Vind og Folkesind", S. 9-21).

S. 65. "Salling". Skrevet paa Jebjærg Mejeri da en af Mejeristerne—nu Gaardejer Jens Peter Jense, Bostrup—forlovedes med en rig Gaardmandsdatter.

S. 67. "Mejerist-Vise". Tr. i "Mejeristanden" 5. Maj 1908.

S. 68. "Om Zeus steg ned". Dette og en Række andre social-radikale Digte stod i 1898 i Bladet "København" (*Zeus* 1. Jan. 1898; *Trosskifte* 17. Jan.; *Bedst i Danmark* 25. Jan.; *Smeden* og *Missionæren* 27. Jan.; *Da de dømte Zola* 26. Febr.).

S. 70. "Den syge Yngling". Jeg led i disse Aar meget af en Mavehistorie, som først i de senere Aaringer har forladt mig. Tr. i "Vagten" 1899, S. 31. (*Landsby-Digte*, forunden det anførte endnu disse sex: *I Vaande*, *Klokkeren*, *Tre Trolde*, *Rævejagt*, *Brudeslot*, *Herkules*).

S. 80. "Gaa i Skoven". Skrevet i *Slaglille Skov*, mens jeg et Øjeblik gik og ventede paa en Veninde, Frk. Helga Lund, Haraldsted, hos hven jeg var i Besøg.

S. 82. "Kjesten". Senere i "*Livet paa Hegnsgård*" S. 32; i samme Skuespil *Per Søren*, *Tagfatvisen* og *Mads Tammeses Maren*.

S. 85. "Skuespillerinden paa Heden". Fru Thora Schmidt (gift med Skuespiller Albrecht Schmidt), der i Sommeren 1899 opholdt sig nogle Maaneder paa Jebjærg Gjæstgivergaard.

Heden var den endnu dengang udstrakte, lyngbegrøede Jebjærg Mose, hvor jeg har tilbragt saa mange herlige ensomme Stunder, og formet i Hundredevis af Digte.

S. 97. "Natmandsvise". *Sidsel* og *Jørgen Axelsen* hed et Taterpar, der levede i *Vroue* Kjeltringhus, hvorfra de drog tiggende omkring i Landet. De døde begge i 80'erne i høj Alder.

S. 99. "Ka Drebbæk". Gammelt Familienavn i Fly. Et Mundheld, der i min Hjemegn brugtes i Kort ved Udspil af Spader-Es, lød saaledes: "Spar mig et Ord, sa' hun *Ka Drebbæk*". Sml. "Naar Bønder elsker" S. 74.

S. 102. "Den revolutionære Student". Ved Studentersamfundets Rusgilde 28. Septbr. 1899, som Led i en Dagbladsdebat (ført især i "København") om Studenternes Overflødighed. Tr. i "Politiken" 19. Novbr. 1899.

S. 105. "Anna". Til en kjendt og meget feteret Skuespillerinde.

S. 106. "Sophus Schandorph". Ved Digterens Baalfærd, hvor Georg Brandes talte. Sml. S. Schandorph: "Sidste Fortællinger" 1901. Tr. i "Pol." 7. Jan. 1901.

S. 107. "Valgsang". Ved et radikalt Valgmøde i *Lørups* Ridehus 2. April 1901, hvor Hørup talte.

S. 109. "*Foraar i Roskilde*". Her i Gjæstgiverstedet "Svanen" (Værten hed Christensen) tilbragte jeg et Par lykkelige Sommermaaneder i 1901 og 1902 og skrev bl.a. Skuespillet "Livet paa Hegnsgaard" og mit Digt "Jylland"; det vil sige, Slutningen blev først til 3½ Aar efter i Fru *Lunds* Pensionat, Tietgensgade 62, Kjøbenhavn, hvor jeg boede adskillige Aar mellem mine to Ægteskaber.

S. 113. "Karup Aa". Skrevet i en Sommerferie hjemme i Kaalgaarden i Aakjær, mens Leerne klingrede i Engen bag om de lave mosgrøede Længer. Trykt i "Ungdom" (Louis Levy), 1901, S. 107. Digtet honoreredes af Ernst Bojesen med 10 Kr. Det var nøjsomme Tider.

S. 116. "Hedelandet". Tr. i "Den danske Turistforenings Aarsskrift" (Red. Mylius Erichsen). 1902, S. 71.

S. 118. "En Fabel". I Anledning af Regjeringsvenstres Takke-Gang til Christian IX. Tr. i "*Tidspunktet*" (L. C. Nielsen), Nr. 1, 1. April 1902.

S. 120. "Min Hjemmen". Tr. Gyldendals Jule-Katalog, 1901, S. 1, med Udeladelse af 3 Vers. Man havde bedt mig om nogle biografiske Data. Sml. "*De tusind Hjem*" 5. Oktbr. 1902.

S. 121. "Julebrev til Hjemmet". Sendt mine Sødskende fra Kjbh., mens de alle var forsamlede i

Fædrehjemmet Julen 1901. Tr. i "*Vestjyllands Soc. Dem.*" Julenummer 1906.

S. 122. "Jacob Hegel". Jubilæumsdigt. Hegel-Fest 18. Jan. 1902.

S. 123. "Viggo Hørup". Ved Hørups Begravelse 23. Febr. 1902; Lørups Ridehus.

S. 125. "Frederiksberg". Ved Fr.' Borgerforenings Stiftelsesfest omkring Nytaar 1902.

S. 128. "Pressen". Ved Presseudstillingens Aabningsfest 14. Juni 1902.

S. 130. "Søren Olesen", Landstingsmand; Lærer paa Jebjerg Højskole. Død 27. Juli 1902. Tr. i "Skive Folkebl." 31. Juli 1902. Sp. 1-2.

S. 131. "Jenn hjemm". Tr. som Indledningsdigt i "Fræ wor Hjemmen", 1902.

S. 133. "Mi Nanne, ja". Min Kjæreste *Nanna Krog*, som jeg blev kjendt med i Febr. 1902. Sml. Rob. Burns: *My Nannie, o!*

S. 134. "Arbejdersang". Til *Socialdemokratisk Ungdomsforenings Stiftelsesfest*, 25 Septbr. 1902. Se "*Soc.-Dem.*" nævnte Datum.

S. 136. "Venstrevise". Ved Studentersamf. Rusgilde 27. Septbr. 1902.

S. 137. "Bj. Bjørnson". Ved Studentersamf.' Bjørnson-Aften, 12. Decbr. 1902. Sml. "Politiken", 13. Decbr. 1902.

S. 138. "*Juleaften*". Tr. i Bransagers Blad i Ringsted, "*Venstres Folkebl.*", Julen 1902.

S. 141. "Arbejdersølvbryllup". Til min Moster *Sine Jeppesen*, gift med Arbejdsmand *Jens Kr. Povlsen*, Skive, Julen 1902.

S. 144. "*Proletarborgmesteren*". Borgmester J. Jensen, valgt 2. Marts 1903; Fest og Fakkeltog; se "*Soc. Dem.*", Kjbh.

S. 146. "Paa æ stur Hyw", en af Kaphøje paa min Fødegaards Mark. Digtet er en Del af et Paaskebrev til min ældste Bror Jens, som da tjente i Amerika, *Kistelbakk*, en nu tilplantet hedebanke paa Gaardens Mark, der spillede en stor Rolle i Barnefantasien. Tr. "Skive Folkebl." 2. juli 1908.

S. 146. "Ev. T. Kristensen". I Anledning af hans 60 Aars Fødselsdag. Tr. i "Højskolebladet" 26. Juni 1903.

S. 147. "De syge Typografer". Ved en Fest i Kjbh. til Fordel for *Typografernes Stiftelser* af 1857.

S. 149. "Ruskantate". Studentersamf.' Formand 1903 var *Viggo Lachmann*.—*Oscar Mathiesen* havde dekoreret Trappeopgangen i det nye Studentarhus paa Frueplads; *en Tyr* i Gibs stod paa en af Reolerne, paa Væggene hang Portrætter af *G. Brandes*, *Høffding*, *Drachmann*, og "hin Syge" d. e. *J. P. Jacobsen*; Berendsen = *Ivar Berendsen*; Bloch = *Blochs Verdenshistorie*; i Foredragssalen stod en høj Statue af *Pallas Athene* (en Gave af Fru Vullum); Jensen = *joh. V. Jensen*, nylig kommen hjem fra Amerika.

S. 156. "Fræ den jen Jepp aa te denaan". Til Antiquarbogh. *Jeppe Povlsen Skadhauge*, Fiolstræde.

S. 156. "Husmandsbryllup". Til min Søster *Kirsten* da hun giftede sig med Arbejdsmand *Frederik Pedersen*, Fly, 13. Novbr. 1903.

S. 157. "Se dig ud". Tr. som Indledningsdigt til første Numer af *Johs. Marers Blad "Provinsen"* 3. Jan. 1904.

S. 159. "Hedens Degn". Tr. Lærer *Chr. Michelsen*, Haderup (D. 8. April 1915), ved en Afskedsfest i Haderup Kro 3. Jan. 1904. Se "Skive Folkebl." 9. April 1915.

S. 160. "Majsang". Til de københavnske Arbejderes Majprocessionstog 1. Maj 1904.

S. 161. "For vi træder hverandre—". Tr. "Vredens Børn" S. 147, og

"Ulvens Søn" S. 120.

S. 162. "Ole Nygaard", Afholdsagitatoren; ved Afsløringen at hans Mindesten paa Ørre Kirkegaard 22. Juni 1904. Sml. "Paa Aftægt" S. 84-91; 159-160 (Wolle Øjgaard).

S. 164. "Arbejdernes Læseselskab". Festsang til 25 Aars Jubilæet 8. Oktbr. 1904.

S. 165. "Røjter-Annens". Tr. i "Arbejdernes Julealbum", 1904.—Fløj = Fly; Trøwed = Trevad, Nabobyer til *Aakjær*.

S. 167. "Store Jon". Tr. i "Politiken" 23. Marts 1906.

S. 169. "Aften-Gjøgen". Første Halvpart skrevet under et Besøg i Esbjerg 1898, Resten Jan. 1905 i Sjørup Lægebolig.

S. 171 "Vinterbilleder". Tr. i "Politiken" ca. 25. Jan. 1905.

S. 173. *Resendaal og Mølgaard* i *S. Resen*, Fjends H.

S. 176. *Sejbæk*; to Hedegaarde i Daugbjerg Sogn.

S. 177. Hellesø = Helligsø østen for Sevel i Randen af den store Hjelmhede.

S. 178. "Den jydsk Lyng". Sml. "*Hedevandringer*". 1915. S. 98.

S. 180. "Glad Vise". Sml. Rob. Burns: *Green grow the rashes, o!*

S. 185. "Jens Vejmand". Tr. i "Politiken" 22. Juni 1905, siden forevigtet under næsten enhver Form, i Musik, Tegning, Skulptur, Postkort og Skillingsviser. En hel Bog er skrevet imod den af *Mads Jepsen*, 1910.

S. 187. "Jakob og hans Søner". Tr. i "Politiken" 31. Juli 1905 og samme Dag i "*Skive Dagblad*".

S. 197. "Barnet og den gamle Gaard". Var skrevet til Barselgildet for min Bror Gartner Hans P. Aakjærs ældste Barn.—Mit Barndomshjem er forlængst omvæltet i dets gamle Skikkelse; de skrøbelige Udhuses Lervægge regnede ud allerede i Firserne; det gamle snurrige Stuehus sank stønnende mod Jorden 1904: knap et rustent Sømhoved er tilbage af alt det, der engang var ens Liv og Lykke.

S. 199. "Bondens Datter synger". Tr. i "Venstres Folkebl." Julenummer 1905 (ogsaa i den øvrige radikale Frfesses Julenumre s. A.)

S. 201. "Gammel Kjærlighed". Sml. "Paa Aftægt". 1907, S. 140.

S. 204. "Tre-Konger". Tr. i "Pol." 7.(?) Jan. 1906.

S. 237. "Den første Lærke". Tr. i "Skive Dagbl." 3, Febr. 1906.

S. 237. "Bondevise" . Skrevet i Sjørup Lægebolig umiddelbart før jeg rejste til Udlandet paa det *Anckerske Legat*. Gaarden *Jenie*, hvis Jord jeg købte og døbte 1905, blev først bygget Sommeren 1906; jeg flyttede ind Foraaret 1907; kort efter, i April s. A., stod mit Bryllup med Nanna Krog.—Saaledes er det hele, som det meste hos Digteren, taget lidt paa Borg.

S. 241. "Ved Vesterhavet". Skrevet i Sjørup. Her er tænkt paa Bovbjerg, hvor jeg laa i Efteraaret 1905.

S. 242. "Jul". Til Hæftet "Julelys" (Georg Kalckar). 1906.

S. 244. "De Unges Forening". Skrevet til Ungsocialisternes Møde i Købh. 5. Aug. 1906. Tr. i "Soc. Dem." 6. Aug. 1906.

S. 247. "Hjemme". Tr. i "Tilskueren", Oktbr. 1908.

S. 248-50. "Robert Burns" etc. I Oktober 1906 bestogte jeg Burns-Landet i Vestskotland. *Lochlea* er en Forpagtergaard i Nærheden af Mauchline, hvor Burns boede hos sine Forældre fra 1777-1784.

Rob. Burns var født i *Alloway* nær Atlanterhavet, 1759. Hans Fødehjem, et fattigt Husmandssted, staar den Dag i Dag og gjæstes aarlig af mer end 50,000 Turister fra alle Lande.

De tre Digte om Burns tr. i "*Tilskueren*", Oktbr. 1908.

S. 250. "Endnu et bitte Nyk". Tr. i "*Aarhus Amtstidendes*" Julenummer 16. Decbr. 1906.

S. 251. "I den gule Lupin". Skrevet i Sjørup Lægebolig, fra hvis Loftsværelse jeg saa mangen Aftenstund kjendte den døvende Duft af Lupinen ude sydfor Plantagen. Tr. i Ugebladet "*Gnisten*" 1. Jan. 1908, S. 45.

S. 252. "Telegrafan paa Heden". Tr. i "*Politiken*" 25. Aug. 1907.

S. 254. "Jagtaflysning". Tr. i "*Skive Folkeblad*" 31. Aug. 1907.

S. 255. "An Wolles Dreng". Tr. i "*Skive Folkeblad*" Julenummer 22. Decbr. 1907.

S. 257. "Den Fattiges Blad". Indledningsdigt til "*Silkeborg Social-Demokrat*" (Redaktør *P. Sabro* og Jacob Christiansen) 14. Septbr. 1907, med Hentydninger til den Tids hyppige Børnemishandlinger.

S. 259-260. "Pæ Sivensak" og "Jeg gik mig ud". Tr. i "*Tilskueren*", Oktbr. 1908.

S. 261. "Bossen". "*Bornholms Social-Dem.*" og fleres Julenummer, 25. Decbr. 1907.

S. 262. "Kommer I snart". "*Pol.*" ca. 25. Septbr. 1907. Sml. "*Ulvens Søn*", 1909, S. 91.

S. 263. "Tyendesang". Indledningsdigt til "*Tyendebladet*" 6. Oktbr. 1907.

S. 265. "Æ gammel Snejker". Skrevet til Jenles Bygmester *Kræn Michaelsen*, Grønning Kjær, ved hans sølvbryllup i Oktbr. 1907; kort efter trykt i "*Skive Folkeblad*".

S. 266. "En Mindesten". Indhugget i en Sten over mine Forældre; rejst paa Fødegaardens Søndemark i Aakjær 12. Juli 1908; min Mor *Katrine Jepsdatter* døde 1890; min Far *Jens Peder Jensen* døde 1901.

S. 266. "Majsol". Sendt 16. Maj 1908 som Lykønskning til Billedhugger *Hansen-Jacobsen* i Anledning af hans Bryllup. Tr. i "*Pol.*" 27. Maj 1908.

S. 271. "Bjærgmands-Snak". Skrevet til en Markfest i Aakjær 12. Juli 1908 og fremsagt fra Toppen af *Store Kaphøj* i Midnattens Time af Skuespiller *Maes*. Arrangementet var som anført: en Snes Hyrde drenge med flammende Begfakler; Forestillingen overværedes af 4000 Tilskuere. Se "*Skive Folkebl.*" *Referat* 13. Juli 1908 Sp. 9.

S. 276. "Maagen". Tr. i "*Illustreret Tidende*" 4. Oktbr. 1908.

S. 276. "Høvl og Knast" i fru *Johs. V. Jensens Stambog*. Tr. i "*Vestjyllands Soc.-Dem.*" Julenummer 24. Decbr. 1908.

S. 277-80. "Ole Stam" og "Lokesæd". Tr. i "*Det ny Aarhundrede*" Aug. 1908.

S. 280. "Løvn og Sand". Tr. i "*Husmandshjemmet*" 28. Juni 1908.

S. 282. "Min Fødeby". Skrevet til Markfesten i Aakjær 12. Juli 1908.

S. 284. "Kvindevalgret". Skrevet til den første Jenlefest 26. Juli 1908, hvor Fru Johanne Rambusch og jeg begge talte om Kvindens Valgret.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SAMLEDE VÆRKER, FØRSTE BIND ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying

with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the

Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or

entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax

treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.